

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İÇ ANADOLU BÖLGESİ AĞIZLARINDA EV, MUTFAK,
TARIM VE HAYVANCILIK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülhan YAVAŞ

1410061003

Anabilim Dalı : TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Program : TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Cemil GÜLSEREN

KASIM 2016

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İÇ ANADOLU BÖLGESİ AĞIZLARINDA EV, MUTFAK,
TARIM VE HAYVANCILIK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülhan YAVAŞ

1410061003

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Cemil GÜLSEREN

Diğer Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ

Doç. Dr. Uğur Gürsu

KASIM 2016

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI

TEZ ONAYI

İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans Programı öğrencisi olan 1410061003 numaralı Gülhan Yavaş tarafından hazırlanan “İç Anadolu Bölgesi Ağızlarında Ev, Mutfak, Tarım ve Hayvancılık Terimleri Sözlüğü” adlı yüksek lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı 04/11/2016 tarihinde yapılmış olup tezin kabulüne OY BİRLİĞİ/ OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Jüri Üyesi (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Cemil GÜLSEREN

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ

Jüri Üyesi

Doç. Dr. Uğur Gürsu

Jüri Üyesi (Yedek)

Yrd. Doç. Dr. Ali DAŞMAN

ÖNSÖZ

Ağızlarla ilgili yapılan çalışmalar, Türkoloji sahası içerisinde önemli bir yere sahiptir. Ağız araştırmaları her ne kadar bölgesel bir kapsama sahip olsa da Türk dili üzerine yapılan genel çalışmalarda da kaynak olarak ağız çalışmalarına başvurulabilir.

Sanayi Devrimi ile birlikte başlayan makineleşme, günümüzde teknolojinin de ilerlemesiyle birlikte hız kazanmış; ülkemizin hemen hemen her bölgesinde yaşam alışkanlıklarıyla ve ekonomik etkinliklerle ilgili birçok değişikliğe neden olmuştur. Bu değişiklikler, Anadolu'da tarım ve hayvancılık gibi birçok alanda kullanılan alet ve eşyaların kullanımının azalmasına dolayısıyla bu eşya ve aletlerin adlarının unutulmasına yol açmaktadır. Bu çalışmanın amacı, İç Anadolu illerinde kullanılan ve çağın getirisi olarak unutulmaya yüz tutan ev, mutfak, tarım ve hayvancılık ile ilgili terimleri derli toplu bir şekilde ele almak ve tamamıyla unutulmasının önüne geçmektir.

Çalışmada dikkat edilen hususlar şunlardır:

1. Madde başı sözcükler koyu renkle yazılmıştır.

almazlık: Gusülhane, oda içinde banyo için ayrılan yer, dolap. (Ank., Es.)

2. Sözcüklerin fonetik farklardan kaynaklanan varyantları köşeli parantez içerisinde belirtilmiştir.

ağaran [ağran]: Koyun, keçi gibi süt veren hayvan. (Nğ.) [ağran: Kn.]

3. Derleme Sözlüğü'nden alınan sözcüklerin yazımında Derleme Sözlüğü'ne sadık kalınmıştır.

ahirev: Köy evlerinde ahıra bitişik olan oda. (Kn.)

Önce, üzerimde ilmî ve fikrî emeği olan önce saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Vahit Türk'e ve Prof Dr. Hacı Ömer Karpuz'a; sonra tezi hazırlamamda yardım ve desteklerini esirgemeyen tez danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Cemil Gülseren'e teşekkür ederim.

Gülhan YAVAŞ

Kasım 2016

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
KISALTMALAR	vi
GİRİŞ.....	1
İÇ ANADOLU BÖLGESİ AĞIZLARINDA EV TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ.....	3
İÇ ANADOLU BÖLGESİ AĞIZLARINDA MUTFAK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ .	31
İÇ ANADOLU BÖLGESİ AĞIZLARINDA TARIM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ.....	88
İÇ ANADOLU BÖLGESİ AĞIZLARINDA HAYVANCILIK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ	174
DİZİN.....	244
SONUÇ	302
KAYNAKÇA.....	304

Üniversitesi : İstanbul Kültür Üniversitesi
Enstitüsü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Programı : Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Cemil Gülseren
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Kasım 2016

ÖZET

Bu çalışmada İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerde kullanılan tarım, hayvancılık, ev ve mutfak ile ilgili terimler derlenmiş ve dört başlık altında ele alınmıştır:

1. İç Anadolu Bölgesi Ağızlarında Ev Terimleri
2. İç Anadolu Bölgesi Ağızlarında Mutfak Terimleri
3. İç Anadolu Bölgesi Ağızlarında Hayvancılık Terimleri
4. İç Anadolu Bölgesi Ağızlarında Tarım Terimleri

Terimler derlenirken Derleme Sözlüğü'nden, illerle ilgili yapılan ağız çalışmalarından, ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerinden yararlanılmıştır. Yararlanılan kaynaklar kaynakçada belirtilmiştir. Çalışma, Anadolu'da halk dilinde yaşayan sözcüklerin canlı tutulması açısından önemli bir kaynak olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ağız, tarım, hayvancılık, ev, mutfak, İç Anadolu.

University : **Istanbul Kültür University**
Institute : **Institute of Social Sciences**
Dalı : **Turkish Language and Literature**
Programı : **Turkish Language and Literature**
Supervisor : **Yrd. Doç. Dr. Cemil Gülseren**
Degree Awarded and Date : **MA – November 2016**

ABSTRACT

In this study the words about agriculture, cattle-breeding, household and kitchen were collected which being used on the territory of Central Anatolia and those terms were dealt with under four chapters:

1. The household words of Central Anatolia's dialects
2. The words about kitchen of Central Anatolia's dialects
3. The words about agriculture of Central Anatolia's dialects
4. The cattle- breeding words of Central Anatolia's dialects

The Dictionary of Dialects and studies of postgraduate and doctorate students in the period of collection terms were used when were written about dialects of different regions. The sources used are listed in the bibliography. This study will be an important source of keeping alive dialect words Central Anatolia.

Keywords: Dialect, agriculture, cattle-breeding, household, kitchen, Central Anatolia.

KISALTMALAR

Ank.	Ankara
Aks.	Aksaray
Çkr.	Çankırı
Es.	Eskişehir
Kn.	Konya
Krm.	Karaman
Krş.	Kırşehir
Ky.	Kayseri
Nğ.	Niğde
Nş.	Nevşehir
Sv.	Sivas
Yz.	Yozgat

GİRİŞ

Ağız terimi ile ilgili kaynaklarda pek çok tanım bulunmaktadır. Bu tanımların ortak noktası, ağız teriminin bölgesel nitelik taşıyan sözcükler için kullanılmasıdır. Ancak her araştırmacı ağız terimi için birbirinden farklı tanımlar yapmıştır:

Muharrem Ergin, “Bir şive içinde mevcut olan ve söyleyiş farklarına dayanan küçük kollara, bir memleketin çeşitli bölge ve şehirlerinin kelimeleri söyleyiş bakımından birbirinden ayrı olan konuşmalarına verdiğimiz addır.” demiştir. (Ergin, 2009: 10)

Zeynep Korkmaz ise "Bir dilin veya lehçenin daha küçük yerleşim bölgelerinde yazı diline oranla birbirinden az çok ayrılan konuşma biçimleri: Türkiye Türkçesinin İstanbul Ağızı, Aydın Ağızı, Konya Ağızı, Nevşehir ağızı, Taşra ağızı, Anadolu ve Rumeli ağızı gibi." (Korkmaz, 1992: 4)

Berke Vardar ve diğerleri Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü'nde ağız terimini “Bir dil alanı içinde görülen konuşma biçimlerini, söyleyiş türlerini, kimi durumlarda da toplumsal özellikleri yansıtan kullanımların her biri. Yerel kullanım anlamında ağız, lehçeye karşıt olarak çok dar bir alanda yer alır.” (Vardar, 2007: 14) şeklinde tanımlamıştır.

Nurettin Demir bu tanımların yetersiz olduğunu ve akademik çalışmalarda anlam karmaşasına yol açtığını belirtmiş, ağız terimini standart dil ve ağız arasındaki farklılara vurgu yaparak tanımlamıştır. Ona göre standart dil, ağızlara göre daha geniş bir kullanım alanına; birçok kaynaktan sürekli beslendiği ve geliştirildiği için çok daha zengin bir kelime hazinesine sahiptir. Standart dil ile ağızlar arasındaki bir diğer fark ise kullanım alanlarıdır. Ağızlar bugün aile ve çevre, belli bölgeler, belli iş yerlerinde sözlü iletişimde kullanılırlar. Standart dil ise resmi alanlarda, sözlü ve yazılı biçimiyle, bölgeler üstü edebiyat, sanat, eğitim, kutlamalar, dini mekanlar vb. gibi alanlarda kullanılmaktadır. Ancak ağız da standart dil de aynı dil sistemini kullanırlar ve kelime hazineleri büyük oranda ortaktır. (Demir, 2002: 112-113) Bu bilgilerden hareketle

ağız, “Aynı kökenden geldiği üst sistem durumundaki bir standart dile bağlı, doğal olarak ortaya çıkmış; aile ve dost çevresinde, iş yerlerinde; okuryazarlığı az, bulunduğu bölgeden uzun süre ayrı kalmamış insanlarca sözlü iletişimde dilin başka türleriyle karşı karşıya gelme oranına göre değişen biçimde kullanılan, resmi ortamlarda kullanılmasından kaçınılan, yazılı bir gelenek oluşturamamış, iletişim alanı sınırlı, bağlı olduğu üst sistemden dilin her alanında karşılıklı anlaşmanın korunacağı oranda ayrılabilen yerel konuşma biçimleridir.” (2002: 114)

Ayrıca ağız malzemeleri aracılığıyla sadece dille ilgili değil; tarih, sosyoloji, folklor gibi birçok alanla ilgili bilgiler ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla ağız araştırmaları, hem dil değerlerinin hem de toplumdaki sosyal ve kültürel değerlerin keşfedilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu noktadan hareket ederek, bir araya getirdiğimiz terimlerin yörenin ağız özelliklerini yansıtmasının yanında İç Anadolu'nun sosyal, kültürel ve ekonomik yapısı hakkında fikir verdiğini de söyleyebiliriz.

İÇ ANADOLU BÖLGESİ AĞIZLARINDA EV TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

A

abdahlık: Abdest alınan ve el yüz yıkanan yer. (Ank.)

abdıl: Evlerin önündeki üstü toprak örtülü sundurma. (Kn.)

abraş [apraş]: 1. İki tarafı denk gelmemiş halı. (Nğ.) 2. Halıdaki alacalık, renk bozukluğu. (Ky., Nğ.) [apraş: Kn., Ky.]

acak nacak: Ufak tefek, kırık dökük ve değersiz ev eşyası. (Nğ.)

acat: Ev eşyası. (Nğ.)

açık kapı: Herkese açık olan misafirhane. (Sv.)

adamlık: 1. Evlerde erkeklerin oturduğu yer. (Sv.) 2. Misafir odası. (Sv.)

ahrev: Köy evlerinde ahıra bitişik olan oda. (Kn.)

ahır sekisi: Kışın, sıcaklığından faydalanarak oturmak için ahırın bir yanına set halinde yapılan yüksek ve sofa genişliğinde oda. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.)

akıtma : Alçıdan yapılmış tavan süsleri. (Çkr.)

aktoprak: 1. Toprak evleri sıvamak için kireç yerine kullanılan beyaz toprak. (Es., Kn.) 2. Killi, kireçli beyaz toprak. (Sv.)

ala: Sergi eşyası olarak kullanılan bir çeşit pamuklu dokuma. (Nğ., Nş.)

alaca [alaçı]: Tahta parmaklıklı bostan, bahçe kapısı. (Sv.) [alaçı: Ky.]

alamuk: Yıkılmış veya yarım bırakılmış ev. (Ank.)

aliman: Kulübe. (Yz.)

almazlık: Gusülhane, oda içinde banyo için ayrılan yer, dolap. (Ank., Es.)

althık: Üzeri ve üç yanı kapalı, önü açık, içinde ocak, tandır bulunan ve yakılacak şeyler de konulan dam. (Nğ.)

ana: 1. Kapı, pencere kasası. (Es.,Nğ.) 2. Çatıda kullanılan kalın kereste, kalas. (Yz.) 3. Ana kalıpla dökülmüş büyük kerpiç. (Ank.)

ana oğul: İrili ufaklı kerpiç çıkaran bir çeşit kalıp. (Sv.)

anay: 1. Evlerde önü açık yer, sofa. (Ky.) 2. Evlerin üst katında duvar yerine uzatılan giriş. (Kn.)

ankur: Ev yapmakta kullanılan ve evin üzerine konulan büyük ağaç. (Sv.)

annavus: Avlunun suyunu dışarı akıtmak için duvar altına açılan delik. (Krş.)

anariberi: Ufak tefek öteberi, ev eşyası. (Es., Sv.)

aptıl: Evin önü, dışı.(Kn.)

aralıh:Sofa, hol, koridor, aralık. (Yz.)

aralık [aralıh] (I): **1.** İki ev ve duvar arasındaki boşluk. (Sv.) [aralıh: Yz.] **2.** Evin girişi, antre. (Kn.)

ara odası: Köy misafir odası. (Nğ.)

aratsak: Çatı. (Çkr.)

arayir [arer]: **1.** Orta, ortalık, ara yer. (Nğ.) **2.** İki oda arasındaki yer. [arer: Kn.]

arbaz: Avlu. (Kn.)

ardiya: Evlerde kullanılmayan, saklanması gereken eşyaların konulduğu bölüm; ardiye. (Kn.)

arnak: Yıkanma yeri, gusülhane.(Sv.)

aristak [arışdah, arıştaḥ, arustah, asdar, astar, arastah, arustah]: **1.** Tavan. (Ky., Nş., Sv., Yz.) [arışdah: Ky., Nş., Sv.], [arıştaḥ: Nş., Sv.], [arustah: Sv.], [asdar: Ank.], [astar: Ank.] **2.** Tavan arası. (Ky., Nş.) [arastah: Yz.] **3.** Tavan arasında meyve konulan yer. (Ky.) **4.** Bacanın alt yüzü. [arustah: Sv.]

artırma: Yapılarda ikinci katın birinci kattan çıkıntılı durumu. (Sv.)

aruda: Toprak damlarda toprak altına konan ağaç, kabuk ve yapraklar. (Sv.)

asma oda: İki üç basamak merdivenle çıkılan oda. (Ank.)

aşana: Erzak konan izbe. (Kn.)

aşdamı [aşana, aşene, aşhana, aşhane, aşkana]: Mutfak. (Kn.) [aşana: Kn.], [aşene: Ank., Kn.], [aşhana: Ky.], [aşhane: Ky., Nğ.], [aşkana: Ky., Sv.]

aşıt: Zahire koymak için, ev içinde yere kazılan ya da duvara yapılan kuyu. (Krş., Ky., Nğ.)

atanak: Köy odalarında misafirlerin elbise ve paltolarını asmaları için iki direk arasına yatay uzatılmış ağaç. (Ank.)

avadanlık: Alet ve edevat dolabı, sandığı. (Kn., Ky.)

avla [avlağ, avlağa, avlağı, avlavuç, avul]: **1.** Bahçelerin etrafına ağaç ve ince dallardan yapılan engel. (Ank.) [avlağ: Sv.], [avlağa: Es.], [avlağı: Ank.], [avul: Sv.] **2.** Avlu, evlerin küçük bahçesi. (Ank.)

avlu: **1.** Kiler. (Sv.) **2.** Kışlık küçük evlerin karşısında büyük yazlık ev. (Sv.) **3.** Evin bodrum ya da zemin katındaki sofa. (Ank.)

avlum: Ayakyolu, hela. (Ank.)

ayah yolu [ayaklık]: 1. Abdesthane, hela, ayakyolu. (Yz.) [ayaklık: Sv., Yz.] 2. Evlerde ayakkabıların çıkarıldığı yer, antre. [ayaklık: Ank.]

ayalama: Damlardaki karı küremeye yarayan bir çeşit kürek. (Ank., Ky.)

ayat [ayaz]: 1. Evlerde sofa. (Sv.) 2. Avlu, açık arsa. (Nğ., Sv.) [ayaz: Sv.]

ayazlık: Balkon, taraça. (Nğ.)

aygıt: Eşya, ev eşyası. (Kn.)

aynalık: 1. Eskiden ev duvarlarına ayna asmak ya da oturtmak için hazırlanan özel yer. (Nğ.) 2. Pencere. (Kn.)

ayna taşı: 1. Çeşmenin musluk takılan yeri. (Krş.) 2. Hela deliğinin arkasına konan büyükçe taş. (Çkr.) 3. Evlerin ön yüzü için düzgün yontulmuş taş. (Nğ.)

ayne [ayni]: Ayna. (Ky.) [ayni: Nş.]

ayvan: 1. Mısır, fındık vb. kurutmaya mahsus zeminden yüksek yer. (Çkr.) 2. Çok pencereli ya da bir tarafı açık üst kat odası. (Ank., Nğ., Sv.)

azıklık: Kiler. (Nğ.)

B

baba: Çatılarda makas ağaçlarının birer ucunun çivilendiği, iki metre kadar uzunlukta ve tam ortada bulunan kalın direk, omurga direği. (Ank., Kn., Nğ., Sv.)

babiçlik: Ayakkabı konulan yer. (Nğ.)

baca [bece]: 1. Pencere, tavan penceresi, dumanın çıkması ve evin ışık alması için toprak damlarda açılan delik. (Ank. Kn., Sv.) [bece: Ank., Es.] 2. Pencerenin içeriye doğru uzanan enli pervazı, pencere içi. (Ank., Kn., Krm., Krş., Ky., Sv.) 3. Kapaksız dolap. (Ank.)

baca kaşı: Toprak damın kenarlarındaki çıkıntı, saçak. (Sv.)

bāça: Bahçe. (Ank., Nğ.)

baçgış: Merdiven. (Kn.)

badal [badak]: Merdiven, merdiven basamağı. (Ank., Kn., Ky., Sv., Yz.) [badak: Sv.]

bağacık: Bağ, bahçe kapılarına yapılan ağaç kilit. (Nğ.)

bahenk: Kerpiç duvarlı evlerde duvarı güçlendirmek için örgü içinde kullanılan sırk. (Sv.)

bakacak: Balkon. (Çkr.)

balamır: Kapıların üstündeki ağaçlarla kerpiç ve taşların arasındaki delik. (Krş.)

balavur: Kapıların üstünde dolap yerine kullanılan küçük oyuk. (Ank.)

balıklı: Bir kilim çeşidi. (Kn.)

balkun: Bir yapının genellikle dışarıya doğru çıkmış, çevresi duvar veya parmaklıklarla çevrili bölümü, balkon. (Kn.)

banyo teknesi: Çamaşır teknesi. (Sv.)

barhana: 1. Ev eşyası. (Sv.) 2. Gayet büyük ev. (Nğ., Sv.) 3. Kaba tüylü halı. (Nğ., Sv.)

barılamak: Bağ, bahçe etrafını çitle çevirmek. (Kn.)

basak [basamak, basangaç, basdak, bastak, başak] : Merdiven, el merdiveni, merdiven basamağı, iskele. (Ank. Es.) [basamak: Kn., Sv.], [basangaç: Ank.], [basdak: Çkr.], [bastak: Ank.], [başak: Ank.]

bastırak [bastırık]: 1. Kapıyı kapadıktan sonra vurulan demir destek, kol demiri. (Nğ.) [bastırık: Yz.] 2. Kapıyı kapatmak için kapıya çakılan ve karga burnuna benzeyen, kapı çerçevesine çakılı demir halkanın deliğine geçirilen küçük mandal. (Nğ.) 3. Kapının dışına çıkılan ve asma kilit takılan iki parçalı madeni araç. (Nğ.)

bastırık [bastırak, bastırak] (I) : 1. Kapı sürgüsü. (Nğ.) [bastırık: Nğ.] 2. Kapıyı arkasından bastırmak için kullanılan ağaç dayak. (Krş., Nğ.) [bastırak: Kn.], [bastırık: Nş.]

başkılı: Yatağın baş tarafı. (Ank., Sv.) [başkılı: Sv.]

başlı üy: İki katlı ev. (Kn.)

becana: Yıkılmış veya yıkılmaya yüz tutmuş ev, harabe. (Kn.)

becce: Pencere, tavan penceresi, dumanın çıkması ve evin ışık alması için toprak damlarda açılan delik. (Ank.)

beğer [beher]: Yapıya konan en büyük ağaç. (Ank.) [beher: Ank.]

belgi: 1. Bir odayı ikiye ayıran kısım. (Kn.) 2. Yüklük, musandıra. (Kn.)

benek: Pencere. (Yz.)

beşşik, béşşik: Beşik. (Nğ., Sv.)

beşik örtüsü: İki yana akıntısı olan çatı. (Nğ.)

bezil: Evde testi konulan yer. (Kn.)

bini: Kapıların, pencerelerin örtülen tarafına çakılan ve bir çıkıntı yapan çita. (Ank., Kn.)

bişirik: Evlerde tavan tahtalarının üstüne konulan, tavana sıvanan çamur veya sulu kireç. (Krş., Ky., Nğ., Yz.)

bişiriklemek: Evlerin tavan tahtasının üstüne çamur döşemek. (Nğ.)

bişşik: Beşik. (Ank.)

bodam: Yapıya büyük giriş atıldıktan sonra iki tarafta kalan boydan boya bölmeler. (Kn.)

bodurum: Bodrum. (Sv.)

boğase: Binaların çatılarındaki tuğla altlarındaki boşluk. (Es.)

boklağı [bokluk]: Hela. (Çkr.) [bokluk: Kn.]

boyevi: Kiler. (Kn., Nğ.)

bölme: Evlerde oda, bölüm. (Krş.)

bucaklık [bicaklık]: Raf. (Sv.) [bicaklık: Sv.]

budak: Damların üstünü düzeltmekte veya yağmurdan sonra çatlakları kapatmakta kullanılan silindir şeklindeki taş. (Kn.)

budaklamak: Damların üstünü loğ taşı ile düzeltmek. (Kn.)

buharı [buhara, bıhırik, bihirik, boraca, böheri, böhrük, börük, buhare, buhari, buharik, buhayrı, buhaze, bukare, bukayrı, bulayrı, bunarı, büheri]: Baca. (Kn., Ky., Sv.) [buhara: Sv.], {bıhırik: Sv.}, [bihirik: Sv.], [boraca: Nğ.], [böheri: Kn.], [böhrük: Sv.], [börük: Sv.], [buhare: Kn., Sv., Yz.], [buhari: Sv.], [buharik: Ank.], [buhayrı: Nğ.], [buhaze: Nğ.], [bukare: Ky.], [bukayrı: Nğ.], [bulayrı: Nğ.], [bunarı: Kn.], [büheri: Kn.]

bulgurlama: **1.** Evlerin tavanına konulan sulu çamur. (Ank.) **2.** Ahşap evlerde, döşeme ve tavanda tahtaların üzerine iki parmak kalınlıkta dökülen acı kireçli harç. (Ank.)

burma: Musluk. (Kn., Nğ., Yz.)

C

cablama [caplak, caplama, çapa]: Tavanlarda tuğlaların altına konulan, tarla ve bahçe çevirmekte kullanılan, ince, uzun, yontulmuş ağaç. (Sv.) [caplak: Kn.], [caplama: Sv.], [çapa: Kn.]

cağ [cağca, çağlıh, çağlık, çağyiri, cark, coğ, çağ, çağevi, çağlık, çağtaşı, çağyiri, çah, çalık, çarh, çark]: **1.** Lavabo, banyo. (Ank., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [cağca: Ky.], [çağlıh: Sv.], [çağlık: Sv.], [çağyiri: Nğ.], [cark: Sv.], [coğ: Sv.], [çağ: Ank.,

Krm., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.], [çağevi: Nğ.], [çağlık: Çkr., Es., Sv., Yz.], [çağtaşı: Kn.], [çağyiri: Nğ.], [çah: Ank.], [çalık: Ank.], [çarh: Sv.], [çark: Sv.] 2. Evin içindeki taş banyo. [çağ: Ky., Sv.]

cadır: Kilim. (Sv.)

cebcebe [cepcebe]: Özellikle tuvalet malzemeleri koymakta kullanılan, on santim eninde, 75-100 santim boyunda ve üzerinde küçük cepler bulunan işlemeli bir bez. (Kn.) [cepcebe: Kn.]

cecim [cicim]: İnce dokunmuş renkli, nakışlı kilim. (Ky., Nğ., Sv.) [cicim: Ank., Kn., Ky., Yz.]

cerek: Çatılarda kullanılan ağaç. (Çkr., Krş., Ky., Nğ., Sv.)

cezvane [cezvene]: 1. Pencere kafesi. (Kn.) 2. El yıkamaya mahsus leğenin kapağı. [cezvene: Kn.]

cicim tülü: Yünden yapılmış dolap örtüsü. (Kn.)

cipli: İşe yaramayan eşyaları koymak için yapılmış oda. (Nğ.)

coblak: Lavabonun suyunun aktığı çukur. (Nğ.)

cul: Eski kilim. (Krş., Yz.)

Ç

çadır: Yorgan çarşafı. (Ank., Sv.)

çahtana: Ayakyolu, yüz numara. (Kn.)

çalgiç [çalkı]: Bahçe süpürgesi. (Kn.) [çalkı: Es., Ky., Nğ.]

çalpalma: Avlunun bir köşesine yapılan, büyük bir delikten kolayca temizlenen kuyusuz hela. (Nğ.)

çamdı [camdı]: 1. Tavan. (Ky., Sv.) [camdı: Sv.] 2. Pencere. (Sv.)

çandı [çantı] (I): 1. Dam veya evlerin üzerinden açılan pencere. (Sv., Yz.) 2. Duvarları birbirine geçme, kalın tahtalardan yapılan ev, yapı. (Sv.) 3. Duvar. (Sv.) 4. Tavan. (Es., Sv., Yz.) [çantı: Ank., Es., Yz.] 5. Evlerin çatısında yağmur ve kar sularının akmasını sağlayan saçak. (Krş)

çantı arası: Tavan arası. (Ank.)

çardak [çardağ]: 1. Bir oda içinde ayrılmış yüksek yer. (Krş.) [çardağ: Sv.] 2. Mutfak. (Nş.) 3. Kış meyvelerinin saklandığı oda. (Ky.) 3. Salon. [çardak: Ank.], [çardağ: Kn.]

çarkı: Her yüzü üçgen olan çatı. (Ank.)

çatal kapı: Çift kanatlı sokak kapısı. (Krş., Ky., Sv., Yz.)

çatı: Tavan. (Sv.)

çatma (I): Duvarları ağaç gövdesinden birbirine takılarak çivisiz olarak yapılan yayla evi, yığma ev. (Çkr., Es., Sv.)

çatma (II): Sehpa. (Sv.)

çavdırma: Çatı yapmada kullanılan kavak ağacı. (Krş.)

çekme gat: Apartmanlarda veya evlerde dört yanı teras olarak bırakılan en üst kat. (Kn.)

çeleñ [celenk, çelan, çelengi, çeleñi, çelenk] : 1. Evin saçağı. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Yz.) [celenk: Ank.], [çelengi: Kn.], [çeleñi: Kn., Krş.], [çelenk: Kn.] 2. Dam saçağı. [çelan: Krş.]

çemek: Yer odalarındaki camsız pencere. (Ank.)

çenpe: Pencere. (Ank.)

çeşme: Yüz numara. (Kn.)

çeyşek: Çatıyla tavanın birleştiği yerdeki açıklık. (Es.)

çiğ: Tavan arası. (Nğ.)

çiğlik: Terasın önüne iki metre yükseklikte ince çitadan yapılan korkuluk. (Es.)

çıkartma [çıkarma, çıkma]: Balkon. (Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [çıkarma: Ank.], [çıkma: Sv.]

çılık: Evlerde pis suların dışarıya akması için yapılan uzun oluk. (Çkr.)

çıra [çırahma, çirakma, çirakman,]: 1. Lamba. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş. Sv., Yz.) 2. Kandil. (Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [çırahma: Krş., Ky.] [çirakma: Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ.], [çirakman: Nğ.]

çiralık [çırahma, çirahman, çirakma, çirakman, çiralıh]: Lamba, çıra konulan yer. (Kn., Sv.) [çırahma: Nğ.], [çirahman: Sv.], [çirakma: Ank., Krş., Ky., Nğ., Sv.], [çirakman: Ank., Nş., Sv., Yz.], [çiralıh: Nş.]

çitlik [çitlak]: Kapı mandalı. (Nğ.) [çitlak: Ank.]

çiçeklik: Duvarda kireç veya tahtadan yapılan ufak sundurma. (Ank.)

çimecek [çimek, çimişlik]: Banyo, yıkanacak yer. (Sv.) [çimek: Kn., Nş.], [çimişlik: Kn.]

çiti: Pencere kafesi. (Ank.)

çoğurten: Toprak damların suyunu akıtan oluk. (Krş.)

çöreklilik: Yüklükle tavan arasında kalan boş yer. (Ank.)

çörten: Çatı oluğu. (Ank.)
çultar: Bir çeşit kilim. (Sv.)

D

daba: Toprak damların kenarına konan eğri ve köşeli ağaç. (Kn.)
daban halısı: Yere serilen büyük halı. (Çkr.)
dağan: 1. Tahta tavan. (Kn.) 2. Sehpa. (Sv.)
dam: 1. Toprak damlı ev, kulübe, köy evi. (Ank., Kn., Yz.) 2. Oda. (Yz.) 3. Baca. (Ky., Sv.)
damak: 1. Kapı rezesi, kapıdaki sürgü. (Es., Kn.) 2. Dolap kapağını pervaza bağlayan mandal. (Nğ., Nş.)
dambaş [dambaşı]: 1. Toprak dam, tavan. (Ank., Kn., Krş.) [dambaşı: Kn., Sv.] 2. Düz çatı, toprak örtülü çatı. (Ank.)
damkayık: Gusülhane. (Kn.)
dam yuvağı: Toprak damlı evlerin üstünü düzeltmek için kullanılan silindirik şeklindeki taş, loğ. (Kn., Nğ.)
daraba: Köy odalarındaki seki, sedir. (Nğ.)
dastar: 1. Battaniye. (Sv.) 2. Yünden dokunmuş ince, küçük kilim. (Sv.) 3. Sofra bezi. (Ank., Sv.)
daşra: Hela. (Nğ.)
davlumbaz: Aralık, antre. (Ank., Ky.)
daya döşe: Oturmaya, yaslanmaya yarayan minder ve yastık gibi şeyler. (Es.)
dayak: 1. Evlerin kapısının açılmaması için kapının arkasına konulan ağaç, kol, takoz. (Krş.) 2. Merdiven. (Kn.)
dekme: Yapı yapıldıktan sonra açılan kapı, pencere, dolap. (Nğ.)
delik: Pencere. (Ank., Es., Ky.)
depedelik: Toprak damların üzerinden açılan tepe penceresi. (Kn.)
derih: Kapı. (Sv.)
develik: 1. Büyük ev. (Sv.) 2. Köy evlerinin giriş yeri, sahanlık. (Ky.) 3. Köy evlerinin en geniş ve büyük bölümü. (Krş.)
dırabız: Oda tabanında kalın direklerin arasına konulmak için özel olarak yapılmış tahta. (Sv.)

dırabızan [dırabuzun]: Oda kapısının yanında bir çeşit gömme dolap. (Ky.)
[dırabuzun: Kn.]

dikke: Sofaların altına konulan direkler. (Ky.)

dikme: Bir yapıda dikey olarak dikilen direk. (Çkr., Sv.)

dilik: Minder. (Ank.)

dizeme: Yığma taştan yapılmayan evlerde, oda bölmelerindeki çapraz ağaçlar. (Ank., Çkr., Kn.)

dizme: Evin önündeki camlı çıkıntı, balkon. (Kn.)

dokuma: Evin duvarlarına ya da etrafına çakılan ince ağaç. (Ank.)

dolama: Sedir yastıklarını üzerine örtülen dokuma örtü, yaygı. (Kn.)

dolav: Dolap, sabit dolap. (Es.)

doma: Evlerin dam ve duvarlarına konulan ağaç direk. (Kn.)

doyra: Damlara serilmekte kullanılan elenmiş çorak toprağın irisi. (Ank.)

dökme: Tavan veya tabanda kullanılan ağaç kiriş. (Çkr., Sv.)

döşeme [döşek] (I): Halı, kilim, çul. (Es., Sv.) [döşek: Kn., Ky.]

döşeme (II): 1. Taban ve tavan tahtası. (Es., Sv.) **2.** Evlerin tabanı. (Çkr.)

döşengi: Oda takımı, mobilya. (Ky.)

döşsa: Yatak. (Sv.)

döşsek: Yatak, şilte, minder. (Ank., Çkr., Es., Kn., Krş., Nğ., Nş., Sv., Yz.)

duman örtmesi: Mutfak. (Kn.)

dura: Çatının saçağı. (Sv.)

durna: Dam saçağı. (Ank.)

dünek [dün düneği]: Ev. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [dün düneği: Krş.]

düver: Binalarda kiriş yerine kullanılan kalın ağaç. (Kn.)

düzen (I): Ev, bark. (Çkr.)

düzen (II): Taştan duvar örülürken, düzgün olması için en üst sıraya konulan çok yassı taşlar. (Nğ)

düzen takan: Eşya, ev eşyası. (Ank.)

düzgü: Binaların kapı, tavan, dolap gibi doğrama, tahta kısmı. (Kn.)

düzgünlenmek: Bir binanın tahta kısmının yapılması. (Kn.)

E

eğrek: Misafir odası. (Sv.)

eđri doma: Dam kenarlarına uzunluğuna konan ağağların dűşmesini önlemek için merteklere dikine geçirilen çubuk ya da korniş taşları. (Nđ.)

eli belinde: Ahşap evlerde direk üzerindeki ağağların kaymasını önlemek için sonradan konulan parça. (Sv.)

eli böğründe: Eğrilmiş duvarların altından uzatılan ağağ destek. (Kn., Ky., Nđ.)

elyeri: Kiler. (Sv., Yz.)

enef taşı: Kapı çerçevelerinin oturtulduğu delikli taş. (Nđ.)

enik: Bir çeşit kilim. (Ky.)

erezi: Kapılara karşı konulan tahta ya da demir sürgü. (Ank.)

erzem: Bodrum ya da evin altındaki taşlık yer. (Ky.)

ev içi: Mutfak. (Nđ.)

evlik (I): Kiler. (Krş., Sv., Yz.)

evlik (II): 1. Fazla eşya, yatak yorgan konulan oda, sandık odası. (Ky., Yz.) 2. Büyük ev. (Ky., Sv.)

evlük: Mutfak. (Sv.)

evün: Ahır ve avlu damı. (Kn.)

F

fahlama: Yapılarda kullanılan destek tahtası, dayak. (Krş.)

falak: Kapı mandalı. (Kn.)

far: Çamaşır kazanı. (Yz.)

farda: 1. Ufak kilim ya da seccade. (Ky., Nş.) 2. Yatak örtüsü. (Kn.)

felen: Merdiven (Kn.)

ferek: Dam üzerine atılan ağağ. (Sv.)

fırış: Evlerde dışarıya doğru yapılan çıkıntı. (Kn., Nđ.)

filke [filike, firke]: Musluk. (Ank., Krş., Ky., Nđ., Nş.) [filike: Ank.], [firke: Krş.]

firek [firenk]: Asma kilit. (Ank., Sv.) [firenk: Kn., Sv.]

G

galdırım: Bağ evlerindeki balkonların kenarında oturmaya yarayan sedir. (Kn.)

gaş: Çatı. (Ank., Sv.)

gaşlama: Toprak damların kenarlarındaki düzlük. (Ank.)

gayıt evi [gayıt damı]: Kiler. (Nş.) [gayıt damı: Nğ.]

gebril: Çatıda kiremit altına konulan direk. (Sv.)

gedebot: Musluk. (Kn.)

gedemeç: Köy evlerinde giriş yeri. (Sv.)

gelif: Tuğla, kerpiç, kiremit kalıbı. (Kn.)

geren [gesger]: Damların üzerine konulan su geçirmez killi toprak. (Ank., Kn., Sv.)
[gesger: Sv.]

gerilik: Yüklük. (Ank.)

germeç [gerimcek] (I): Çamaşır ipi. (Es., Ky.) [gerimcek: Ky.]

germeç (II): Kapı, pencere üstlerine konulan taş ya da ağaç. (Nğ.)

geyes damı: Çamaşır yıkanan ve banyo yapılan yer. (Sv.)

geysilik [geğsilik]: Çamaşır yıkanan yer, çamaşırılık. (Kn.) [geğsilik: Kn.]

gez (I): Kerpiç yapılarda iki kerpiç arasındaki aralık. (Kn.)

gez (II): Duvar taşları arasına konulan harç. (Kn., Nğ.)

gezenek: 1. Koridor. (Ky., Sv.) **2.** Salon. (Sv.)

gırım: Havlu. (Sv.)

gilar [giler, giral]: Fazla eşya ve öteberi konulan oda, kiler. (Nğ., Sv.) [giler: Sv.],
[giral: Ky.]

gilve [givle]: Raf. (Ky., Yz.) [givle: Ky.]

girek: Kapı. (Sv.)

girellik: 1. Evlerde bulunan küçük hamamlık, gusülhane. (Ank.) **2.** Fazla eşya ve
öteberi konulan oda, kiler. (Sv.)

girge: Binanın alt katı. (Ank.)

godu: Kapı, ev. (Ky.)

gonak [gonah]: Büyük yapılı ev, konak. (Ank., Sv.) [gonah: Nğ., Sv.]

gotnuk, gotnuh: Tavanla duvar arasındaki boşluk. (Krş.)

goz: Kapı sürgüsü. (Ky.)

göbek: Oda tavanlarının ortasına yapılan süs. (Çkr.)

göcek: 1. Kilit takılmak için kapıya çakılan halka. (Sv.) **2.** Menteşe. (Sv.)

göç: Ev eşyası. (Kn.)

göften: Evlerin bodrum katlarındaki yer altı deposu. (Ky.)

göpen: Kalın, kaba, kötü halı. (Nğ.)

görek: Kapıya takılan asma ya da düz kilit. (Es.)

götçek: Oturma tahtası. (Kn.)

götürge: Tahta sandalye, iskemle. (Ank.)

götürgü: Kerpiç yapmak için çamuru kalıba götüren araç. (Krş.)

göz: 1. Oda. (Ank., Es., Kn., Ky., Ng., Sv.) 2. Dolap bölmesi ya da çekmece. (Ng.)

3. Pencere. (Ank.)

göze (I): Su akıntısını kolaylaştıran toprak damlardaki eğiklik. (Krş.)

göze [göz]: Oda. (Kn.) [göz: Kn., Yz.]

gözenek [göz, gözgeri]: 1. Pencere. (Es., Sv.) [göz: Ng.] 2. Balkon. (Sv.) 3. Raf, dolap ya da duvarlarda oyularak yapılan eşya koyacak delik. (Ank., Es., Ky.) [gözgeri: Sv.]

gözgere: Ocakların ve büyük dolapların iki yanındaki küçük hücrecikler. (Ank., Çkr.)

gözlük (I): Küçük ev penceresi. (Çkr.)

gözlük (II): İnşaatta kullanılan, tavanlara konulan, yontulmuş ağaç gövdesi. (Ank.)

gugara: Kapı çerçevesi ile firış arasına kazıklama konulan taş. (Ng.)

gullap [gulep, gullep, güllap, güllep]: Kapı sürgüsü, menteşe. (Ank., Es.) [gulep: Ky.], [gullep: Sv.], [güllap: Krş., Yz.], [güllep: Ky.]

guran: Çatı arasındaki boşlukları dolduran döşeme kirişleri. (Sv.)

gurluk: Evlerde taşlık giriş, avlu. (Sv.)

güsülhane: Banyo. (Ank.)

gücük: Evin dış duvarlarının köşesi. (Kn.)

güdük: Dam ve çatı için kullanılan uzun ve kalın ağaç. (Sv.)

günlük [güneşlik]: Balkon. (Çkr.) [güneşlik: Sv.]

güpür: Boyanmamış yün ve kıldan dokunmuş kilim. (Kn.)

gürgüt: Damların üzerine dökülen toprak. (Es.)

güyey: Suyun aktığı delik, musluk takılan yer. (Ank.)

güzle: Kışlık ev. (Ank.)

H

haba: Çözgüsü kıl, atkısı yün ipliğinden dokunan kilim. (Kn., Ky.)

hacere: Tavan. (Ky.)

halkın [halgın]: Leğen. (Ky.) [halkın: Ky.]

hamemlik: Banyo. (Aks.)

hampoş: Sıva yapılmadan önce duvarın çukurlarını doldurmakta kullanılan çamur. (Sv.)

hampuç [hampuş]: Çatı. (Çkr.) [hampuş: Çkr.]

hanay [haney]: 1. İki katlı büyük ev. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ.) [haney: Es.] 2. Evlerin üst katı. (Kn.) 3. Asma merdiven. (Kn.) 4. Sofa, hol, koridor. (Ank., Kn.) 5. Salon. (Nğ.) 6. Avlu. (Kn.) 7. Tahta ve direklerden yapılan üstü kapalı, önü açık yazlık oturacak yer. (Nğ.)

hanaylı: Önünde çardak bulunan ev. (Nğ.)

hapenk [hafek, hepeneK]: Baca kapağı. (Sv.) [hafek: Sv.], [hepeneK: Sv.]

harpışda: Evlerin önünde asmaların yayılması için yapılan çardak. (Kn.) [hargışda: Kn.], [harpışta: Kn.], [harpışto: Kn.], [harpuşta: Kn., Ky.]

harpuşta: Yeni yapılan duvarın üzerine konulan büyük kerpiç. (Kn.)

has oda: Misafir odası. (Krş.)

haşye: Ev ve mutfak eşyası. (Ky.)

havlu [havlağa, havli]: Avlu, bahçe. (Sv.) [havlağa: Yz.], [havli: Nğ.] 2. Koridor. (Sv.)

havşa: Avlu, bahçe. (Sv.)

hayat [hayad, hayatlık]: 1. Sofa. (Çkr., Kn., Sv.) 2. Avlu. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [hayad: Ank.], [hayatlık: Ky.] 3. Salon, hol. (Ank., Çkr.) 4. Balkon. (Kn.) 5. Eski tip evlerin girişinde bulunan ve yerden bir miktar yüksek olan balkon şeklindeki kısım. (Krş.)

haykat: Üst kat. (Kn.)

hecer: Tavan. (Kn.)

hevek: Sandık odası. (Ank.)

helik: Duvar örerken büyük taşların arasına ve boşluklara konulan ufak taş parçaları. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.)

heliklemek: Duvar örerken büyük taşlar arasındaki boşlukları küçük taşlarla doldurmak. (Kn., Nğ.)

helikletmek: Duvardaki boşlukları küçük taşlarla doldurtmak. (Nğ.)

hepek [hapenk]: Ev ve dükkanların pencerelerindeki kapak, kepenk. (Sv.) [hapenk: Ky., Sv.]

hermi: Duvarların üzerine konan ağaç, kiriş. (Sv.)

hevek: Sandık odası. (Ank.)

hezen [hezan, hezene]: Damların üzerine döşenen kalın ve büyük ağaç kiriş. (Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [hezan: Sv.], [hezene: Ank.], [hizan: Sv.]

hubar [hubar]: Duvar yapılırken taş ya da kerpiç aralarına konulan moloz. (Sv.) [hubar: Sv.]

hımış: Kerpiç ya da tuğlayla örülmüş ahşap duvar. (Ank., Sv.)

hızan: Yapılarda kullanılan uzun yuvarlak ağaçlar. (Sv.)

hopa: Yeni çırpılmış kabarık yatak. (Nğ.)

hörküçlemek: Duvarın üzerini kerpiçle ya da taşla balık sırtı gibi örmek. (Nğ.)

hüben: Çardak. (Kn.)

I

ığ: Evlerin üzerini kapatmak için kullanılan ağaç. (Sv.)

ıldırayaz: Penceresiz, kapısız, eşyasız ev. (Ank.)

ıldırık: Tenekeden yapılan şişesiz gaz lambası. (Nğ.)

ılgı: Ev eşyası. (Ank.)

ısgap: Dolap. (Kn.)

ışıklık: Üzerine lamba konulan masa. (Çkr.)

ışındırık: Pencere. (Krş.)

i

ıçeri: Oda, oturma odası. (Kn., Sv.)

ıçerik: 1. Yatak doldurmaya yarayan yün, pamuk vb. şeyler. (Es., Kn., Krş., Ky.) 2. Yatak yünlerinin zamanla topaklaşmış parçaları. (Es., Ky.)

ığ: Çatılarda eşit aralıklarla birbirine paralel olarak konulan ağaçlar. (Çkr., Sv.)

inecek: Merdiven. (Kn.)

isgambi: Dört ayaklı, altı üstü kapalı, yanları açık olup içine mangal konularak ısınılan bir çeşit tahta masa. (Ky.)

isik: Kapı. (Kn.)

iskemle: Sandalye. (Sv.)

islik: Tavandaki örümcek ağlarını temizlemeye yarayan uzun saplı çalı süpürgesi. (Nğ.)

iveze: Kapı mandalı. (Kn.)

K

kabartlama: Küçük yastık, köşe yastığı. (Nğ.)

kafa: Yapıda duvarların altını doldurmak için kullanılan küçük taşlar, moloz. (Ky.)

kafatahta: Çatılarda örtü direklerini bastıran yassı taşlar. (Ky.)

kafesardı: Kış için meyve saklamaya yarayan yer. (Ky.)

kağcın: Damlarda, evlerin duvarlarının dibinde çimento yerine kullanılan bir çeşit kil. (Ank.)

kamne: Odalardaki ocakların ön tarafı. (Kn.)

kanatlı: Çatal kapı. (Sv., Yz.)

kanlıbağlama: Duvar örülürken tavana yakın konan bağlama ağacı. (Nğ.)

kantarma takası: Gömme dolap ya da raf: Sv.)

kapan: Evden bodruma inmek için açılan kapak. (Nğ.)

kapu korusu: Kapının arkasına konan ağaç sürgü. (Sv.)

karaçalı deliği: Kerpiç duvarlarda iskele kurmak için açılan delik. (Çkr.)

karadam: Mutfak. (Kn.)

karafere: Kanepe. (Ky.)

karaltı: Ev, yapı. (Ank., Çkr., Es.)

karamaz: Damlara örtülen bir çeşit yabancı bitki. (Yz.)

kara örtü: Toprak dam. (Es.)

kara yapı: Çamur veya kerpiçle yapılmış ev, yapı. (Es., Kn., Nğ., Sv.)

kargaburun [kargaburnu, kargacuk]: Kapı mandalı. (Es., Nğ., Sv. Yz.)

[kargaburnu: Çkr., Nğ., Sv.], [kargacuk: Sv.]

karsamba [karsanba, kasaltı]: 1. Evde kalabalık yapan gereksiz eşya. (Ank., Krş., Ky., Nğ.) [karsanba: Nğ., Sv.], [kasaltı: Sv.] 2. Eski ve gereksiz eşyaların konulduğu oda, depo. (Ank.)

kaş [kaşlama, kaşbastı, kaşkoruyan]: 1. Duvar, duvarın üstü. (Ank., Çkr., Es., Sv.) [kaşlama: Ank.] 2. Çatı saçağı. (Ank., Nğ., Sv.) [kaşbastı: Çkr.], [kaşkoruyan: Ank.], [kaşlama: Ank.] 3. Dam. (Ank., Nğ., Sv.)

kat: Toprak evlerde üst kısma süs olarak yapılan biraz enli ve renkli bağlar. (Nğ.)

katıkdanı: Kiler. (Yz.)

katıl: Yapılarda kullanılan dört köşe giriş. (Nğ.)

katran ağacı: Yapıda kullanılan çok sağlam bir ağaç (Ky.)

kavşırma: İki kanatlı kapı. (Kn.)

kayıt: Pencere çerçevesi. (Ank., Yz.)

kayıtdanı [kaytevi]: Kiler, yiyeceklerin saklandığı yer. (Kn., Krş., Nğ., Nş.) [kaytevi: Kn.]

kaylım: Kilim. (Ky.)

kazan kocası: Kaynayan çamaşırı karıştırmaya yarayan sopa. (Ank.)

kazıklama: Yapılarda duvarlara enlemesine konan bir taş. (Nğ.)

kebe: Yünden örülmüş kalın kilim. (Kn.)

keler: Kiler. (Nğ.)

kenef: Ayak yolu, hela. (Ank.)

keren: Yapılarda kullanılan büyük ağaç. (Ank.)

kerevet [kirevet]: Yatak yapılan yer, seki, tahtadan yapılmış oturacak yer. (Krş.) [kirevet: Ank.]

kesren: İçinde çamaşır yıkanan ağaç tekne. (Nğ., Sv., Yz.)

kessek: Kerpiç parçası. (Krş.)

kılt [kıltı]: Yatağın baş kısmı ya da ayakucu. (Sv.) [kıltı: Sv.]

kırık derik [kırılı sırih]: Ufak tefek, işe yaramaz ev eşyası. (Es.) [kırılı sırih: Nğ.]

kısdırğaç [kıstırğaç]: Çamaşır mandalı. (Nğ.) [kıstırğaç: Es., Nğ.]

kiral: Mutfak. (Sv.)

kirelik [kirellik]: Evlerdeki küçük banyo. (Es.) [kirellik: Es.]

kirna: Ev. (Sv.)

koçbaşı: Evin duvarlarını yağmurdan korumak için yapılan saçak. (Ky.)

koltak [koltuk]: Küçük oda. (Es.) [koltuk: Es.]

koltuk kapısı: Eski evlerde arabalardan ve yüklü hayvanlardan başka insanların girip çıktıkları kapı. (Ank.)

kora: Kapı kilidi. (Kn.)

korak: Ağaç mandallı kapı. (Nğ.)

koruş: İçine yapılan küçük pencereleli bir duvar ile bacasının daha iyi çekmesi sağlanmış olan ocak çeşidi ve bu duvarda bulunan küçük pencere. (Kn.)

koşat: Evlerin, kulübelerin üstünü örtmek için konulan ağaçlar, tavan kirişleri. (Ky.)

koşma (I): 1. Yapılarda duvar ve tavanların altına konulan direklerin araları, gözler. (Yz.) **2.** Yapılarda döşemenin altına konulan ağaç, ardı merteği. (Sv.)

koşma (II): İki katlı kilim. (Ky.)

koysalak: Ev içinde duvarlara oyulmuş kapaksız dolap. (Kn.)

köhle: Baca. (Ank.)

köpen: Uzun tüylü halı. (Kn., Ky.)

kös [kos, kösü, körsük, kösleme] (I): 1. Sokak kapısının arkasına vurulan ağaç dayak. (Sv.) [kos: Sv.], [kösü: Nė., Yz.] **2.** Kapı mandalı, kapı sürgüsü. (Sv.) [körsük: Kn.], [kösleme: Kn.]

kös (II): Üzerinde amaşır yıkanan uzun tahta. (Es.)

kösdek: Damların saçaklarındaki hatılların düşmemesi için konulan ağaç. (Kn.)

köş [köşe]: Üstüne yatak serilip etrafına yastık konulan sedir. (kr.) [köşe: Sv.]

köşe: Yapıda köşelere konulan büyük ve düzgün taş. (Kn.)

köşk: Balkon. (Ank.)

köyü: Avlu, bahçe. (kr.)

kurak: Saçak altı, ardak. (Es.)

kuran: atı boşluğu, tavan arası. (Ank., kr.)

kurtağzı (I): atılara konulan iki ağaın birbirine bağlanmış biçimi. (Nė.)

kurtağzı (II): Dama açılan pencerenin tahta kapağı. (Ank.)

kuru duvar: Harç kullanmadan yalnız taştan örülen duvar. (Kn.)

kuş: Menteşesiz kapıların söve yatağına geçen küçük kazık şeklindeki çıkıntılar. (Krş., Nş.)

kuşak: Tahta kapıların arkasına yatay çakılan tahta parçası. (Krş., Nė.)

kuzuluk: Büyük kapıların ortasındaki küçük kapı. (Nė.)

küpür: Kapı aralıklarına serilen, kıldan dokunmuş kilim gibi yaygı, yolluk. (Kn.)

küsük: Kapı sürgüsü. (Kn., Nė.)

L

loğ [lağ, lo, loğu, loğu taşı, lov]: Toprak damlarda toprağı ezmek için kullanılan silindir. (Ky., Sv., Yz.) [lağ: Sv.], [lo: Sv., Yz.], [loğu: Yz.], [loğu taşı: Sv.], [lov: Ky.]

loğlamak : Loğla damı düzeltmek. (Sv.)

M

ma: Damlara uzunlamasına konulan ağaç kiriş. (Krş., Ky., Nş.)

mabeyin: Dış oda, salon. (Krş.)

mabiyin: İki odanın aralığı. (Krş.)

madrab: Yapılarda, duvarın toprakla temas halinde olduğu, toprağa yaslandığı veya toprağa gömüldüğü kısım. (Sv.)

mağ [mag]: 1. Tavan arası. (Nş.) 2. Evin bölmeleri, oda. (Sv.) 3. Çatıların ortasındaki kalın ve dikey direk, mertek. (Ky.) 4. Evlerin çatılarındaki iki kiriş arasındaki açıklık. (Ky., Sv.) [mag: Sv.]

mağa: Tavan. (Sv.)

mahat: Tahta seki, sedir. (Nğ., Sv., Yz.)

mahi ağacı: Evlerin çatısında köşelerden çatının ortasında doğru uzanan direklerden her biri, mahya. (Ank.)

makat: Soğuğa engel olması için tavan arasına döşenen çamur sıva. (Nş.)

malak: Kapıları kapamak için arkalarına konan ağaç çengel. (Kn.)

mandal: Demir ya da tahtadan yapılmış kapı sürgüsü. (Es., Kn., Krş., Ky., Nğ.)

mahra: Döşemelere ve tavanlara atılan büyük ağaçlar. (Çkr.)

maşşık: Kapıların üst ve yanlarındaki uzunca ağaçlar. (Krş.)

medine: Pencere. (Ank.)

mehre: Büyük tahta kalıpla çamurdan yapılan duvar. (Çkr.)

melef: Yatak kılıfı. (Çkr.)

melefe: 1. Yatak ve yorgan çarşafı. (Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) 2. Yastık yüzü. (Çkr.)

3. Yüzü olmayan eski yorgan. (Nğ.) 4. Yorganın astarı. (Krş., Ky.)

memişane: Hela, ayakyolu.

mendirek: Merdiven. (Kn.)

meydiraman: Merdiven. (Nğ.)

mısandıra: 1. Sofanın, merdiven üstü boşluğunun kenarına çakılan ağaç ya da demirden korkuluk. (Nğ.) 2. Tavan arasındaki küçük oda. (Aks.)

mimseküsü: Yük dolabı. (Sv.)

mina: Yapı, ev. (Ky.)

mitel: 1. Yüz geçirilmemiş yorgan, şilte, minder, yatak. (Ank., Es., Ky., Nğ., Sv.) 2. Yatak kılıfı. (Krş.) 3. Yorgan astarı. (Nğ.)

musandıra: Yüklüğün üstündeki boşluk. Tavan arasındaki küçük oda, sandık odası. (Kn.)

muşabak: 1. Pencere. (Ank., Krş.) 2. Pencere kafesi, cumba. (Çkr.)

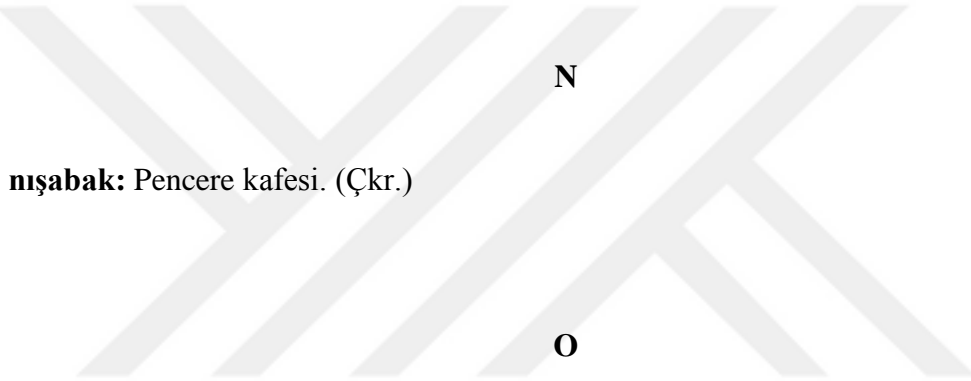
muşamak: Duvarı oyarak yapılan kapaksız dolap. (Krş.)

muştı: Soba. (Ank.)

mutlak: Mutfak. (Ank.)

mücre [mücüre]: Çekmece. (Es., Nğ.) [mücüre: Ank.]

mühre: Toprağı, çamuru sıkıştırarak yapılan bir çeşit duvar. (Ank., Çkr., Kn.)

nışabak: Pencere kafesi. (Çkr.)

ocakbaşı: Mutfak. (Sv.)

ocaklık: Mutfak. (Sv.)

oda: Evlerin dışında, konukları ağırlamak için yapılmış küçük ev. (Kn.)

ok: Tavanın orta direği. (Sv.)

oturak: Hela, ayakyolu. (Sv.)

oturak [oturgaç]: 1. Minder. (Kn.) 2. Tahtadan yapılmış arkalıksız sandalye. (Çkr., Es., Kn.) [oturgaç: Çkr.] 3. Bir çeşit divan, sedir. (Ank.)

oyma: Duvarda eşya koymaya yarayan kapaksız dolap, raf. (Çkr., Es.)

Ö

ökçe: Eski yapılarda kapı ve pencere kanatlarının geçtiği demir parçası. (Nğ.)

önaa: Bir yapının yıkılmaması için destek olarak konulan direkler. (Sv.)

önek: Duvarın yıkılmaması için koyulan destek direği. (Ky.)

öriye: Büyük ve değerli kilim. (Ank.)

örtme: 1. Sofa, salon. (Es., Ky., Sv.) 2. Mutfak. (Ank., Krm., Krş., Nğ.) 3. Evlerin önündeki üstü kapalı yer. (Ky.) 4. Evin ön duvarı üstüne gelen dam uzantısı, ön saçak. (Yz.)

örtü [örtüş]: Yatak. (Ank., Krş., Ky., Sv., Yz.) [örtüş: Es.]

örtü döşek: Yatak, yorgan. (Es.)

örtülük (I): Yatak, yorgan konulan yer, yüklük. (Kn.)

örtülük (II): Kiremitlerin altına konulan tahtalar. (Ky.)

öz: Yapılarda kullanılan kalın ağaç, tomruk, direk. (Es.)

P

pabıçlağı: Ayakkabı konulan yer. (Ank.)

paca: 1. Avlu duvarlarında, öteberi koymak için açılan büyük ve önü açık delik. (Nğ.)

pace: Pencere. (Sv.)

pağ: Ev yapmak için kazılan temel. (Ank.)

pala: 1. Yatak. (Ank.) 2. Yatak, yorgan. (Ank.)

palas: Minder. (Ky.)

palaz [palas]: Keçi kılından dokunmuş kaba kilim, yaygı. (Kn., Ky., Nğ., Sv.) [palas: Krş., Ky.]

pardı [parda] (I): Tavan. (Kn.) [parda: Kn.]

pardı (II): Toprak damlı evlerde tavana konulan ağaç, kiriş. (Kn., Krm., Nğ.)

parsı: 1. Köy evlerindeki çerçevesiz pencere. (Nğ., Yz.) 2. Yukarıdan açılan pencere. (Krş., Nğ., Yz.) 3. Kalın duvarlardaki pencerelerin odaya daha çok ışık gitmesi için içeriye doğru olan açıklığı. (Nğ.)

parsıvermek: Kalın duvarlı yapılarda, pencerelerin odaya gelen yanını daha geniş yapmak. (Nğ.)

pat (I): 1. Karyola. (Sv.) 2. Yerli sedir, kerevet. (Es., Yz.)

pat (II): Tavan. (Yz.)

pataz: Ağaçtan yapılmış çamaşır tokacı. (Sv.)

pece: Dolap. (Ank.)

peçe [paca, pece, peke, penek] (I): 1. Pencere, tavan penceresi. (Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Yz.) [paca: Nğ.], [pece: Krş., Ky., Nş.], [peke: Es.], [penek: Ky., Yz.] **2.** Duvar içindeki kapaksız dolap. (Kn.) [paca: Nğ.] [pece: Krş.]

peçe (II): Kapaksız dolaplara konulan perde. (Kn.)

pelek: Evle ahır birbirine bağlayan ufak geçit ya da küçük merdiven. (Ank.)

peler: Duvarı yağmur vb. şeylerin etkisinden korumak için yapılan kamış saçak. (Kn.)

perdi: Damlara konulan kalın direk, mertek. (Sv.)

perek: 1. Raf. (Nğ.) **2.** Kapaksız dolap. (Nğ.)

perence: Pencere. (Nğ.)

pişirik: Soğuktan korunmak için evlerin tavanına döşenen sulu çamur, bulgurlama. (Ky., Nğ., Yz.)

poşuş: Dama döşenen işlenmemiş kereste. (Krş.)

publa: Küçük çocuk yastığı. (Sv.)

puştlama: Soğuğa engel olması için iki döşeme tahtası arasına konulan 10 cm genişliğindeki tahta. (Çkr.)

R

rezle: Kapı mandalı. (Çkr.)

S

saçaklık: Tavan arası. (Sv.)

saklama: Dolap. (Sv.)

sala: Evlerin önündeki balkon gibi üstü açık çıkmalar. (Kn.)

sallık: Evlerin salon bölümü. (Ky.)

sandık: Nemli topraktan tahta kalıp içinde sıkıştırılarak kurutulmuş kerpiç. (Nğ.)

savat: Pencere, kapı çerçeveleri ve köşeleri. (Kn., Nğ.)

saya (I): Avlu. (Ank.)

saya (II): Salon. (Çkr.)

saya kapısı: İki kanatlı büyük kapı. (Ank.)

sayma: Yapıda kullanılan dar ve kalınca tahta, lata. (Ank.)

sayvat: Evlerin dışında üstü örtülü, yanları açık genişçe saçak altı, teras. (Yz.)

sece: Dolap yerleri. (Kn.)

seğen: Raf. (Ank.)

sekaltı: Odanın ayakkabı konulan yeri, eşik. (Nğ.)

seki [sekemeç, sekme, sekmen, sekümen] (I): 1. Evlerin önüne yazın oturmak için taş ve çamurdan yapılan yarım metre yüksekliğinde set. (Ank., Nş.) 2. Avluda yazın oturulan, mutfak olarak da kullanılan tek oda. (Ky.) 3. Merdiven, merdiven basamağı. (Ank., Kn.) [sekemeç: Kn.], [sekme: Sv.], [sekmen: Nş.], [sekümen: Sv.]

seki [sehü, sekmen, sekü] (II): Sedir, kerevet. (Ank., Ky., Yz.) [sehü: Sv.], [sekmen: Kn.], [sekü: Ank., Çkr.]

seki [sekçe, seke, sekke, sekte, sökü] (III): Alçak ayaklı, arkalıksız iskemle. (Ky.) [sekçe: Ky.], [seke: Çkr.], [sekke: Nğ., Nş.], [sekte: Nğ.], [sökü: Çkr.]

seki (IV): Koridor. (Kn.)

sekialtı [seki]: Eşik, ayakkabı çıkarılan yer. (Es., Ky., Nğ.) [seki: Kn., Krş., Nğ.]

sele: 1. Kulpsuz, yayvan çamaşır sepeti. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Nş.) 2. Kulplu sepet. (Ank., Çkr., Ky., Nğ., Sv.)

serbenek: Balkon. (Sv.)

sergen: 1. Odalarda tavana yakın konulan raf. (Ank.) 2. Duvarlara yapılan bir buçuk metre boyuna tahta kaplama. (Krş.)

sergi: Yaygı, kilim. (Ank., Çkr., Kn., Ky., Nğ., Sv.)

serpen: Tavan. (Yz.)

serpenek [senpenek]: 1. Dam saçağı. (Ky., Nş., Yz.) [senpenek: Ky.] 2. Pencere. (Nğ.) 3. Köy evlerindeki balkon benzerindeki yer, sundurma. (Krş.)

sıktırma, sıhtırma: Çamaşır mandalı. (Krş.)

sıpa: Bir çeşit sehpa. (Yz.)

sikah: Balkon. (Ank.)

silte: Kapsız yorgan, şilte. (Sv.)

sineklik: Çatıda balkonlu tek oda. (Ank.)

sivik [sivi, süyük, süyünk]: Dam saçağı. (Nğ., Sv.) [sivi: Ky., Nğ., Sv.], [süyük: Ky.], [süyünk: Ank.]

siyek: Ayakyolu, hela. (Nğ.)

sofa: Salon. (Sv.)

sommiye [somya]: Ağaçtan yapılan basit kanep. (Aks.) [somya: Ank.]

söve: Kapı ve pencerenin yerleştiği kasa, çerçeve. (Ank., Kn., Ky.) [seve: Ky., Nğ.], [söre: Sv.], [söva: Ky.], [söye: Krş.]

sufa: 1. Oda. (Ky.) 2. Salon. (Yz.)

suluk [sulukluk]: Oda içinde küçük banyo, gusülhane. (Ank., Ky., Sv.) [sulukluk: Kn.]

sumat: Kilim. (Kn.)

sundurma [sundur]: 1. Üstü kapalı balkon, evlerin önündeki taşlık. (Ank., Es., Sv.) [sundur: Ank.] 2. Sofa, küçük salon ya da koridor. (Ank., Çkr.)

suve: Kapı veya pencere çerçevesi. (Krş.)

süllüm [sülüm]: Merdiven. (Ank., Nğ., Sv.) [sülüm: Ky.]

süngüt: Ev yapımında kullanılan ak, sert taş. (Nş.)

sürecek: Ağaçtan yapılmış kapı mandalı. (Ank.)

sürütme ağacı: Yapıların damlarını örtmekte kullanılan ağaç. (Kn.)

süve: Kapı çerçevesi. (Sv.)

Ş

şahanelik: Odalardaki küçük odunluk. (Es.)

şahnis: Balkon. (Ank.)

şakşak [şakşağı, şakşakı]: Kapı tokmağı. (Es.) [şakşağı: Sv.], [şakşakı: Sv.]

şebit: İçinde yün ya da pamuk bulunan ince minder. (Sv.)

şepemideri: İçinde az yün ya da pamuk olan ince minder. (Nğ.)

şerbetlik: Oda duvarında oyularak yapılmış küçük raf. (Ky., Nğ., Yz.)

şıkdüşen [şıkşıkı]: Kapı mandalı. (Kn.) [şıkşıkı: Es., Nğ.]

şima: Kum, kireç, çakıldan oluşan harçla yapılan duvar. (Sv.)

şilapşi: Çamaşır leğeni. (Es.)

şilte:1. İnce, pamuk yatak. (Ky., Sv.) 2. Yatağın, yorganın iç yüzü. (Yz.)

T

taban: Evlerin zemin katı. (Yz.)

tafana [tokana]: Kiler. (Kn., Krş.) [tokana: Ky.]

tahtaboş [tahtalı, tahtapoş]: 1. Balkon. (Nğ.) [tahtalı: Nğ.], [tahtapoş: Krş.] 2. Küçük salon. (Kn.)

tahtalı [tahtabaş, tahtamac, tahtanbet]: Üstüne şilte serilerek yatmaya yarayan bir çeşit tahta karyola, kerevet. (Nğ., Sv.) [tahtabaş: Ank.], [tahtamac: Sv.], [tahtanbet: Ank.]

taka (I): Raf, sergen. (Yz.)

taka [taha, toka, takça] (II): 1. Duvara açılmış kapaksız, küçük dolap. (Ank., Çkr., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Yz.) [taha: Ank., Krş., Ky., Nğ., Yz.], [toka: Kn., Krş.] 2. Eski evlerde tavana yakın açılan küçük pencere. (Ank., Çkr., Kn., Krş., Sv.) [takça: Nğ.]

takana [tahana, tavana, tokana, tokanak, tokhana, tokhane]: Mutfak. (Kn., Krş., Ky.) [tahana: Kn., Ky.], [tavana: Nğ.], [tokana: Ky.], [tokanak: Ky.], [tokhana: Ky.], [tokhane: Ky.]

taktuka: 1. Dört ayaklı küçük masa. (Nğ.) 2. Tahta ayakkabılık. (Nğ.)

talvar: 1. Çardak. (Es., Kn.) 2. İlkel bir biçimde yapılmış üstü açık balkon. (Kn.)

tam: Büyük, boş, ışiksiz oda. (Sv.)

tanalık: Eski evlerde yıkanmaya ayrılan çinko kaplı küçük bölme. (Nğ.)

tandirevi [tandırbaşı, tandırlık]: Mutfak. (Ky., Nş.) [tandırbaşı: Ky.], [tandırlık: Yz.]

tapan: Duvar örerken aralara konulan ağaç, hatıl. (Sv.)

taplu: Pencere. (Krş.)

taşlık: Ev ve oda önündeki taşla döşenmiş yerler. (Çkr., Sv.)

taşra [taşıra]: Yüz numara, ayakyolu. (Nğ.) [taşıra: Nğ.]

tavalık: 1. Duvar içine oyulmuş kapaksız dolap. (Kn.) 2. Pencere. (Krş.)

tavan: Yüklük. (Kn.)

tavhana: İç içe üç odalı evlerde ortadaki tandırlı oda. (Ky.)

tavlar: Tahta karyola. (Kn.)

tavlin: Sigara iskemlesi, sehpa. (Ank.)

tazar: Ev kapılarının arkasında, taştan yapılmış, su testisi ya da su küpü koymaya yarayan yerler. (Ank.)

tegene: Giysi yıkama teknesi. (Kn.)

telek: Sergen, raf. (Es., Ky.)

teltik: Kapı ve pencere mandalı. (Nğ.)

temek: Pencere. (Ank., Yz.)

tēmek: Tavan. (Sv.)

tepelik: Yağmurdan korunmak için tavana döşenen keçe. (Kn., Nğ.)

terek: Raf, sergen. (Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

tereke [terekeme]: Ev eşyası. (Kn., Nğ.) [terekeme: Nğ.]

tereze [terze]: Pencere. (Kn.) [terze: Es.]

terezecabū: Perde. (Kn.)

teş [teşin, teşt, teşti]: Büyük leğen. (Ank., Kn., Yz.) [teşin: Sv.], [teşt: Çkr., Es., Kn., Krş., Ky.], [teşti: Kn.]

tınkı [tınka]: Teneke leğen. (Ank.) [tınka: Ank.]

tırakpat: Taştan yapılan dam saçağı. (Ky.)

tırhız taşı [tırkaz]: Eski evlerde kapıyı içerden kapamaya yarayan ortası delik yuvarlak taş. (Ky.) [tırkaz: Ky.]

tırkaz: Kapı sürgüsü, dayağı, mandalı. (Ank., Çkr., Es.)

tiraz: Kayadan oyulmuş ev. (Ky.)

tirki: Çamaşır leğeni. (Ank., Kn., Yz.)

tokana: Mutfak. (Ky., Sv.)

tokaç: Çamaşır dövmek için kullanılan yassı kalın tahta. (Ank.)

tokurcum [tokurcu]: Damların saçaklarına konan yassı ağaçlar. (Kn., Ky.) [tokurcu: Kn., Krm.]

tol: 1. Taş kemer ya da taş kemerlerle yapılmış ev, oda, kapı vb. şeyler. (Ky., Nğ.)
2. Duvar. (Nş.) 3. Evin temel taşı. (Nğ.) 4. Ev topluluğu. (Kn.)

toplu [taplu]: Pencere. (Ank., Ky., Yz.) [taplu: Krş.]

tör: Evde saygıdeğer kişinin oturduğu baş köşe. (Es.)

tulu: Perde. (Ank.)

tura: Ev duvarlarını dış etkenlerden korumak için üzerlerine çakılan tahta perde. (Kn., Nğ.)

turhun taşı: Eski evlerde kapıyı kilitlemek için kullanılan ortası delik, yuvarlak taş. (Ky.)

tutku: Perde (Kn.)

tülüce: Tüylü, saçaklı kilim. (Sv.)

tünek: Yatacak yer, ev. (Kn.)

U

unluk: Yer katındaki oda. (Sv.)

unnuk: Ambar, kiler, unluk. (Sv.)

ustun: 1.Yapının çatısına konan ağaç, mertek. (Ank., Çkr., Es.) 2. Tavan tahtası. (Ank.)

Ü

üfürük: Balkon. (Krş.)

ülkün: Evin, damın köşesi. (Nğ.)

üy: Ev. (Kn.)

üybaşı: Çatı. (Kn.)

üytübü: Ev döşemesi. (Kn.)

V

vala: Üstüne kilim geçirilmiş büyük yorgan. (Sv.)

vuran ağacı: Tavan silmekte kullanılan ucuna bez takılmış uzun sopa.

Y

yamı: Yapılarda kullanılan yumuşak, ak taş. (Ky.)

yanbastı: Direk ile giriş arasına konulan yassı biçimindeki ağaç. (Es.)

yanbol: Keçi kılından dokunmuş tek parça kilim. (Sv.)

yanlama [yannama]: Kıldan dokunmuş nakışlı kilim. (Ky.) [yanama: Ky.]

yanlık: Sedir. (Sv.)

yannah: Evlerin üstüne çatı kapatılmadan önce döşenen yassı tahta. (Sv.)

yanama: Yapıda kullanılan dört köşeli, düzgün ağaç. (Ank.)

yatak: Oda, oturulan yer. (Sv.)

yaydana: Ahşap evlerin duvar tahtalarından her biri. (Ank.)

yaygı (I): Yastık, divan üstüne serilen örtü. (Ky.,Nğ., Sv.)

yaygı (II): Hasır, çul, kilim gibi serilen şeyler. (Ky., Yz.)

yazlık: Sofa. (Çkr., Es.)

yeğdene: Tek sıra olarak örülen kerpiç duvar. (Çkr.)

yelkovan: Bir çeşit çatı saçağı. (Çkr.)

yellik: Toprak evin tepeliğini, yerdeki kazığa bağlayan dört parmak kalınlığında dokuma ip. (Kn.)

yer: Yatak. (Nğ., Sv.)

yerevi: Bodrum, alt kattaki oda. (Çkr.)

yerzem: Bodrum. (Ky.)

yezdana: Tek katlı, ağaç ve kerpiçle yapılan ev. (Çkr.)

yir odası: Tabanı yerle bir olan ve basamakla çıkılmayan oda. (Nğ.)

yolluk: Sofa ve gezeneklerin çok basılan yerlerine serilen ince, uzun yaygı. (Çkr., Nğ.)

yonu [yanu daşı, yonu taş]: 1. Tuğla. (Ky.) 2. Yapılarda kullanılan ve yontulması kolay iri taş. (Ky., Nğ.) [yanu daşı: Nğ.], [yonu taş: Nğ.]

yuğmak [yuvamak, yuvatmak]: Damların üstünde loğ taşı gezdirerek toprağı sıkıştırmak. (Nğ.) [yuvamak: Nğ.], [yuvatmak: Nğ.]

yunağ, yunak [yumaklık, yunaklık, yuvnak, yuyak]: Çamaşır yıkanan yer, çamaşırılık. (Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [yumaklık: Yz.], [yunaklık:Es.], [yunak: Sv.], [yuvnak: Nş.], [yuyak: Ky.]

yurt: Ev, bark. (Es., Sv.)

yuvak [yuvarlak]: Loğ taşı, toprak damı düzlemek ve pekiştirmekte kullanılan taş silindir. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ.)

yuvarlama (I): Evin damına konulan 10-15 santim çapındaki ağaç. (Es., Nğ., Yz.)

yuvarlama (II): Yün sedir. (Ky.)

yuvmak: Damın toprağını sıkıştırıp düzeltmek. (Kn., Nğ.)

yüklük: Odalarda yatak ve yorgan koymak için kullanılan dolap. (Ank.)

Z

zambuk: Çatı kıyısındaki su yolu, çörten. (Ank.)

zavrak [zavzak]: Pencere. (Kn.) [zavzak: Kn.]

zavzana: Ev önündeki ufak bahçe. (Ank.)

zembelek: Kapı demiri. (Krş.)

zemberek: Kapı anahtarı. (Krş.)

zerze: Kapı mandalı sürgünü. (Ky., Sv.)

zile: Kilit takmaya yarayan kapı zinciri. (Kn.)

zili: Kilim. (Ky., Sv.)

zire: Kapı zinciri. (Krş., Ky.)

zonnuk: Çatı saçaklarındaki tahta oluk. (Krş.)

zornuk: Toprak damların akıntı oluğu. (Krş., Ky.)

İÇ ANADOLU BÖLGESİ AĞIZLARINDA MUTFAK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

A

abartma: Değirmen çöreği. (Ank.)

ablak: Pişmaniye yapmak için koyulaştırılmış şeker, ağda. (Es.)

ācātīḥ: Suyu iyice süzdürülmüş yoğurt. (Nş.)

acdı: Çalma pekmez. (Sv.)

acem ocağı: Maltız, ızgaralı demir ocak. (Es.)

acıhamur: Hamur mayası. (Krk.)

acıkak: Ufak elma kurusu. (Ank.)

acur: Yemeğe konulan yağ, soğan, tuz ve benzeri şeyler. (Sv.)

ācagatīḥ: Yağsız ve süzölmüş yoğurttan yapılan peynir. (Nş.)

açık ekmek: 1. Pide, ince tandır ekmeği. (Sv.) 2. Yufka ekmeği. (Sv.)

açımlı: Yufkası kolay açılabilen özlü hamur. (Nğ.)

açkı: Oklava. (Yz.)

açma börek: Hamuru çok ince açılan bir çeşit börek. (Ky.)

açma makarna: Su böreği. (Sv.)

āda: Koyu pekmez. (Ank., Çkr., Es.)

afiş nefiş: Nevale, yenip içilen şeyler. (Nğ.)

ağarsımak [ağırsamak, ağırsımak, ağrımak]: Yiyeceğin kokmaya, bozulmaya başlaması. (Kn., Sv.) [ağırsamak: Ank., Nğ., Kn., Yz.], [ağırsımak: Kn.], [ağrımak: Çkr., Es., Sv.]

ağartı [ağaran, ağran, ārtı] : Süt, yoğurt, ayran vb. ürünler. (Ank., Es., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [ağaran: Ank., Nğ., Nş., Kn., Ky.], [ağran: Nğ., Sv.], [ārtı: Ank., Nş.]

ağda: Katı pekmez. (Ank.)

ağı düğü: Evde erzak olarak bulundurulmuş öteberi, acı tatlı, ufak tefek yiyecekler. (Kn., Nğ.)

ağırsamak: Yiyeceğin kokmaya, bozulmaya başlaması. (Ank.)

ağızlık: Sıvı maddeleri kaplara koymak için kullanılan araç, huni. (Sv.)

ağış: Tandırdan ekmek çıkartan demir alet. (Sv.)

ağuz [ağız, ağın, avız, avuz]: **1.** Yeni doğurmuş bir hayvandan ilk günlerde sağılan, koyu yapışkan süt, ağız. (Ky., Sv.) [ağız: Sv.], [ağın: Yz.], [avız: Ank.], [avuz: Ank. Çkr., Ky., Sv.] **2.** Yeni doğurmuş bir hayvanın sütünden yapılan bir çeşit yiyecek. (Sv.)

ağdaracağ [ağdaracak, ahtarac, ahtarağaç]: Sac üzerinde pişirilen yufkayı çevirmeye yarayan tahta veya demirden yapılan aygıt. (Sv.) [ağdaracak: Sv.], [ahtarac: Sv.], [ahtarağaç: Sv.]

ahpa, akpa: Mutfakta kullanılan büyük kıyma bıçağı. (Krş.)

akbal: Yoğurt. (Nğ.)

akçakatık: Yağlı ve süzölmüş yoğurttan yapılan ve kışa saklanan bir çeşit peynir. (Sv.)

akdamla: Süt, yoğurt. (Çkr.)

akıda: Helva, şeker, pekmez. (Kn.)

akırtmaç, akıtmaç: Deve yeni doğurduğı zaman alınan sütüne un katılarak yapılan yemek. (Kn.)

akkatık: Yoğurdun üzerinden alınıp bir yerde biriktirilen kaymak. (Ank.)

akmak: Ekmek, yiyecek. (Sv.)

akpa: Mutfakta kullanılan büyük kıyma bıçağı. (Krş.)

akpilav: Pirinç pilavı. (Ank.)

aktaracak [aktaraç]: Sacın üzerindeki yufkayı çevirmeye yarayan, yassı demir veya tahta aygıt. (Sv.) [aktaraç: Ank., Çkr., Kn., Sv.]

ala börtme: Külbastı, kebab. (Ank.)

alaca aş: Bulgurla mercimekten yapılan biraz sulu pilav, lapa. (Çkr.)

alacanlı: Yarı pişmiş. (Es.)

alahüllü: Yarı pişmiş. (Ky.)

aladolu: İyi pişmemiş, yarı sulu yemek. (Ank., Krm., Kn., Nğ., Yz.)

alatav [alatavlı]: İyice pişmemiş yemek. [alatavlı: Kn., Nğ.]

alayumka: Bir çeşit ekmek. (Kn.)

anarat: Pirinç unu ve nişastayı şekerle pişirerek yapılan çocuk maması. (Ky., Yz.)

anarut: Nişasta. (Nğ.)

ançal: Çatal. (Kn.)

anık: **1.** Nane, dağ nanesi. (Sv.) **2.** Yemeklere katılan bir çeşit kokulu ot. (Sv.) **3.** Yemeğe sonradan dökölen kızdırılmış yağ ve soğan. (Sv.) **4.** Yemek için biriktirilen, saklanan öteberi, yiyecek içecek. (Ky.)

apes: Çömleğin içine mercimek, nohut, kol kemiği konularak tandırda pişirilen bir yemek. (Kş.)

apışdı: Sacayak. (Kn.)

apsar: Geniş karınlı bir çeşit yağ çömleği. (Nğ.)

arabaşı: Çokça tavuk veya koyun etiyle yapılarak, tepside dondurulmuş hamurla kışın sıcak içilen ekşili, biberli bir çeşit çorba. (Ky., Nğ., Sv., Yz.)

arani: Pekmez, bulgur kaynatmak için kullanılan kazan. (Kn.)

armutlu: Pekmez veya armuttan yapılan bir çeşit reçel. (Yz.)

artağan [artak, arturumlu]: Çoğalan, fazlalaşan, bereketli (pirinç, fasülye, nohut, mercimek) (Nğ., Sv.) [artak: Nğ.], [arturumlu: Sv.]

artuk sartuk [artık sırtık, artuğ sartuğ]: Yemekten geriye kalan. (Kn.) [artık sırtık: Kn., Yz.], [artuğ sartuğ: Sv.]

aside: Yağ ve una pekmez veya şeker karıştırılarak yapılan bir çeşit tatlı, helva. (Kn., Ky., Nğ.)

aş: 1. Pirinç pilavı. (Çkr., Ky., Sv.) 2. Bulgurdan yapılan sulu pilav. (Sv.) 3. Çorba. (Ank., Çkr., Kn., Ky., Sv., Yz.) 4. Tarhana. (Çkr.)

aşgava, işgeve: Fırında ekmek pişirildikten sonra, tekne kazıntısından yapılan sert ekmek. (Sv.)

aşınma: Su kovası. (Ky.)

aşır aşı [aşır çorbası, aşura]: Aşure. (Ank., Ky., Sv.) [aşır çorbası: Sv.], [aşura: Yz.]

aşırma: Kova, bakraç. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nş., Sv.)

aşlak: Kayısı kurusu. (Sv.)

aşlık: Buğday, mısır gibi tahıl, bunlardan yapılan, çorbalık, bulgur gibi yemeklikler. (Çkr., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

aşlık pilavı: Kızartılmış erişteden pişirilen pilav. (Nğ.)

aşma: Bakırdan yapılan silindir şeklinde kova. (Kn.)

aş otu: Nane maydanoz gibi yemeklere konulan otlar. (Ky., Sv.)

aşşıklı: But etinin aşık bulunan parçası. (Nğ.)

aşırma: Kova, bakraç. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nş., Sv.)

aşuraşı: Aşure. (Ank.)

aşurma: 1. Büyük kazan. (Sv.) 2. Büyük su kovası. (Ky., Sv.)

aş yağı: Tereyağı. (Sv.)

âtaraç: Saç üstünde pişen yufkayı çevirmeye yarayan yassı tahta aygıt. (Sv.)

ateş tavaşı: Ateş küreği. (Ank., Kn.)

avcar: 1. Pastırma ve sucuğa konulan baharat. (Kn., Ky., Nğ., Yz.) 2. Kışlık yiyecek, kış yiyeceği. (Sv.)

avreş: Yoğurt, ayran, kaymak ile karıştırılmış çökelek. (Sv.)

avşar: Pekmezin pişmeden şiddetle kaynaması. (Kn.)

ayak: Bardak, çay bardağı. (Sv.)

ayranlı herle: Un ve ayrandan yapılan çorba. (Sv.)

ayva bastisi: Ayva kompostosu. (Ank.)

az, āz: Ağız, memeliler doğurduktan sonra ilk sağılan koyu süt. (Ank., Nş.)

āzi aşşa: Tepsiye dizilerek kızartılan, içi mercimek veya kıymalı börek. (Es.)

B

baca gaşı [baca kaşı, bacalık] : Ocağın yan veya üst tarafına yapılan lamba, kibrit vb. şeyleri koymaya yarayan taraf. (Ank., Çkr.) [baca kaşı: Ank.], [bacalık: Sv.]

bad: En çok ilkbaharda yapılan ve dolma içine benzeyen bir çeşit yiyecek. (Sv.)

badıye: Büyük bakır kap, çorba tası, ağzı dar, dibi geniş yağ kabı, yemek kabı, büyük bakır tencere. (Yz.) [badya: Sv.], [bayda: Sv.]

baglaç: Yoğurttan yağın ayrılıp ayrılmadığına bakmak için yaygın deliğinden içeri sokulan ince, uzun çubuk. (Ank.)

bağ [bağa, baha]: Tepsi, fincan tepsisi. (Ank.) [bağa: Ank.], [baha: Ank.]

bağardak: Çamdan oyulan su kabı. (Ank.)

baha: Tepsi, fincan tepsisi. (Ank.)

bakır [bakırca, bakrak, barhaç, barhı., bakraç]: Bakraç, kova. (Kn., Yz.) [bakırca: Es.], [bakrak: Sv.], [barhaç: Sv.], [barhıç: Sv.], [bakraç: Sv.]

bakırcak: Pişirmeye ve su ısıtmaya yarayan tek kulplu bakır kap. (Nğ.)

baklava: Bakladan yapılan bir yemek. (Sv.)

bakraç: Kulplu tencere. (Ky.)

balbaşı [balbaki, balbeki]: Koyu pekmez. (Krş., Ky., Sv., Yz.) [balbaki: Kn.], [balbeki:Kn.]

ballı badak: Bal, yağ, ekmekle yapılan tatlı. (Yz.)

ballı tava: Tepsi içinde fırına verilerek kızartılan, etin yağı içinde süzdürülmüş bal katılarak yapılan bir çeşit yemek.(Nğ.)

ballı tirit: Bal ve yağ ile yapılan tatlı. (Ank.)

bance: Küçük testi. (Krş.)

bandırma [bondırma] : **1.** Ceviz içi, badem ipliğe dizildikten sonra pekmezli veya şekerli nişastaya katılarak yapılan sucuk, şeker sucuğu, pekmez sucuğu. (Kn.) [bondırma: Sv.] **2.** Özel şekilde açılan yufkayı üç köşeli kesip kızgın tereyağına batırıp tepsiye dizdikten sonra üzerine şeker konularak yapılan cevizli bir çeşit tatlı. (Çkr.)

bandi [bandak]: **1.** Çam ağacından yapılmış bardak yahu testi. (Ank.) [bandak: Ky.] **2.** Küçük testi, bidon. (Ank.)

banım: Sütün kaymağı. (Kn., Nğ.)

barana: **1.** Lop yumurtanın üzerine sarımsaklı yoğurt dökülmesiyle yapılan bir yemek. (Çkr.) **2.** Kuru üzüm, nohut ve boyun eti ile yapılan yemek. (Nğ.)

bardağ: Bardak. (Sv.)

bardak [bardağ]: **1.** Toprak testi, küçük testi. (Ank., Es., Kn., Nğ., Sv.) [bardağ: Nğ., Nş., Sv., Yz.] **2.** Çamdan yapılmış su testisi. (Kn., Ky., Sv., Yz.) [bardağ: Nğ., Nş., Sv., Yz.] **3.** Toprak, çam veya madenden yapılmış ibrik. (Es., Kn., Sv.) **4.** Sürahi. (Sv.)

bargaç: Bakraç, genellikle bakırdan yapılan kova. (Sv.)

barlanmak: Reçel ve salçanın üzerinin küflenmesi. (Krş)

baskı: Helva tenceresi. (Kn.)

basma: Helva yoğrulan kazan. (Nğ., Nş.)

basma havla: Un helvası. (Es.)

bastık [bastıh, basdık, bastıh]: Pestil. (Kn., Ky., Sv.) [bastıh: Sv.], [basdık: Ky.,Nğ., Sv.], [bastıh: Sv.]

başlık (I): Tandıra hava gelen yerde kerpiçten yapılan delik. (Ank., Ky., Nğ.)

başlık (II): Tandırı yakmak için kullanılan iri saman. (Es.)

batak: Bir iki kiloluk küçük çömlek. (Kn.)

batak havlası: Don yağı, un ve pekmezle yapılan bir çeşit helva. (Ank.)

batça: Küçük testi. (Krş.)

batırak [badırak]: Kıyılmış et, bulgur, soğan, domates, maydanoz, biber, hıyar, haşlanmış lahana ve asma yaprağı ile yapılan çiğ ve soğuk olarak yenen bir çeşit yiyecek, çerez. (Kn.) [badırak: Nğ., Kn.]

batman [batmanlık]: Büyük su testisi, büyük çömlek. (Kn.) [batmanlık: Ky.]

batman beklisi: Yağ, pekmez gibi şeyleri koymaya yarayan üstten kulplu büyük bakır, bakraç. (Nğ.)

bayatsı: Bayatlamaya yüz tutmuş, bayatımsı. (Ank., Kn., Krş., Nğ.)

bayatsımak: Bayatlamak, bayatlamaya yüz tutmak. (Ank., Çkr., Kn., Nğ.)

bayatsıtmak: Bayatlamasına sebep olmak. (Nğ.)

bayıldan: 1. Karnıyarık yemeği. (Ank.) 2. İmambayıldı. (Kn.)

baylama: Mayasız ekmek, pide. (Sv.)

baz: Sacda veya fırında pişirilmek üzere genişçe açılmış yufka. (Sv.)

bazar ekmeği: 1. Çarşıda satılan ekmek. (Çkr.) 2. İnce ve pişkin pide. (Nğ.)

bazar helvası: Tahin helvası. (Çkr.)

bazı [bāzi, bīzi]: Bir ekmeklik hamur yumağı. (Nğ., Sv.) [bāzi: Sv.], [bīzi: Ky.]

bazı dutmak: Hamuru birer ekmeklik parçalara bölerek elde topaç yapmak. (Nğ.)

bazlama [bazlamaç, bazlambaç, bazlıma, bazma, besmeç, bezdirme, bezdirmeç, bezetleme, bezlembeç]: Mısır, arpa, darı ve buğday unlarından yapılan mayalı, mayasız, yağlı, yağsız, şekerli, şekersiz, ince ve kalın pişirilen sac ekmeği. (Ank., Çkr., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [bazlamaç: Ank., Es.], [bazlambaç: Sv.], [bazlıma: Es.], [bazma: Kn.], [besmeç: Ky., Sv.], [bezdirme: Ank., Kn., Sv., Yz.], [bezdirmeç: Ky., Nğ.], [bezetleme: Ank.], [bezlembeç: Ky.]

bazlamak [bazlamaḥ]: Topak halindeki hamuru açmak. (Sv.) [bazlamaḥ: Sv.]

bazlama tahtası: Ekmek tahtası. (Ank.)

beden: Bakır sahan. (Ank.)

beğnez: Pekmez. (Ank.)

bekeden: Kalın yufka şeklinde hamurdan pişirilen yemek. (Çkr.)

bekmez: Pekmez. (Nğ., Sv.)

bekmez toprağı: Pekmez yaparken üzüm şirasını kestirmek için kullanılan, beyaz, kireçli bir çeşit toprak, beyaz taş. (Ank., Nğ.)

belbaki, belbāki: Koyu pekmez. (Kn.)

belleā, bellea: Mutfak, avlu ve ahırda pis suları dışarı akıtmak için yapılan ark. (Ank.)

beden: 1. Tabak. (Ank.) 2. Bakır sahan. (Ank.)

bedre: Su kovası, bakraç. (Ank.)

bestil: 1. Pestil, köfter. (Kn., Krş., Ky., Nğ.) 2. Pekmezden yapılan bir çeşit yiyecek, kuru yiyecek. (Sv.)

bezdirme: Mısır, arpa, darı ve buğday unlarından yapılan mayasız, yağlı-yağsız, şekerli-şekersiz, ince veya kalın pişirilen sac ekmeği. (Ank.)

beze, béze [bez, bezi]: Yufka açılmadan önce hamurun ayrıldığı toplardan her biri, beze. (Kn.) [bez: Sv.], [bezi: Ank., Krş., Ky., Nğ., Yz.]

bezemek: 1. Hamuru bir parça açmak. (Nğ.) 2. Yufka ekmeğinin küçük açılmış olanı. (Nğ.)

bezemek çevirmek: Yufka hamurunu yavaş yavaş açmak. (Nğ.)

bıcahlıh: Mutfakta kapların dizildiği sergen, raf. (Ky., Sv., Yz.)

bıkla: Yoğurt ve yumurtayla yapılan bir çeşit yemek. (Kn.)

bılgımağ: Turşu, yoğurt ekşiyip küflenmek, kurtlanmak. (Krş.)

bırtlak: Hamurdan yapılan bir çeşit yemek, lokma. (Ank.)

bışlak: Peynir. (Kn.)

bici: Sacda pişen peynirli ekmek. (Kn.)

bici aşı: Baharda, asmaların genç yapraklarının kıyılıp pirinçle pişirilmesiyle yapılan bir çeşit yemek. (Ank.)

bicçi: İçine dövülmüş ceviz, kendir, susam konularak yapılan ekmek. (Kn.)

bicirik: Mısır unundan yapılan ekmek. (Sv.)

biddik: 1- 1.5 santim kalınlığındaki ekmek. (Kn.)

bide: Pide. (Kn., Ky., Nğ.)

bidik: Yağlı tandır ekmeği. (Kn.)

bilik: Tandırda simit biçiminde yapılmış ekmek. (Sv.)

bilor [billur]: Bardak. (Ank.) [billur: Ank.]

bineyt: Ekmek hamurlarının (bezelerin) konulduğu ağaçtan, gözlü bir araç (Nğ.)

birlik: Küçük testi. (Es.)

bişi: Çörek, bayramlarda yapılan, yağlı, tatlı ekmek, saç ekmeği. (Kn., Ky., Sv.)

bişirgeç [bikle-bikleç-bikleğç, bisleç, bisleğç, bisleheç, bişeyi, bişirecek, bisleğç, bisleheç, bişleheç, bişliheç, bitleğç, bişleneç, bükleç]: Sacda yufka ekmeğini çevirmeye yarayan tahta aygıt. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [bikle., bikleç, bikleğç: Ank.], [bisleç: Ank.], [bisleğç: Ank., Çkr.], [bisleheç: Ank.], [bişeyi: Kn.], [bişirecek: Ank.], [bişleç: Çkr.], [bişleğç: Ank.], [bişleheç: Sv.], [bişliheç: Çkr.], [bitleğç: Ank., Çkr.], [bişleneç: Çkr.], [bükleç: Ank., Çkr.]

bişirim [bişirimlik]: Pişirmeye yetecek kadar, bir pişirimlik. (Nğ.) [bişirimlik: Nğ.]

bişme: Yemek. (Ank.)

bite: Yufka ekmek yaparken sofranın altına serilen keçi derisi. (Es.)

bitek: Pekmez konulan küçük küp. (Kn.)

bitmek: Koyulaşmak, donmak (pekmez, şekerli maddeler). (Kn., Krş., Nğ.)

biz çöreği: Gözleme. (Ank.)

bocut: Kilden yapılmış küçük testi. (Nğ.)

bodana: Orta büyüklükteki toprak kap. (Kn.)

boduç [bocut, boçca, bodiç, bodoç, bodu, boduş, bondi, bondu, boraç, boruç, boza, bödüç, böndi, böndü. buçut, buduç, bundi, bundu, bocud, bocut, bonuç, boraç] 1. Çam ağacı veya topraktan yapılmış küçük testi, yuvarlak, kulpsuz testi.

(Ank., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [bocut: Çkr., Kn., Nğ.], [boçca: Krş.], [bodiç: Krş., Yz.], [bodoç: Ky., Nğ.], [bodu: Ky.], [boduş: Ank., Kn., Krş.], [bondi: Ank., Krş., Yz.], [bondu: Ank.], [boraç: Ky., Yz.], [boruç: Ky.], [boza: Kn.], [bödüç: Kn.], [böndi: Ank.], [böndü: Ank. ,Çkr.], [buçut: Ank.], [buduç: Yz.], [bundi: Ank.], [bundu: Ank.]

2. Toprak, çam ağacı veya madenden yapılmış ibrik, emzikli testi. (Ank., Kn., Nğ., Sv., Yz.) [bocud: Kn.]

3. Kapaklı ve lüleli çinko sürahi, toprak, bakır sürahi. (Sv.) [bocut: Kn.], [bonuç: Ky.], [boraç: Ky.], 4. Küp. (Kn., Nğ.) 5. Yemek pişirilen küçük kazan. (Ank.)

boğaz: Yiyecek. (Nğ.)

bohluça: Ekşi pekmez. (Yz.)

borana: 1. Ekşi meyvelerden, et ve pekmezle yapılan suyu bolca tatlımsı bir yemek. (Nğ.) 2. Komposto. (Ank.) 3. Ispanak. (Kn.)

boranı: 1. Pancardan yapılan, çömlekte pişirilen ve üstüne sarımsaklı yoğurt dökülen yemek. (Kn., Ky.) 2. Ayva dolması. (Krş.)

borani [boranı]: Bulgur veya pirinçle pişirilen sebzenin üzerine yoğurt dökülerek yapılan yemek. (Sv., Yz.) [boranı: Kn., Ky., Sv.]

boranlamak: Yemeği yoğurtlamak. (Sv.)

borhana: Elmadan yapılan bir çeşit yemek. (Nğ.)

boşmak: Çay bardağı. (Es.)

botça [bocca]: Küçük Avanos testisi. (Krş.) [bocca: Krş.]

bozaş: Bulgur, yarma vb. ile yapılan çorba. (Sv., Yz.)

bozlak: Ekmek yaparken kullanılan büyük örtü. (Yz.)

bödük: Madeni yemek kabı. (Sv.)

böraşi: Mantıya benzer daha sulu bir yemek. (Ky.)

börtlemek [börtdüme, bört itmek, börtletmek, börttürmek]: 1. Az haşlamak. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [börtdüme: Ank.] [bört itmek: Nğ.], [börtletmek: Ank., Sv.], [börttürmek: Ank.] 2. Suda haşlamak. (Nş.)

börtme: Suda kaynatılmış ve içine nohut, badem, üzüm katılmış buğday. (Kn.)

bötdene: Toprak testi. (Ank.)

bözdürmek: Eti kızartmak, kebab yapmak. (Nğ.)

bucaklık: Sergen, raf. (Ky., Sv., Yz.)

buçut: Çam ağacı veya topraktan yapılmış küçük testi, yuvarlak küp. (Ank.)

buhur: Bardak. (Krş.)

bukkal: Şişe, su kabı. (Kn.)

bulama (I): 1. Koyunun, ineğin ilk koyu sütü, ağız. (Ky.) 2. Ağızı kaynatarak yapılan yemek. (Kn., Nğ.) 3. Ayrıla döğme buğdaydan yapılan çorba. (Yz.)

bulama (II): Koyu pekmez. (Nğ.)

bulama aşı: Un, bulgur, fasulye, mercimek ile yapılan yemek. (Sv.)

bulambaç [bulamaç, bulama]: Koyu un çorbası. (Ky.) [bulamaç: Ank., Ky., Nğ.], [bulama: Krş.]

bulgulu: Toprak testi. (Ank.)

bunamak: Yiyecek kokmak, bozulmak. (Nğ.)

burma: Simit, halka, yuvarlak ekmek. (Ky., Sv.)

bükme: Yufka içerisine patates, soğan, ıspanak, peynir konularak yapılan börek. (Çkr., Kn.)

bükmece: Kayısı, erik gibi meyvelerin içine badem, fıstık konularak ve bükülerek yapılan meyve kurusu. (Nğ.)

büküm: Yufkanın dört köşe olarak dürülüş şekli. (Krş., Ky.)

büllar: Çay bardağı. (Kn.)

bülü: Yufka. (Nğ.)

büzeyden [büziden]: Koyu pekmez. (Nğ.) [büziden: Nğ.]

C

caba: Güveç, toprak tencere. (Ank., Ky.)

cacık: İçine pirinç, bulgur konularak yapılan sebze yemeği. (Ank.)

cağ: Süzme torbası (peynir, domates salçası için kullanılır). (Ank.)

calla: Fırında pişirilen patlıcanlı et. (Kn.)

cap: Küp, sırlı sır küpü. (Sv.)

celek: Olmamış armut haşlaması. (Sv.)

cenk almak [cenklemek]: Kalaysız kapta yemeğin bozulması. (Kn.) [cenklemek: Kn.]

cep: Ocağın yemek pişirilen köşesi. (Kn.)

cercar: 1. Sıvı pekmez. (Sv.) 2. Bulamaç. (Sv.)

cere [çirdek, cara, ceren]: 1. Toprak testi. (Kn., Ky., Nğ., Sv.) [çirdek: Ky.] 2. Toprak küp. (Krş., Ky., Nğ., Yz.) [cara: Ky., Sv.], [ceren: Ank., Krş.] 3. Turşu küpü. (Krş.)

cevze: Cezve. (Sv.)

cıkla: Çiğ, pişmemiş. (Ank.)

cıkla yağ: Yağı çok olan yemek. (Ank.)

cilbir: Yoğurtlu yumurta. (Ank.)

cimbara: Yemek çatalı. (Nş.)

cıncıg: Emayeden yapılan yemek tabağı. (Sv.)

cıngıl [çingıl]: Su veya süt taşınan kap, kova, bakraç. (Ank., Krş., Sv., Yz.) [çingıl: Kn.]

cıngırdamak: Yağın erirken ses çıkarması. (Sv.)

cizekmek: Sacda veya tavada yapılan börek, ekmek. (Kn.)

cızıldamak: Yağın kızarıırken ses çıkarması. (Sv.)

cızlak: Tandırda sac üzerinde sulu hamurdan pişirilen bir türlü ekmek. (Ank.)

cızlama: 1. Mayalı hamur içine peynir veya ekşimik konularak pasta biçiminde kesilerek fırında pişirilen bir çeşit ekmek. (Ky.) 2. Yağda veya sacda pişirilen sulu hamurdan yapılmış yağlı veya yağsız ekmek. (Ank.)

cızlamak: 1. Kaynamak. (Ank., Kn.) 2. Kızartmak (yağ hakkında). (Sv.)

cızlık: Yağ sürülmüş ekmek. (Kn.)

cızlık: Tavanın yağını almak için konulan birkaç kaşık yemek. (Sv.)

ciba [cıba]: Tandır karıştırmaya yarayan ucu demirli değnek. (Ky.) [cıba: Ky.]

cibacık: Küçük sepet. (Nş.)

ciğserme: Ağaç teknelere dökülen inek, koyun sütünü bir gün dinlendikten sonra üstündeki kaymağı almak. (Ky.)

cikko: Bir çeşit hamur yemeği. (Sv.)

cilbir (I): Pide üzerine domates ve kıyma kavurması dökülerek yapılan yemek. (Yz.)

cilbir (II): Kaynamış suya yumurta kırılarak yapılan bir çeşit yemek. (Ank.)

cilbirtoz: Soğan, zerdali veya erik kurusuyla yapılan etli yemek. (Yz.)

cimcik [cimcik makanne, cümcük, çümçük]: 1. Ev makarnası, erişte. (Çkr.) [cimcik makanne: Nğ.], [cümcük: Ank., Çkr.], [çümçük: Ank.] 2. Yoğurtlu hamur çorbası. (Çkr.)

cingil: Yoğurt konan saplı kap, küçük bakraç. (Krş., Nğ.)

citçidi: Küçük tepsi. (Yz.)

civcer: Küçük yağ, yoğurt, peynir tulumu. (Kn.)

civil: Yağ, peynir, bezir koymaya yarayan küçük toprak çömlek. (Kn., Krm., Nğ., Nş.)

cöretmek: Suda haşlamak. (Ank.)

cörme: İşkembe içine yağ doldurularak veya kızartılarak yapılan yemek. (Kn.)

cözürdemek: Cızırdamak, kızarıırken ses çıkarmak. (Nğ.)

cözlemek: Mangada et pişirmek. (Ank.)

culhur: Yufka ekmek kırıntılarını haşlayıp yağlayarak yapılan yemek. (Nş.)

cumur: Yağda kızartılmış ekmek. (Sv.)

Ç

çaçık: Salata. (Es.)

çaıldahlı: Olgunlaşmamış üzümünden yapılan koyu, ekşi pekmez. (Yz.)

çakır pilav [çahir pilav]: Pirinç, bulgur karışık pilav. (Sv.) [çahir pilav: Ky.]

çalacak [çalgi]: Yoğurt mayası. (Ank., Kn., Sv., Yz.) [çalgi: Yz.]

çaldurum: Sıcak mevsimlerde yağ, peynir vb. şeyler konulan yer. (Kn.)

çalgın: Uzun zaman bakır kapta kalan tadı bozulmuş yemek. (Es., Nğ.)

çalkama [çalhantı, çalkamaç]: Sulandırılmış yoğurt veya ayran. (Kn., Krş., Ky., Sv., Yz.) [çalhantı: Sv.] [çalkamaç: Ky., Sv.]

çalkayacak: Geniş ve büyük çömlek. (Kn.)

çalma (I): Koyulaştırılmış pekmez. (Kn., Nğ., Nş., Sv., Yz.)

çalma (II): Yayla çorbası. (Krş.)

çalmaç: Tahtadan yapılmış kap. (Ank., Çkr., Sv.)

çalmak: Yoğurt yapmak için sütü mayalamak. (Es., Sv., Yz.)

çalpak: Testi yayık. (Ank.)

çalpalamak: Yoğurt, pekmez vb. şeyleri sulandırarak ezmek. (Sv.)

çalpara: Dibi dar, ağzı geniş kap. (Sv.)

çambardak [çamçak]: Çamdan oyularak yapılmış su kabı. (Ank.) [çamçak: Kn.]

çam budrumu: Ağaç kap. (Ank.)

çamça: Ağaçtan oyularak yapılmış büyük kaşık, kepçe. (Kn.) [çamçak: Ank.]

çamçak: Kova, bakraç. (Ank., Kn.)

çamkalamak: Yoğurt, pekmez vb. şeyleri sulandırmak; ezmek. (Ank.)

çamsıtmak: Yiyecek maddeler bozulmak, ekşimek. (Krş.)

çatal: Kulplu pekmez küpü. (Aks.)

çatalca: Bazlama pişirmekte kullanılan demir. (Ank.)

çaynik [çayçoşu, çaydoş, çaynik]: Çaydanlık. (Kn., Ky., Sv.) [çayçoşu: Kn.], [çaydoş: Kn.], [çaynik: Sv.]

çebre: Turşu, özellikle de üzüm turşusu için kullanılan üstü geniş, altı dar fıçı. (Ank.)

çekecen: Patlıcan, kabak, domates oymaya yarayan aygıt. (Ank.)

çelek: Tahta süt kovası. (Es.)

çeltik: Yayıktan süzülen ayıranda kalan yağ parçaları. (Krş.)

çençen aşı: Bir çeşit hamur tatlısı. (Kn.)

çentik: Kıymalı börek. (Es.)

çepit: Yufka hamurunun içine tereyağı veya peynir konulup sac üzerinde kızartılarak yapılan börek. (Ank.)

çerepene [çereger]: Ekmek pişirmek için topraktan yapılan çanak. (Sv.) [çereger: Kn.]

çevirgeç: Yufkayı sacda çevirmeye yarayan araç. (Kn.)

çığırdamak: Pekmez ve yoğurt ekşiyip kabarmak, köpüklenmek. (Yz.)

çığırtma: Yumurtalı unun yağda kızartılmasıyla yapılan bir hamur yiyeceği tatlısı. (Krş.)

çıglama: Pişmemiş süttten yapılan peynir. (Krş.)

çinkıl: Koyunların sütünü sağmak için kullanılan küçük bakraç. (Ank.)

çirga: Domates salatası. (Ank.)

çirpma: Suda pişmiş yumurtanın üzerine soğan doğrayarak yapılan yemek. (Ank.)

çitçiti: Bakır tabak veya tepsi. (Ky.)

çiğ [çig]: 1. Yağ çıkarmak için biriktirilmiş çiğ süt. (Sv.) [çig: Sv.] 2. Çiğ süttün büyük kaplarda pıhtılaşması. (Yz.) 3. Çiğ süttün üzerinde meydana gelen yağ tabakası, kaymak. (Es.)

çiğleme: Yağsız süttten yapılan peynir, çökelek. (Ky.)

çiğşemek: Yemek kaynamaya başlamak. (Kn.)

çiğ yoğurt: Yağı alınmamış süttten yapılan yoğurt. (Es.)

çilpitme: İçine taze asma yaprağı doğranan kıyma ve bulguru pişirerek yapılan bir çeşit yemek. (Nğ.)

çimmek: Yufka. (Ky.)

çinçilbi: Su tası, maşrapa. (Kn.)

çingil [cingil, çitil]: Küçük bakraç. (Ank., Kn., Krş., Nğ.) [cingil: Ank., Es., Kn., Ky., Nş., Yz.] [çitil: Kn., Krm.]

çinkov: Emaye kap. (Ank.)

çirdek: Toprak küp. (Krş.)

çirli: Et ve meyve kurusu ile yapılmış bir çeşit yemek. (Kn., Sv.)

çitçidi: Küçük kahvaltı kabı. (Ky.)

çiten: Süt konulan yer. (Ank.)

çitne: Tahtadan yapılmış büyük sofrta. (Kn.)

çokelek [çokelik]: Yağı alınmış süt veya yoğurdun kaynatılmasıyla yapılan bir çeşit peynir. (Yz.) [çokelik: Sv., Yz.]

çomça: Sarımsak dövnen bir çeşit havan. (Ank.)

çor: Tuz. (Ank., Ky.) [calav: Kn.], [çora: Ky.]

çotra: Çam ağacından yapılmış su kabı. (Ank.)

çotuk: Su bardağı. (Krş.)

çotukaltı: Bir çeşit çörek. (Ank.)

çöce: Bazlamanın küçüğü. (Ank.)

çöçü: Sığır eti ile bulgur karıştırılıp tokmakla dövülerek içine soğan, biber katmak suretiyle yapılan köfte.

çöğelek pıslak: Lor, çökelek. (Kn.)

çölmek: Çömlek. (Ank., Es., Kn., Nğ., Sv.)

çömçek [comca, cömce, cömçe, çemçe, çomça, çömçek, çömçü] : Kepçe, büyük tahta kaşık. (Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [comca: Sv.], [cömce: Sv.], [cömçe: Aks., Yz.], [çemçe: Sv., Yz.], [çomça: Kn., Ky., Sv.], [çömçek: Ank.], [çömçü: Kn.]

çörek: Arasına harç (peynir, kıyma vb.) konularak yapılan mayalı ekmek. (Ank.)

çötre: Ağaçtan yapılan su testisi. (Ank.)

çullama (I): Pişmiş yiyeceğı daha iyi pişirmek için yemeğı ateşten indirdikten sonra tencerenin üzerini bezle örtmek. (Ank.)

çullama (II): Koyu un çorbası. (Sv.)

çüven: Tunçtan yapılmış dibi yuvarlak tencere. (Es.)

D

dabak: Yemek tabağı. (Kn.)

dağar: 1. Topraktan yapılmış, ağzı geniş, dibi dar; içine su, pekmez, ayran, süt, yoğurt, turşu ve küllü su konulan bir çeşit küp. (Es., Kn.) [dağar: Kn.] 2. Çömlek. (Kn., Krm.) [dağar: Kn.] 3. Topraktan yapılmış büyük kazan. (Krm.) 4. Toprak mangal. (Kn., Krş., Nğ.) 5. İçinde fincan yıkanan toprak çanak. (Es.) 6. Ekmek konulan kap. (Kn.)

dalaz: Un helvası. (Nğ.)

dalazlanmak: Eti, yiyecekleri hafif ateşte biraz kavurmak. (Sv.)

dalk: Tuz baharat gibi şeyler. (Nğ.)

damızlık [damazlık, damızlıh]: Pekmez, yoğurt vb. şeyleri yapmaya yarayan maya. (Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [damazlık: Sv.] [damızlıh: Krş., Sv.]

damlantı [damla şırası]: Pekmez yapmak için süzdürülmüş şıra. (Kn.) [damla şırası: Krş.]

dandin: Üzerinde yufka sarılı olan oklavaların konulduğu kertikli ağaç. (Nğ.)

dangıl dungul: Yemeğin çok sulu olduğunu anlatır. (Nğ.)

daraklık: Etin fileto kısmı. (Sv.)

darç: Tenekeden yapılmış su bardağı, maşrapa. (Kn.)

dartı: Eritilen yağın dibine çöken kısmı, tortu. (Sv.)

dastar: Ekmeği, ekmeklik hamuru korumak için örtülen örtü. (Es., Sv.)

daşırma: Pekmez çömleği. (Krş.)

datlaş: Aşure. (Ank.)

datlı: 1. Bal. (Nğ.) 2. Pekmez. (Es.) 3. Tatlı. (Nğ.)

davgana: İnce, dar boyunlu küçük testi, toprak sürahi. (Kn.)

dayama: 1. Mayasız hamurdan, fırında ya da sacda pişirilerek yapılan bir çeşit pide. (Nğ.) 2. Süt, yumurta, yağ ve unla yapılıp tandırda pişirilen çörek. (Sv.) 3. Yufka ekmeği üzerine hazırlanmış tas kebabını suyu ile beraber dökerek yapılan yemek. (Nğ.) 4. Pilav. (Kn.)

debbe: Bakırdan yapılmış yağ kabı, tas. (Sv.)

deleme: Yeni uyumuş, süzülmemiş peynir. (Sv.)

demir bardak: İbrik. (Kn.)

dene düğü: Kışlık yiyecekler. (Es.)

depitme: Hamur tutulduktan sonra ayrılan küçük parçalar, pazı. (Es.)

depitmek: 1. Ekmeğim sacda pişmeğe yüz tutması. (Çkr., Es., Sv.) 2. Ekmeği acele ve gelişiğüzle pişirmek. (Es.)

depme: Bakırdan yapılmış tabanı geniş, ağzı dar yağ kabı. (Ky., Sv., Yz.)

deşt: Pekmez kaynatılan, ekmeğe yoğrulan leğen. (Ky.)

devedabanı pide: Kalın yuvarlak pide. (Ank.)

deyaz: Yufka ekmeği. (Kn.)

dığan: Leğen. (Krm.)

dığan [dıgan, dığığ, diğan] (I): 1. Yağ tavası. (Ank., Kn., Krş.) [dıgan: Kn.] [dığığ: Kn.] 2. Ufak kulplu, süt pişirilen bakraç. (Kn.) 3. Bakır kazan, karavana. (Kn.) 4. Tencere. (Kn.) [dıgan: Kn.] 5. Kenarları derin tepsi. (Kn.) [dıgan: Kn.] [diğan: Kn.]

dığan (II): Bir çeşit börek. (Es.)

dıkız [dihız]: İyi pişmemiş, kabarmamış ekmeğe. (Nğ.) [dihız: Nğ.]

dımbaç: Ağaç ya da topraktan yapılmış küçük yayık. (Çkr.)

dımışkı: Tepsi. (Ank., Krş.)

dıngıç: Poğaçanın üzerine yapılan şekiller. (Sv.)

dıyran: Yayık. (Kn.)

dızmana: Mayalı hamurun içine peynir, ekşimik, yoğurt konulup fırında pişirilen bir çeşit çörek. (Es.)

dibeğ [dibelek]: Tunç ya da tahtadan yapılmış havan. (Krş.) [dibelek: Ank.]

dibi geçmek: Tencere, tava gibi kapların dibi çıkıp ayrılmak. (Çkr., Nğ.)

dibleki: Topraktan yapılmış, ekmeğe pişirmeye yarayan saç. (Kn.)

diğan: Yağ tavası. (Ank.)

diki: 1. Et parçası. (Es., Kn., Nğ.) 2. Kemikli ya da kemiksiz pişmiş et, kavurma. (Ank., Nğ.) 3. Etlı ufak kemik parçası. (Kn.)

dikmen çanağı: Bir çeşit yemek tabağı. (Kn.)

dirgez: Az pişmiş, diri. (Yz.)

dirgit [dirice]: Çerez olarak yenen, haşlanmış mısır, buğday, nohut vb. tahıl. (Nğ.) [dirice: Kn.]

dobalak: Küçük çömlük. (Ky.)

doğramaç: 1. Yağda kızartılan ekmeğe parçaları. (Krş.) 2. Ekmeği süt, yoğurt, ayran içine doğrayarak yapılan yiyecek, papara. (Es., Kn., Ky., Sv.)

dolama: Yufkanın içine ceviz koyup, tepsinin içine dizerek yapılan bir çeşit tatlı. (Ank.)

dolas: Pekmezli pelte. (Ky.)

dolaz: 1. Yağsız bulamaç. (Nğ.) 2. Yağda kavrulmuş unu su ile pişirerek yapılan bir çeşit yemek. (Ky.) 3. Sacda kavrulmuş yufka ekmeğini suyla ıslatıp, üstüne yağ dökerek yapılan bir çeşit yemek. (Kn., Krm.) 4. Yağlı hamur tatlısı. (Kn.) 5. Kaymak ya da peynirden yapılan helva. (Kn., Nş.) 6. İncir tatlısı. (Ky.) 7. Pelte. (Ky.) 8. Yağda kavrulmuş unun üzerine pekmez, bal ya da şeker dökülerek yapılan bir çeşit helva, un helvası. (Kn., Ky., Nğ.)

dolça: Kepçe. (Çkr.)

dombay: 1. Asma yaprağından yapılan dolma. (Yz.) 2. Lahana dolması. (Nğ.)

dombaz: Kara, kuru üzüm, erik kurusu karıştırılarak yapılan hoşaf. (Kn.)

dondurma: Koyun yoğurdu. (Ky.)

donyağ: Hayvanların iç yağlarını eriterek yapılan yağ. (Ank.)

dorak (I): Yoğurt ve kaymaktan yapılan bir çeşit yağlı peynir. (Sv.)

dorak (II): 1. Yumuşak taştan yapılan ve yoğurt süzmekte kullanılan bir çeşit süzgeç. (Ky., Nğ.) 2. İçine yoğurt konulan oyuk taş. (Ky.)

dorakçılık: Yoğurt süzme işi için taştan süzgeç yapma işi. (Ky.)

doruk: Yemek tası olarak kullanılan ayaklı bakır tasın eskiyen ayaklarına yapılan yama. (Ky.)

doyama: Mayalı hamurdan yapılan ve sacda pişirilen bir çeşit börek. (Yz.)

döğme: Ceviz, dut kurusu, fındık, pestil ve şeker ile birlikte döverek yapılan yiyecek. (Kn.)

döğme aşı: Keşkek denilen yiyecek. (Ky.)

dökmece [dökmeç]: Bir tepsiye bir kat yufka kırıntısı, bir kat dövülmüş ceviz olmak üzere kat kat döşenen ve üzerine eritilmiş yağla pekmez şerbeti dökülerek yapılan bir çeşit tatlı. (Nğ.) [dökmeç: Nğ.]

dönderme: İnce söğüt dalından örülen, kulpsuz, ağzı geniş, yemeklerin üstüne örtülen bir çeşit sepet. (Nğ.)

döndürgeç [döndergeç]: Sacda pişirilen yufkayı döndürmeye yarayan tahta ya da ince demirden yapılmış fırıncı küreği. (Kn.) [döndergeç: Kn.]

döngün: Tadı değişmiş, ekşimiş (yemek). (Nğ.)

dörderme: Ekmek kızartması. (Sv.)

dörtmek: Ekmek dilimlerinin üstüne ya da arasına yağ, kaymak, reçel vb. şeyler sürerek sandviç yapmak. (Kn.)

döveç [doğeç, döğeç, dövçe, düğeç, düveç]: Tahta havan ve eli. (Ank., Es., Kn., Krş., Sv.) [doğeç: Ky.] [döğeç: Ky.] [dövçe: Ank.] [düğeç: Krş.] [düveç: Krş.]

dudiç: Havan sapı. (Ky.)

duman örtmesi: Mutfak. (Kn.)

duran: Topraktan yapılmış yayık. (Kn., Nğ.)

durlamak [durulamah]: Bir kabı yıkadıktan sonra temiz sudan geçirmek. (Ank., Çkr., Es.) [durulamah: Sv.]

duru: Suyu çok, sulu, koyu olmayan (ayran, şurup, çorba vb. yiyecekler hakkında). (Es., Kn.)

duruk: Yoğurt konulan taştan oyma kap. (Ky.)

dutcak [dutaaç, dutak, dutalaç, dutamak]: Tencere tutacağı. (Çkr., Es., Krş., Nğ., Sv.) [dutaaç: Es.] [dutak: Ky.] [dutalaç: Es.] [dutamak: Kn.]

dutacak: Maya. (Es.)

dutmak [dutmaç hamuru]: 1. İnce ince kesilen hamurdan yapıla çorba. (Çkr., Es., Kn., Ky., Sv.) 2. Ufak ufak kesilmiş hamur suda haşlandıktan sonra pişmiş mercimek ve sarımsaklı yoğurtla karıştırılarak yapılan yemek. (Ank.) [dutmaç hamuru: Ank.]

duvak: Topraktan yapılmış tencere, çömlek. (Kn., Nğ., Sv.)

dübek [dübelek]: Tahta havan. (Ky.) [dübelek: Ank.]

düğü: 1. İrice ezilmiş buğdayla üzüm şirasından yapılan bir çeşit tatlı. (Nğ.) 2. Tatlı. (Nğ.)

düğücüklemek: Hamur yoğrulurken, çorba, muhallebi vb. yiyecekler pişerken, un iyice karışmayarak topak topak olmak. (Nğ.)

düğür: Bulgur. (Nş.)

düğürçük [düürçük]: Çorba, helva, muhallebi gibi yiyecekler pişirilirken içinde kalan küçük un topakları. (Ank.) [düürçük: Ank.]

dürge: 1. Pişmiş ve dürülmüş yufka ekmeği. (Es.) 2. Pişmiş ve dürülmüş bir çift yufka ekmeği. (Es.) 3. Üç dört yufka ekmeğinin bir araya getirilerek dürülmüşü. (Es.) 4. İçine helva konularak dürülmüş yufka. (Kn.)

dürme: Koyun etinin pastırma gibi çıkarılarak tuzlu deri içinde terbiye edilmiş. (Kn.)

dürmeç [durmeç, düremeç]: İçine katık konularak sarılmış yufka ekmeği. (Sv.) [durmeç: Sv.] [düremeç: Ky.]

dürtme: İçine badem konularak kurutulan kayısı. (Kn.)

dürtmece: Çekirdeği çıkartılmış kayısı kuru. (Ky.)

dürüm: Yufka ekmeğinin içine çeşitli katıklar konularak sarılmış durumu. (Ank., Çkr., Es., Kn., Krş., Ky., Sv., Yz.)

dürünmek: Yufka ekmeğinin içine katık koyarak dürün yapmak. (Nğ.)

düz: Kepekli un. (Ank.)

düzermek: Mayalanmak, ekşimek. (Ank.)

düzme: Kare halinde kesilen mantı. (Aks.)

düzme mantı: Tatar böreği. (Nğ.)

E

ebe: Şarap, sirke, turşu vb. şeylerin yüzünde toplanıp, pıhtılaştıran kalın kaymak. (Nğ.)

ebesüt: Yağlı süt ile yoğrularak yapılmış ekmek. (Ank.)

efelek dolması: Bir çeşit yemek. (Ank.)

efiş nefiş: Yaş ya da kuru, çeşitli yemiş. (Kn., Krm., Nğ.)

egiş [eğiş, eğişmeç]: Tandırdaki ateşleri karıştırmaya ve düzeltmeye yarayan bir araç. (Nş.) [eğiş: Ky.], [eğişmeç: Ky.]

eğiş [egiş, egeş]: **1.** Ekmeği tandırdan almak için demirden yapılan bir ucu eğik, bir ucu yassı ağaç. (Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [egiş: Sv.] **2.** Kazan ya da teknedeki hamuru kazımaya yarayan bir çeşit araç. (Nş., Sv.) [egeş: Nğ.] **3.** Hamur kesmek için kullanılan bir araç. (Sv.)

eğnik: Kırmızı renkli bazı ot köklerini iç yağıyla karıştırarak yapılan bir çeşit yemek. (Sv.)

eğri: Bıçak. (Ank.)

eğrice: Butların topak etlerinden yapılan pastırma parçası. (Ky.)

eğsiran [eğseren, eğsiran, eğsirani, eğsiren, eksirani, eñsiran, eñsiren, esiran, esirani, esran, eyseran, eyseren, eysiran, eysisiran]: Kazan ya da teknedeki hamuru kazımaya ve kesmeye yarayan bir çeşit araç. (Çkr., Es., Kn., Krm.) [eğseren: Ank., Es.], [eğsiran: Çkr.], [eğsirani: Kn.], [eğsiren: Ank.], [eksirani: Kn.], [eñsiran: Es.], [eñsiren: Kn.], [esiran: Es., Krm.], [esirani: Kn.], [esran: Kn.], [eyseran: Ank.], [eyseren: Ank.], [eysiran: Ank., Kn.], [eysisiran: Krş.]

eğşimik: Kaynatılmış ayran ya da kesilmiş süttten yapılan kesmik ya da çökelek. (Es., Nğ.)

ekecik: **1.** Toprak tencere, güveç. (Krş., Nş.) **2.** Reçel kavanozu. (Kn.)

ekin havızı: Yağ, pekmez şerbeti ve undan yapılan muhallebi gibi hafif bir helva. (Nğ.)

ekir: Yağ eritildikten ve süzildükten sonra geride kalan tortu. (Ank., Sv.)

ekmek aşı: Kurumuş ekmekleri ıslatarak pişirilen bir çeşit yemek. (Ank.)

ekmek çitlemek: Islatılmış yufka ekmeğini katlamak. (Krş.)

ekmek dürümü: Pide ya da yufka ekmeğinin içine peynir vb. şeyler konulup büküldükten sonra aldığı şekil. (Ank.)

ekmeklik: Pişirilen ekmeklerin konulduğu yer. (Sv.)

ekmek uması: Ufalanmış ekmeği yağda kızartarak yapılan bir çeşit yemek. (Kn.)

ekşi: Üzümünden yapılan biraz ekşi pekmez. (Ank.)

ekşi hamur: Hamur mayası. (Çkr.)

ekşileme: Hamur köftesi. (Çkr.)

ekşili (I): Turşu. (Es.)

ekşili (II): 1. Ekşi meyve koruklarını haşlayarak doğranmış ekmeğin üzerine koyup, daha da üstüne yağ kavurma dökerek yapılan bir çeşit yemek. (Nğ.) 2. Yemlik otlardan kaynatılarak ekşimiş yoğurtla yapılan yemek. (Es.)

ekşimik (I): Sucuk. (Ky.)

ekşimik (II): Bir peynir çeşidi. (Krş.)

elli: Ekmeği tandıra salıvermeye yarayan araç, pişirgeç. (Kn.)

ellice [elice]: Yağ tavası. (Kn., Ky.) [elice: Ky.]

emicek: Besin, gıda, azık. (Nğ.)

emir: 1. Kalaysız kaptaki yağ, yoğurt gibi şeylerin yeşil küfü. (Nğ.) 2. Sirkenin bozulması. (Nğ.)

emir olmak: Sirkenin bozulmaya yüz tutması (buna kızgın şiş sokulup karıştırılarak düzeltilir). (Nğ.)

engürü: Toprak tencere, güveç. (Nğ., Nş.)

epmeklik: Ekmek yapılmak üzere ayrılan buğday ya da un. (Nğ.)

epmek tahtası: Üstünde hamur, yufka açılan enli düzgün tahta. (Nğ.)

epmek tandırı: Üzerine büyük ve yuvarlak saç konularak yufka ekmeği pişirilen geniş ve derin ocak. (Nğ.)

ergürmek: Hamuru ekşitmek. (Ank.)

erinti: Eritilmiş yağın süzildükten sonra kalan kısmı, tortu. (Sv.)

erişte: Makarna gibi kesilip fırına kavrulmuş hamur. (Sv.)

erişgi [erişki]: Et sucuğu. (Kn., Ky.) [erişki: Ky., Nğ., Sv.]

ernik: Erimiş yağ. (Sv.)

ersin [ersanı]: Tekneye yapışmış hamuru kazımaya yarayan demir araç. (Ank., Ky.)
[ersanı: Sv.]

erveç: Fırında ekmeği çevirmek için kullanılan ağaç. (Sv.)

eşgi: Üzüm şirasından yapılan tadı ekşimsi bir çeşit tatlı. (Yz.)

eşgili: **1.** Ekşi hamurdan yapılan ekmek, bazlama. (Sv.) **2.** Kaynatılmış kayısı kuru, et ve yağ ile yapılan bir çeşit yemek. (Krş.) **3.** Sacda pişirilen mayasız pide. (Yz.)

eşkāmur: Hamur mayası. (Yz.)

et gabağı: Asma kabağı, bol et, sarımsak, nane ve üzüm suyu ile pişirilen bir çeşit yemek. (Nğ.)

etlik: Sucuk, pastırma ve sızgıt cinsi yiyecekler. (Ank.)

ev içi: Mutfak. (Nğ.)

evirgeç [eğri ağaç, evir ağaç, evirecek, evrāaç, evrāç, evrağaç, evreaç, evre ağaç, evrecek, evreç, evrengeç, evreyiç, evri ağaç]: Saç üzerinde pişirilen yufka ekmeklerini çevirmeye yarayan uzun ve yassı tahta araç. (Nş.) [eğri ağaç: Nğ.], [evir ağaç: Sv.], [evirecek: Sv.], [evrāaç: Es., Ky.], [evrāç: Ank., Kn., Ky., Yz.], [evrağaç: Kn., Yz.], [evreaç: Ank., Sv.], [evre ağaç: Sv., Yz.], [evrecek: Çkr.], [evreç: Sv.], [evrengeç: Kn.], [evreyiç: Ky.], [evri ağaç: Krk., Ky.]

evirmek: Ekmek pişirmek. (Ky.)

eyiş: **1.** Hamur teknesini kazımaya yarayan demir araç. (Sv.) **2.** Pekmez pişirilirken karıştırmakta kullanılan uzun saplı kürek. (Nş.)

eylemek: **1.** Yufka açmak. (Kn.) **2.** Ekmek yapmak. (Kn.)

eyrice: Hayvanın but tarafından yapılan pastırma. (Çkr.)

eze: Çok pişmiş. (Sv.)

ezik: Bazı meyvelerden yapılan ekşimsi yiyecek, marmelat. (Sv.)

ezme: Kayısıyı ezerek yapılan bir yiyecek. (Krş.)

F

fadula: Yuvarlak ekmek. (Sv.)

fahırdamağ: İyice kaynamak. (Krş.)

fangıt [farhut]: Eskimiş, kullanılmış kap kakak için kullanılır. (Krş.) [farhut: Nğ.]

farımak: Kaynar bir şey soğumak. (Yz.)

fedil: Yufka. (Yz.)

ferfene: Pişmiş yumurta. (Kn.)

fetele: Mayasız, kalın pişirilen ekmek. (Ank.)

fetir [fetil]: 1. Saçta pişirilen mayasız yufka ekmeği. (Çkr.) [fetil: Sv.] 2. Bazlama: Sv.] [fetil: Sv.]

fıçı: Yayık. (Es.)

fıkfıki: Tahta testi. (Ank.)

fıkka: Kara pekmez karıştırılarak yapılan bir yemek. (Sv.)

fıkramak [fidlamak, fıhramah, fıhramak, fırtlamak, fışnamak, fitlamak, fitlamak]: 1. Herhangi bir yiyecek maddesi ekşimek. (Es., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [fidlamak: Nğ.], [fıhramah: Krş., Nğ.], [fıhramak: Ky., Nğ., Sv.], [fırtlamak: Ank., Nğ.], [fışnamak: Çkr.], [fitlamak: Kn., Nğ., Sv.], [fitlamak: Nğ.] 2. Yiyecek maddeleri ekşiyince üzerinde kabarcıklar meydana gelmek. (Nğ.)

fıslak: Fıstık tatlısı. (Ank.)

fitfit: İnce bulgur, un ve patlıcan ile yapılan bir çeşit yemek. (Ank.)

fiğıştamak: Yavaş yavaş kaynamak. (Nğ.)

filcan: Fincan. (Yz.)

firik pilavı: Ateşte ütölen taze buğdaydan yapılan pilav. (Nğ.)

fisil: Yemeğin içindeki et parçaları. (Nğ.)

fışek: 1. Yayık tokmağı. (Çkr., Krm., Sv.) 2. Yayık. (Nğ.)

fitfit: Çorba. (Ank.)

fitik: Küçük yağ çömleği. (Ky.)

francala: Somun ekmek. (Sv.)

futtu: Küçük çömlek. (Kn.)

G

gab: Kap, çanak, çömlek. (Krş.)

gagala: Halka şeklindeki ekmek. (Sv.)

gaḥ: Elma, armut kurusu. (Sv.)

gakırdak: Eritilen kuyruk ve iç yağlarından kalan posa. (Ank., Sv.)

galıç: Küçük ocak. (Ank., Nğ., Nş., Yz.)

galınca: Bir çeşit yufka. (Es.)

gale: 1. Pancar, nohut ve tahılla yapılan bir çeşit yemek. (Sv.) 2. Domates salçası. (Ank.) 3. Elmadan yapılan bir yemek. (Kn.) 4. Erik, üzüm, etle pişirilen bir yemek. (Nğ.) 5. Tatlı ve kırmızı kabağın haşlaması. (Kn.) 6. Bir çeşit lahana yemeği. (Ky.) 7. Kuru meyvelerden yapılan hoşaf, komposto. (Ank.)

ganne: 1. Şişe. (Kn.) 2. Cam bardak. (Sv.)

gapama: Kapama (et yemeği). (Ank.)

gara dolma: Yaprak dolması. (Ank.)

garga beyni: Pekmeze karıştırılmış yoğurt. (Ank.)

garhoşafı: Kar ve pekmez karıştırılarak yapılan kar helvası. (Kn.)

garım: İki teneke suya un karıştırılarak yapılan hamur. (Nğ.)

gartalaç [gartılaç]: Buğdaydan yapılan yufka ekmeği. (Ank., Es.) [gartılaç: Çkr.]

gaşşıklā: Kaşıklık, kaşık kutusu. (Ank.)

gatihlı: Yarma ve yoğurttan yapılan bir çeşit yemek. (Yz.)

gatıklı (I): İçine yağlı peynir karışmış yağsız peynir. (Kn.)

gatıklı (II): İçinde yabancı madde ve kurt bulunan yiyecek (için). (Kn.)

gatıksamak: Peynir, acımtırak bir tat almak. (Nğ.)

gatmer: Tandır ve saç üzerinde pişirilen yağlı ekmek, katmer. (Sv., Yz.)

gavurma: Kavrulduktan sonra dondurulup saklanan et. (Ank., Kn.)

gayasalanmak: Havayla temas eden hamurun yüzünün sertleşmesi. (Sv.)

gaygana: 1. Yumurta ve un yağda kızartılarak yapılan bir çeşit omlet. (Es., Kn., Sv., Yz.) [goygana: Sv.] 2. Yumurta, un vb. şeyler yağda kızartılarak yapılan bir çeşit tatlı. (Kn., Krş., Nğ.)

gayıt: Ekmekle beraber yenen yiyecek. (Nğ.)

gaymak: Sütün yüzü, kaymak. (Sv.)

gaynarca: Dövülmüş baharat ve şeker suda kaynatılarak yapılan bir çeşit yiyecek. (Kn.)

gaysa: Açıkta kalan hamurun bağladığı sert kabuk. (Ky., Nş.)

gazan: Büyük tencere, kazan. (Ank.)

gediklemek: Hafif kaynatmak. (Sv.)

gelder: Süt, yağ, turşu vb. şeyler konulan tahta kap, fiçı. (Ank., Sv.)

gelecoş: Soğan, kıyma ve ayrandan yapılan bir çeşit yemek. (Sv.)

gendime [gendem, gendeme, gendirme]: Dibekte dövülerek yemek yapılan buğday ya da arpa. (Krş., Ky., Nş.) [gendem: Çkr.], [gendeme: Çkr., Ky.], [gendirme: Nğ.]

gerdan: Davarın boyun etiyle kuru üzüm ya da mürdüm eriği kurusundan yapılan bir çeşit yemek. (Ky., Ng.)

germe: Süzgeç. (Çkr.)

germeç: Köz üzerinde bütün olarak kızartılmış piliç, kuş vb. hayvanlar. (Ky., Yz.)

gevkir: Süzgeç. (Ng.)

gevredmek: Ekmek, yufka vb. kızartmak. (Aks.)

gıldik: Bir çeşit ibrik. (Sv.)

gilgil [gıltı, gırgırı]: 1. Testi. (Ank., Sv.) [gıltı: Sv.], [gırgırı: Ank.] 2. Ağaç testi. (Sv.)

gılık: Saçta pişirilen çörek biçiminde küçük ekmek. (Sv.)

gırımsa: Ekmek ufağı. (Ng.)

gırmıçya: Küçük su testisi. (Ky.)

gış gayıtı: Kışın yemek için hazırlanan yiyecekler. (Ng.)

gıvrma: Yufka içine ceviz konularak yapılan bir çeşit tatlı. (Kn.)

gıyma: Kıyılmış et. (Kn.)

gilgen: Küçük su bardağı. (Ky.)

gilik [gılık, gülük]: 1. Sacda pişirilen küçük ekmek, çörek. (Sv.) [gılık: Ky., Sv.], [gülük: Kn.] 2. Ufa halka biçimindeki simit. (Ng.)

gilikli: Simit biçiminde ekmek. (Sv.)

girge: Büyük kazan. (Sv.)

gobü: Evlerde pişirilen ve bir okka ağırlığında olan ekmek. (Çkr., Sv.)

gocik: Un ve yumurtadan yapılmış çörek. (Sv.)

goc oğmak: Islatılarak ufalanmış yufka ekmeği ile doğranmış soğan ve peyniri karıştırıp avuçta sıkarak bir çeşit dürüm yapmak. (Ng.)

goğut: Öğütülmüş dut kurusundan yapıla helva. (Sv.)

golot: Francala biçiminde ekmek. (Çkr.)

govertmeç: Suyu bol ayran. (Sv.)

goymak: Un, yağ ve şekerle yapılan bir tatlı çeşidi. (Aks.)

goyultmaç: Koyun sütüyle yapılan tatlı yiyecek (Ank.)

göbbe: Peynir basmak için topraktan yapılmış küçük çömlek. (Ky.)

göbe: Yağda ya da saçta pişirilen sulu hamurdan yapılmış yağlı ya da yağsız ekmek. (Ank.)

göbekli: Bir çeşit poğaç. (Es.)

göbü: Sac ekmeği, bazlama. (Çkr.)

göbüt: 1. Yağlı ekmek. (Ank.) 2. Pişmemiş ekmek. (Nğ.) 3. Ufak somun. (Ank.)
göce: Yarılmış ve kırılmış bulgurdan yapılmış çorba. (Çkr.)
göce aşı: Bulgur pilavı. (Ank., Es.)
gödek [güdük]: 1. Yağlı ve kıymalı pide. (Sv.) 2. Yumurtalı ekmek ya da çörek. (Es.) 3. Halka biçiminde yapılan ev ekmeği. [güdük: Kn.]
gödel: Büyük tahta kaşık, kepçe. (Sv.)
göğec: İçinde yemek pişirilen toprak kap. (Kn.)
gökaş: Suda pişmiş yağsız bulgur kırmacı. (Kn.)
göle: Tuzlu suda kaynatılmış fiğ, mısır ve buğday. (Ank., Sv.)
gölek: Yağ koymak için ağaçtan yapılmış kutu. (Ank.)
gölemez: Sütün içine bir çeşit ot suyu konularak yapılan yoğurt. (Çkr.)
gölle [göle]: Suda kaynatılmış, buğday, mısır, fasulye, nohut vb. tahıllar. (Ank., Es., Kn., Sv.) [göle: Ank.]
göllü: Pekmez ile unu karıştırıp, üzerine yağ dökülerek yapılan bir çeşit tatlı. (Nğ.)
gömbe [gömeç, gömme]: Mayalı ya da mayasız, yağlı ya da yağsız olarak yapılan bir çeşit kül pidesi, ekmeği. (Kn., Sv.) [gömeç: Sv.], [gömme: Ank., Es., Nğ.]
gömbül: Bulgurla yapılmış işkembe dolması. (Sv.)
gömme (I): Poğaç denilen bir çeşit börek. (Ank.)
gömme (II): Patlıcan, biber, patates vb. şeylerin külde pişirilmesi. (Nğ.)
götçek: Tandırım üstüne örtülen çul. (Ky.)
göveç: 1. İçinde yemek pişirilen toprak kap. (Ank., Çkr., Es., Kn., Nğ.) 2. Toprak tencerede pişirilen yemek. (Ank.)
gövla: Kaynatılmış fiğ ve buğday karışımı. (Ank.)
gövter: Pekmez, yağ ve undan yapılan bir çeşit yemek. (Ank., Sv.)
göze: Süzgeç. (Kn.)
gözgere: Ocakların ve büyük dolapların iki yanındaki küçük hücrecikler. (Ank., Çkr.)
gözgöz: Un, bulgur vb. şeyler koymaya yarayan içi bölünmüş büyük sandık. (Ky.)
gözleme [girde]: Sacda pişirilen yağlı, ince ekmek. (Ank., Es., Kn.) [girde: Kn.]
gudul: Mısır unundan yapılmış ekmek. (Sv.)
gugul: Dürülmüş yağlı ekmek. (Sv.)
gulut: Mısır ekmeği (Sv.)
gulüt: Büyük darı ekmeği. (Sv.)
gungula: Küçük su testisi. (Ank.)
gulgulu: Topraktan yapılmış çok küçük su kabı. (Nş.)

gulp: Kazan, tencere, fincan, testi vb. şeylerin tutacak yeri. (Kn.)

gupa: Bardak. (Ank.)

guru, kuru: Un, tereyağı ve sütle yapılan peksimet. (Ank.)

guşgana: Küçük tencere. (Yz.)

guymak: Tereyağı, un ve tuzla yapılan sulu yemek. (Sv.)

gübü: Yoğurt ve süt çalkalamakta kullanılan yayık. (Es., Kn., Sv.)

güder: Mısır ekmeği. (Sv.)

güdü [gıdı, gümlü]: Küçük çömlek, güveç. (Çkr.) [gıdı: Es.], [gümle: Kn.]

güdül (I): Sacda veya fırında pişirilen, mısır ya da buğday unundan yapılan ekmek. (Sv.)

güdül [gürdük] (II): 1. Küçük toprak testi. (Kn.) 2. Kabaktan yapılmış sapsız su kabı. (Ank., Es., Kn., Nş.) [gürdük: Sv.]

güdür: Yuvarlak ekmek. (Ank.)

gülbü: Büyük testi. (Kn.)

gülek [gülgülü]: Ağaçtan yapılmış kap (süt, yağ vb. konulur). (Ank., Kn., Yz.) [gülgülü: Ky.]

gülle: Suda haşlanmış mısır. (Kn.)

güllü: Ufak su çömleği. (Kn., Nğ.)

gülür: Çocuklar için yapılmış ortası delikli küçük ekmek. (Krş.)

gümbü: Testi, toprak güğüm. (Çkr.)

günsemek: Süt, yoğurt gibi yiyecekler güneşte bozulmak. (Sv.)

güren: Kızılıklık suyu ile yapılan tarhana. (Es.)

gürze [güvlek]: Ağaçtan yapılan su kabı. (Sv.) [güvlek: Ank.]

güşene [güşane]: Tencere. (Ank.) [güşane: Krş.]

H

habene [habene, hebene]: Testi (Kn., Sv.) [habane: Ky.], [hebene: Kn.]

haft [havut]: Üzüm ezilen taş yalak. (Ky., Nğ.) [havut: Ank., Krş.]

hah: Armut ve elma kurusu. (Ky., Nğ., Sv.)

hakaç: Tuzlanarak güneşte kurutulmuş pastırma parçası. (Nğ.)

hakırdak [hağırdak, hakırak]: Koyun kuyruğu eritildikten sonra kalan posa, kıkırdak. (Ky., Nğ.) [hağırdak: Ky.], [hakırak: Ky.]

hakırdaklı: Hamurun içine soğan ve kıkırdak konarak yapılan ekmek. (Ky.)

haklamak: 1. Eti kemiğinden sıyırıp kıyma, kavurma, sucuk ve pastırmalıkları ayırmak. (Nğ.) 2. Fasulyeyi kabuğundan ayırmak. (Nğ.)

halep: 1. Olmamış patlıcan, patlıcan dolması. (Ank.) 2. Patlıcan kurusu. (Ank.)

halgın [helkin]: Küçük bakır kazan. (Ky.) [helkin: Krş., Ky.]

hahşka: 1. Erişte. (Çkr.) 2. Bir çeşit hamur yemeği, mantı. (Çkr.)

haluşka: Taze üzüm yaprağı doğranarak yapılan sarımsaklı bir çeşit yemek. (Çkr.)

halva: Helva. (Ky.)

halveter: Pekmez ve unla yapılan helva. (Nğ.)

hamırsız: Mayasız hamura erimiş kuyruk yağı konularak yapılan bir çeşit börek. (Ky.)

hamur pilavı: Makarna. (Ank.)

hamur saphısı: Delikli kepe. (Çkr.)

hamursuz: Mayasız hamurdan yapılan yuvarlak çörek, ekmek. (Ky.)

hanah: Hamur tahtası. (Es.)

hangel: Bir çeşit börek. (Sv.)

hapes: Bir çeşit mercimek yemeği. (Krş.)

haranı [hareni, hereni, herami, herani]: 1. Tencere. (Ank., Es.) [hereni: Ank., Çkr., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş.] 2. Kazan. (Kn., Krm., Nğ., Sv.) [hereni: Krm.], [herami: Kn., Nğ.], [herani: Ank., Nğ.], hereni: Ank., Çkr., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Yz.]

hasıda: Un, yağ ve şekerden yapılan bir çeşit tatlı. (Sv.)

hasıl: Ocak, tandır. (Nğ.)

haside: 1. Şeker ve nişastayla yapılan bir çeşit tatlı. (Ank., Yz.) 2. Pekmezle yapılan bir çeşit tatlı. (Krş.)

haste: Unla pekmez karıştırılarak yapılan bir çeşit çörek. (Krş.)

hasuda: Mırs unu, pekmez, yağ ve nişasta ile yapılan bir çeşit tatlı. (Sv.)

haşal: Tarhanayı ekşitmek için konulan pişmiş buğday kırması. (Çkr.)

haşıl [haşıl] (I): 1. Pişirilmiş hamurla pekmezden yapılan bir çeşit yiyecek. (Sv.) 2. Pirinç, darı, mısır bazen de süt karıştırılarak yapılan lapa. [haşıl: Sv.] 3. Buğday ve mısır yarmasından yapılan bir çeşit yemek. (Sv.) 4. Unu su ve yağ ile pişirip içine şeker koyarak yapılan bir çeşit tatlı. (Nğ., Sv.)

haşıl (II): Hamurun üzerine dökülen un bulamacının yapıldığı kap. (Ank.)

haşlak: Yarı pişmiş ekmek. (Sv.)

haşulga: Bulgurlu lahana yemeği. (Çkr.)

haşye: Ev ve mutfak eşyası. (Ky.)

havla: Helva. (Es., Sv.) [havleter: Ky.]

havu: Undan yapılmış bir çeşit yiyecek. (Nğ.)

havuç: Pişmiş buğday ya da bulgur. (Sv.)

havut: **1.** Bulgur unu ve pekmezle yapılan bir çeşit yemek. (Nğ.) **2.** Her çeşit tahıl unu. (Ky., Nğ.)

hecirget [hacirget, hatircek, hedirgeç, heldirgeç, helgirdeç, hetircek]: Tandır üzerine tencere koymaya yarayan çeşitli biçimde olan demir ızgara. (Ank., Krş., Ky., Nğ., Nş.) [hacirget: Ky.], [hatircek: Sv.], [hedirgeç: Ank., Ky., Sv.], [heldirgeç: Nğ., Sv.], [helgirdeç: Sv.], [hetircek: Ky.]

hedik [hedik aşı, hedük]: **1.** Haşlanmış buğday, bulgur, mısır, nohut vb. şeyler. (Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [hedik aşı: Sv.], [hedük: Sv.] **2.** Aşure. (Kn.)

helise: Buğday yarmasından yapılan bir çeşit etli yemek, keşkek. (Kn., Ky., Nğ.)

helke [halke, heke, heleke, helki]: Su, süt vb. şeyleri koymaya yarayan, çoğunlukla bakırdan yapılan, bakraçtan büyük bir çeşit kova. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [halke: Çkr.], [heke: Kn.], [heleke: Ky., Yz.], [helki: Nğ., Nş., Sv.]

hele: Un çorbası. (Ky., Nğ., Sv.)

helep: Kurutulmuş dolmalık patlıcan. (Ank.)

hellemelle: Çok pişen yemeğin dağılmış, erimiş durumu. (Es.)

here: Tencere. (Krş.)

hereni: Kazanın küçüğü veya orta boy tencere. (Krş.)

hergil: Uzun boğazlı, kulplu, yemek pişirilen bir çeşit bakır kap. (Ky.)

herle [herle aşı, heyre, hıra, hire, hire]: Yağda kavrulmuş un çorbası. (Sv., Yz.) [herle aşı: Sv.], [heyre: Kn.], [hıra: Kn.], [hıra: Kn.], [hire: Kn.]

hevla: Helva. (Ank.)

heyre: Sulu helva. Koyu olmayan sıvımsı helva. (Kn.)

hingal [hingel]: **1.** İçine kıyma ya da pişirilmiş patates konarak yapılan bir çeşit börek, tatar böreği. (Sv.) [hingel: Sv.], [hombal: Sv.] **2.** Mantı. [hingel: Sv.]

hingel: Baklava dilimi şeklinde kesilmiş makarna. (Ky.)

hırtışmak [hırt olmak]: Yemeğim tam pişmemesi. (Ky.) [hırt olmak: Çkr.]

hıraşı: Un çorbası. (Kn.)

hire: Küçük ağaç yayık. (Çkr.)

homak: Yufka ekmeğinden yapılan büyük dürüm. (Nğ.)

homa peyniri: İnek sütünden yapılan peynir. (Kn.)

homman: Külde pişirilen çörek ya da ekmek. (Ank.)

homu: Yayıkta dövülerek yağ elde edilen ekşi süt. (Kn.)

honça: Üstünde yemek de yenilen hamur tahtası. (Krş., Nğ.)

hopsar [hopısar, hopucuk]: Yemek pişirilen çömlek. (Ky.) [hopısar: Kn.], [hopucuk: Kn.]

horak: Küçük kürek biçiminde bükülerek kaşık gibi yemek yenilen yufka ekmeği. (Nğ.)

horaklamak: Yemeği kürek biçiminde dürülüp bükülen yufka ekmeğine doldurarak yemek. (Nğ.)

horan: Fırın. (Ky.)

höbüklü boduş: Toprak bardak. (Kn.)

höllük: Tozluk. (Sv.)

hömbe: Bir çeşit börek. (Kn.)

höşmelim: Mısır unundan yapılan tepsi böreği. (Ank.)

höşmeri: Nişasta ve şekerden yapılan bir çeşit tatlı. (Nğ.)

höşmerim [höşmeri, höşmenim]: 1. Un helvası. (Kn.) [höşmeri: Nğ.] 2. Hamur tatlısı. (Ank., Krş.) [höşmenim: Ank.], [höşmeri: Ank.] 3. Kaymak ve undan yapılan bir çeşit tatlı. (Ank.)

huddu [huttu, hüddü]: Tek kulplu küçük çömlek. (Kn.) [huttu: Kn.], [hüddü: Kn.]

hurda: Topraktan yapılan küçük su testisi. (Kn.)

I

ıblık gibi olmak: Yemeğim çok güzel pişmesi. (Nğ.)

ıhkın: Üstü kızarıp içi kabarmamış, çökmüş, hamur kalmış ekmeğe, pasta vb. şeyler. (Kn.)

ılıcak: Yoğurt yapmak için yeni mayalanmış süt. (Sv.)

ılıftı: Rafadan, az pişmiş yumurta. (Yz.)

ılpıdın: Haşlanmış yumurta. (Ky.)

ımbık: Çaydanlık. (Kn.)

ımk: Süt tadı veren taze ve tatlı yoğurt. (Ky.)

ımkık: Eskimiş, kokmuş, bayat yemek. (Kn.)

ımkık kurdu: Bayat etin üzerinde görülen kurt. (Kn.)

ımsızlamak [ımsızılmak]: Yemeğin ekşimesi, bozulması, kokması. (Kn., Nğ.)
[ımsızılmak: Kn.]

ımsızılmak: Et ya da yemeğin bayatlamaya, kokmaya başlaması. (Nğ.)

ırapata: Çörek ya da ekmek hamurunu tandıra koymaya yarayan kalın bez. (Ky., Sv.)

ırbık [ıbrıh, ırbıh]: Su kabı, ibrik. (Kn., Sv.) [ıbrıh: Sv.], [ırbıh: Yz.]

ıremçık: Peynir. (Kn.)

ısrın [ıhsırın, ıkseren, ınsırın, ısrın, ıstırını, ıysera, ıysırın]: Teknelereki hamuru kazımaya yarayan araç. (Ank.) [ıhsırın: Ank.], [ıkseren: Ank.], [ınsırın: Ank.], [ısrın: Ank., Çkr.], [ıstırını: Sv.], [ıysera: Sv.], [ıysırın: Ank.]

ıslama: Doğranmış ekmeği yağ ile sıcak su ya da et suyuyla sahanda pişirerek yapılan bir çeşit yemek. (Çkr., Es.)

ıştalak: Pekmezin topraklı tortusu. (Kn.)

İ

ıçimen: Hoşaf. (Kn.)

ığdın [ıdil]: Bozuk, cılık yumurta. (Kn., Ky.) [ıdil: Ky.]

ığdış yoğurt: Kaymağı alınmış, yağsız süttten yapılan yoğurt. (Kn., Ky., Sv.)

ığıç: Hamur teknesini kazımaya yarayan yassı demir. (Ank.)

ığşimik: Kaymağı alınmış süttten yapılan peynir. (Kn.)

ılenger: Büyük kazan. (Krş.)

ılıç: Yağlı börek. (Sv.)

ılıkma: Süt biriktirilen kap. (Sv.)

ilingir: Pekmez çamurundan yapılan üzüm sirkesi. (Ank.)

ilistir [ıkistir, ılıştir]: Süzgeç, kevgir. (Ank., Çkr., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [ıkistir: Es.], [ılıştir: Krş.]

ilişgi [ilişgik, ilişgir, ilüğü, ilişki, ilişkir, ilişkü]: Et sucuğu. (Çkr.) [ilişgik: Ky.], [ilişgir: Kn.], [ilüğü: Çkr.], [ilişki: Çkr., Ky.], [ilişkir: Kn., Krş.], [ilişkü: Çkr.]

imete [imeti]: Emzikli, küçük su testisi. (Kn.) [imeti: Kn.]

ımsızlık: İbrik ve çaydanlığın su akan ağzı. (Ky.)

ıremçık: Peynir. (Kn.)

iri ekmeği: İri undan yapılmış yufka ekmeği. (Nğ.)

irişgi [**irişgik, irişgil, irişgilik, irişgir, irişik, irişki, irişkik, irişkir, irişkirik, irişlik**]: Et sucuğu. (Kn., Ky., Yz.) [irişgik: Ank.], [irişgil: Kn., Ky.], [irişgilik: Ky., Nğ.], [irişgir: Ky.], [irişik: Sv.], [irişki: Kn., Ky., Sv., Yz.], [irişkik: Ank., Ky., Sv.], [irişkir: Ank.], [irişkirik: Ky.], [irişlik: Ank.]

iskilip helvası: Tahin helvası. (Ank.)

israni: Hamur teknesini sıyırmaya ya da saç üzerinde pişen ekmeği çevirmeye yarayan araç. (Kn.)

işgefe [**işgeve, işkefe**]: Açılmış yufka. (Ky.) [işgeve: Ky.], [işkefe: Sv.]

işgilik [**içgilik, içkilik, işkilik**]: Sucuk. (Nğ.) [içgilik: Nğ.], [içkilik: Nğ.], [işkilik: Nğ.]

iştalak: Pekmez yapılacak şırayı süzmeye yarayan torba. (Kn.)

ita [**ite, iteğe, iteği**]: Un elerken dökülmemesi için yere serilen bez ya da şaplanmış deriden yapılan örtü. (Krş., Ky., Yz.) [ite: Ank., Es.], [iteğe: Ank.], [iteği: Ank., Es., Kn., Krş., Ky.]

iteği [**iteri**]: İçinde hamur saklanan ya da üzerine yufka serilen örtü. (Ank., Çkr., Es., Nş., Sv.) [iteri: Ank.]

iyleme: Ekmek yapma. (Kn.)

K

kabak kallesi: Pekmezele yapılan kabak tatlısı. (Ank.)

kabartlama: Bazlama, saçta ya da tavada kızartılan mayalı pide, çörek. (Ank., Kn.)

kaçamak: Undan yapılan bir çeşit yemek. (Sv.)

kadomloç: Kaşıklık. (Sv.)

kafa çömleği: Ortası geniş olan yemek tenceresi. (Krş.)

kaha: Puf böreği. (Ank.)

kahren: İçinde kaymak tutması için süt biriktirilen tepsi biçiminde tahta kap. (Ky.)

kukala: Tandırda veya fırında pişen ufak, yuvarlak, kalınca ekmeğe, yağsız halka. (Ky.)

kakırdak [**kahırdak**]: Eritilmiş iç yağı ya da kuyruk yağından kalan posa. (Çkr., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [kahırdak: Sv.]

kalak: Tahtadan yapılmış yemek tabağı biçiminde büyükçe bir kap. (Kn.)

kalkamak: Ocak ve tandırların üst kenarlarına yapılan küçük raflar. (Nğ.)

kale: 1. Sebze yemeği, musakka. (Ank.) 2. Rendelenmiş kabak ve sütle pişirilmif yemek. (Kn.) 3. Meyve kurusu ve etle yapılan tatlı. (Kn., Nđ., Sv.) 4. Domates salçası. (Ank.)

kamus: Kevgir, bakır süzgeç. (Sv.)

kanarma (I): Mercimek çorbası. (Sv.)

kanarma (II): Mercimek çorbası. (Sv.)

kanat: Bir çift pastırma. (Ky.)

kanavaz: Tek ya da iki kulplu testi. (Nđ.)

kañal: Kaşık. (Kn.)

kanya: 1. Bardak. (Ky.) 2. şişe. (Yz.)

kap: Yufka. (Sv.)

kapama: 1. Sarımsaklı, az sulu et yemeği. (Es., Nđ., Sv.) 2. Tepside pişirilen etli pilav. (Ank., Kn.)

kaplık: Kap konulan yer, raf. (Kn., Nđ.)

karabzeyden: Ağdalaştırılmış zm pekmezi. (Nđ.)

karadam: Mutfak. (Kn.)

karahaber: Yaprak dolması. (Çkr.)

kargabeyni: Pekmezle yoğurt karıştırılarak yapılan yiyecek. (Ank., Kn.)

karhoşafı: Kar, pekmez ya da şeker karışımı. (Kn.)

karma [karmaç]: Etli pilav. (Es.) [karmaç: Çkr., Ky., Sv.]

kars: Ocak ve tandırın üstünde olan kemer biçimindeki bölüm. (Nđ.)

karsalamak: Hamuru karıştırmak, yoğurmak. (Kn.)

karsambaç: Karla karıştırılmış süzme torba yoğurdu. (Ky.)

kartalaç: 1. Mayasız hamurdan yapılan peynirli ya da peynirsiz pide. (Es.) [kortalaç: Çkr.] 2. Yufka, gözleme. (Ank., Es.)

kasmuklanmak: Yemek, süt donarak üstünde yağ tabakası olmak. (Sv.)

kaşıkla [kaşıklağı, kaşıklığa]: Kaşık konulan sepet, kaşıklık. (Ank.) [kaşıklağı: Ank.], [kaşıklığa: Ank.]

kaşıksapı: Bir çeşit sulu köfte. (Yz.)

katık: Yağı alınmış yoğurt, ayran. (Nđ., Yz.)

katıklamak: Çorbayı yoğurtlamak. (Sv.)

katıklı aş [katıklaş, katıklı]: Yoğurtlu bulgur ya da yarmadan yapılan çorba. (Ky., Sv.) [katıklaş: Sv.], [katıklı: Çkr., Kn.]

katıklı pilav: Bulgur ve pirinç karışımından yapılan pilav. (Ky.)

katılaç: Yufka ekmek. (Çkr.)

katlamak [kartlamak]: Sıcak suda haşlayarak sıyırıp temizlemek (işkembe vb.). (Nğ.) [kartlamak: Nğ.]

katma aşı: Yoğurtlu yarma aşı çorbası. (Es., Krş.)

katmer: **1.** Arasına kaymak ya da yağ sürülerek katlanmış yufka ekmeği. (Es., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.) **2.** Yağlanarak kat kat açılmış hamurun yağda kızartılmasıyla elde edilen börek. (Sv.)

katmir: Hamurdan üç köşe kesilerek yağda kızartılan bir çeşit börek. (Nğ.)

kavakyağrağı: Bir çeşit beyaz üzüm. (Nğ.)

kavata: Kahve kavurmaya yarayan kısa saplı toprak kap. (Ank.)

kavsara: Kıyma, kavurma ve yağ koymaya yarayan büyük tahta kutu, külek. (Sv.)

kavut: **1.** Kavrulmuş ve dövülmüş tahıl ununun şeker ya da tatlı yemişle karışımı, helva. (Ank., Kn., Krş., Nğ., Sv., Yz.) **2.** Kavrulduktan sonra öğütülen tahıl unu. (Ky.)

kayacak: Tencere. (Sv.)

kayasalanmak: Hamur açıkta kalarak kabuk tutmak. (Sv.)

kayatlı: Bakır tencere. (Sv.)

kaygana: Bir çeşit omlet. (Ky., Yz.)

kaypak: **1.** İçi peynirli bir çeşit tatar böreği. (Yz.) **2.** Manti. (Sv.)

kaysılı aş: Nohut, fasulye, yarma ve kayısıyla yapılan bir çeşit yemek. (Ky.)

kazıyacak [kazgılıç]: Tekneden hamur kazımaya yarayan demir araç. (Ank., Sv.) [kazgılıç: Ank.]

kazançe [kazençe]: Yağ tavası. (Ank., Sv.) [kazençe: Sv.]

kazgıç: Tandırdan ekmeği çıkarmaya yarayan bir araç, evirgeç. (Kn.)

kazık: Küçük kazan. (Sv.)

kedeleş: Toprak kap, küçük çömlek. (Nğ., Nş.)

kedibatmaz: Pelte, pekmez peltesi. (Ank., Krş., Yz.)

kefği: Su kabağından yapılan saplı derin kepçe, su maşrapası. (Kn.)

keflemek: Kaynayan şıra ya da etin köpüğünü süzgeçle almak. (Sv.)

keha: Bir çeşit börek. (Ank.)

kelecoş: Doğanmış ekmek ya da yufka üzerine kavurma ve yağsız peynir koyarak yapılmış yemek. (Sv.)

kelle: İçine ceviz, fındık, pirinç konularak yapılan hamur tatlısı. (Nğ., Sv.)

kelle tenceresi: Bir çeşit tencere. (Ank.)

kemiç: Süzgeç. (Ky.)

kemiş: Kevgir. (Ky.)

kendürük [kendirik, kindirik]: Deriden, çadır bezinden yapılan ve hamur tahtasının altına serilen yaygı, sofraya örtüsü. (Ank., Çkr.) [kendirik: Ank., Es.] [kindirik: Çkr.]

kennip: Toprak çömlek. (Ky.)

kepeklik: Evlerde ocakların iki tarafında bulunan hücreler, gözler. (Çkr.)

kepi: Ocaktaki tencereyi yüksekte tutmak için yerleştirilen tuğla parçası. (Kn.)

kepiş: Kevgir, büyük süzgeç. (Nğ.)

keranı: Küçük kazan. (Nğ.)

kerez: Testi. (Sv.)

kerkus: Yumurta, un, bulgur unundan yapılan bir çeşit yemek. (Ky.)

kernip: Kulplu yağ küleği. (Krş., Yz.)

kerpimek: Bayatlamak. (Sv.)

kersen: İçinde hamur yoğrulan ağaç tekne. (Nğ., Sv., Yz.)

kerti: Bayat (ekmek, et için). (Sv.)

kesik: Çiğ süttten yapılan yağsız peynir, çökelek. (Çkr.)

keskiç: Dörtgen ya da üçgen şeklinde yapılan tandır ekmeği. (Nş.)

kesme: Yağı alınmış süzme yoğurt. (Kn.)

kessek: Ayranın içindeki yoğurt parçaları. (Krş.)

kestirme: Bir taşım kaynamış şıradan yapılan pekmez. (Ank., Nğ., Yz.)

kestirmek: Kaynayan şeker şerbetine ya da reçele limon suyu koymak. (Nğ., Yz.)

keş [kesen]: 1. Yağı alınmış yoğurttan ya da süttten yapılan peynir. (Kn., Nğ., Sv.)

2. Kış için kurutulmuş yağsız, tuzlu yoğurt. (Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ.) [kesen: Çkr., Nğ.]

3. Yoğurt ve yarma ile yapılan bir çeşit yemek. (Sv.)

keşgek: Dövülmüş buğday ve sütle yapılan bir çeşit yemek. (Kn.)

keşgezen: İçinde yoğurt ezilen toprak kazan. (Sv.)

keşkek [keşlek]: Dövülmüş buğday ve etle pişirilen bir çeşit yemek, lapa. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [keşlek: Sv.]

kete: 1. Yağlı, mayalı ya da mayasız hamurdan yapılarak külden pişirilen çörek (Ank., Ky., Nğ., Sv.) 2. Kat kat yağlanmış yufkalardan yapılan, arasına iç denilen yiyecek

konup katlandıktan sonra fırında ya da tandırda pişirilen yiyecek. (Yz.)

kevgir: Ufak delikli süzgeç. (Ank.)

kevkir: Su kabağında yapılmış kap. (Kn.)

kıdış: Topraktan yapılmış su bardağı. (Ky.)

kım bıçağı: Kama biçiminde et bıçağı. (Kn.)

kındırık: Ekmek yapılırken yere serilen, tüyleri yolunup temizlendikten sonra kurutulmuş keçi derisi. (Çkr.)

kırdavuç: Tandır ya da fırındaki alevi arttırmak için karıştırmaya yarayan ağaç sopa. (Sv.)

kırgıç: Hamur kazımaya yarayan araç. (Kn.)

kırkır: Boğazı dar, uzun sürahiye benzeyen kulpsuz testi. (Ank., Kn.)

kırlak: Tuzluk. (Nğ.)

kırmıçcı: Emziksiz su testisi, su küpü. (Ky.)

kırpma: Kurutularak ufalanan üzüm yaprağı ile bulgur karışımından yapılan yemek. (Nğ.)

kısır: Bulgur, soğan, biber, maydanoz ile yapılan yemek. (Nğ.)

kıvıcık: Peynir yapmak için süt pişirilirken kazanın dibine yapışan kısım. (Kn.)

kıvrım: Saraylı da denilen bir çeşit tatlı. (Nğ.)

kıyma (I): 1. Küçük kuşbaşı etlerden kavrularak yapılmış kışlık kavurma. (Çkr., Nğ., Sv.) 2. İnce bulgurla çiğ etten yapılmış dolma içi, çiğ köfte. (Kn., Krş.)

kıyma (II): Erişte. (Ank.)

kikirdek çorbası: Yoğurtlu hamur çorbası. (Kn.)

kilden: Bakır, çinko, tunç ya da topraktan yapılmış tek kulplu su kabı. (Kn.)

kirpili sahan: Kenarı kırtıklı sahan. (Kn.)

kiral: Mutfak. (Sv.)

kirkir: Hamuru yoğurduktan sonra bekleyip hamuru dinlendirmek. (Sv.)

kirtikli: Kenarı tırtıklı (kap için). (Ky.)

kocaoğmağı [kocoğmağı]: Yufka ekmek kırılıp içine peynir, maydanoz, soğan koyularak yapılan yemek. (Nğ.)

kolaç: Fırında pişen küçük ekmek. (Es.)

kombe: Hamurdan yapılan börek. (Sv.)

kona: Hamur tahtası, sofrası. (Yz.)

kopama: Ağaçtan oyularak yapılan karavanamsı kap, çanak. (Es.)

koplu tas: Kulplu bakraç. (Ky.)

kovalama: Yağda kızarmış patates, patlıcan, domates vb.'nin üstüne kıyma ve biber dökülerek yapılan bir çeşit yemek. (Ky.)

koyasa: İyi mayalanmış hamur ya da ekmek. (Sv.)

koyultmaç [koyurtmaç]: Sonbaharda doğal olarak koyulaşan ya da kaynatılarak koyulaştırılan süt. (Sv.) [koyurtmaç: Çkr.]

köfter (I) [köftür]: Üzüm şırasıyla nişasta kaynatılarak yapılan ve dilim dilim kesilerek kurutulan bir çeşit tatlı, pestil. (Ank., Ng., Ky.) [köftür: Krş., Yz.], [köyter: Ank.]

köfter (II): Hamur topağı. (Kn.)

köftü: Pekmez ve undan yapılan bir çeşit tatlı. (Kn.)

köftür (I): Üzüm şırasından yapılan sucuk. (Ank.)

köftür (II): İçine dövülmüş ceviz konarak muska gibi sarılan üzüm pestili. (Ng.)

köle doyuran: Pilav. (Kn.)

kölemez: 1. Yoğurtla pekmez karışımı. (Ank.) 2. Çiğ sütle yoğurdu karıştırarak pişirmeden yapılan bir yiyecek. (Krş.)

kömbe [kombe, kömeç, kömpe, könbe, kumpe, kümbe]: 1. İki sac arasında ya da külde pişirilen mayasız ekmek. (Ank., Krş., Ky., Ng., Nş.) [kombe: Yz.], [kömeç: Es.], [kömpe: Ng.], [könbe: Çkr.], [kumpe: Nş.], [kümbe: Sv.] 2. Fırında pişirilmiş şişkin, yuvarlak ekmek. (Kn.) 3. Yağlı ekmek. (Kn., Sv.) 4. Açılmış yufkaya patates, kavurma, soğanlı kıyma, haşhaş konularak yapılan saç ya da fırın ekmeği. (Sv.) [kombe: Sv.]

köremez [kölemez]: 1. Çiğ sütle, yoğurt karıştırılarak pişirmeden yapılan bir çeşit yiyecek. (Ank., Es., Ky., Ng., Nş., Sv., Yz.) [kölemez: Krş., Nş.] 2. Koyun ya da keçiden sağılarak içilen çiğ süt. (Ky., Sv.) 3. Koyulaşmış koyun ve keçi sütü. (Sv.)

köşe: Ocağın bir kenarı. (Çkr.)

kötürüm: Yufka ekmek pişirilen saçların altına konulan üç ayaklı demir, sacayak. (Çkr.)

közleme: 1. Külbastı, ateşte pişirilen et. (Es., Kn., Krş., Ky., Ng., Sv.) 2. Ateş üstünde pişirilen sebze, meyve ve her şey. (Ky.)

közlemek: Et, sebze, meyve, hamur vb. şeyleri ateşte pişirmek. (Ank., Çkr., Es., Ng., Sv.)

kubalak: Çömlek. (Ky.)

kuke: Yumurta ve unun karışımıyla yapılan ince ekmek. (Sv.)

kulaç: Mayalı, mayasız hamurdan çeşitli biçimlerde yapılan küçük ekmek. (Kn.)

kulaklı: İki kulplu sahan, yumurta tavası. (Kn., Ng.)

kulkula [kulkullu, kulkulu]: Testi, sürahi. (Ank.) [kulkullu: Ank.], [kulkulu: Krş.]

kuman: İbrik. (Kn.)

kumbar: Et sucuğu. (Es.)

kundak: Yağda kavrulmuş soğan ve bulgurla yapılan dolma. (Çkr.)

kungulu: Küçük toprak testi. (Ank.)

kunkulu: İbrik. (Krş.)

kursuk: Tandır. (Sv.)

kurut: Kurutulmuş süzme yoğurt. (Ky., Sv.)

kuşgana [koşane, kuşene, kuşkana]: Tencere. (Ank.) [koşane: Ank.], [kuşene: Yz.], [kuşkana: Ky., Sv.]

kuşgömü [kuşgönü]: Sığırların omurgasından çıkarılan yağsız et. (Nğ.) [kuşgönü: Nğ.]

kuymak [koymaç]: 1. Yumurta, un ve peynirle yapılan bir çeşit omlet. (Ky., Nğ.) [koymaç: Nğ.] 2. Sulu un yemeği, un çorbası. (Kn., Ky., Nğ.) 3. Ufalanmış yufka ekmekten yağda pişirilerek yapılan bir çeşit yemek. (Nş.)

kuyruklu: 1. Yağ tavası. (Ank.) 2. Tava. (Krş.)

küd [küdür]: Mısır unundan yapılmış küçük bazlama. (Sv.) [küdür: Sv.]

külcük [külleme]: Külde pişirilen çörek. (Sv.) [külleme: Nğ.]

külçe [küncülü]: Simit biçiminde adak ekmeği. (Ank.) [küncülü: Nğ.]

küllü: İki kulplu küçük küp, testi. (Nğ.)

külür: Saç ya da taş üzerinde pişirilen bazlama gibi ufak ekmek. (Ank.)

külve: Ocak. (Sv.)

kümküme: Mayalı hamurdan el büyüklüğünde yapılan yağlı ekmek. (Kn.)

künd: Ekmek yapmak için ayrılan hamur topağı, beze. (Sv.)

küpecik [küpeçük, küpüç]: 1. Küçük kap, çömlek, kazan. (Ank., Es., Nğ., Nş., Sv.) [küpeçük: Sv.] 2. Küçük testi. (Çkr.) [küpüç: Yz.]

küpeli: Kulplu kazan. (Ank., Ky., Nğ.)

kürklemek: Ekşimek. (Ank.)

kürü: Yumurta. (Ank.)

küt [kü] (I): Tandırdan pişirilmek için yapıştırılan hamurdan düşen parçalar. (Ky., Sv.) [kü: Sv.]

küt (II): Kepçe vb. eşyaların asıldığı yuvarlak ağaç çivi. (Ank.)

küvlek: 1. Ağaçtan yapılmış su kabı. (Ky.) 2. Tahta yağ kutusu. (Ank.)

L

laklak: Testi, toprak sürahi. (Kn.)

lalçaba: Bardak. (Kn.)

lapıt: Sac üstündeki yufka ekmeği çevirmeye yarayan tahta kürek, bisleğeç. (Sv.)

lakıka: İki kulplu küçük küp, çömlek testi. (Nğ.)

lalanga: Tuzlu yoğurt tatlısı. (Sv.)

laluk: Gözleme. (Sv.)

lapıt: Sac üstündeki yufka ekmeğini çevirmeye yarayan tahta kürek. (Sv.)

lavus: Mısır unu. (Ky.)

lebleki: Küçük toprak tabak. (Sv.)

leçik: Üç köşeli börek. (Kn.)

leğen [laence]: Karavana denilen yemek kabı. (Sv.) [laence: Sv.]

lembeki [lambeki]: Küçük tabak, küçük sahan. (Kn.) [lambeki: Kn.]

lenger: Büyük bakır kap. (Krş.)

lepe (I): Bulgur ufağından yapılan yemek. (Yz.)

lepe (II): Sütle pişirilen pirinç lapası. (Nş.)

lıklık [lıklık, lıklık]: 1. Küçük testi. (Ank.) [lıklık: Es.] 2. Kulpsuz testi. (Kn.) 3. Toprak sürahi. (Kn.) [lıklık: Nğ.], [lıklık: Ank., Kn., Krş., Nğ.]

lıklık: 1. Tek ya da iki kulplu toprak testi. (Kn., Krş., Nğ.) 2. Ağaç testi. (Nğ., Yz.)

libije: Bir çeşit çerkes yemeği. (Kn.)

listir: Kevgir. (Yz.)

liviş: Isırgan otundan yapılan yemek. (Kn.)

loklok: Çamdan yapılmış emzikli testi. (Ank.)

lolu: 1. İki kulplu su testisi. (Nğ.) 2. Küçük küp. (Nğ.)

loluk: Börek, gözleme. (Sv.)

lop: 1. İyi yapılmamış hamurlu yiyecekler için. (Sv.) 2. Lokma. (Kn.)

lor: 1. Şıranun tortusundan yapılan bir çeşit koyu pekmez, reçel. (Krş.) 2. Çökelek. (Sv.)

lorp etmek: Yemeği çok yağlı yapmak. (Krş.)

lögür (I): Taştan oyularak yapılmış, yoğurt süzmeye yarayan kap. (Ky.)

lögür (II): Yayık. (Ky., Sv.)

lülük: Un ve bulgur karışımından yapılan hamurun, suda pişirilmiş nohut büyüklüğündeki parçaları üstüne kıyma, soğan, domates salçası dökülerek yenilen bir çeşit yemek. (Ky.)

lüngür: Yoğurt biriktirmeye ve süzmeye yarayan, silindir biçiminde, yumuşak taştan oyulmuş kap. (Ky.)

M

madaşta: Pancardan pişirilen bir çeşit yemek. (Ky.)

madımak cacığı: Madımak, bulgur ve yoğurttan yapılan yemek. (Sv.)

mağurlaşmak: Bozulmak, ekşimek, ağırlaşmak (yemek için). (Es.)

mahanne: Makarna. (Nğ.)

mahladır: Küçük tabak. (Sv.)

makarlama: Ev makarnası. (Sv.)

malak hamuru: Buğday ya da mısır ununu kaynar suya dökerek yapılan ve pekmeze yenen bir çeşit yiyecek, kaçamak. (Ank.)

malgaz: Ocak kenarlarına yapılan, içine kibrit, çura vb. şeyler koymaya yarayan küçük gözler. (Es.)

malhazır: Tabak. (Ank.)

manak: Kaşık biçimine sokulmuş yufka ekmeği, banak. (Ky.)

mançık: Hamur tatlısı. (Ank.)

mangal: Ocak kenarlarına açılan ve içine kibrit, çıra vb. şeyler koymaya yarayan küçük delikler. (Es.)

mangır: Hamurdan kare biçiminde kesilmiş çorbalık. (Nğ.)

mantı (I): Yaprak sarması. (Ank.)

mantı [mıntı] (II): Sapsız bıçak, çakı. (Ank., Yz.) [mıntı: Kn.]

marol: Yoğurt biriktirmek için kullanılan, ağaçtan yapılmış silindir biçiminde kap. (Ank.)

maşıl: Kavrulmuş unu suda pişirerek yapılan bir çeşit yemek. (Sv.)

maşrafa: Su içilen, saplı, çinko veya bakır bardak. (Kırş.)

may: Yoğurt. (Kn.)

mayalı: Sacda pişirilen mayalı ekmek. (Nğ.)

mazın: Yoğurt. (Ky., Sv.)

meğene: Çorba yapmak için yağda kavrulmuş un. (Nğ.)

melbeki: Küçük bakır sahan. (Sv.)

meldin: Sıcak ekmek sarılan ya da üstünde yemek yenilen sofraya yaygısı. (Es.)

melevsi: Hamur topağı, pazı. (Kn.)

mellemecir [melmecir]: Ezilmekten, çok pişmekten eriyip karmakarışık olmuş meyve, sebze, yemek. (Kn., Nğ.) [melmecir: Sv.]

memeli: Yemek pişirmekte kullanılan şişkin karınlı, büyük çömlek. (Krş.)

mendil: Sofra yaygısı, sofraya bezi. (Ank., Kn.)

mercimek çömleği: Karnı dar, uzun bir çeşit Avanos çömleği. (Krş.)

merdane: Hamuru açmak için kullanılan kısa ve kalın oklava. (Ank.)

merdi: Oklava. (Ky.)

mergen: Kulpsuz çömlek. (Nğ.)

meşefe: Metal bardak. (Sv.)

meşref [meşrep]: Bardak. (Sv.) [meşrep: Sv.]

mezdirmek: Börttürmek, yumuşatmak (meyve ve sebzeler için). (Krş.)

mezgiç: İki kulplu, geniş, yayvan çömlek. (Nş.)

mihla [mikla]: 1. Sarımsaklı yoğurt ve yumurtayla yapılan çılıbır. (Nğ.) [mikla: Kn.]
2. Kıyma, soğan ve patatesle yapılan yemek. (Nğ., Sv.)

mihlama [mihla, mihla, mikla]: 1. Yumurta ve unla yapılan omlet. (Sv.) 2. Soğanlı kıyma, pastırma üstüne yumurta kırılarak yapılan yemek. (Ank., Sv.) [mihla: Ky., Sv., Yz.], [mihla: Ank.], [mikla: Kn.] 3. Kıymalı, soğanlı pazı üstüne yumurta kırılarak yapılan yemek. (Ank.)

mikla: Yağda pişirilmiş yumurta. (Ky.)

mırmırık: Yeni mayalanmaya, ekşimeye, şarap olmaya başlamış maya. (Nğ.)

mihla: Kıymalı, kavurmalı yumurta. (Ank.)

minet: Pişirilecek hamurların konulduğu göz göz tahta kalıp. (Yz.)

minneli: İçine çökelek ya da kıyma konularak yapılan uzun pide. (Sv.)

miren: Testi, küçük testi. (Ank.)

mirik: Bulgurlu, yoğurtlu yemek. (Sv.)

miyana çorbasi: Unu yağ ile kavurup su ile karıştırarak pişirilen çorba. (Ank.)

molur: Sirke, peynir mayası.

muhara [muharı]: Ocak. (Kn.) [muharı: Kn.]

mulur: Yağ vb. şeylerin işe yaramayıp dibe çöken tortusu. (Kn.)

mumbar: Kalın bağırsağa kıyma, ciğer, pirinç, soğan doldurularak yapılan bir çeşit yemek. (Ank., Nğ., Sv., Yz.)

mülükü: Kıyma ve soğandan yapılan yemek. (Kn.)

mürdük: Haşlanmış buğday, mısır, nohut fasulye karışımı. (Kn.)

N

nakul: Mayalı hamurdan dört köşe kesilerek yapılan yağlı, küçük çörek. (Çkr.)

nalbeki [nelbeki, nembaki, nerbeki]: 1. Yemek tabağı. (Kn., Ky.) [nelbeki: Yz.], [nembaki: Kn.] 2. Küçük sahan. (Kn., Nş.) [nelbeki: Sv.], [nerbeki: Sv.]

naşaba: Su tası. (Ank., Es.)

naşafa: Madeni su bardağı. (Ank.)

nazlaş: Bir çeşit tatlı. (Nğ.)

nelbeki: Küçük tabak. (Yz.)

nerbeki: Büyük sahan. (Sv.)

nevzine: Yoğurt tatlısına benzeyen bir çeşit hamur tatlısı. (Ank., Ky., Nş.)

nimete: Toprak sürahi, ibrik. (Kn.)

nimeti: Küçük testi. (Kn.)

nokul: Mayalı hamurun içine ceviz, fındık, susam, üzüm konularak yapılan şekerli ya da şekersiz bir çeşit çörek, lokum. (Kn., Nğ.) [noğul: Kn.]

nor: Peynir suyundan yapılan bir çeşit çökelek. (Nğ.)

O

ocakbaşı: Mutfak. (Sv.)

ocaklık: 1. Mutfak. (Sv.) 2. Ekmek pişirilen yer. (Sv.)

oflağı: Oklava. (Sv.)

oflak: Et bıçağı. (Yz.)

oğamaç [ovamaç]: Yufka ekmeğini yağda kızartmak için yapılan yemek. (Çkr., Es.) [ovamaç: Es.]

oğma: Kuskus. (Nğ.)

oğmaç [oğmaç aşı, oğma çorbası, omaç, ovmaç çorbası] : Elle ufalanmış hamurdan yapılan çorba. (Es.) [oğmaç aşı: Ank.], [oğma çorbası: Nğ.], [omaç: Sv.], [ovmaç çorbası: Es.]

oğra: Açılan yufkanın yapışmaması için üstüne serpilene un. (Es., Ky., Sv.)

ok: Oklava. (Kn.)

oklā [ohla, ohlağ, oklaaç, oklaç, oklağaç, oklangı, oklav, oklavaç]: Oklava. (Nğ.) [ohla: Sv.], [ohlağ: Sv.], [oklaaç: Es.], [oklaç: Ank.], [oklağaç: Ank., Çkr.], [oklangı: Kn.], [oklav: Sv.], [oklavaç: Ank.]

oklaç baklavası: Bir çeşit baklava. (Ank.)

omaç: **1.** Undan yapılıp kurutulan ve kışa saklanan yiyecek. (Sv.) **2.** Doğranmış ekmeği yağ ve yumurta ile karıştırıp kızartarak yapılan bir çeşit yemek. (Kn., Sv.) **3.** Yufka ekmeği. (Krş.)

opsar: Çömlek. (Nğ., Nş.)

ot aşı: İspanaktan yapılan yemek. (Kn.)

ovalama: Eritilmiş yağa ekmeğe doğrayarak yapılan bir çeşit yemek. (Kn.)

oyacak: Patlıcan, kabak oymaya yarayan araç. (Ank.)

Ö

öfelemeç: Ufalanmış yufka ve peynirin karıştırılmasıyla yapılan yemek. (Nğ., Sv.)

öğme: **1.** Tahinli pide. (Nğ.) **2.** Yağlı ekmeğe, pide. (Nğ.)

öğmeç: Ufalanmış ekmeğe ya da mısır ekmeğini yağda kızartıp üstüne toz şeker dökülerek yapılan bir çeşit yiyecek. (Sv.)

öğmek: Yayıktan biriken yağları çıkarmak. (Ky.)

ölbe: Süt, yoğurt koymaya yarayan küçük tahta kova, külek. (Ky.)

öldürmek: Sebze ve yiyecekleri ovarak ya da az pişirerek yumuşatmak, sertliğini gidermek. (Nğ.)

ördek: Çinko çaydanlık. (Çkr., Es.)

örtme: Mutfak. (Ank., Krm., Krş., Nğ.)

örün: Yağ, yoğurt, süt vb. yiyecekler. (Nğ.)

ösküre: Çorba tası. (Sv.)

övelemek: **1.** Hamuru topak yapmak için yuvarlamak. (Ank.) **2.** Hamuru özleştirme için iyice yoğurmak. (Nğ.)

öymeç: Una su serpip ovaladıktan sonra kaynar suda pişirilerek yapılan çorba. (Kn.)

özeme: Yoğurt, bal, pekmez vb. şeylerin sulandırılmışı. (Sv.)

özemek [özülemek]: Yoğurt, pekmez vb. şeyleri sulandırmak. (Çkr., Es., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [özülemek: Krş.]

özlük: 1. Topraktan yapılmış su kabı, bardak. (Kn., Ky.) 2. Küçük çömlek. (Kn., Krş., Nğ.)

özük: 1. İçi sırlı, küçük yağ çömleği. (Ky.) 2. Küçük çömlek. (Sv.)

P

pağaç [pağas, pağaç, pugaça]: 1. Yağlı hamurdan yapılıp kızgın külde pişirilen çörek, poğaç. (Ank., Sv.) 2. Yağlı hamur pişirilip doğrandıktan sonra üstüne sarımsaklı yoğurt ve yağ dökülerek yapılan bir çeşit yemek. [pağas: Sv.], [pağaç: Ky., Sv.], [pugaça: Kn.]

palayış: Süzgeç, kevgir. (Kn., Ky., Nğ.)

pancar pilavı: Ispanak yemeği. (Sv.)

pancar pürtletmesi: Soyulmadan pişirilmiş pancar. (Nğ.)

pansımak: Yiyecekler bayatlamak, bozulup kokmak. (Ky., Nş.)

par [per, por]: Bozulmaya başlayan sulu yiyeceklerin üzerinde oluşan köpük, küf. (Kn., Nğ.) [per: Kn.], [por: Çkr.]

parahamur: Manti, tatarböreği. (Ank.)

parç: Bakır su tası. (Kn., Krm., Ky., Nğ.)

parpılamak [parpullamak]: Mısır, biber, soğan vb. yiyecekleri ateşte az pişirmek, börttürmek. (Krş., Nğ.) [parpullamak: Es.]

pasa: Ekmek pazısı konulan uzun, göz göz tahta tabla. (Çkr., Nş., Sv.)

pate: Bardak. (Ank.)

pazı: Hamur topağı, beze. (Ank., Çkr., Es., Krş.)

pazlama: Mısır ekmeği (Sv.)

pece: Ocak. (Ky.)

peçe: Dumanın geri dönmemesi için ocağın önüne konulan perde. (Kn.)

pehli: 1. Kaburga kemiği ya da kürek kemiği etinden buğuda pişirilen yemek. (Ank.)
2. Patlıcan turşusundan etle yapılan bir çeşit yemek. (Ky.)

pekmezliçorba: Aşure. (Nğ.)

pekmez toprağı: Üzüm yapılırken şırayı kestirmek için kullanılan beyaz toprak. (Kn., Nğ., Nş., Sv.)

peksimet: Fırınlanmış ekmek. (Sv.)

pelver: 1. Domates salçası. (Nş., Sv., Yz.) [pelverde: Ank., Ky.] 2. Şıra ve ezilmiş ayvadan yapılan bir çeşit pekmez. (Ky.)

pendir: Peynir. (Krş., Yz.)

pendir südürmesi: Yağda eritilmiş peynire şeker koyarak yapılan bir çeşit tatlı. (Yz.)

perçem: İçine dövülmüş ceviz konulup büküldükten sonra yağda kızartılan yufkaya şerbet dökülerek yapılan bir çeşit tatlı. (Ank.)

perun: Yemek çatalı. (Nğ.)

perver: Domates salçası. (Krş.)

peşkütan [pestikan, pestükan, pestüken]: Tuzlu ayranın kaynatılıp süzdürülmesiyle elde edilen çökelek. (Sv.) [pestikan: Sv.], [pestükan: Sv.], [pestüken: Sv.]

peşgun: Sofra tahtası. (Sv.)

peşkun: Masadan küçük ve alçak, yuvarlak hamur tahtası. (Ky.)

pezik [pezi]: Küçük hamur topağı, pazı, beze. (Ky.) [pezi: Ank.]

pıgıl pıgıl: Çok yağlı (et, yemek için). (Ky.)

pıhtı (I): Pişirilmiş ve kaşıkla lokma lokma dökülmüş hamurun üstüne yağ, şerbet konularak yapılan bir çeşit tatlı. (Ank., Çkr.)

pıhtı (II): Suda pişirilen hamurun içine yağ, ceviz, bal ya da şeker koyarak yapılan bir çeşit tatlı. (Ank., Çkr.)

pırtımpırt [pırtımpırt, pırtımpıt]: Haşlanıp yıkandıktan sonra ince ince doğranmış asma yaprağı, soğan, kıyma, salça ve bulgurla yapışan bir çeşit yemek. (Ky.) [pırtımpırt: Ky.], [pırtımpıt: Ky.]

pıtpıt: Pelte. (Kn.)

pi: Yağ. (Ky.)

pinir: Peynir. (Ank.)

pirafu [pirehon]: İçi peynirli mantı. (Ky.) [pirehon: Ky.].

pislaç [pıslas, pıslaç, pısliağaç]: Sac üzerinde pişirilen ekmeği çevirmeye yarayan tahta araç. (Ank.) [pıslas: Ank.], [pıslaç: Ank.], [pısliağaç: Ank.]

pişek: Yayık döğeci. (Çkr., Nğ.)

pişgon: Hamur tahtası. (Nğ.)

pişi: 1. Mayalı hamuru kızgın yağa kaşıkla döküp kızartarak yapılan bir çeşit yiyecek. (Ank., Sv.) **2.** Gözleme. (Sv.) **3.** Yağda kızartılmış ekmek. (Sv.)

pişinti: Yemek gereci. (Es.)

pişirgeç [pislāç, pisleç, pisliğaç, pişirkeç]: Sac üzerinde pişirilen ekmeği çevirmeye yarayan kürek biçiminde tahta ağaç. (Ank., Es., Kn., Krş., Nğ., Nş., Sv.) [pislāç: Ank.], [pisleç: Ank.], [pisliğaç: Ank.], [pişirkeç: Kn.]

pitek: Pişirilmemiş toprak kap. (Kn.)

piynirli: İçine yumurta, maydanoz, yağ, peynir konulup kıyıları bükülerek pişirilen bir çeşit ekmek. (Nğ.)

poçi [poçu]: Toprak ibrik. (Kn.) [pocu: Kn.]

polathan: Büyük tepsi. (Sv.)

potuç: Su bardağı. (Kn.)

potturma: Tandıra gömülerek pişirilen pancar. (Nğ.)

potuk bastırma: Hayvanın bacak etinden yapılan pastırma. (Ky.)

pörek: Açılmış hamurun veya yufkanın arasına peynir, ıspanak vb. konularak çeşitli biçimlerde pişirilen hamur işi, börek. (Kn.)

purut: Topraktan yapılmış çanak, çömlek vb. kaplar. (Sv.)

pürtlek: Soyulmuş, suda haşlanmış pancar. (Nğ.)

püs: Çok kaynatılarak koyulaştırılmış pekmez. (Krş.)

püsküüt: Un, süt, şeker veya tuzla yapılan ince ve gevrek kuru pasta türü, bisküvi. (Kn.)

pütletme: Küllü ateşte pişirilmiş pancar. (Nğ.)

R

rapata (I): Ekmeği tandırın iç yüzüne yapıştırmakta kullanılan, içi ot ya da paçavra dolu yastık biçiminde bir araç. (Sv.)

rapata (II): Tandırda pişirilen bri ekmek çeşidi. (Sv.)

ravan: Koyuluğu pekmez ile bulama arasında olan pekmez. (Yz.)

S

- saan:** İçinde yemek yenen bakır sahan. (Ky.)
- sabınsımak:** Yiyecek bayatlayıp tadı bozulmak. (Krş.)
- sacaltı:** Önce sac üstünde biraz pişirilip sonra tandırda pişirilen yufka ekmek. (Nğ.)
- saçak:** Bulaşık ya da tahta bezi. (Ky., Sv.)
- saçarası:** Bakır tava içine konulan yağlı hamur parçalarının üstüne saç kapanıp altında ve üstünde ateş yakılarak pişirilen ekmek. (Kn.)
- saçketesi:** Bazlama. (Sv.)
- saçkıran:** Sac üstünde pişirilen kalın, yağlı yufka ekmek. (Es.)
- saçuzatan [saçbüyüten]:** Pişmiş et içindeki şerit gibi kalın sinirler. (Ank., Sv.)
[saçbüyüten: Nğ.]
- sade yağ:** Tuzlanmış tereyağı. (Ank.)
- sağacak:** Süt ya da yoğurt kabı. (Ky., Nğ.)
- sağrak:** Ağaçtan yapılmış yağ kabı. (Sv.)
- sahan [saan] (I):** Kalaylı bakır tabak, kap. (Krş.) [saan: Krş.]
- sahan (II):** Tabak. (Sv.)
- sahank:** Ağaçtan oyulmuş büyük testi. (Yz.)
- sakalasarkan:** Hamurdan kesme makarna. (Kn.)
- sal:** Üzüm ezmeye yarayan büyük tahta ya da taştan oyulmuş tekne. (Ky.)
- salguç:** Kıyma. (Ank.)
- salma:** Bulgurlu ya da pirinçli lahana yemeği. (Çkr.)
- saplak [saplā, saplı]:** Saplı su tası, maşrapa. (Es., Kn.,Ky., Sv.) [saplā: Es.], [saplı: Ank., Çkr., Sv.]
- saplı:** Büyük kepçe. (Ank.)
- saraylı:** Yağda kızartılarak yapılan bir çeşit börek. (Ank.)
- sarığiburma [sarımburma]:** Bir çeşit yufka tatlısı. (Kn.) [sarımburma: Çkr.]
- sariyli:** Yağlı pide. (Sv.)
- sasını almak:** Çürük, fena kokulu sebzelerin kokularını, haşlayıp suyunu süzerek gidermek. (Nğ.)
- savt:** Mutfak gereçleri. (Kn.)
- savur:** Yemek sinisi. (Ky.)
- saz:** Kavrulmuş un içine sirke, soğan ve et konularak pişirilen yemek. (Ank.)
- sehen [seğen]:** Bakır tabak, sahan. (Kn., Yz.) [seğen: Sv.]

sele: Mutfak sepeti. (Krş.)

semene: Çimlendirilerek kurutulmuş ve öğütülmüş buğday unundan yapılan bir çeşit tatlı. (Sv.)

senek: 1. Çam ağacından oyularak yapılan su kabı. (Ank., Kn., Krş., Sv., Yz.) [seğek: Ank., Kn., Nğ.] 2. Toprak su testisi, küp. (Krş.)

senit [sekmen, senet]: 1. Ekmek tahtası. (Kn.) [sekmen: Sv.], [senet: Kn.] 2. Et tahtası. (Nğ.) 3. Oklava. (Kn.) 4. Ekmek, bazlama. (Sv.)

sennüç: Sırlı yağ testisi. (Çkr.)

sergen [serken]: Mutfak rafı. (Ank., Es.) [serken: Ank.]

sergilik: Sebze, meyve serip kurutmaya yarayan yer. (Sv.)

seri: Mutfak dolabı. (Ank.)

serit: Sac ekmeği. (Ank.)

serkiç: İki kulplu, ağzı açık çömlek. (Ky.)

serniç: İki kulplu çanak. (Ky.)

sıklık: Toprak su kabı, testi. (Kn.)

sıkma: 1. Aralanmış sac ekmeği, dürüm. (Kn.) 2. İçine soğan ve kıyma konularak sıkılan mantı. (Nğ.)

sırça: İçi sırlı çömlek. (Nğ.)

sırlıklı: Boynu uzun, ağzı dar küp. (Nş.)

sırın: Ekmek, pide ya da yufka parçalarının üstüne haşlanmış kuşbaşı et ve sarımsaklı yoğurt dökülerek yapılan yemek. (Sv.)

sırınası: 1. Kurutulmuş çemensiz et. (Kn.) 2. Bayatlamış kuru ekmek. (Nş.)

sızgıt [sısgıt, sıykıç, sızgıç, sızırma, sızkıç, sızkıt, sızkuç]: Kavrulmuş parça et, kıyma. (Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [sısgıt: Ky.], [sıykıç: Ky.], [sızgıç: Ank., Çkr., Kn., Nş.], [sızırma: Kn.], [sızkıç: Ank.], [sızkıt: Kn., Ky.], [sızkuç: Ank.]

sızırmak: Bal, yağ vb. eritip süzmek. (Kn., Nğ.)

siğer: Güveç, türlü yemeği. (Ank., Ky.)

siğreşik: İyi pişmiş, suyunu çekmiş (yemek için). (Nş.)

sikme: Bir çeşit sebze yemeği, silkme. (Ank.)

silimsi: Turşu suyu, ekmek ve sarımsaktan yapılan yemek. (Ky.)

sinaltı: Yemek sinisinin altına konulan kürsü, ayak. (Ky., Nğ.)

sindik: Tandırın hava deliği. (Ky.)

sine: Kızarmış ekmek, ekmek kabuğu. (Sv.)

sini: Tepsi. (Ank.)

sinialtı: Sini altına konulan kürsü. (Nğ.)

sirinsi: Evde yapılan bir çeşit pastırma. (Es.)

sirke tatlısı: Yumurta, yağ, un ve sirke ile yapılan tatlı, bir çeşit lokma. (Ank.)

sitil: **1.** Kulplu su kabı, bakraç, kova. (Ank., Kn., Ky., Sv., Yz.) **2.** Saplı şekerlik. (Ank.) **3.** Testi. (Sv.) **4.** Yoğurt kabı. (Krş.)

siyel: Etlı patlıcan tavaşı. (Ank.)

siyer (I): Pirzola. (Ank., Kn., Nğ.)

siyer (II): Toprak kap. (Ank.)

soğan yahnısı [soğanbastı]: Kuşbaşı et ve küçük soğanlarla yapılan yemek. (Nğ.)
[soğanbastı: Ank.]

soğukaş: Sütlaç. (Çkr.)

soğukluk: Yemek ardından yine ya da içilen (meyve, hoşaf, ayran vb.). (Nğ., Sv.)

sohاریç [sokarıç]: İnce doğranmış soğanı yağda kavurarak yapılan yemek. (Sv.)
[sokarıç: Sv.]

sokarıç tavaşı: Yemeğe konulan soğan ve yağın eritildiği küçük tava. (Sv.)

sohum: Yufka ekmekle yapılan dürüm. (Ky.)

sokmen: Hamur tahtası. (Sv.)

soldurma: Domates ve yumurta ile yapılan yemek, melemen. (Sv.)

somak: Peynirle yapılan dürüm. (Nğ.)

somun: Fırın ekmeği. (Ank., Nğ.)

soyma: Soyulmuş buğdaydan yapılan un. (Ank.)

söbek: İbrik vb. emziği. (Krş.)

söğermek [sörmek]: Kebap yapmak, ateşte pişirmek (patlıcan, biber, domates vb. için). (Kn.) [sörmek: Es.]

söğürme [sövütme, söğürme, söürme]: **1.** Haşlama. (Nğ., Nş.) [sövütme: Ky.] **2.** Pirzola, ızgara et. (Krş., Nğ.) [söğürme: Nğ.], [söürme: Nğ.]

söyekelenmek: Tavsız ateşte iyi pişmemek, kararmak (ekmek vb.). (Ank.)

su böreği: Tatar böreği. (Ank.)

sucuk: Sürahi. (Nğ.)

sufra: Sofra. (Ank., Nğ.)

suhariç: Yemeklere konan soğan, yağ, kıyma ve salça karışımı. (Sv.)

suluç: Manti hamuru kesmeye yarayan büyük bıçak. (Nğ.)

suluzırtlak [suluzırtlan]: Suyunu iyice çekmemiş yemek, iyi pişmemiş sulu yemek. (Ank.) [suluzırtlan: Kn.]

su bulamacı: Un, su ve tereyağından yapılan bir çeşit tatlı. (Kn.)

su mantısı: Maydonoz, yumurta, yoğurt ile yapılan bir yemek türü. (Sv.)

sumat: Sofra altına serilen dört köşe bez, sofraba. (Krm., Ky.)

sunak [sunah, susak] (I): Sulu yiyecekleri yemek için yufka ekmekten koparılarak kaşık biçimi verilen lokma. (Çkr., Yz.) [sunah: Yz.], [susak: Ank., Çkr.]

sunak (II): Ağaçtan yapılmış su kabı, maşrapa. (Sv.)

sura: Koyun, kuzu kaburgası içine pirinç doldurularak yapılan yemek, döşdoldurması. (Ank.)

surkaç: Soğanla kavrulmuş sığır kıyması. (Ank.)

susak: 1. Ağaçlar oyulmuş su kabı, ağaç maşrapası. (Ank., Kn., Nğ.) 2. Su kabağından oyulmuş maşrapa. (Es., Kn., Nğ.) 3. Topraktan yapılmış su bardağı. (Ky.)

suyakaçan: Hamur çorbası. (Kn.)

sübere [süberege, süberegi]: Manti. (Ank.) [süberege: Ank.], [süberegi: Sv.]

südümen: Mayayı tam tutmamış yoğurt. (Nş.)

süleğegabağı: Bir yanından oyularak kurutulmuş ve kap olarak kullanılan su kabağı. (Krş.)

sündürme: Yağda pişirilmiş peynir. (Kn.)

sürgüç (I): Bulaşık bezi. (Ank., Krş., Ky., Nş.)

sürgüç (II): Yufkaya pişirilirken yufkaya çevirmeye yarayan araç. (Sv.)

sürün: Bir çeşit hamur yemeği. (Sv.)

sütçürüğü: Çökelek, peynir. (Yz.)

süt ekşitmek: Yağını, çökeleğini almak için sütü ekşimeye bırakmak. (Nğ.)

süt kesmiği (I): Lor. (Nğ.)

süt kesmiği (II): Kaşar peyniri. (Ky.)

sütlü: Sütlaç. (Kn.)

sütlü bulamaç: Süt, az pirinç ve unla yapılan bir çorba. (Ank.)

sütlük: Süt soğutmaya yarayan yemek saklanan bir çeşit dolap. (Ank., Es., Kn.)

sütyüzü: Kaymak. (Nğ.)

süzek: 1. Süzgeç, sıvıları süzmekte kullanılan gereç. (Ank., Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) 2. Yoğurt biriktirilen büyük, taş kap. (Ky.)

Ş

şaplak: Pide. (Ank.)

şaplama: Bulgur, soğan, et ve domates salçası karışımından yapılan ızgara köfte. (Nğ.)

sapşak [şabşak]: Ağaçtan oyma tas, bardak. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Yz.)
[şabşak: Aks., Nğ.]

şaştımaşı: 1. Evde bulunan sebze vb. şeyleri karıştırarak ivedilikle yapılan yemek. (Kn., Nğ., Sv., Yz.) 2. Bulgur çorbası. (Çkr.)

şebit: 1. Yufka. (Ank., Kn., Krş., Ky., Yz.) 2. Bir çeşit çörek. (Ky.)

şehrelemek: Eti dilim dilim ayırmak. (Nğ.)

şekerlenmek: Pekmez, reçel, iyi kurutulmamış üzüm vb.'nin şekeri pıhtılaşmak, billurlaşmak. (Nğ.)

şeker sırası [şeke]: Üzüm suyunun pekmez toprağı ile kestirilerek leğende biraz kaynatıldıktan sonraki durumu. (Nğ.) [şeke: Nğ.]

şepe: 1. Mayasız hamurdan yapılan sac ekmeğı. (Ky., Nğ.) 2. Yufka ekmeğı. (Nğ.)

şepit: 1. Yufka ekmekten daha küçük ve kalın ekmek. (Ank., Krş., Nğ., Sv.) 2. Yufka ekmeğı. (Ank., Kn.)

şerbe: Küçük toprak testi. (Ank.)

şergit: İçi sırlı, geniş ağızlı, küçük çömlek. (Ky.)

şeykam: Sirke olacak dut suyu. (Sv.)

şipşibi [şip, şipi, şipşipi]: Ekmek yağlama gereci. (Ank.) [şip: Çkr.], [şipi: Çkr.], [şipşipi: Çkr.]

şirahne [şehrana, şirana, şirkana, şirane]: İçinde üzüm çiğnenen taş tekne. (Krş.)
[şehrana: Kn.] [şirana: Ky.], [şirkana: Ank.], [şirane: Ank.]

şira leğeni: İçinde pekmez kaynatılan büyük leğen. (Nğ.)

şırşop: Etle tatlı karıştırılarak yapılan bir yemek. (Es.)

şirtanak: Yağsız, zayıf et. (Çkr.)

şibiji [şibzi]: Kırmızı biber. (Kn.) [şibzi: Ank.]

şibit: Kalın sac ekmeğı, bazlama. (Ank., Es.)

şif [şıf]: 1. Şırası alınmış üzüm posası. (Kn., Krş., Ky., Nğ.) [şıf: Ky.] 2. Sebze, meyve posası. (Nğ.)

şipit: Darı ekmeğı. (Es.)

şipleme: Kalın sac ekmeğı. (Ank.)

şire: Her çeşit tatlı. (Kn.)
şirelik: Üzüm ya da dut suyunu süzmeye yarayan oluklu tekne. (Sv.)
şiv: Dut ve üzüm posası. (Sv.)
şor: Tuzlu ayran. (Sv.)
şora [şohra]: Çorba. (Ky.) [şohra: Ky.]
şoy: Mantı, makarna suyu. (Krş., Yz.)
şurt: Tandırın üst kıyısı. (Ky.)
şüldür: İyi tutmayan (yoğurt, hamur için). (Es.)

T

tabasura: Derin, geniş bakır kap. (Çkr.)
tabla: 1. Üstünde yemek yenilen yuvarlak hamur tahtası. (Ank., Çkr., Es., Kn.) **2.** Tepsi, kahve tepsisi. (Sv.)
tafana: Yufka ekmeği yapılan tandırlı yer. (Krş.)
tafran: Testi biçiminde kulplu yayık. (Krş.)
tağan: Ekmek. (Kn.)
tağar [taar, tar]: Ağzı geniş, büyük toprak küp. (Kn., Krş.) [taar: Sv.], [tar: Krş.]
tahra: Et kıymaya yarayan demir araç. (Ank., Kn.)
tahrana: Dövülmüş buğdayla süzölmüş yoğurdun karıştırılmasından yapılan yemeklik, tarhana. (Ank.)
takana [tahana, tavana, tokana, tokanak, tokhana, tokhane]: Mutfak. (Kn., Krş., Ky.) [tahana: Kn., Ky.], [tavana: Nğ.], [tokana: Ky.], [tokanak: Ky.], [tokhana: Ky.], [tokhana: Ky.]
takruka: Tahta tabak. (Kn.)
talazlamak: Yiyecekleri yağda hafifçe kavurmak. (Sv.)
talt: Su kabı. (Krş.)
tatmak tiridi: Ekmek ve sarımsakla yapılan bir yemek. (Ank.)
tana: Tarhana. (Ank., Nğ.)
tanaşı: Tarhana çorbası. (Ank.)
tandır çulu: İçindeki yemeğin sıcak kalması için tandırın üstüne örtölen çul. (Nğ.)
tandırduvağı [tandıreşiği]: Tandır kapağı. (Kn., Ky.) [tandıreşiği: Nğ.]

tandirevi [tandırbaşı, tandırlık]: Mutfak. (Ky., Nş.) [tandırbaşı: Ky.], [tandırlık: Yz.]

tandırlık: Tandır yakarken ve ekmek yaparken giyilen önlük. (Ky.)

tandır minderi: Tandırın sıcaklığını koruması için üstüne örtülen yün örtü. (Ky.)

tandırpağlası: Tandıra gömülerek pişirilen bir çeşit kuru fasulye yemeği. (Yz.)

tanta: Unu kepeğinden ayırmaya yarayan ince elek. (Çkr.)

tap: Tandıra düşüp kül üstünde pişen ekmek. (Nş.)

tapsımak: Bayatlamak, kokmak, bozulmak. (Es., Ky.)

tarato: Sarımsak ve sirkeyle yapılan bir çeşit yiyecek. (Sv.)

tarhana: Ayran ve yarma buğdaydan yapılan bir çorba. (Kn.)

tasma: Dilim dilim pişirilmiş kabak. (Nğ., Nş.)

taş kapak: Tandırın ağzına kapanan ince taş. (Sv.)

tatar: Kalın açılan yufka. (Nğ.)

tatar büre: Yufka ile yapılan börek çeşidi. (Sv.)

tatavi [tatavu]: İyi pişmemiş yemek. (Kn., Nş., Sv.) [tatavu: Nğ.]

tatlı aş: Aşure. (Es., Ky., Nğ.)

tatlık [tatluk]: Tandırın sıcaklığını korumak ve ısınmak için üstüne örtülen yorgan. (Ky., Nğ., Nş.) [tatluk: Kn.]

tava böreği: Mayasız hamurun içerisine yumurta ve kıyma konularak yapılan, yağda pişirilen bir çeşit börek. (Çkr.)

tavalık: Tava yemeği yapmaya elverişli et. (Kn.)

tavgana: Uzun boğazlı, kulpsuz testi. (Kn.)

tavlamak: Meşin, yufka ekmeği vb. şeyleri su serperek yumuşatmak. (Sv.)

tavşut: Elma, armut, erik kurusundan yapılan hoşaf. (Çkr.)

tavuk: Kırılmış nohut ve bulgur karışımından yapılan bir yemek. (Kn.)

teber: Ağaç tepsi. (Yz.)

tebeşir: 1. İbrik. (Kn.) 2. Toprak su testisi. (Kn.)

tecen: Yağ, çökelek, peynir basılan tulum. (Kn.)

teç: 1. Tencere. (Kn.) 2. Büyük süt tavası. (Ank.)

tehne: Hamur yoğurma teknesi. (Kn.)

teleme (I): 1. Yağı alınmamış süttten yapılan peynir. (Sv.) 2. Katılaşmamış peynir. (Ank., Sv.) 3. Peynir mayasıyla kestirmiş süttten yapılan süzülmemiş peynir. (Sv.)

teleme [telemen] (II): Az pişmiş yumurta, rafadan. (Ank., Nğ., Yz.) [telemen: Nğ.]

teleme (III): Kesilmiş süt. (Ky.)

telletme: Tuzlanan vişne ve kuruğu ağzı kapalı kaptta çalkalayarak yapılan bir çeşit yiyecek. (Nğ.)

tencere eğiği: Tencere tutağı. (Kn.)

tepir: Küçük tabak. (Yz.)

tepit: Kepekli undan yapılan bazlama. (Kn.)

terpuş: Sahan. (Sv.)

tepur: Hamur açmaya yarayan tahta sofrası. (Sv.)

terpaş: Sahan kapağı. (Sv.)

tertib: Fırında pişirilen bir çeşit simit. (Ky.)

teskir: Süzgeç. (Ky.)

teşt: Hamur leğeni. (Krş.)

teysiren: Tekneden hamur kazımaya yarayan bir çeşit araç. (Sv.)

tezpişen: Bir çeşit hamur tatlısı. (Kn.)

tıgan: Yağ tavası. (Ank., Çkr., Kn.)

tıkır: Tahta su kabı. (Sv., Yz.)

tılı: Hamur. (Kn.)

tılı basmak: Hamur açmak. (Kn.)

tılı tegene: Hamur teknesi. (Kn.)

tımbıl: Sapsız bıçak. (Kn.)

tınç: Büyük tava. (Ank.)

tırhıt: 1. Kıyılmış ve fırında kavrulmuş yumurtasız hamurdan yapılan bir çeşit yemek. (Sv.) 2. Yoğurt ve ekmele yapılan bir çeşit yemek, papara. (Sv.)

tırkanaş: Suyunu çekerek lapalaşmış (yemek için). (Nğ.)

tırkiş: Üzüm yaprağı kurusundan yapılan bir çeşit yemek. (Ky.)

tılki: Hamur leğeni. (Kn.)

tırki: Derin, bakır tepsi. (Kn., Nğ.)

toğa çorbası [toyga, toygaşı]: Süzme yoğurtla yapılan, üstüne tereyağı ve nane dökülerek yenen bir çeşit çorba. (Ky.) [toyga: Nğ.], [toygaşı: Ky.]

tohma: Bulgur, karaciğer un ve pirinçle yapılarak yağda kızartılan köfte. (Ank.)

tolaz: Undan yapılmış bulamaç. (Kn.)

tokat: Bakır su kabı. (Kn., Nğ.)

toktoku: Kulpsuz, küçük su testisi. (Ank.)

topaç (D): Taş dibekte dövüldükten sonra pişirilen et, bulgur ve soğan karışımı bir çeşit yemek. (Ank.)

topaç (II): Yoğurt çalkalamakta kullanılan üstten kulplu toprak küp. (Kn.)

topak: 1. Yufka ekmeği hamuru. (Nğ.) **2.** Kalın, ufak, yuvarlak yufka ekmeği. (Kn.)

topalak: Kıyma ve bulgurdan yapılan sulu köfte. (Kn., Krş.)

topan: Hamur yoğurmaya yarayan tahta tekne. (Kn.)

topça: Süt ve yoğurt konulan toprak kap. (Ky.)

toplu: Kısa saplı derin kepçe. (Ky., Sv.)

topuç: Bir çeşit tandır ekmeği ya da çöreği. (Sv.)

tort: Peynir suyunu kaynatarak yapılan çökelek. (Nğ.)

toyga [tovga, toyka, toykaç]: Yoğurtlu pirinç, buğday ya da bulgur çorbası. (Ank., Çkr., Nğ., Sv.) [tovga: Kn., Ky.], [toyka: Çkr.], [toykaç: Nğ.]

töhme: Yufka ekmeğin üstüne pilav dökülerek yapılan yiyecek. (Sv.)

tökül: Küçük ekmek. (Krş.)

töngə: 1. Bazlama. (Kn.) **2.** Mayasız hamurdan yapılan çörek. (Kn.)

turfan [tafran, tofran, tuhran, turfani]: Testi biçiminde kulplu yayık. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky.) [tafran: Krş.], [tofran: Yz.], [tuhran: Ank.], [turfan: Ank., Çkr., Kn., Nğ.]

tuluk: Pekmez, peynir, yağ vb. şeyler koymaya yarayan ya da yayık olarak kullanılan deri, tulum. (Es., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

tutmaç: 1. Küçük, dört köşe kesilerek kurutulmuş hamur ve mercimekle pişirilen bir çeşit yoğurtlu çorba. (Kn., Sv.) **2.** Kurumuş yufka. (Sv.)

tücce: Salça. (Ank.)

tüfaye [tüfayi]: Elma ve armut kompostosu. (Ank.) [tüfayi: Ank.]

türhaş: Birkaç çeşit sebzenin bir arada pişirilmesiyle yapılan yemek, türlü. (Ky.)

U

ud: Buğdayın dövülüp suyu çıkarıldıktan sonra üzerine un ilave edilmesiyle pişirilen bir yemek. (Krş.)

uflak [ufluk, uhruk, uflah]: 1. Büyük mutfak bıçağı. (Ank., Krş., Ky., Sv., Yz.) [ufluk: Ky.], [uhruk: Ky.] **2.** Ekmek bıçağı. [uflah: Yz.]

uğmaç: Avuçta ufalanmış hamurdan yapılan çorba. (Nğ.)

uğra [ufra, uğura, uñra, ūra, uvra]: Yufka açılırken hamurun tahtaya yapışmaması için kullanılan kalın un. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [ufra: Ky.], [uğura: Sv.], [uñra: Ank.], [ūra: Nğ.], [uvra: Ky., Sv.]

uğralamak: Yufka açılırken yapışmaması için altına üstüne un serpmek. (Nğ.)

uğut: 1. Çimlenmiş buğdayın kaynatılmasıyla yapılan bir çeşit yemek, tatlı. (Çkr., Sv., Yz.) **2.** Yağmuru bol yılların buğdayından yapılan kara, kabarmamış ekme. (Sv.)

umaç: Yufkanın ufalanarak yağda kızartılmasından oluşan bir yemek. (Sv.)

un çorbası: Hamur ve patatesle yapılan bir çorba. (Kn.)

unnu kaygana: Unla yumurtadan yapılan bir çeşit yemek. (Sv.)

usaba: Toprak çömlek. (Nğ.)

uynuk: Yayıkta yağı alınmış ayran. (Es.)

uyutma: Süt ve incirle yapılan bir yemek. (Kn., Yz.)

uyutmak: Yoğurt yapmak için sütü mayalamak. (Çkr.)

Ü

üflemeç [üğmeç]: Yufka ekmeğinin ufalanıp yağda kızartılmasıyla yapılan bir yemek. (Es., Krş.) [üğmeç: Sv.]

üğütmek: Sütü yoğurt yapmak için mayalamak. (Kn.)

ülek: Testi. (Krş.)

üsküre [üsgüre]: Topraktan yapılmış çorba tası, çukur çanak. (Es., Kn.) [üsgüre: Sv.], [üsküre: Sv.]

ütme: Ateşte kızartılmış taze mısır, buğday. (Kn., Nğ.)

ütmek: Taze mısır, buğdayı ateşe tutup pişirmek. (Kn., Nğ., Nş.)

üzlük [üznük]: Topraktan yapılmış ufak, kulpsuz çömlek. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Yz.) [üznük: Ky.]

üzük: Küçük çömlek. (Ky.)

üzüm eriği kalesi: Üzüm eriği ve etle yapılan bir yemek. (Nğ.)

üzümleme: Et, yağ, üzüm ve erikle yapılan bir yemek. (Nğ.)

üzümlü: Üzüm, et, pekmezle yapılan bir düğün yemeği. (Nğ.)

üzzük: Küçük küp. (Nş.)

V

vaşı: Topraktan yapılmış ağız geniş çanak, leğen. (Krş., Nğ., Nş.)

Y

yadığan: Yağ tavası. (Ky., Sv.)

yağlambaç: Yağlı ekmeğ. (Ky.)

yağdan: Yağ çömleği. (Nş.)

yağdanlık: Yağ kabı. (Ky.)

yağlama [yağlamaç, yağlambaç]: Sacda pişmiş, üstüne tereyağı sürülmüş ekmeğ. (Kn., Nğ.) [yağlamaç: Ky.], [yağlambaç: Ky.]

yağlaş [yağlaç]: Un ve su karıştırılarak pişirilip üstüne yağ dökülerek yenilen bulamaç. (Sv.) [yağlaç: Sv.]

yağlufak: Yufka ekmeğinin hafifçe ıslatılıp doğranıldıktan sonra yumurtayla yağda pişirilmesiyle yapılan bir yemek. (Nğ.)

yağmaçur: Ekmeğ, yağ, pekmezle yapılan bir yemek. (Kn.)

yahnı: Etli nohut yemeği. (Nğ.)

yālaç: Hamura, ekmeğe yağ sürmekte kullanılan ucu bezli değnek. (Ank.)

yalah, yalak: Sahan, tabak, çanak gibi şeylere verilen genel ad. (Kn.)

yalama [yālama]: Sac üstünde pişen ve yağlanarak yenilen ekmeğ. (Ank.) [yālama: Ky.]

yalkı: Yağlı çörek. (Ank.)

yamah, yamak: Küçük, derin yağ tavası. (Sv.)

yangı: Yağ, pekmez, su vb. koymakta kullanılan kap. (Ank.)

yanlık [yannık]: Günlük yoğurdu saklamak, suyunu süzdürmek için kullanılan; işlenmiş koyun, keçi derisinden yapılmış tulum. (Ky.) [yannık: Kn., Ky.]

yapacak: Hamur açmaya yarayan tahta. (Sv.)

yapraklık: Dolmalık ince bulgur. (Es.)

yarımca: Peynirli, kıymalı sac böreği. (Ank.)

yaslaç [yaslağaç, yaslahaç, yaslağaç]: Üzerinde hamur açılan, yemek yenen tahta. (Es.) [yaslağaç: Ank., Çkr.], [yaslahaç: Ank.], [yaslağaç: Ank.]

yastağaç: Ekmeğ yapmada kullanılan geniş, yassı ağaç. (Sv.)

yaşmak: Ocak üstündeki sergen ve yanındaki gözler. (Çkr.)

yatık: Ağaç testi. (Kn.)

yayık [yayuk, yayuh]: Yoğurt ya da süttten yağ çıkarmaya yarayan araç. (Ank., Kn., Ky., Nş., Sv.) [yayuk, yayuh: Sv.]

yayım: Erişte ve makarna kesmek için yoğrulup açılan hamur parçalarından her biri. (Ank.)

yayvan [yalvan]: Ağzı geniş, yayvan kap. (Sv.) [yalvan: Ky., Sv.]

yazmak: Hamur açmak. (Ank., Es., Nğ.)

yedek [yidek]: 1. Cezve. (Krş) [yidek: Ank.] 2. Yağ kabı. (Es.)

yelek: Sacda yapılan ekmeği yağlamada kullanılan bir araç. (Sv.)

yelmeşik: Fazla pişmekten ezilen, yapış yapış olan. (Sv.)

yelmekmek: Fazla pişmekten ezilmek. (Sv.)

yemete: Küçük testi. (Kn.)

yepindi: Koyu ve yağlı süttten kaynatılarak yapılan tatlı bulamaç. (Kn.)

yımırta: Yumurta. (Ank.)

yidek: Küçük su kabı. (Ank.)

yörd [yört]: Yoğurt. (Ank.) [yört: Ank., Yz.]

yöre: Hamur açmada kullanılan un. (Es., Sv.)

yufka [yuga, yuha, yuħa yuka]: İnce açılmış hamurdan yapılan sac ekmeği. (Es., Ky., Nğ., Sv.) [yuga: Ank.], [yuha, yuħa: Sv.], [yuka: Ank., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.]

yuka açmak: Hamuru yufka durumuna getirmek. (Nğ.)

yuğrum: Leğen ya da tekne de yoğrulan hamur. (Nğ.)

yuğrumluk: Bir kez hamur yoğuracak miktarda un. (Nğ.)

yumaħ, yumak: Açılmaya hazır hamur topağı. (Sv.)

yuvaca: Ufak tencere. (Ky.)

yuvalak: Bulgur ufağı ya da pirincin ince çelikmiş kıyma ile yoğrulduktan sonra küçük küçük yuvarlanıp haşlanmasıyla yapılan bir çeşit yemek. (Kn.)

yuykuntu: Bulaşık yıkanan kap. (Ky.)

yüzleme: Sağılarak bırakılan süttün yüzünde oluşan ince kaymak. (Es.)

yüzünü almak: Süt, yoğurt vb.'nin kaymağını almak. (Nğ.)

Z

zahan [zehen]: Sahan, bakır tabak. (Ank.) [zehen: Yz.]

zalata: Salata. (Ank.)

zavrak: Küçük testi. (Kn., Nğ.)

zerdane: Pişmiş ayvayı kevgirden geçirerek yapılan marmelat. (Nğ.)

zerde: Sütlaç. (Ky., Nğ.)

zıypmak [zıyıpmaq, zıymak, zıypınmaq]: Kaymak. (Kn., Nğ.) [zıyıpmaq: Sv.],
[zıymak: Kn., Nğ.], [zıypınmaq: Nğ.]

zülahı: Küçük testi. (Krş.)

zülbiye: İnce yufka. (Nğ.)

İÇ ANADOLU BÖLGESİ AĞIZLARINDA TARIM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

A

ababura: Kavun. (Ank.)

abanız: Yaş ağaç. (Sv.)

abara (I): 1. Su değirmenlerinde suyun basıncını çoğaltmak için yapılan huni şeklindeki hazne. (Sv., Yz.) 2. Tarlada bir taraftan diğer tarafa su geçirmekte kullanılan tahta oluk. (Sv., Yz.) 3. Çift demiri ve pullukla açılan su yolu. (Yz.) 4. Çift demirinin açtığı çizgi, saban izi. (Yz.)

abara (II): Buğday ambarı. (Yz.)

ābaş: 1. Buğday başağının yarısından yukarısına tane tutturmayan bir hastalık. (Ank.) 2. Tane tutmamış buğday başağı. (Ank.)

abilan: Ahlat büyüklüğünde, dalları dikenli bir ağaç çeşidi ve meyvesi. (Sv.)

abırdos: Kötü tütün. (Es.)

ablah: Budaksız, düzgün ağaç. (Sv.)

ābuda: Yassı ve beyaz buğday. (Ank.)

abüklüm: Yaprakları geriye doğru kıvrık, iştah verici bir ot. (Nş.)

acalma [acık]: Dağlarda yetişen bir yabani elma çeşidi. (Kn.) [acık: Ank., Sv.]

acamlar alması: Kırmızı renkli bir elmaçeşidi. (Kn.)

acarlaşmak [acerleşmek]: İnsan, hayvan ve bitki kuvvetlenmek, gelişmek, boy atmak. (Ank., Es., Kn.) [acerleşmek: Nğ.]

acartav: Yeni sökülmiş tarlanın ilk ekim tava. (Ky.)

acem: Bir beyaz buğday çeşidi. (Ky.)

acene: Tırpanın sap geçecek deliğini delmeye yarar çelik aygıt. (Ky.)

acer (I): Taze ot, yeşillik. (Ank., Nğ., Nş., Sv., Yz.)

acer (II): Hiç sürülmemiş toprak. (Yz.)

acı: Aşısız fidan, yabani ağaç. (Çkr.)

acı acı: Attarların küçük sarı yongacıklar halinde sattıkları bir ağaç kabuğu. (Nğ.)

acıgıcı [acı güneyik, acıkıcı, acıgıcı kulağı]: 1. Hindiba. (Es.) [acı güneyik: Kn.], [acıkıcı: Çkr.] 2. Kuzukulağı otu. (Çkr.) [acıgıcı kulağı: Çkr.]

acıkıntım: Bahar başlangıcında görülen ilk yeşillikler. (Ank.)

acı koruk: Üzüm. (Kn.)

acımık [acımuh, acumuk, acımih]: **1.** Çok sık dallı, acı ve fena kokulu bir yaban otu. (Ank., Kn., Sv.) [acımuh: Sv.], [acumuk: Sv.] **2.** Çokça buğday tarlasında biten ve karamuk da denilen ot ve tohumu. (Ank., Es., Nğ., Kn., Ky., Sv.) [acımih: Ank., Ky., Yz.], [acumuk: Çkr., Nğ., Sv.] **3.** Sütleğen. (Sv.)

acı [acur]: **1.** Buruşuk kabuklu, üzeri ince çizgili, boz renkli bir hıyar çeşidi. (Es., Nş., Kn., Sv.) [acur: Kn., Ky., Nğ., Sv.] **2.** Süs için yetiştirilen bir kelek çeşidi. (Krş.)

acırga: **1.** Yabani turp. (Sv.) **2.** Turp. (Ky.)

acı tere: Maydanoz cinsinden bir ot. (Sv.)

acıyavşan: Yavşan otu, veronica denilen ilaç olarak da kullanılan bir bitki. (Es., Kn.)

açma: **1.** Orman içinde veya fundalıkta yakılarak, köklenerek açılan tarla. (Ank.) **2.** Aslında mera olan bir yeri sürerek tarla haline getirme. (Yz.)

adıyaman: **1.** Şeftali. (Krş., Sv.) **2.** Badem. (Ky.)

adilimit: İnce kabuklu, güzel kokulu bir beyaz üzüm çeşidi. (Nğ.)

agalama: Tahta kürek, sıyırğı. (Çkr.)

aggın: Az meyilli ve arızasız olan toprak. (Nğ.)

agızmak: Taneli şeyleri -fasülye, nohut, buğday gibi- akıtmak. (Kn.)

agunduruk: Başak vermeyen mahsül. (Kn.)

ağ (I) : Tarla sınırı. (Kn., Krş., Nğ., Sv.)

ağ (II) [ağı, ağı kurdu, ağı]: Ağaç ve çalılarda yuva yapıp yaprak yiyen tırtıl. (Ank., Kn.) [ağı: Ank., Es., Kn.], [ağı kurdu: Ank.], [ağı: Ank.]

ağaç balı: Kayısı, erik, badem gibi ağaçların gövde ve dallarından sızan zamk. (Ank., Nğ., Kn.)

ağaç kabardan: Ilık bahar rüzgarı. (Kn.)

ağara yatırmak: Daldırma yapmak, soğuktan müteessir olan veya kök salması istenen sürgünleri toprağa gömmek. (Sv.)

ağarmak: Ekinlerin olgunlaşması. (Çkr.)

ağ bakla [ağ pakla]: Beyaz kuru fasülye. (Nğ., Ky., Sv., Yz.) [ağ pakla: Ky., Sv., Yz.]

ağca ağaç: Beyaz gövdeli, parlak ve dayanıklı kerestesi olan bir ağaç. (Sv.)

ağcaca: Baharda tarlalarda biten ve yemeği yapılan bir ot. (Sv.)

ağdirmit: Çok tatlı, kokulu, iri salkımlı bir üzüm çeşidi. (Nğ.)

ağır tav: Çamuru çokça, toprağı sabana yapışacak kadar yaş olan tarla. (Kn.)

ağız: Bir bel ağzının açtığı arktan akan su. (Nğ.)

ağız bağı: Çuval ağızı bağlamakta kullanılan ip, sicim. (Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.)

ağızlık: **1.** Çift sürerken hayvanların bir şey yemelerine engel olmak için ağızlarına takılan tel, ip, kendir, sazdan örülen veya çuvaldan yapılan torba. (Nğ.) **2.** Su arkının sulanan yerlere açılan kısmı, ark başı, arklardan sulanacak tarlaya açılan su yolu. (Es., Kn., Nğ., Nş., Sv., Yz.) **3.** Kirizme yapılırken, bağ, bahçe bellenirken belin açtığı derinlik, ilk çukur, hendek. (Kn.) **4.** İki bağın arasındaki yol. (Ank.)

ağlamak: Kesilen bağ çubuğunun budanan yerinden özsuyu akmak. (Nğ.)

ağn: Tarla sınırı. (Krş.)

ağşadın: Ayşekadın fasulyesi. (Nğ.)

ağşak: Tavı geçmiş tarladaki kesekler. (Nğ.)

ağşayık: Kırdan yetişen bir ot. (Kn.)

ağşunduruk: Başakları boş buğday. (Kn.)

ahar [ahır] (II): **1.** Çay dere. (Nğ.) [ahır: Sv.] **2.** Su arkı, ince kanal, akak. (Nş.)

ahbun [apgın, ahbın- aħbın, ahmın, ahpun, akben, akbun, akmın, akmun, akpın, akpun, apgın]: Gübre, fışkı. (Sv.) [apgın: Sv.], [ahbın- aħbın: Sv.], [ahmın: Ky., Sv.], [ahpun: Ky., Sv.], [akben: Sv.], [akbun: Sv.], [akmın: Sv.], [akpın: Ky.], [akpun: Sv.], [apkın: Yz.]

ahbunlamak, aħbunlamak [ahpunlamak]: Toprağı gübrelemek, gübre dökmek. (Sv.) [ahpunlamak: Sv.]

ahbunluk, aħbunluk [ahpunluk] : Gübre konulan yer, gübrelik. (Sv.) [ahpunluk: Sv.]

ahca mercimek: İri mercimek. (Es.)

aħdarmaħ, aħdarmak: **1.** Tarlayı ikinci veya üçüncü defa sürmek. (Sv.) **2.** Tohum ekmeden tarlayı sürüp nadasa bırakmak. (Ank.)

ahır aktarması [ahır hergi]: İlkbaharda tarlanın sürülmesi. (Ank.) [ahır hergi: Ank.]

ahır nadası: İlkbaharın başında yapılan nadas. (Es.)

ahır tarlası: İlkbaharda sürülüp ekime hazırlanan tarla. (Ank.)

aħısga: Akasya ağacı. (Yz.)

ahlak: Bir armut çeşidi. (Yz.)

aħn: Herhangi bir yüzeyin kenarını çoğu zaman tarlaları birbirinden ayıran sınır. (Es.)

ah üzüm: Ak üzüm. (Nğ.)

ajbun: Gübre. (Sv.)

akar[akan, akarca]: Çeşme, pınar, kaynak, su oluşu. (Es.) [akan: Sv.], [akarca: Sv.]

ak bakla [ahpahla, akpakla]: Beyaz kuru fasulye. (Nğ., Yz.) [ahpahla: Nş.], [akpakla: Kn., Nğ.]

akbaş: **1.** Tane tutamamış ekin başağı. (Ank., Kn., Ky.) **2.** Bir beyaz buğday çeşidi. (Yz.) **3.** Ekine tane tutturmayan bir bitki hastalığı. (Ank.)

akbörül: Yuvarlak sık taneli beyaz üzüm. (Es.)

akbuğday [akbaş, akbaşak, akbuldey] Sonbaharda ekilen, kabuğu beyaz, yumuşak bir buğday çeşidi. (Es., Kn., Krş., Ky., Nğ.) [akbaş: Sv], [akbaşak: Sv.], [akbuldey: Es.]

ak bulgur: Buğday bulguru. (Kn.)

akbülgül: Çavuş üzümü. (Ank.)

akca ağaç: Beyaz gövdeli ve dayanıklı kerestesi olan kayın ağacı. (Sv.)

akca armut: Erken olgunlaşan, şeker armudu da denilen sulu ve tatlı bir armut çeşidi. (Nğ.)

akçalı: Çit yapılan bir çeşit diken, çalı. (Ank.)

akçalıbasan: Bir buğday çeşidi. (Ank.)

akça mercimek: İri taneli bir mercimek çeşidi. (Ky.)

akdarı: Beyaz mısır. (Kn., Sv.)

akdimlit [akdirmit]: Beyaz, küçük taneli bir üzüm çeşidi. (Kn.) [akdirmit: Nğ.]

akfiğ: Bezelye. (Nş.)

akgernaz, akgernez [akkermaz]: Bir beyaz buğday çeşidi. (Kn.) [akkermaz: Ak.]

akgut: İri taneli, güzel kokulu bir beyaz üzüm çeşidi. (Ank., Kn.)

akguyruk: İyi cins çay. (Nğ.)

akın: Ekin, harmandan alınan buğday. (Sv.)

akıraz: Beyaz üzüm. (Kn.)

akırhergi: Vakitsiz yapılan nadas. (Ank.)

akilitiri: Bir beyaz erik çeşidi. (Nğ.)

akkaş: Haşhaş, afyon. (Kn.)

akkayşak: Bir çeşit mantar. (Çkr.)

akın: Az meyili, düzgün, engebesiz, yol veya toprak. (Es., Kn., Nğ.)

akköse: Sonbaharda ekilen, soğuğa dayanıklı bir buğday çeşidi. (Kn.)

akkulak: Sütü kurutularak güzel kokulu sakız yapılan bir ot çeşidi. (Kn., Sv.)

aklamak: Toplamak, ayıklamak, devşirmek. (Kn.)

aklab: Dağ armudu, ahlat. (Kn.)

akşekeri: Sarı renkli, tatlı, bir armut çeşidi. (Nğ.)

akşi hamur: Ekinlerin içinde yetişen ve yemeği yapılan bir çeşit ot. (Sv.)

aktarmak: Tarlayı ikinci kez sürmek. (Çkr.)

aktop: Bir buğday çeşidi. (Sv.)

akyarnaz [akyannaz]: Beyaz ve yumuşak bir buğday çeşidi. (Kn.) [akyannaz: Nğ.]

ala: Tarlada sabanın atladığı yer, sürülmemiş toprak. (Sv.)

ala ayaş: Siyahlı beyazlı ve iri taneli bir üzüm çeşidi. (Ank.)

alabaş: Yaprakları lahanaya benzeyen, kökü şalgamdan daha büyük olan ve yemeği yapılan bir çeşit bitki. (Kn.)

alaca: 1. Üzüme düşen ben. (Ank., Es., Kn., Nğ., Sv., Yz.) 2. Ben düşmüş üzüm, erken olgunlaşan bir üzüm çeşidi. (Es., Kn., Ky., Nğ., Nş.) 3. Meyvelere düşen ben. (Ky., Nğ.)

alaca düşmek: Üzümlere ben düşmek. (Kn., Krm.Ky., Sv.)

alacak: Ağaçtan meyve toplamaya yarayan ucu çatalı sırık. (Sv.)

alacalık: 1. İlkbaharda karların eriyerek, tarlaların biraz kar, biraz toprak görünen yerleri. (Ank., Sv.) 2. Ekilmiş tarlada tohumun yeşermediği yer. (Sv.)

alayçık, aleçik, alençik, aleyçik] : 1. Üzeri dal veya hasırla örtülen çoban evi, tarla, bostan, bağ kulübesi, çardak. (Sv., Yz.) [alacıh: Nş.], [alacuk: Çkr., Sv.], [alaçak: Nğ.], [alaçık: Ank., Çkr., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.], [alaçık: Ky., Yz.], [alaçuk: Sv.], [alavçuk: Sv.], [alaycık: Sv.], [alayçık: Sv.], [aleçik: Sv.], [alençik: Ky.], [aleyçik: Sv.]

2. Bostan korkuluğu. (Ank.)

alaçakır: Yarı olgunlaşmış meyve. (Ank., Yz.)

aladarbız: Yarı ıslak, yarı kuru, az tavlı toprak. (Ky., Sv.)

aladıriz: Ala renkli, gevrek ve dayanıklı bir üzüm çeşidi. (Kn.)

alafa çıkmak: Ot biçmeye gitmek. (Kn.)

ala düşmek: Meyvelerin olgunlaşmaya başlaması. (Ank.)

ala kabak: Tahminen 8 kilo ağırlığında alaca renkli, yuvarlak bir kabak çeşidi. (Nğ., Sv., Yz.)

alakant: Şekerli su üzerine konulan ve iki renkli görünen çay. (Sv.)

alakuru: Yarı tavlı toprak. (Es., Kn., Nğ.)

alamuk: 1. İki tarla arasındaki sınır. (Ky.) 2. Kır, ova. (Kn., Ky., Nğ.) 3. Ekilen tarlalarda tohumun bitmediği yerler. (Kn.)

alanyazi: Göz alabildiğine geniş düzlük, ova. (Ank., Nğ.)

alasalı: Yeni olmaya başlamış meyve. (Ank., Kn., Nğ.)

alatav [alatavlı]: Yarı yaş, yarı kuru toprak, az tavlı yer. (Ank., Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ.) [alatavlı: Es., Kn., Nğ.]

alaz: 1. Seyrek bitmiş ekin, ot, ağaç. (Ank., Kn., Krş.) 2. Yarı karlı toprak. (Ank.)

albustan: Kırmızı ve ufak taneli bir buğday çeşidi. (Nş.)

algı: Haşhaş kozasını çizip akan sütü almaya yarayan aygıt. (Çkr.)

alibeğ buğdayı: Bir buğday çeşidi. (Ky.)

alidede: Güz armudu, küçük ve bir tarafı kırmızı armut. (Nş.)

alim üzümü: Küçük ve sık taneli siyah üzüm. (Kn.)

aliökrüz: Çiğdeme benzer, beyaz çiçekli bitki. (Yz.)

alkara kılçık Siyah kılçıklı bir buğday çeşidi. (Yz.)

alma: Elma. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.)

almacık otu [almacuk otu]: Geniş yapraklı bir çeşit ot. (Ank.) [almacuk: Ank., Nğ.]

almalık [almalıh]: Elma bahçesi. (Sv.) [almalıh: Nş.]

aloğlu: Yemeye ve şarap yapmaya yarayan kokulu sarı renkli üzüm. (Ank.)

altı kıran: Başağı altı sıralı olan arpa. (Kn.)

altınbaş: Süpürge yapılan, mavi çiçekli bir ot. (Kn.)

aluç: Alıç ağacı ve meyvesi. (Sv.)

alyanak: Bir zerdali çeşidi. (Ank., Nğ.)

amarkanomcası: Aşılanmamış, yabancı asma. (Ank.)

ambal: Üzüm bağının bölümleri, evlek. (Nğ.)

ambar: Değirmen çarkına suyun hızla inmesini sağlayan dik ve kapalı oluk. (Sv., Yz.)

amesken [ameskene]: Küçük, siyah bir erik çeşidi. (Ank., Çkr.) [ameskene: Ank.]

an, ân [ang, anlık]: İki tarla arasındaki set şeklindeki ayrıntı. [Es., Kn., Nğ.] [ang: Nğ., Sv.], [anlık: Kn., Sv.]

ana (I): Toprak kazıldığı zaman meydana çıkan alt tabaka, sert toprak. (Ky.)

ana (II): Patlıcan fidesi. (Ank.)

anadut [anadat, ananat, anat, anavut, anazıt, anazut, annadut, annat] (I) : Ekin demetlerini arabaya koymaya ve harmanı aktarmaya yarayan, üç, dört, beş, yedi çatalı olabilen, uzun saplı aygıt, dirgen, yaba. (Ank.,Kn.,Krş.,Ky., Nğ., Sv., Yz.) [anadat: Kn., Nğ.], [ananat: Ank., Kn.], [anat: Kn.], [anavut: Ky.], [anazıt: Ank.], [anazut: Ank., Çkr., Ky.], [annadut: Ky.], [annat: Ank., Es.]

anadut (II): Yaşlı dut ağacı. (Sv.)

anah kızıl: Salkımında irili ufaklı taneleri bulunan bir üzüm çeşidi. (Es.)

ana oğul: Bağda iki karık büyüklüğünde açılan bölme. (Sv.)

anapa: Bir fasülye çeşidi. (Sv.)

anatana: Ayrık otu. (Kn.)

anavali Suyun küçük arklara ayrıldığı yer, bent başı. (Nğ.)

anbak: Yeşil kabuklu taze ceviz. (Kn.)

anbal: Bağ evleği. (Nğ.)

an biçmek: Tarla kenarındaki otları biçmek. (Es.)

andaf: Bahçe, bağ ve bostanda sulamayı kolaylaştırmak için toprağın eğimine göre ayrılmış parçalar; evlek. (Ank.)

andal: 1. Bahçe, bağ ve bostanda sulamayı kolaylaştırmak için, toprağın eğimine göre ayrılmış parçalar, maşala, evlek. (Ank.,Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.) 2. Bahçe ve bostanlarda evlekler arasındaki su yolu, ark. (Krş., Ky., Nş.) 3. Tırpan veya makine ile biçilen ekin sapı yığını. (Ank., Es.)

andallamak: Tarlayı andallara, evleklere ayırmak. (Nğ.)

angıç: Harman zamanı, fazla sap yüklemek için öküz ve at arabalarının iki tarafına konan tahta parmaklıklı kanat (Ank., Kn., Sv.)

anız, aңыз [angız] (I): Ekinin biçildikten sonra tarlada kalan köklü sap kısmı. (Ank., Es., Kn., Nğ., Yz.) [angız: Es.]

anız, aңыз (II): 1. Ekin biçildikten sonra sürülmeden boş kalan tarla. (Ank., Kn., Krş., Nğ., Nş., Yz.) 2. Ürün kaldırıldıktan sonra ekilmeyerek nadasa bırakılan tarla. (Ank.) 3. Nadas edilmeden ekilen tarla. (Kn.) 4. Tarla kenarlarında sınır yerine geçen hendek veya tümsekler. (Ank.)

anız, aңыз (III): Ekin biçildiği zamandaki sebze mevsimi. (Kn.)

anız biçmek, aңыз biçmek: Tarla kenarındaki hendek, ark ve yol gibi yerlerdeki otları biçmek, yolmak. (Çkr.)

annat: Ekin demetlerini arabaya koymaya ve harmanı aktarmaya yarayan üç dört ve beş çatallı olabilen uzun saplı aygıt; girgen. (Ank.)

aşalak: Biraz yükselmiş ekin. (Ky.)

aptal öldüren: Küçük, yeşil renkli bir çeşit yaban alıcı. (Ky.)

aragogik: Tarlalarda biten ve kestaneye benzeyen bir ot kökü. (Sv.)

arakcıl, arakçıl: Sebuzek dikenini de denilen ve köylülerce süt süzgeci olarak da kullanılan yumrul büyüklüğünde bir diken. (Nğ.)

aralamak: Birden fazla dal ve çubuklarını kesmek, seyrekleştirmek, budamak. (Kn.)

arap daşığı [arap daşığı]: Koni şeklinde üzeri çizgili, çok acı ve siyah renkli bir otun meyvesi. (Kn., Nğ.) [arap daşığı: Es., Nğ.]

arapsacı: Dereotuna, eğrelti otuna benzeyen, kendine kokusu has olan ve yenilebilen bir çeşit ot. (Sv.)

arap şalgamı: Siyah turp. (Es.)

arasa: Tahıl, meyve ve bazı ürünlerin satıldığı çarşı, Pazar. (Sv.)

ardak: Çürümüş, çürümeye yüz tutmuş ağaç. (Yz.)

argaçlamak: Ekin, sık ve gürlük yüzünden birbirine girmek. (Nğ.)

argaçlı: Sık, gelişkin ekin. (Nğ.)

argın: Yabani bir armut çeşidi. (Çkr.)

arı çiçeği: Kırlarda biten, gonca halinde toplu çiçekleri bulunan, koyunların severek yediği, arıların da bal topladığı bir bitkiçeşidi. (Kn., Sv.)

arı götü: Ekinlerin içinde çok bulunan bir dikenli otçeşidi. (Kn.)

arı götü olmak, arı gözü olmak: Kabarmak, açılmak üzere bulunmak. (Ank., Krş.)

arık [arığ, aruk] : 1. Su yolu, ark. (Kn., Nğ., Sv.) [arığ: Sv.], [aruk: Sv.] 2. Dere, çay. (Kn.)

arıklamak: Suyu ark açarak götürmek. (Kn.)

arıs: Sürülmemiş, terk edilmiş, bakımsız tarla. (Sv.)

arı saman: Beyaz buğday. (Nğ.)

arı yeli: Nisan, mayıs aylarında doğudan esen, arıya, ekine, bostana faydalı yel. (Kn.)

arız: Nadas edilmemiş tarla. (Sv.)

armıt: Armut. (Sv.)

arpacık: 1. Tohumluk soğan. (Nğ., Sv.) 2. Taze, ufak hıyar. (Nğ., Sv.)

arpalanma: Hıyar köklerinde arpaların bulunması. (Kn.)

arpalık: 1. Küçük, köye, eve yakın ve verimli tarla. (Sv.) 2. Arpa tarlası. (Kn.) 3. Köy yakınında arpa ekimine elverişli tarla. (Ank.)

arşah: Bir armut cinsi. (Krş.)

aruk: Olmamış, ham meyve. (Ank.)

arus: Sürülmemiş tarla. (Sv.)

asartma: Bakılmış, budanmış ağaç. (Krş.)

asartmak: Budamak, bakmak. (Krş.)

asbır: Bir incir çeşidi. (Kn.)

aslım: Bir çeşit ot. (Kn.)

asma (I): Kozak ve mısır koçanlarının örülerek meydana getirilmiş şekli. (Sv.)

asma (II): Kaynak yatağındaki otlu yer, sarp arazilerdeki küçük, sulu, otlu düzlükler. (Sv.)

asma üzümü: Kışın yenmek üzere hevenk şeklinde asılıp saklanan büyük taneli ve kalın kabuklu bir üzüm çeşidi. (Kn., Nğ.)

aspir: Tohumundan yağ çıkarılan bir bitki. (Es.)

aşdarı: Mısır. (Kn.)

aşık: Yağ çıkarmak için kullanılan ağaç. (Nş.)

aşılak: Aşılanmış bitki. (Yz.)

aşılı: İki yanı dere ile çevrili düz arazi. (Kn.)

aşırlamak: İri iri aralıklı dikmek. (Sv.)

aşırt [aşırt] : Sırt ve bayırların geri tarafı, görünmeyen yüzeyi. (Ank., Kn.) [aşırt: Yz.]

aşlak [aşalama] : 1. Aşılı fidan, aşı yapılmış bitki. (Ank., Sv., Yz.) [aşalama: Nğ.]

2. Yemişin iyisi. (Yz.)

aşlamak: Aşı yapmak. (Nğ.)

atanak: Ağaç ve ot kökü. (Kn.)

atgı: Büyük yaba. (Ky., Nğ., Sv.)

atkulak: Labada da denilen yabancı bir ot. (Kn.)

avar (I): 1. Tarladaki sebze. (Ank., Kn., Krm.) 2. Sebze bahçesi. (Es., Kn.) 3. Hıyar. (Ank.)

avar (II): Bent ve set yapmaya yarayan dallı budaklı ağaç. (Ank.)

avara: 1. Bağ ve bostan bozulduktan sonra teveklerde kalan tektük üzüm. (Kn.) 2.

Verimsiz, çorak toprak. (Ank., Kn., Krş.)

avarcı [avarlık] : Sebze bahçivani. (kadın) (Kn.) [Avarlık: Ank., Es., Kn.]

avarcılık: Sebzecilik. (Kn.)

avar etmek: Sebze dikmek. (Kn.)

avarlık: Sebze ekilen yer. (Kn.)

avar zavar: Bahçede, tarlada ekili durumda bulunan sebze ve tahıl. (Kn.)

avcar [avgaz, avgın, avgun, avkın, avkun]: Üstü kapalı veya açık su yolu, ark. (Kn.)

[avgaz: Kn., Nğ.], [avgın: Kn., Krm., Krş., Nğ., Nş., Sv., Yz.], [avgun: Ank.,Kn., Krş., Nğ., Sv., Yz.], [avkın: Ank., Kn., Ky., Sv.], [avkun: Ank., Sv.]

avgıç: Bezelye, börülce gibi taneleri yenen bir ot. (Es.)

avgun: Esas arktan ayrılan su yolunda açılıp kapatılan yer. (Nğ.)

avırtlak [avurtlak]: Başak tutmak üzere olan ekin. (Kn.) [avurtlak: Ky.]

avkın: Su deposu. (Sv.)

avlak: Hudut, sınır, çerçeve. [Ank., Kn.]

ayağan: Biçilmesi sona bırakılan zayıf ekin. (Sv.)

ayağını almak: Hasadı sona erdirmek. (Es., Ky., Sv.)

ayakca işlemek: Tırpan kullanarak yapılan birekin biçme çeşidi. (Ank.)

ayakcak: Tırpanla ekin biçenlerin ayaklarına bağladıkları demet. (Ank.)

ayakçı: Ekin işi bitinceye kadar çalışan tarla işçisi. (Kn.)

ayalama: **1.** Harman düğülüp kalktıktan sonra harman yerinde kalan toz ve samanla karışık taneler. (Es., Kn.) **2.** Harman sonunda kalan süprüntüleri, taneleri toplamaya yarayan kürek. (Ank., Çkr., Yz.)

ayalamak: **1.** Harman sonunda kalan tozlu taneleri tırmıkla toplamak, süpürmek. (Ank., Çkr., Nğ.) **2.** Hububat temizlemek, ayıklamak. (Kn.)

ayamak: Bitki ya da fidanın çevresini temizlemek, meydana çıkarmak. (Yz.)

ayañkuru: Kendiliğinden yerinde kurumuş ağaç. (Kn.)

ayar: Bir tahıl ölçüsü. (Es.)

ayaş: Kimi siyah, kimi beyaz iri taneli üzüm. (Ank.)

aydın [aydın gülü, aydede, aygın çiçeği, aygün ışığı, aygün çiçeği]: Ayçiçeği. (Ank.) [aydın gülü: Sv.], [aydede: Ank.], [aygın çiçeği: Ank.], [aygün ışığı: Sv.], [aygün çiçeği: Sv.]

ayırdım: Suyun taksim yeri. (Nğ.)

ayırtmaç: Başka yere dikilmek üzere ağaçtan kesilen dal. (Kn.)

ayı şalgamı: Dağ soğanı da denilen, ince, yeşil yapraklı, yumru köklü bir ot. (Kn.)

ayıt: Agnus Costus, küçük, ince yapraklı, kokulu, mor, mavi çiçekli, düzgün dallarından sepet örülen, halk indinde kutsal sayılan bir ağaççeşidi. (Kn.)

ayıtlamak: Ayıklamak, seçmek. (Ank., Kn., Krş., Nğ., Nş.)

aymalık: Bağlardaki bekçi kulübesi. (Yz.)

azezi: Taneleri sivri uçlu bir üzüm çeşidi. (Ky.)

azıklık: Hemen yemek üzere, harman zamanından önce biçilip savrulan ekin. (Nğ.)

azma: **1.** Irmak kıyılarındaki çimenlik. (Sv.) **2.** Irmak kıyısında kavağının boyu 18-20 metreye ulaşan kavaklık. (Sv.)

azman (I): Çalı ve dikenli bol tarla. (Çkr.)

azman (II): **1.** Bitkilerde kök filizi sürgünü. (Ank.) **2.** Beyaz pancar kökü. (Ky.)

azmuh, azmuk: Bahçe ve bostanlarda biten yabancı otlar. (Sv.)

azvay: Acı bir bitki, sarısabır. (Kn.)

B

bā: Bağ. (Ank., Ng.)

babaçça [babatça, bobahça]: 1. Papatya. (Es., Kn., Ng.) [babatça: Ank., Kn.], [bobahça: Ank., Kn., Krş.] 2. Pire öldüren bir çeşit ot. (Kn.)

babra: Su kenarlarında biten, yaprakları kama şeklinde olan bir çeşit zambak. (Kn.)

baca: İyi cins ahlat. (Ank.)

bacak: Tırpanla ekin biçerken yapılan ekin demeti. (Ky.)

bacud: Taze fasulye. (Sv.)

bad [bat]: 1. Tarla, bahçe kenarlarına konulan ağaç, dikenli çalı, tel veya tahtadan yapılan çit, çevirge. (Sv.) [bat: Sv.] 2. Ocak ve tandırın iç yüzü, kenar parçaları. (Sv.)

[bat: Ky.]

badak: Yeni kurutulmuş üzüm arasında kalan yaş taneler. (Çkr.)

badal (I): 1. Yol veya tarladaki girinti, çıkıntı, tümsek. (Ank., Sv.) 2. Tarla sekisi. (Sv.)

badal (II): Ağacın gövdesinden ilk ayrılan dal, sürgün. (Çkr., Ky.)

badanak: Semizotuna benzer bir çeşit ot. (Ng.)

badarna: Toprak sulamaya mahsus cetvel, küçük evlek. (Kn.)

badas: Hububat kaldırıldıktan sonra harman yerinde kalan toprak, çöp ve samanla karışık taneler, harman döküntüsü. (Ank., Es., Krş., Ng.)

badastan: Düvende sürülmüş ekin. (Ank.)

badıç [badiç]: Yeşil sebzelerin çiçekten hemen sonraki küçük hali. (Sv.) [badiç: Sv.]

badılcan [baladura]: 1. Domates. (Kn.) [baladura: Kn.] 2. Patlıcan. (Ank., Kn.)

badımalak [badıma, badıma]: Yol kenarlarında biten ufak yapraklı, yemeği yapılan bir ot. (Ank., Sv., Yz.) [badıma: Çkr.], [badıma: Çkr.]

badız samanı: Harman yerindeki tozlu saman. (Krş.)

badıç [baduç]: Yeşil fasulye. (Sv.) [baduç: Sv.]

baduçlamak: Fasulye, nohut, mercimek gibi bitkileri toplamak, devşirmek. (Sv.)

badul: Havuç. (Kn.)

bağacık: Bağ, bahçe kapılarına yapılan ağaç kilit. (Ng.)

bağ biti: Bağlarda tomurcukları yiyen bir kurt çeşidi. (Ng.)

bağ çırpma: Bağ budamak. (Sv.)

bağış: Bahçeleri sulama sırası. (Kn.)

bağlam [bağlım]: Deste, demet, tutam. (Ank., Es., Kn., Ky., Ng., Sv.) [bağlım: Ank.]

bağlama [bağla, bağlağı, bağlanan]: Akarsuların seviyesini yükseltmek, suları toplamak veya başka yöne çevirmek için yapılan bent. (Ky., Sv.) [bağla: Nş.], [bağlağı: Krş.], [bağlanan: Kn.]

bağman: Bostan. (Sv.)

bağrıbüün: Top çekirdekli bir kavun çeşidi. (Es.)

bakıldak: 1. Fasulye, nohut, bakla, bezelye, mercimek, yulaf, pirinç, susam gibi bitkilerin başakları. (Ank., Es.) **2.** Taze fasulye. (Ank.)

bakla [bahla, boklo]: Fasulye. (Ank., Es., Kn., Krş., Nğ., Sv., Yz.) [bahla: Ank.], [boklo: Sv.]

baklalık: Fasulye tarlası. (Yz.)

balardız [balarış, balarış]: Ağaç, asma filiz, sürgün, fişkın, piç. (Kn.) [balarış: Kn.], [balarış: Kn.]

bal armıdı: Erken olgunlaşan, yeşil renkli, çok sulu ve tatlı bir armut çeşidi. (Nğ.)

baldırcan [badılcan]: Patlıcan. (Ank., Krş., Nğ., Sv., Yz.) [badılcan: Ank., Es., Kn.]

baldıriçplak: Pırasa. (Kn.)

balısıra [basırı]: Bitki, bostan, meyve ağaçları ve bağlara zarar veren bir hastalık, külleme. (Ank.) [basırı: Ank., Es.]

bāli: Kiraz. (Kn.)

balkabağı: Uzun bir kabak çeşidi. (Sv.)

balkan: Sık ormanlık, çalılık yer. (Kn.)

balkık: Kavun, karpuz, kabak gibi meyve ve bitkilerin çürüğü. (Ank.)

balkımak: Çürümek. (Ank.)

ballı: Koyu pembe renkli, ince kabuklu, çekirdeği orta büyüklükte, kısa saplı ve çok tatlı bir kiraz çeşidi. (Kn.)

ballıdarı: İncir. (Kn., Sv.)

balma üzüm: Taneleri iri ve koni şeklinde olan, kurutulmaya elverişli üzüm. (Sv.)

baltacık [balta] : Değirmen taşının ortasında bulunan ve onu döndüren demir, haç şeklindeki aygıt. (Ank., Çkr., Krş., Ky., Sv.) [balta: Kn.]

bambıl [bambıl, bambul, banbıl, banbul]: 1. Ekinlerin taze iken tanelerin özünü yiyen böcek ve bu böceğin sebep olduğu hastalık. (Ank., Es., Ky., Nğ., Yz.) [bambıl: Çkr.], [bambul: Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ.], [banbıl: Ank.], [banbul: Ky.] **2.** Üzüm tanelerini yiyen tüylü, kahverengi bir böcek. (Nğ.)

banadora: Patates. (Kn.)

banadura: Domates. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [banadora: Ky.], [banadur: Ky.], [banadur: Ky.], [banatura: Ank.]

bara barmak: Bir çeşit ot. (Nğ.)

barak: Bağlara dadanan sarı renkli ve tüylü tırtıl. (Kn.)

baran: 1. Üzüm, meyve ağaçları ve bitkilerin dizisi. (Sv.) 2. Sebze fideleri, üzüm çubuğu ekmek için hazırlanan yer, çukur. (Sv.)

barana (I): Fasulye sırtığı ve üzüm çubuklarını dayamaya yarayan çatal ağaç, kazık. (Kn., Nğ.)

barana (II): Demir tırmık. (Ank., Es., Kn.)

baravuz [barayız]: Asma filizi, üzüm çubuklarının taze sürgünü. (Nğ.) [barayız: Kn.]

barı [bar, bari] : Bahçe duvarı. Çit, avlu duvarları üzerine konulan çalı çırpı, harçsız yapılan duvar, tarla sınırı, tarlaların alt yanına çekilen taş set, siper. (Ank., Es., Kn., Krş.) [bar: Ank.], [bari: Ank.]

barık: Yeşillik, çayırılık yer. (Sv.)

barılamak: Bağ, bahçe etrafını çitle çevirmek. (Kn.)

baribütün, bāribütün: Top çekirdekli bir kavun çeşidi. (Yz.)

barmakcak: Orakla ekin biçerken parmağa takılan tahta alet. (Krş.)

barsak: Ekinlerin başak tutma zamanı. (Ank.)

basangaç: Buğday ambarına inmek için duvara konulan basamak taşı. (Ank.)

baskın: Yağmurdan sonra toprağın üstünde teşekkül eden sert tabaka sebebiyle filizlenemeyen ekin. (Kn.)

basmağ: Gübre biriktirilen yer. (Sv.)

basra: Bağlardaki külleme hastalığı. (Ank.)

basırı: Bitki, bostan, bağ ve meyve ağaçlarına zarar veren bir hastalık. (Ank.)

bastırık: 1. Ot yığını, mısır sapı veya yaprağından yapılmış yığın. (Ank.) 2. Yağı çıkarılmak üzere keten tohumunu sepetlere istif etme. (Krş.)

bastırmak: Kaynak suyunu taş ve toprakla örterek ark içinde götürmek. (Kn.)

başak [başşak]: Tahıl ve meyveleri devşirdikten sonra geriye kalan döküntüler. (Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [başşak: Es., Nğ.]

başakcı [başakçı, başşakçı]: Başak toplayan ve bununla geçinen kimse. (Nğ.) [başakçı: Kn.], [başşakçı: Nğ.]

başaklamak [başahlamağ, başak etmek, başşahlamağ, başşaklamak]: Tahıl ve meyveleri devşirdikten sonra geriye kalan döküntüleri toplamak. (Kn., Ky., Nğ.)

[başahlamaḥ: Krş., Sv.], [başak etmek: Sv.], [başşahlamaḥ: Ky.], [başşaklamak: Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.]

başbaşı: Bulgur, buğday ve benzerleri kalburlandığı zaman kalburun üstünde kalan kısım. (Ank.)

başçivisi: Sabanın ökçesi ile okunu birleştiren parçaya çakılan ağaç çivi. (Ank.)

başlı durmak: Harman kalkıncaya kadar oradan ayrılmamak. (Ank.)

başlık [başlak]: Hissersiz, müstakil tarla. (Çkr.) [başlak: Çkr.]

başşak: Asmalardaki küçük salkımlar. (Nğ.)

başşak düzmek [baş düzmek]: Ekinin başak vermeye başlaması. (Ank., Sv.) [baş düzmek: Kn.]

batal: Çerçöp, tahıl içinde bulunan yabancı bitki tohumları. (Kn.)

batakla [batalak, batalga, batalkan, butalga]: Sazlık, bataklık, çayırlarda kapalı küçük bataklık. (Ank., Sv.) [batalak: Ky.], [batalga: Ank., Krş., Nğ.], [batalkan: Sv.], [butalga: Ank.]

bayam [baayem, bāyem, bıyam, bayamçıl]: Badem. (Ank., Es., Kn., Ky.) [baayem:Nğ.], [bāyem: Nğ.], [bıyam: Krş.] 2. Yabani badem. (Es., Kn.) [bayamçıl: Es.]

bayır: 1. Asma yetiştirmeye uygun toprak. (Kn.) 2. Otlak. (Ank.)

baytaran [baytıran]: İnce yapraklı, güzel kokulu “Kabe Süpürgesi” de denilen bir bitki. (Kn., Nğ.) [baytıran: Kn., Nğ.]

becen: Sebze bahçesinde tohum ekmek için açılan küçük çukur. (Kn.)

bedeliç: Taşlı, killi toprak tabakası. (Ank.)

bedel kılıç: Saban veya dövenin okunu boyunduruğa bağlayan ağaç kısım. (Kn.)

beketmek: Akar suyu kesmek. (Kn.)

beki: 1. Gediklere kapatılan şey, bir kapak çeşidi. (Kn.) 2. Bahçe ve tarlaların etrafına yapılan çit. (Kn.)

bel: Bahçe ekiminde kullanılan alet. (Sv.)

beldanat [beldenat, beydanat, bildanat]: Arabaya buğday vs. yüklemek ve harman savurmak için kullanılan üç, dört veya beş parmaklı, uzun saplı aygıt, yaba. (Kn., Nğ.) [beldenat: Kn., Ky.], [beydanat: Kn.], [bildanat: Kn.]

belemir: 1. Tanelerinden yağ çıkarılan bir çeşit ot. (Ky.) 2. Tohumları öğütülüp buğday ununa katıldığı zaman, hamuru esmer fakat lezzetli yapan bir çeşit bitki. (Ky.)

belişmek: Ağaç yaprağı. (Kn.)

belkanat: Harmanda kullanılan bir çeşit araç. (Krş.)

belleme: Toprağı bel ile işlemek. (Ank.)

bellemek: Bel ile bahçenin toprağını çevirmek. (Sv.)

ben: Meyvede, en çok üzümde olgunlaşma belirtisi. (Kn., Nğ., Sv.)

ben düşmek [benlenmek, bennenmek]: Meyve, en çok üzüm olgunlaşmaya başlamak. (Çkr., Es., Kn., Sv.) [benlenmek: Kn., Nğ.], [bennenmek: Ky.]

benek: Bir çeşit ot. (Kn.)

benekliköse: Tanelerinin karın kısmında benekler bulunan bir fasülye çeşidi. (Kn.)

bengilik: Küçük meyveli bir çeşit ot. (Sv.)

berçin: Sertleşmiş toprak, toprağı pek, katı olan arazi. (Ky., Nğ.)

berete: 1. Kayısı, zerdali. 2. Şeftali. (Sv.)

berge: 1. Kayısı, zerdali. (Sv.) 2. Şeftali. (Sv.)

beşmarmak: Beş dişli, tarak biçiminde tarım aleti, tırmık. (Ky.)

beşparmak: Arabaya ekin yüklemekte veya harman savurmakta kullanılan beş parmaklı, uzun saplı araç. (Kn.)

bet: 1. Ana arktan tarlaya su kesilen yer, bent. (Kn.) 2. Su yolu, ark. (Ank.)

bézermek: Ekin olgunlaşmaya başlamak. (Kn.)

bıçık: Çalılı, otlu, dikenli yer. (Çkr.)

bıçkı: Bağ budamaya yarayan dişli bıçak. (Sv.)

biğ: Tarlada açılan su yolu, ark. (Sv.)

bıkçı: Bıçkı. (Ank.)

bırakıntı: Ekilmeden bırakılan tarla. (Sv.)

bırçalık: Yumru köklü, yaprakları ince bir bitki. (Ank., Es., Sv.)

bıtbıt: İnce bulgur. (Nğ.)

bıyık: Asma filizi. (Ank., Ky.)

bicibici: Küçük, koyu yeşil yapraklı, sık yetişen bir ot. (Kn., Ky.)

biçer: Biçerdöver. (Aks.)

biçik: Su yolu. (Kn.)

bidek [büdük]: Yabani ağaçların yenmeyen meyvesi. (Ky., Yz.) [büdük: Kn.]

bider: Tohum. (Ky., Nğ., Sv., Yz.)

biğ: Tarla arkı. (Ky.)

bilezik yapma: Harmana gelen suyu döşek etrafında bilezik biçiminde yığma. (Sv.)

bimiz: Bir cins toprak. (Ky.)

biricik: Kireç ve çamurdan yapılan tahıl ambarı. (Yz.)

bir somar: On altı teneke buğday. (Ank.)

bitbit: Ufak bulgur. (Nğ.)

bittek (I): Gübre ve toprak karıştırılarak yapılan tahıl ambarı. (Kn.)

bittek (II): Verimli toprak, arazi. (Krş.)

bitter: Tohum. (Ky., Sv.)

bitgel [bitiğen, bitik, bitkel]: Verimli. (Ky., Sv.) [bitiğen: Ky.], [bitik: Kn.], [bitkel: Nğ.], [bitnel: Kn.]

bitirge: Kayısı. (Ky.)

bitirgen: Bir kayısı çeşidi. (Nğ., Nş., Ky.)

bitki: Ürün. (Es.)

boğaz: Genel olarak bitkilerin köke yakın yeri. (Nğ.)

boğaza çalmak: Değirmen taşının kasnağı un biriktirmek. (Ank.)

boğaz açmak: Bitki diplerindeki toprağı gevşetmek. (Ank., Kn., Nğ.)

boğaza girmek: Değirmende buğdayı değirmen sepetine boşaltmak, sıra almak. (Ank.)

boğaz doldurma: Mısır, kabak gibi bitkilerin diplerini çapalayarak toprakla doldurma. (Kn., Nğ.)

boğaz geçmek: Değirmende taşı döndüren milin çevresi delinerek tahıl çark evine akmak. (Nğ.)

boğaz kökü: Bitkilerin boğaza yakın kökleri. (Nğ.)

boluk: Olgunlaşmamış cevizin üzerindeki yeşil kabuk. (Ky., Sv.)

boncuk: Buğdayların içinde biten, ufak taneli, parlak, sert tohumlar. (Nğ.)

bor: Taşlık, işlenmemiş, sert toprak, ekilmemiş tarla. (Kn., Krş., Ky., Sv.)

boraza: Yeni kurulan asma çubuğu. (Ky.)

borcak: Sarı çiçekli yakılabilen bir ot. (Kn., Krş., Nğ.)

borhana [borana]: Çeltik tarlalarında öküze koşulan demir dişli bir araç. (Ank.) [borana: Ank.]

borola: Soğan tohumu. (Yz.)

boruk [boruh]: Dağlarda yetişen, kokulu, süpürge ve yakacak olarak kullanılan çalı, ot. (Ank., Krş., Ky., Sv., Yz.) [boruh: Sv.]

boruk: Zehirli bir ot. (Nğ.)

borza [burza]: Meyve fidanı. (Kn.)

bostan: 1. Kavun karpuz tarlası. (Krş.) 2. Sebze yetiştirilen bahçe. (Sv.)

bostan güzeli: Ayçiçeği. (Ank.)

bostirik: ay kenarındaki tarlaları su baskınından korumak için yapılan ağaç, taş set. (Ank.)

boz: Sürülmemiş, boz tarla. (Ky., Sv.)

bozartı: Tarlada, dağda yer yer görülen boz yer. (Yz.)

boz elma: Kış elması. (Nğ.)

bozik: Pancar. (Kn.)

boz yazı: Az ürün veren tarla. (Kn.)

boz toprak: Boz renkli, killi toprak. (Ank.)

böcü: Kurt. (Çkr., Kn., Ky., Nğ.)

bödük: Havuç. (Kn.)

bögürtlen [bögütlem]: Bögürtlen. (Kn.) [bögürtlem: Ank.]

böğsemek: Toprağın gevşemesi, yumuşaması. (Ank.)

böke: Büyüyememiş kavun. (Nğ.)

börtlek: Bir ot. (Sv.)

buğda [buldey]: Buğday. (Sv.) [buldey: Es.]

buğdaylık otu: Buğdaya benzeyen bir çeşit ot, yabancı buğday. (Es.)

buğlur: Bulgur. (Sv.)

bulguncuk: Ufak bulgur. (Ank.)

bulgurtavı: Tarlanın tohum ekilebilecek hali. (Ky.)

buli: Kiraz. (Sv.)

bullumbuç [bulumbuç]: İlkbaharda yaylalarda yetişen ve böreğe konulan soğan çeşidinden bir sebze. (Ky.) [bulumbuç: Kn.]

bulutu [buluti üzüm]: Özel bir rengi olan, iri taneli üzüm. (Ky.) [buluti üzüm: Ky.]

bulut vurgunu: Vaktinden önce sararmış ürün. (Es., Kn.)

bunar [biñar, buvar]: Çeşme, pınar. (Ank.) [biñar: Kn., Nğ.], [buvar: Sv.]

burç: 1. Dallardaki taze yaprak ve filiz. (Kn., Sv.) 2. Kışın hayvanlara yem olarak verilen söğüt, kavak gibi ağaçların yeşil kabuğu, filizi. (Sv.)

burçalık: Yer elması biçiminde, siyah kabuklu ve kırlarda kendiliğinden yetişen bir bitki. (Kn., Krş., Ky., Nğ.)

burnukızıl [burnuğızıl]: Bir erik çeşidi. (Kn., Nğ.) [burnuğızıl: Nğ.]

buruç: Meyvesiz ağaçların ilkbaharda verdikleri tohuma benzer şeyler. (Kn.)

burun: Samandan ayrılmış buğday yığını gözer denilen büyük harman kalburu ile elendikten sonra elde edilen temizlenmiş tahıl. (Krş.)

burunlatma: Saban demirinin ucunu onartma. (Ank., Kn.)

buturak: Ekinler içinde biten, yapışkan dikenli bir ot. (Kn.)

buzādişi [buzağidişi]: Danaburnu denilen ve bitki köklerini yiyen bir böcek. (Es.)
[buzağidişi: Çkr., Es., Kn.]

bük: 1. Akarsuya yakın bahçeler. (Ank.) 2. Çalılık, sazlık ve ormanların en sık olduğu yer. (Krş., Yz.) 3. Sulak, çeltik tarlalarının toplu olarak bulunduğu bölüm. (Ank.)

büllümbek [belimbek, bellimbek, bellinebek, bellümbek]: Papatya. (Ky., Sv.) [belimbek: Ky.], [bellimbek: Ky.], [bellinebek: Ky.], [bellümbek: Ky.]

büngüldek [böngüldek, büğleğen, büğlü, büngüdek, büngül]: Kaynak, pınar. (Ank., Çkr., Krş., Nğ., Sv., Yz.) [böngüldek: Sv.], [büğleğen: Ky.], [büğlü: Kn.], [büngüdek: Kn.], [büngül: Nğ.]

büngüldemek [böngüldemek, büğüldemek, büngülmek, büngümek, bünkmek]: Su topraktan kaynamak. (Ank., Çkr., Es., Kn., Krm., Krş., Sv., Yz.) [böngüldemek: Kn.], [büğüldemek: Ank.], [büngülmek: Es.], [büngümek: Es., Kn., Sv.], [bünkmek: Es.]

bürçüklü [bürçekli, bürçüklü]: Havuç. (Sv., Yz.) [bürçekli: Sv.], [bürçüklü: Sv.]

bürçekli: Kırlarda havuca benzeyen ve kendini yenileyen bir bitki. (Sv.)

büylü: Saban kulağı. (Sv.)

büzgülü: Kalın kabuklu, uzun taneli, dayanıklı, siyah üzüm. (Kn.)

C

cabalak: Ekin biçme makinesinin pervanesi. (Es.)

cacık: 1. İlbaharda tarlada biten ve yenilebilen otlar. (Ank., Kn., Nğ., Nş., Sv.) 2. Semizotu. (Ank., Es., Ky., Yz.)

cağlak [cağlan, cevrinti, çevrinti]: Suyun akıntı yeri, su çevirisi. (Ky.) [cağlan: Sv.], [cevrinti: Sv.], [çevrinti: Ky.]

calavlamak: Tarlalardan kısa zamanda çok ot toplamak. (Kn.)

calaz: 1. Mısır koçanı, sapı. [Ank., Sv.] 2. Cılız ekin. (Sv.)

can eriği: Kayısı. (Sv.)

can suyu: Fide veya fidan dikildiğinde verilen ilk su. (Krş.)

catal: Ekin sapı kaldırmakta kullanılan bir tarım aygıtı. (Nğ.)

cebel: Ekime elverişli olmayan yer, bozkır. (Sv.)

cecün: Harmanda aktarılacak hale gelmiş hububat sapı. (Çkr.)

ceç: Sapından ayrılmış tahıl yığını. (Ank., Krş.)

ceç görmek: 1. Buğday yığını harmanda ölçmek. (Es.) 2. Aşar zamanı, vergi memuru, harmanda kalan tahılı ölçtürüp kaldırılmasına izin vermek. (Nş.)

cehri: Küçük dağ eriği. (Sv.)

celep: Aşılanmamış meyve. (Sv.)

celim toprak [calim]: Killi toprak. (Kn.)

cerek: Taze çam fidanı. (Çkr.)

cerge [celge]: Bostan veya tarlalara yapılan basit kulübe, gölgelik. (Ks., Sv., Yz.)
[celge: Ky.]

ceş: Buğday yığını. (Kn.)

ceterlik: Ağaç fidanı. (Krş.)

cevşen: 1. Kabuğu kalın, dayanıklı, beyaz ve uzun taneli bir üzüm çeşidi. (Nğ.) 2. Kabuğu kalın, dayanıklı üzüm yaprağı. (Nğ.)

cıbara: Küçük üzüm salkımı. (Kn.)

cığa: Olgunlaşmış başak tanesi. (Ank.)

cığalamak: Bitki filizlenmeye başlamak. (Sv.)

cığıl: İri kumlu toprak. (Sv.)

cığla: Bir yıllık soğan. (Sv.)

cığlamak: Ekinler hep birden başak vermek. (Nş.)

cılaz: Gelişmemiş hububat. (Sv.)

cılban: Sulama işinde kullanılan suyun devamlı ve düzenli akmasını sağlayan su yollarını idare eden memur. (Sv.)

cılga: 1. Deste olarak dizilmiş ekin. (Ank., Çkr.) 2. Biçilmiş, bağlam yapılmamış ekin. (Ank.)

cılka: Su yolu. (Nğ.)

cinkıl [cimbı, cimbıl, cingil, cinkil, cümbül, çingil]: Küçük üzüm salkımı. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [cimbı: Sv.], [cimbıl: Sv.], [cinkıl: Nğ.], [cingil: Es., Ky.], [cinkil: Nğ.], [cümbül: Krş.], [çingil: Ank., Es., Kn.]

cırcır: Pamuk kozalarında pamuğu ve çekirdeğini birbirinden ayıran çıkırık. (Sv.)

cırlatan: Mayhoş tadı olan yaprakları sarılarak yemek yapılan geniş yapraklı bir bitki. (Nğ.)

cızı gariği: Karıklar içinde toprak yığınınından yapılan sınır. (Nğ.)

cici: Bitkilere zarar veren bir böcek. (Sv.)
cicik: Taze soğan yaprağı. (Ank.)
cilim: Killi toprak. (Sv.)
cimbar: Filiz, sürgün. (Ank.)
cimek: Tohumdan yetiştirilen çim. (Ank.)
cimile [cimille, cemille, cemilli]: Semizotu. (Kn.) [cimille: Kn.], [cemille: Kn.], [cemilli: Kn.]
cimit: Keten tohumu. (Çkr.)
cindarı [cinmisiri]: Kolay patlatılan, taneleri küçük ve sivri olan mısır. (Kn.) [cinmisiri: Nğ.]
cipil: Gelişi güzel yetişen fidan. (Sv.)
civduran: Biçildikten sonra tarlada kalan ekin. (Kn.)
civilgi [çivilgi]: Asma dalı. (Nğ.) [çivilgi: Nş.]
cizgiç: Biçilen ekinlerin başaklarını toplamaya yarayan tırmığa benzer bir çeşit aygıt. (Kn.)
cizi: Tohum ekmek için pullukla açılan yer, karık. (Ank.)
çoğmert: Bereketli, çok verimli toprak. (Nğ.)
coruk: Fidan. (Ky.)
cölle: Mısır tanesi. (Kn.)
cüçük (I): Soğanın tohum veya uzun sert yaprağı. (Kn., Nğ.)
cüçük (II): Çekilmiş ince bulgur. (Nğ.)
cücüklenmek [cücüklemek]: Filizlenmek, yeşermek. (Es., Kn., Sv.) [cücüklemek: Sv.]
cükcük deliği: Sabanda ok ile ökçenin birbirine eklenmesi için açılan delik. (Kn.)
cüt: 1. Ekin ekmekte kullanılan alet. (Sv.) **2.** Sürülmüş tarla. (Sv.)
cüzüm: Üzüm. (Kn.)

Ç

çadırgaç: Hafif ateşte kavrulmuş buğday başakları. (Ky.)
çağa: Çapa. (Kn.)
çağala [çağla, çaala, çağle, çala] : Olmamış meyve. (Ank., Kn., Sv., Yz.) [çağla: Kn.], [çaala: Nğ.], [çağle: Kn.], [çala: Es., Krş., Sv.]

çakıla gelmek: Meyvenin çok bol olması. (Nğ.)

çakıl nohut: Sert ve cılız nohut. (Kn.)

çakırca: Pamuk kozasının açılmak üzere olan durumu. (Ank.)

çalak (I): Biçilen ekinlerin bir sırada olması. (Ank.)

çalak (II): Olmamış karpuz. (Ky.)

çalak (III): Tırpanın açtığı yol. (Ank.)

çalarmak: Ekinler veya meyvelerin olmaya yüz tutması. (Çkr.)

çalgın [çalık]: 1. Sıcak veya soğuktan gelişemeyerek cılız kalan ekin. (Ank., Kn., Nğ., Sv.) [çalık: Es., Kn.] 2. Donmuş veya hastalıklı meyve. (Es., Sv.)

çalınlık: Yağmur etkisiyle buğday ve meyvelerde olan hastalık. (Nğ.)

çalıbasan: İri ve sert taneli, uzun saplı ve kılçıklı bir cins buğday. (Ank., Ky., Yz.)

çalım: Tırpanın bir vuruşta biçtiği ot. (Es.)

çalınmak: Ekinin rüzgar veya sıcaktan bozulması. (Es.)

çalkalamak: Kalburdan geçirmek. (Kn.)

çalkantı: Elenen tahılın kalbur üstünde kalan çöpleri. (Es., Nğ.)

çanak [çanaḥ]: Üç okkalık bir tahıl ölçeği çeşidi. (Sv.) [çanaḥ: Sv.]

çanaklamak: Ekin iyice kök salmak. (Nğ.)

çap: Tahıl ölçeği. (Ank.)

çapraz: Buğday ve arpa karışımı. (Ky.)

çaral: Az ürün veren kuvvetsiz toprak. (Ank.)

çatalca: Buğday ve arpa tanelerinin içinde bulunan ot tohumu. (Kn.)

çatırgaç: Firik buğday başaklarının saplarıyla beraber yakılmasından yapılan kavurga, ütme. (Ky.)

çavdırma: Tarlayı baştan savma sulama. (Kn.)

çayramak: Ekinin susuzluktan kurumması. (Krş.)

çebişleme [çepit]: Salkımında kurumuş üzüm. (Yz.) [çepit: Ank.]

çec etmek [cec etmek]: Samanından ayrılmış taneleri kalburdan geçirerek yığmak. (Kn.) [cec etmek: Sv.]

çeç [cec, ceç, çec, çeş]: Savrularak samandan ayrılmış tahıl yığını. (Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [cec: Ank., Yz.], [ceç: Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Yz.], [çec: Es., Nğ., Sv.], [çeş: Es., Kn.]

çeç etmek: İri samandan buğdayı ayırmak. (Kn.)

çedeme: Keten tohumu. (Ky.)

çedene [çetene, çetine]: 1. Kendir, kenevir tohumu. (Kn., Ky., Nğ. Sv. Yz.) [çetene: Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.], [çetine: Kn., Nğ.] 2. Keten tohumu. (Sv., Yz.) 3. Buğday kavurgası. (Yz.)

çefkel: Saban demirinin çamurunu temizlemek. (Çkr.)

çek: Harmanda sap yığınlarını yıkmak için kullanılan uzun saplı çengel. (Kn.)

çekel: Sabanı temizleyen alet. (Ank.)

çekiş: Ekin biçerken tırpanların ağzına vurdukları demir parçası. (Sv.)

çekme: Harman çekmeye yarayan ucu eğri bir ağaç. (Sv.)

çekmen: Tırmık. (Ank.)

çele: Taze fasulye. (Sv.)

çelki: Bağ kulübesi. (Kn.)

çelte: Deriden yapılan kalbur. (Kn.)

çemlenmek: Çimlenmek. (Kn.)

çeñe: Sabanın sürgü demiri takılan ucu, eğek. (Ky.)

çenevir: Arpa, buğday ve çavdar gibi hububatı elemeye yarayan seyrek kalbur. (Ky.)

çepel [çepelli]: Toz, saman, yoz tohumlarla karışık hububat. (Ank., Çkr., Es., Kn., Nğ., Yz.) [çepelli: Nğ., Nş.]

çepin [çepen]: Küçük çapa. (Ank., Es.) [çepen: Ank.]

çepinlemek: Tarlayı çapalamak. (Es.)

çerik: Altı kiloluk bir hububat ölçüsü çeşidi. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.)

çetele: Kendir tohumu. (Ank.)

çeten [çetene, çiti] (I): Saman taşımak için kağınlara konan büyük sepet. (Ank., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [çetene: Nğ.] [çiti: Nş.]

çeten (II): Kenevir tohumu. (Nğ.)

çeten (III): Saman ölçü birimi. (Sv.)

çeten (IV): Çitten yapılmış ambar. (Es.)

çetlik: Pirinç tarlası. (Ank.)

çevirme (I): Etrafı duvarla veya çitle çevrilmiş küçük bahçe. (Ky., Sv.)

çevirme (II): Ekin desteleri yığın yapılırken konan birinci sıra. (Çkr.)

çevlik [çevlük, çevrik, çevrük, çevürme]: Etrafı çevrilmiş bahçe veya tarla. (Nğ., Sv., Yz.) [çevlük: Nğ., Sv.], [çevrik: Ank., Kn.], [çevrük: Sv.], [çevürme: Sv.]

çevşen: Yaprığı sarma yapmak için elverişli bir üzüm çeşidi. (Nğ.)

çevürmek: Bahçenin etrafını dikenli ağaçlarla çevirmek. (Sv.)

çeyil: Verimsiz toprak. (Ank.)

çıkım: Tarla sürülürken çapalanırken veya ekin biçilirken 1,5- 2 metre genişliğinde ayrılmış tarla boyunca uzanan bölümlerin her biri. (Çkr., Ky., Sv., Yz.)

çıklamak: Toprağa atılan tohumun çimlenmeye başlaması. (Yz.)

çılıpık: Cılız üzüm. (Kn.)

çirmar: **1.** Evlek, tarlanın tohum atılmadan önce saban iziyle bölünen kısımlardan her biri. (Sv.) **2.** Tarlayı sulamak için açılan su yolu. (Sv.)

çırpı: Asmanın kesilmiş kuru dalları. (Ank.)

çitlamak: Meyve ve sebzenin çiçeklerinin açılması. (Nğ.)

çivgın [çivgın, çivgin]: Ağaçların verdikleri yeni sürgün, filiz. (Kn., Nğ.) [çivgın: Ank., Kn.], [çivgin: Kn.]

çızı: Tarlada pulluğun bir kez geçtiği yer, karık. (Krş.)

çıcik: Bir karış kadar yükselmiş ekin. (Ank.)

çifimotor: Traktör. (Kn.)

çiğindirik [çiğirdik]: Filiz, taze yaprak. (Kn.) [çiğirdik: Ank.]

çikot: Havuç. (Kn.)

çikracak: Pamuğu tohumundan ayıran araç. (Ank.)

çil: Topraktan yeni çıkan bitki, ekin. (Nğ., Sv.)

çilemek: Sulamak. (Kn.)

çilingir (I): İri gözlü kalbur. (Ky., Sv., Yz.)

çilingir (II): Sulu verimli toprak. (Ky.)

çillenmek [çillenmek, çiltermek, çillemek, çillemek, çillemmek, çilleşmek]: **1.** Çimlenmek, yeşermek. (Ank., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [çillenmek: Nğ., Sv.], [çiltermek: Nğ., Nş.], [çillemek: Yz.], [çillemmek: Sv.], [çilleşmek: Nğ.] **2.** Ekmek küflenmek. (Es.)

çiltim: Küçük üzüm salkımı. (Krş., Nş.)

çim: Sebze fidelerinin genel adı. (Ank., Es.)

çimeşlenmek: Bitki tohumlarının filizlenip yeşermesi. (Nğ.)

çinebaşı: İri gözlü taneleriyle taş toprak karışık olarak harmanda kalan küçük yığın. (Ank.)

çinedir [cinar, çimeder, çinağar, çine, çineder, çineğir, çiner]: İri gözlü kalbur. (Kn., Nğ., Nş.) [cinar: Ank.], [çimeder: Kn.], [çinağar: Nş.], [çine: Ank.], [çineder: Kn.], [çineğir: Ank., Ky., Nş.] [çiner: Ank., Nğ., Nş.]

çingil: Küçük üzüm salkımı. (Ank.)

çinik [camak]: Sekiz kiloluk bir hububat ölçüsü, şinik. (Krş., Sv., Yz.) [canak: Sv.]

çiper: Bahçenin kenarına dikenli bitkilerden yapılan çit, koruluk. (Sv.)

çipil: Verimsiz veya kalitesiz toprak. (Ank.)

çirtim: Küçük üzüm salkımı, salkımcık. (Sv.)

çit [çitlik]: Sebze bahçesi. (Sv.) [çitlik: Sv.]

çiten: Bahçe ve ağılların etrafına çekilen çit. (Es.)

çitil: 1. Sebze fidesi. (Ank., Kn., Krş.) 2. Fidan. (Ank., Ky., Sv.)

çitimek: Fideyi yan yana sıkışık dikmek. (Nğ.)

çivril: Pırasa. (Kn.)

çivt: Saban takımı. (Nğ.)

çiyil: Küçük taneli nohut. (Kn.)

çiyirdek: Yeni büyümekte olan çayır. (Kn.)

çiyit: 1. Pamuk tohumu, çekirdeği. (Kn., Sv.) 2. Meyve ve sebzelerin çekirdeği, tohumu. (Sv.)

çizi [cızı, cızık, cizi]: 1. Tohum ekmek için pullukla açılan yer, karık. (Kn.) [cızı: Nğ., Sv.], [cızık: Nş.], [cizi: Ank., Ky.] 2. Tarlada su yolu. [cızı: Krş.] 3. Bahçede sebze dikilen küçük bölümler. (Kn.)

çoka: Tarla ve bağlardaki taş yığını. (Kn.)

çokek: Bataklık, sulu arazi. (Ky.)

çonça: Sarımsak. (Ank.)

çoraş: Verimsiz toprak. (Ank.)

çotul: 1. Taze buğday kavurgası. (Çkr.) 2. Mısır. (Çkr.)

çöğür: Fidan. (Kn., Sv.)

çömelen: Kılçıksız bir fasulye çeşidi. (Ank.)

çömelti (I): Tarlada yığınların yanına yapılan küçük küme. (Çkr.)

çömelti (II): Tarla bekçisinin durak ve gözetleme yeri. (Kn.)

çöplöv: Ay çiçeği. (Kn.)

çöte [çövmel, çövte]: 1. Orakla biçilen ekinleri toplamakta kullanılan ucu eğri değnek (Kn.) [çövmel: Kn.], [çövte: Kn.] 2. Sebzelerin arasındaki otları temizlemek için kullanılan küçük çapa. (Ank., Çkr.)

çötel: Taze buğday başaklarının ateşte kavrulması. (Ank.)

çötelemek: Çapalamak. (Ank.)

çutol: Mısır. (Çkr.)

çükündür [çükündürük]: 1. Pancar. (Ank., Es., Kn.) [çükündürük: Ank.] 2. Lahana. (Krş.)

D

- daban (I):** Bir yerin, yamaçtaki tarlanın alt kısmı, eteği. (Es., Ky., Nğ., Sv.)
- daban (II):** Sürgü, tırmık. (Ank., Çkr.)
- daban (III):** Taşsız, düz ve verimli toprak, tarla. (Ank., Es., Kn., Sv.)
- dağan: 1.** Meyve toplamaya yarayan üç ayaklı ya da tek ayaklı uzun merdiven. (Kn.)
- 2.** Asmaların altına destek olarak konulan çatal kazık. (Ank.)
- dahat:** Lahana. (Ank.)
- dahra:** Bir çeşit budama bıçağı, tahra. (Ank., Çkr., Es., Kn., Nğ., Sv.)
- dal (I):** Lahana ya da yaprağı. (Sv.)
- dal (II):** Ağaç. (Ank.)
- daldız: 1.** Döven. (Yz.) **2.** Döven taşı. (Yz.)
- dallamak [dallamağ]:** Budamak, seyreltmek. (Nğ., Sv., Yz.) [dallamağ : Sv.]
- damak:** Kıraç arazi ile ekin veren araziye birbirinden ayıran bölge. (Kn.)
- dank [dag]:** Pancar, şeker pancarı. (Sv.) [dag: Sv.]
- darazlamak:** Toprağı iki defa sürmek. (Kn.)
- darbız [darus, darust]: 1.** Nemli toprak. (Kn.) **2.** Hasattan sonra tarlayı sürerek, nemlendirerek tava getirme, tavlanmış toprak. (Ky., Sv.) [darus: Sv.] [darust: Sv.]
- darende:** Kendisi ve çekirdeği uzun ve tatlı, çok kokulu iyi cins bir kayısı çeşidi. (Nğ.)
- dartma [datma]:** Tarlaya ark açmak, tarlayı parçalara ayırmak için iki kişi tarafından kullanılan büyük kürek. (Kn., Krm., Nğ.) [datma: Nğ.]
- dartma çekmek:** Dartma denilen kürekle, bostan ve tarlalarda su yolu açmak. (Nğ.)
- dartmak:** El değirmeninde bir şeyler öğütmek. (Çkr.)
- daylı artığı:** Dertli, yamrı yumru, hastalık geçirdiği için olgunlaştığı vakit bile işe yaramayan meyve. (Nğ.)
- dazlak:** Ham meyve. (Ky.)
- debertmek:** Toprağı kazmak. (Nğ., Sv.)
- değgin:** Soğuk su vurmuş bitki, meyve. (Ky.)
- değirmenci üzümü:** Siyah bir üzüm çeşidi. (Ky.)
- değmek:** Olmak, olgunlaşmak (meyve). (Ky., Sv.)
- delibuğday:** Kunduru denilen buğday çeşidi, kırmızı buğday. (Çkr.)
- delice:** Ekin azmanı. (Ky.)
- delikiraz:** Bir kiraz çeşidi. (Ky.)

demiralan: Kumlu toprak. (Ank.)

demirli: Onbeş kilo buğday alan bir ölçek. (Sv.)

dene: 1. Tahıl. (Ank., Kn., Ky., Ng., Sv., Yz.) 2. Kabuğu dövülerek soyulmuş buğday, aşlık. (Çkr., Es.)

denebaş: Ekilir ekilmez üzerine yağın kış ekini. (Kn.)

deñek: Hıyar, patlıcan vb. sebzelerin sapı. (Ank.)

denelemek: Tane haline getirmek. (mısır, arpa, buğday için kullanılır.) (Kn., Ng., Sv.)

dennemek: Toplamak, ayırarak, seçerek toplamak. (Es., Sv.)

deper otu: Havuç. (Es.)

depgi [depcek, depçek, depgü, depki]: Bel denilen tarım aracının ayakla basılacak tahta kısmı. (Krş., Ng.) [depcek: Sv.] [depçek: Ky.], [depgü: Sv.], [depki: Kn., Ng.]

depme: 60- 70 teneke buğday yün çuval. (Ky., Sv.)

derme: Hasat vakti. (Ky.)

dermek: Ekini biçip toplamak. (Kn., Ky.)

dermen: Değirmen. (Ank.)

desde: Buğday vb. bitki demeti. (Krş.)

destebasan: Erken olgunlaşan bir armut çeşidi. (Ank.)

deşirmek [dişirmek, döşürmek]: Devşirmek, toplamak. (Kn., Ng., Nş., Sv.) [dişirmek: Kn., Ky., Ng.], [döşürmek: Sv.]

deşte: Kıraç kavun ve mısır tarlası. (Es.)

deştiye: Susuz tarlada yetişen mısır, darı, pancar. (Kn.)

devediş: Sarı, iri taneli bir buğday. (Ank.)

devegözü: 1. İri, yuvarlak taneli, kabuğu kalın ve sert siyah üzüm. (Kn.) 2. Kalın kabuklu, büyük taneli, sulu, beyaz üzüm. (Kn.)

devek: 1. Asma kütüğü. (Ank., Çkr.) 2. Fasulye, kabak, bostan gibi bitkilerin sebze ve meyvesi alındıktan sonra kalan kısmı, gövdesi. (Çkr.)

develik: Hardal denilen bitki. (Kn.)

deveturpu: İlkbaharda kırlarda yetişen, tere gibi baharlı olan yaprakları yenilebilen bir ot. (Ng.)

devramel [devranber, devrekamber, devriamber, devrianber]: Ayçiçeği. (Krş.) [devranber: Ng.], [devrekamber: Kn.], [devriamber: Kn.], [devrianber: Krm.]

dığdır: Hasta ağacın ufak kalan, büyümeyen meyvesi. (Ng.)

dığrak: 1. Erken olgunlaşan, sarı renkli, kısa saplı bir buğday çeşidi. (Çkr., Kn.) 2. Harman zamanı ilk elde edilen ürün. (Kn., Ky.)

dıhıs: Üstüne basılmış, sert toprak. (Krş.)

dıkız [dikkız]: Sarı, yapışkan bir toprak. (Ank., Krş., Ky.) [dikkız: Sv.]

dılacan: Cılız ot. (Nğ.)

dımışkı: İri taneli, beyaz, tatlı üzüm. (Kn.)

dımışkılamak: Toprağı çapalamak, düzeltmek. (Nş.)

dıraf etmek: Düven sürerken öküzlerin yönünü değiştirerek, içteki öküzü dışa, dıştaki öküzü içe getirmek. (Kn.)

dırağan: Geç olgunlaşan, pembe renkli, uzun saplı, sert bir kiraz çeşidi. (Kn.)

dıranı: Erken olgunlaşan, siyah renkli, sert bir üzüm çeşidi. (Krş.)

dırımak: Tarladaki ürünü tırmıkla toplamak, tırmıklamak. (Aks.)

dırmık [dırmık, dırmıh, dırtmık, dıtmıh, dıtmık]: Bir tarım aracı, tırmık. (Es., Nğ., Sv., Yz.) [dırmık, dırmıh: Krş., Sv.], [dırtmık: Kn., Nğ.], [dıtmıh: Nğ.], [dıtmık: Ky., Nğ.]

dırtmıklamak: Biçilmiş ekinlerin döküntülerini tırmık ile tarayarak toplamak. (Kn.)

dıyrak buğday: Uzun, kırmızı renkli, nemden az etkilenen bir buğday çeşidi. (Kn.)

dızlak: Otsuz, çıplak, düz yer, kumlu, çorak arazi. (Kn., Nğ.)

dib: Şeker pancarı. (Sv.)

dibi kılı: Domates. (Kn.)

diblemek: Dikilen ağacı yerine iyice oturtmak. (Sv.)

diğircik: İlkbaharda ağaçların tomurcuk veren yerleri, göz. (Ank.)

diğrek: Meyve ve sebzelerin sert, diri hali. (Krş.)

diğremek: Meyve ve sebze sertleşmek, gevrekleşmek. (Krş., Ky.)

dikarı: En iyi cins, fevkalade (tahıl). (Ky.)

dike: Çapa. (Kn., Sv.)

dikme (I): 1. Fide. (Ky., Nğ., Nş.) 2. Tohumluk soğan, ıska. (Kn.)

dikme (II): 1. Fidan, yeni dikilmiş fidan. (Ank., Çkr., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.)
2. Çelikleme yoluyla dikilen kavak ve söğüt fidanı. (Ky.)

dilit: Taneleri irili ufaklı olan bir üzüm çeşidi. (Ank.)

dilguyruğu: Salkımları tilki kuyruğu biçiminde uzun, beyaz ve sık taneli bir üzüm çeşidi. (Nğ.)

dilme: Küçük toprak parçası, tarlanın bir parçası. (Ank., Nğ.)

dimlit [dimrit, dirmit, dirnit]: 1. Erken olgunlaşan bir siyah üzüm çeşidi. (Kn.) [dimrit: Kn., Sv.] [dirmit: Krş., Ky.], [dirnit: Sv.] 2. Bir siyah üzüm çeşidi. (Ky.)

dimit: Meyvesi erken olgunlaşan ağaç. (Ank.)

dink [dik]: 1. Tahılın kabuğunu yumuşatmaya ve ayırmaya yarayan değirmen. (Çkr., Krş., Nđ., Nş.) [dik: Çkr.] 2. Tahılın kabuğunu ayırmaya yarayan büyük taş dibek. (Es., Nđ.) 3. Değirmenin mili. (Ky.)

dip: 1. Havuç. (Sv.) 2. Lahana. (Sv.) 3. şalgam. (Kn., Ky., Sv.)

dip ışkını: Ağaçların, üzüm kütüklerinin dibinden çıkan sürgün, piç. (Krş.)

dip teveği: Üzümlerin kütüklerinin dibinden fişkırın sürgünler. (Nđ.)

dirgen [dirgen, diğnen, dirget, divran, diyren]: Harmanda sapları yaymaya yarayan demir ya da tahtadan yapılmış ucu çatallı tarım aygıtı. (Aks., Ank., Çkr., Es., Kn., Krş., Ky., Nđ., Sv., Yz.) [dirgen: Ank., Nđ., Yz.], [diğnen: Nđ.], [dirget: Ky.], [divran: Nđ.] [diyren: Es.]

dirken: Asma çubuğu. (Kn.)

dirmit: Taneleri uzun ve tek çekirdekli beyaz üzüm çeşidi. (Yz.)

disik: Pulluk. (Kn.)

dişemek: Döven taşlarını değiştirmek, dövene diş takmak. (Es., Kn., Ky.)

dişenti: Değirmen taşı dişendikten sonra meydana gelen taş parçaları, una karışan kırıntılar. (Nđ.)

divelek: Ham kavun, kelek. (Krş.)

divlek [divle, divlik, düğlek, düyülek]: 1. Kalın kabuklu, olgun kavun. (Kn., Nđ., Yz.) [divle: Nđ.] 2. Olgun, ufak kavun. (Kn., Krş.) [divle: Nđ.], [divlik: Kn.], [düğlek: Sv.], [düyülek: Sv.]

dizi: İncir. (Kn.)

dodanak: Ekin kaldırmaya yarayan üç çatallı tahta tarım aygıtı. (Nđ.)

doğum: Frenk üzümü. (Kn.)

dokumak: Ağaçtaki meyveyi toplamak için sırkla vurarak düşürmek. (Ank., Çkr.)

dolu: Kile denilen ve 24 kilo buğday alan bir tahıl ölçeği. (Kn.)

domalan: Yer elması. (Es., Sv.)

domata [domat, domatis]: Domates. (Çkr.) [domat: Ky.], [domatis: Çkr.]

domațça: Patates. (Yz.)

dombay: Küçük ve yuvarlak bir hıyar çeşidi. (Nđ.)

domurmak [domarmak]: Ağaçların tomurcuklanması. (Kn., Nđ., Nş., Sv.) [domarmak: Kn.]

dondurma: Kışa doğru ekilen tohum. (Sv.)

don kesmek: Bitkilerin soğuktan bozulması, donması. (Ank., Kn., Ky., Sv.)

dorağotu [doroğotu, dorotu]: Dereotu. (Sv.) [doroğotu: Yz.], [dorotu: Yz.]

doyla: Killi, çorak toprak. (Çkr., Es.)

döğelek: İyi cins bir kavun. (Ank.)

döğme: Dövülüp kabuğa çıkartılmış buğday, yarma. (Kn.)

döğmelik: Yarma yapılacak buğday. (Kn.)

dökkel: Soğan, patates gibi sebzelerin dolgun, iyi cins olması hakkında kullanılır. (Ky., Nğ.)

dökülgen: Beyaz, ince kabuklu, akparmak da denilen bir üzüm çeşidi. (Kn.)

döküntü: Rüzgar ya da olgunluk nedeniyle dalından düşen meyveler. (Krş.)

döl dökmek: Kavun, karpuz, hıyar gibi sebzelerin ürün vermeye başlaması. (Ank., Çkr., Ky., Nğ.)

dölek (I): Tarlanın düz ve verimli kısmı. (Kn.)

dölek (II): Çok ürün veren. (Ky)

dölek (III): İyi cins bir kavun. (Ank.)

döle yatmak: Sebze, bostan gibi bitkilerin döl vermeye başlaması. (Nğ.)

dölüm: Eni ve boyu kırkar arşın olan bir yüzey ölçüsü, dönüm. (Nğ.)

dölüm başı: Çift sürmeye başlanılan yer. (Nğ.)

dömbel: Toprağa atılan çekirdeğin yeni sürmüş filizi. (Ank.)

dönek (I): Zamanla bozulmuş bitki tohumu. (Kn.)

dönek (II): 1. Eni ve boyu kırkar arşın olan bir yüzey ölçüsü, dönüm. (Yz.) 2. Tarlayı sürerken hayvanları yormamak için tarlanın ayrıldığı eşit parçalardan her biri. (Krş.) 3. Tarlada çift sürmeye başlanan yer. (Kn., Sv.)

dönerce: Tek demirli basit pulluk. (Es.)

döngel: Muşmula. (Ank., Çkr., Kn., Yz.)

dönüşük: Babadan kalma olup kardeşler arasında sırayla ekilip biçilen ortak tarla. (Çkr.)

dörthırha: Başağında dört sıra arpa taneleri bulunan bir arpa çeşidi. (Yz.)

dörtleme: Tarlayı dördüncü kez sürme. (Kn., Ky., Nğ.)

döşek [döşsek]: Dövülmek için harman yerine serilen ekin sapları. (Es., Ky., Nğ., Sv.) [döşek: Çkr., Krş., Nğ., Sv.]

dumbak: Kestane meyvesi. (Kn.)

durnadili: Taneleri uzun ve parlak olan bir buğday çeşidi. (Ank., Krş.)

dutak: Sapanı elle tutarak idare etmeye yarayan çatallı ağaç. (Ank., Sv.)

düğen [dugen, dügen]: Düven. (Es., Kn., Nğ., Sv., Yz.) [dugen: Krş.], [dügen: Sv.]

düğlek: Uzun ve kabuğu benekli bir kavun. (Ank.)

dülek [düğelek]: Kavun, iyi cins kavun. (Ank., Ky.) [düğelek: Ank.]

düren: Sebzelere, çiçeklere, ağaçların yapraklarına ve taze sürgünlerine dadanarak onları yiyen ve kıvrılarak kurumalarına sebep olan yeşil, siyah bir böcek. (Nğ., Nş.)

dürme: Biçilen otları üst üste koyarak yapılan yığın. (Ky.)

dürü: Bel denilen tarım aracı. (Sv.)

düvelek: Kokusuz, tatlı, küçük bir kavun çeşidi. (Es.)

düven: Harmanda buğdayın sapı ve tanesini ayırmaya yarayan ve hayvanlar tarafından çekilen ağaç alet. (Krş.)

E

ebece [ebicahal, ebucahil]: Küçük kavun ve karpuz. (Krş.) [ebicahal: Krş.], [ebucahil: Krş]

ebemkömesi [ebomeç, ebuğmeci]: Kendi kendine yetişen, yemeği yapılan bir ot, ebegümeçi. (Yz.) [ebomeç: Kn.], [ebuğmeci: Nğ.]

ebem ekmeği: Ebegümeçine benzeyen bir bitki. (Ank., Çkr., Krm.)

ebemgömeçi: Yabani pancar. (Ky.)

ebilgasım: Bir üzüm cinsi. (Krş.)

ebzeköget: Yemişi olan bir ağaç. (Kn.)

ecik: Yağmurdan ıslanmış buğday ya da arpa. (Sv.)

edivaran: İri bir üzüm çeşidi. (Ank.)

efil efil: Bitkilerin birdenbire büyüyerek dal budak salmasını anlatır. (Sv.)

eğçe: Tarlanın bayırımsı ve meyilli yeri. (Ank.)

eğdi: Yüksek dallardaki meyveleri toplamaya yarayan çatal ağaç. (Çkr.)

eğdi [eydi]: Sebze diplerindeki otları kesmeye ve sebzelerin diplerini kabartmaya yarayan bir çapa çeşidi. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [eydi: Nğ.]

eğek [eğenk]: 1. Sabanın el ile tutulan ağaç kısmı, tutak. (Ank., Çkr., Sv.) 2. Sabanın demir takılan ve biraz da toprağa giren kısmı, ökçe. (Sv.) [eğenk: Sv.] 3. Sabanın arka kısmı. (Sv.)

eğiş (I) : 1. Sebze fidelerinin diplerini hafifçe eşleyip yumuşatmak için kullanılan ucu eğri demir ağaç. (Nğ.) 2. Üvendirenin bir tarafında sabana tutturulan çamurları kazımaya yarayan demir ağaç. (Nğ.)

eğiş (II):1. Tahıl ve bostanları sulamak için sabanla açılan yol. (Ky.) **2.** Bostan ekmek için yapılan çift çizgi. (Ky.)

eğişmeç: Bostanın su yolu. (Ky.)

eğme: Altı okka buğday alan ağaç ölçek. (Nğ.)

eğrim [egrim]: Domates. (Kn.) [egrim: Kn.]

ekecek: Tohum. (Sv.)

ekelemek: Tohumu seyrek olarak saçmak. (Ky.)

ekelge: Ekin. (Nğ.)

ekili: Ekin ekilmiş yer. (Nğ.)

ekenek [ekelge]: Ekilecek, ekilmeye elverişli yer, tarla. (Ank., Kn., Ky., Sv.) [ekelge: Ank., Krm., Nğ., Nş.]

ekin kellesi: Başak. (Ank.)

ekinnege: Dağ aralarında ya da tepelerde, yamaçlar üzerinde bulunan düz ve verimli yerler. (Çkr.)

ekmek: Bir bitki elde etmek amacıyla toprağa tohumu gömmek veya atmak. (Sv.)

ekşikara: Büyük, siyah, sulu ve iri taneli bir üzüm çeşidi. (Kn.)

elcek [elçek]: **1.** Tırpanın el ile tutulan yeri. (Ank., Krş., Nğ., Sv.) [elçek: Ank.] **2.** Harman aygıtını çevirmek için kullanılan kol. (Sv.)

eldaş [eldaş üzümü]: Bir üzüm çeşidi. (Ky., Sv.) [eldaş üzümü: Ky.]

eldaşı: El değirmeni. (Sv.)

elenti: Arpa, buğday ve benzerlerinin kalburdan geçirilmiş kısmı. (Krş., Ky., Nğ.)

elik: Ekini biçmek için kullanılan alet. (Sv.)

ellik: Tırpanın elle tutulan yeri. (Ank.)

ellikleme: **1.** Ekin biçerken bir elin kavrayabildiği kadar kısmını avucunun içine alma. (Ank., Çkr.) **2.** Ekin destesi. (Ank.)

elme: Elma. (Ank.)

elpik: Çürümüş meyve ve organ. (Kn.)

elpimek: Meyve çürümek. (Kn.)

emen (I): Çukur, bağ çubuğu, ağaç ya da sebze dikmek için açılan çukur. (Ank., Es., Kn., Yz.)

emen (II): Palamut meyvesi, pelit. (Kn.)

emeksan: Bir erik çeşidi. (Ank.)

emit: Ağaç budağı. (Nğ.)

endek: İyi yetişmeyen hayvan ya da bitki. (Kn.)

enedut: Ekin demetlerini arabaya koymak için kullanılan bir araç. (Nğ.)

enek (I): 1. Sabanın el ile tutulan yerinden demir takılan yerine kadar olan kısım. (Sv., Nğ.) 2. Saban demirini taşıyan gövde kısmı. (Ank., Ky., Sv., Yz.)

enek (II): Kayısı çekirdeği. (Nş.)

enekeç: Tarla işlerinde birbirlerine yardım eden kimseler. (Es.)

eneme: 1. Tohumluk buğday. (Kn.) 2. Yeni yetişen çam fidanı. (Ank.)

engez: Saban. (Nğ.)

engil: Üzüm çubuklarının ince ve uzun dalları. (Krş., Ky., Sv.)

engili buğday: Ak buğday. (Kn.)

engir: 1. Üzüm çubuğunun kökünden çıkan sürgünler. (Ky.) 2. Asma ya da kütüğün taze çubuğu. (Ky.)

engiz: 1. Ağaç filizi. (Krş.) 2. Biçilmiş tarla, anız. (Krş.)

enlerci: Ekin toplayıcıların sağında ve başında duran adam. (Kn., Krm.)

eprimek: Elma, armut, ve ayva gibi yemişlerin dura dura olgunlaşması. (Nğ.)

ereğil otu: Havuç. (Kn.)

erel otu: Havuç. (Kn.)

ergenet: Kırmızı saplı, beyaz taneli bir üzüm çeşidi. (Kn.)

ergin: Çürümeye yüz tutmuş meyve. (Kn.)

erkek üzüm: Şırası az çıkan, kalın kabuklu üzüm. (Ank., Kn.)

erkenet: Bir üzüm çeşidi. (Kn.)

erpik: Zamanı geçmiş meyve. (Kn.)

esebalı: Bir üzüm çeşidi. (Kn., Ky.)

eşek eriği: Uçları sivri ve uzun olan yeşil erik çeşidi (Sv.)

eşemene: Hafif ekşi tatta, yeşille siyah karışımı kabuğu olan çok güzel kokan bir meyve çeşidi. (Kn.)

eşgi: Limon. (Nğ.)

eşkin: Filiz, sürgün. (Sv.)

eşşeklenmek: Meyve çeşitlerinin kabuğunun katılaşması. (Nğ.)

et toprak: 1. Yumuşak ve tavlı toprak. (Çkr., Es., Kn., Nğ., Sv.) 2. Kili toprak. (Ky., Nğ.) 3. Kırmızı renkli toprak. (Nş.)

et üzümü: Dolgun, sulu üzüm. (Ank.)

eveyik: Sarı renkte çok özlü bir buğday çeşidi. (Sv.)

evin: 1. Buğday tanesinin olgunlaşmamış içi, özü. (Kn., Nğ.) 2. Tohum. (Kn.) 3. Ürün, tanelenmiş ürün. (Kn.) 4. Saman haline gelmiş ot. (Ank.)

evin bağlamak: Ürün tanelemek, tane bağlamak, olgunlaşmak. (Kn.)

evinlenmek: Olgunlaşmak (buğday, arpa vb. için). (Kn.)

evinli: Özlü (buğday, arpa vb. için). (Kn.)

evinsiz: Özsüz (tahıl için). (Kn.)

evlek: **1.** Tarlaya tohum ekmek saban iziyle bölünen kısımlardan her biri. (Es., Kn., Krş., Ky., Ng., Sv.) **2.** Bahçelerde sebze vb. şeyleri dikmek için ayrılan parçalardan her biri. (Ank., Çkr., Es., Kn., Ky.) **3.** Bahçe ve tarlalarda açılan su yolu. (Sv.) **4.** Bahçede sebze ekmek için ayrılan bölümler. (Ank.)

evlek kırmak: Sürülecek tarlayı eşit parçalara ayırmak. (Ky.)

evsecik: Tahılın taşlarını ayıklamakta kullanılan budaksız ağaçtan yapılmış az kenarlı tepsi. (Sv.)

evselemek [efsmek, evsemek, evsimek]: Tahılın içindeki yabancı cisimler evsecik denilen kap içinde savurarak temizlemek. (Krş., Ng., Yz.) [efsmek: Yz.], [evsemek: Ng., Sv.], [evsimek: Ank., Kn., Ng.]

evsmek (I): Tahılın içindeki yabancı cisimleri, çöpleri elle ayıklamak, üzerinden üzerinden almak. (Kn.)

evsmek (II): Harman aktarıldıktan sonra diğren saplarını yüze çıkarmak. (Es.)

evüs: Çift sürülürken sabanın açtığı yol, iz. (Sv.)

eylemek: Un yapılan buğday ve diğer tahılları kalburlayıp kesmüğünü ayırmak. (Kn.)

eyner: Tarla çapalanır ya da ekin biçilirken tarlanın ilk önce işlenmeye başlanan parçası. (Kn.)

eysebak: İri taneli bir üzüm çeşidi. (Kn.)

F

fakfakı: İri ve sulu zerdali. (Es.)

farşak: Kalın kabuklu üzüm. (Kn.)

fasal: Tahıl, sebze, meyve gibi şeylerin döküntüsü. (Kn.)

fasıl: **1.** Bezelye. (Ng.) **2.** Bezelye. (Ng.)

felemin: Buğday. (Kn.)

felte: Tırpanla ekin biçilirken yığılan ekinlerin sıra ile toplanması. (Ank., Es.)

ferез: Ekin biçildikten sonra tarlada kalan kısım. (Kn., Sv.)

ferik: Buğday başaklarının yeni sertleşmeye başladığı zamanki durumu. (Yz.)

fesliğan üzümü [fesliken]: Fesleğan gibi kokan bir üzüm çeşidi. (Ank.) [fesliken: Ank.]

feşken: Ağacın kökünde çıkan sürgünler. (Nğ.)

fidın: Yeni dikilen bağ. (Ky.)

findık cevizi: Küçük, kabuğu ince, üzeri pütürsüz ve beyazımsı bir ceviz çeşidi. (Nğ.)

fırnat: Orakla ekin biçildiğinde elde edilen ekin sapı demetçiği. (Krş.)

fişga: Tohumluk küçük soğan, arpacık soğanı. (Kn.)

fişkirdak: Su fişkirtan araç. (Ank., Nğ.)

ficik: Ağacın filizi. (Çkr.)

fidı: Fide. (Kn.)

fidit: Yeni dikilen bağ. (Ank.)

fiğen: Ekin destelerinden yapılan yığın. (Ank., Çkr.)

filçik: Sürgün, filiz. (Ank.)

fildirik: Koyun ya da keçi gübresi. (Sv.)

filik: Tahılın topraktan ilk yeşerip çıkan kısmı. (Çkr.)

finnas: Kerpiçten yapılmış üstü açık ambar. (Kn.)

firek [firenk, ferenk, frenk elması]: Domates. (Ank., Kn., Ky.) [firenk: Kn.], [ferenk: Krm.], [frenk elması: Ank.]

firek biberi: Küçük, kırmızı, yuvarlak ve çok acı bir biber çeşidi. (Nğ.)

firez: Biçilmiş tarlada kalan tahıl kökleri, anız (Ank., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

firezine ekmek: Ekin biçildikten sonra tarlayı sürdürüp tekrar ekmek. (Nğ.)

firik: Olgunlaşmaya başlayan tahıl. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

firt: Olmamış mısır. (Kn.)

fisare [fişare]: Ağacın kenarından, gövdesinden çıkan filizler. (Kn.) [fişare: Ky.]

fisik [fissik]: Sabanda iş demirini tabana tutturun demir çivi. (Sv.) [fissik: Ky.]

fisil (I): Küçük soğan, arpacık soğanı. (Sv.)

fisil [fiskil] (II): Filiz, sürgün. (Kn.) [fiskil: Nğ.]

fiskilen: Erik. (Kn.)

fişan: Sürgün, filiz. (Nğ.)

fişne: Vişne. (Nğ.)

fitire: Yeni yeşermiş bitkiler. (Kn.)

follu: Yeşil kabuğundan ayrılmış ceviz. (Kn.)

follus: Seyrek kalbur. (Kn.)

Frenk elması: Domates. (Ank.)

fücürme: Tohum çatlama. (Kn.)

G

gabak: Olgunlaşmamış karpuz, kavun gibi meyveler. (Yz.)

gabcık: Mısır koçanını örten yapraklar. (Kn.)

gaburcuk: Tahıl tanelerinin kabuğu, kapçık. (Ank.)

gadin barmak: Güzel kokulu, parmak üzümü. (Ank.)

gaga: Tomurcuk. (Ky.)

galiç [galuç]: Orak. (Ky., Sv.) [galuç: Sv.]

galıf: Tarla ve bostan bekçileri için tahtadan yapılmış kulübe. (Sv.)

gamçıtmak [gımcıtmak]: Bitkiyi kökünden değil de gövdesinden koparmak. (Ky., Yz.) [gımcıtmak: Ky.]

gamgak: Haşhaşın kellesi koparıldıktan sonra kalan sakı. (Es.)

gapaklamak: Ekilip de çamurdan çıkamayan ekin. (Ank.)

gapırcak: Tahıl kabuğu. (Nğ.)

gara tohum: Soğanın çiçekten sonraki küçük ve siyah renkli tohumu. (Kn.)

gara zirge: Yerken kütür kütür ses çıkaran siyah üzüm. (Ank.)

garıhmağ: Bostan sulanırken bölmenin düzgün olmaması yüzünden su karışmak. (Sv.)

garık [garıh] (I): Tarh, bölüm (tarla için). (Ank., Çkr., Es., Ky., Nğ., Sv.) [garıh: Nş., Sv., Yz.]

garık [garıh] (II): Bahçe ve bostanlarda, sulama için açılan ark, hendek. (Nğ.) [garıh: Nğ.]

gartmak: Bitki tazeliğini kaybetmek. (Kn.)

garuk [garuh] (I): Bağlarda arklar arasında kalan toprak parçası, karık. (Sv.) [garuh: Ky.]

garuk (II): Olgunlaşmamış üzüm. (Sv.)

gasıl: Hayvan yemi olarak kullanılan ve başakları olgunlaşmadan biçilen arpa. (Sv.)

gaskan: Ekime elverişli olmayan çorak toprak. (Sv.)

gavrama: Buğday biçmeye yarayan bir orak çeşidi. (Krş.)

gavuz: 1. Tahıl kabuğu. (Kn.) **2.** Kabuğundan ayrılmayan tahıl. (Ank.)

gay: Ekili olan tarlada tohumun toprak üstüne çıkmasına engel olan sertleşmiş kısım. (Kn.)

gayş: Kayısı çekirdeği. (Ank.)

gazgıç [gazguç, gazguluç]: Topraktan bitki kökleri vb. şeyleri çıkarmaya yarayan sivri uçlu değnek ya da madeni araç (Sv.) [gazguç: Sv.], [gazguluç: Sv.]

gebece: Başak vermeye başlayan ekin. (Ank.)

gebertleme: 1. Buğday ıslanarak şişme. (Çkr.) 2. Çekirdeği alınarak yarı kurutulmuş kayısı. (Ky.)

gebik: 1. Tatlı, sert, sıkışık toprak. (Ky.) 2. Killi toprak. (Ky.)

geceme [gecenes]: Çamur kazmaya yarayan övendirenin alt ucundaki demir araç. (Sv.) [gecenes: Es.]

gecev: Bağ ve tarla kıyılarına yapılan kulübe. (Kn.)

geçek: Verimsizleşen tarla. (Kn.)

geçinti: Tahılın kalbur altına geçen kısmı. (Nğ.)

ged: Tarlada biçilen otları bir yere toplamak için kullanılan iki uzun sıruk. (Sv.)

gede: Boyunduruğun sabana takılan kısmı. (Sv.)

gedel: Yamaçlar üzerine yapılan set set tarlalar. (Yz.)

gedele [gedeli]: Bağ çubuklarını toprağa daldırarak çoğaltma yolu, çelikleme. (Kn., Nğ.) [gedeli: Nğ.]

gedeleç: Asma kabağı. (Nğ., Nş.)

gedeli yatırmak [gediri yatırmak]: Bağ çubuklarını daldırma yoluyla çoğaltmak. (Nğ.) [gediri yatırmak: Krş.]

gedene: Tarlanın alt ve engin olan bölümü. (Ky.)

gedevet: Bahçe ve ekinleri sulamak için açılan su arkları. (Kn.)

gedik: Bahçe, bağ kapısı. (Kn.)

gedir [gediri]: Bağ çubuklarını çoğaltmak için toprağa daldırarak fidelenen dal. (Ky.) [gediri: Ky.]

gedne [gedine, getne]: 1. Set set tarlalar arasına çekilen duvar. (Ky.) 2. Set set basamak şeklinde tarla. (Ky.) [gedine: Ky.], [getne: Ky., Sv.]

gege: Meyve ve dallarını eğmek ya da davarları yakalamak için kullanılan ucu çengelli uzun sıruk. (Ank., Es., Sv.)

geğilli toprak: Kumlu, yumuşak toprak. (Kn.)

gehre: Bir tarım aracı, döven. (Ank.)

gelberi: 1. Tırmık. (Sv.) 2. Ağaç dallarını budamak için kullanılan eğri demir. (Sv.)

gelegemri: Kalın kabuklu bir üzüm çeşidi. (Kn., Sv.)

gelmir: İki yıl sürülmeyen boş tarla. (Sv.)

gelevir: Asma budandıktan sonra kesilip atılan yeşil filizler. (Ank., Yz.)

gelez: İyi yetişmemiş, cılız kalmış ekin. (Ky., Sv.)

gelgi: Buğday başaklarını yiyen zararlı bir hayvan çeşidi. (Sv.)

gelik: Tarla, bağ ve bahçelerde yapılan basit bekçi kulübesi. (Ank.)

gelin barmağı: Parmak ucu biçiminde üzüm. (Sv.)

gelin parmağı [gelin barmağı]: 1. Havuç. (Ank., Çkr., Es., Kn.) [gelin barmağı: Es., Kn.] 2. İri bir üzümçeşidi. (Sv., Yz.)

gelinti: Kendi kendine biten ekin. (Ky.)

geloğ: Tarla faresi, büyük fare. (Sv.)

gelüş: Orak. (Sv.)

gem (I): Düven. (Ky.)

gem (II): Harman yeri. (Ank.)

gemeve: Yarısi beyaz yarısi siyah üzüm. (Sv.)

gemre (I): Gübre. (Sv.)

gemre [gemri] (II): Son turfanda yetişen sert kabuklu, siyah bir üzüm çeşidi. (Kn.) [gemri: Kn.]

gen [genk, genyer, gey, gen toprak]: 1. Bir müdden sürülmeyerek boş kalmış ve otlakaplanmış tarla. (Es., Kn., Ky., Nğ.) 2. Ham araziden açılmış, hiç işlenmemiş, sürülmemiş tarla. (Ank., Çkr., Kn., Krm., Nş., Sv.) [genk: Ky.], [genyer: Ank., Kn., Sv.] 3. Yeni sürülmüş tarla. [gey: Sv.] 4. Otları ayıklanarak tarla haline getirilen dağlardaki sahipsiz yerler. (Nğ.) 5. Kabarık toprak. (Es., Sv.) 6. Bağları kuvvetlendirmek için hariçten getirilen taze toprak. (Nş., Ky.) [gen toprak: Ank.]

genevir: Kenevir tohumu. (Kn.)

gen salısı: Tarlaların dinlenmek için boş bırakıldığı yıl. (Kn.)

ger: Meyvelerin özsuğu. (Ky.)

gerdeme: Sulak yerde yetişen yenilir, yeşil renkli bir çeşit ot, tere. (Es., Kn)

gerdi: Sebze bahçelerinde ayrılmış küçük parçalar. (Nğ.)

gerelmek: Kayısı, erik vb. meyveler çağla halinden çıkıp olmaya yüz tutmak. (Krş., Nş.)

gerem: Verimsiz, tuzlu, çorak toprak. (Es., Kn.)

gergi: Ark kazarken amelelerin dörder kişi ile yaptıkları gruplar. (Ank.)

gerimşek: El değirmenlerinin üst taşının ortasındaki deliğe konulan ağaç ya da demir aygıt. (Sv., Yz.)

germe: Tarlaları sulamak için açılan sandık şeklinde çukur. (Sv.)

germicek: Değirmenlerde üst taşın dönmesini sağlayan, alt taşın ortasından yukarı taşa geçirilmiş batlı biçiminde demir ya da ağaç. (Sv.)

geve: Saban okuna takılan çivi. (Çkr.)

gevele [gedeğle, gedevle, geve çivisi, gevere, gevle]: Saban oku ile saban tabanını birbirine bağlayan çivi. (Kn.) [gedeğle: Nğ.], [gedevle: Ky., Nğ.], [geve çivisi: Kn.], [gevere: Krş.], [gevle: Sv.]

gever [gevar, gevel]: 1. Bahçe ve tarla sulamak için açılan ince su yolu, ark. (Ank., Es., Kn., Ky., Nş.) [gevar: Sv.] 2. Arklardaki suyun yolunu değiştirmek için önüne yapılan toprak. [gevel:Ky., Nş.] 3. Ark suyunu evleklere bağlamak için delinip konulan taş. (Ky.)

gever çalmak: Tarla ve bostanları sulamakta kullanılan suyun akış yönünü değiştirmek. (Kn.)

geverlemek: Sebze bahçesini ikinci kez sulamak. (Sv.)

gevermek: Bahçeyi sularken kürekle suya yol açmak. (Ank.)

gevik: Ekinin sap ve kabuğu, boş başak. (Kn.)

geviç: Orakçıların bir sıra halinde ekin biçmesi. (Sv.)

gevle: Yeni uzayan asma dalı. (Kn.)

gevremek: Ekinin biçilme zamanı geçmek. (Ky.)

geyicek [geyik elması]: Yabani elma. (Kn., Sv.) [geyik elması: Kn.]

geyz: Ürüne zarar veren kırağı. (Ank.)

gezek: Pirinç, buğday tarlası. (Kn.)

gezer: Havuç. (Kn.)

gıcı: Dağlarda yetişen ve yenilebilen ürünler. (Sv.)

gıciva: Sabanla boyunduruğu birleştirmek için kayış yerine kullanılan bükülü ağaç. (Es.)

gığış [gığış]: Harmandan artan iri saman. (Sv.) [gığış: Es.]

gilavlamak: Ekinleri biçmekte kullanılan tırpanın bıçağını keskinleştirmek. (Sv.)

gilmada: Budanmış bağ çubukları. (Ky., Nş.)

gılık: Ekin başaklarındaki sert ve kıl gibi uzun olan lif, kılık. (Sv.)

gılığır: Mısır. (Sv.)

gılıç arpa: Sapında iki sıra arpa olan başak. (Kn.)

gılla: Ceviz. (Kn.)

gınacık: 1. Ekin saplarında belirip ürüne zarar veren bir hastalık. (Ank., Nğ.) 2. Buğday, domates ve bazı sebzeleri kurutan bir hastalık. (Kn.)

gırah: Fasülye. (Sv.)

gıravart: Üzüm ağacı, çubuk. (Kn.)

gıravı: Büyümemiş, geri kalmış (ekin için). (Ky.)

gırcot: Kabuğundan zor ayıklanan ceviz. (Sv.)

gısğa [gısğa, gıska]: Tohumluk küçük soğan. (Nğ., Sv.) [gısğa: Sv.], [gıska: Nğ., Sv.]

gilamada [gilemada, gilemede, giravat, girevet]: Budanmış asma çubuğu. (Ky., Nğ.) [gilemada: Ky.], [gilemede: Ky.], [giravat: Kn.], [girevet: Kn.]

gilappa: Frenk üzümü. (Kn.)

gilemaç [gilamaç]: Bağlarda üzüm çubuklarına asılarak onları kurutan bir sarmaşık. (Kn.) [gilamaç: Kn.]

gilgil: Mısır tanesi, ak darı. (Sv.) [gilgir: Sv.]

gilik: Haşhaştan alınan ham afyon topakları. (Kn.)

gilime: Ağaçlardan kesilerek bağlara dikilen çubuklar. (Kn.)

gin: Maydanoz. (Kn.)

girabolu [giraboğlu, gireboğlu, gireboli]: Frenk üzümü. (Krş., Ky., Sv.) [giraboğlu: Nğ.], [gireboğlu: Nğ.], [gireboli: Ky.]

girebi: Küçük otsu bitkileri kesmeye yarayan ucu kanca gibi bir çeşit küçük balta. (Sv.)

girevet: Yukarı kaldırılmış bağ çubuğu. (Ank.)

god: Tahtadan yapılmış bir tahıl ölçeği çeşidi. (Sv.)

godik: 1. Altı okkalık bir tahıl ölçeği. (Sv.) 2. Şinik denilen tahıl ölçeğinin yarısı. (Kn.)

godoş: 1. Mısır koçanı. (Ank.) 2. Ceviz kabuğu. (Ky.)

goduk: Küle denilen tahıl ölçeğinin dörtte biri, şinik. (Sv.)

gogot: Koyu kırmızı toprak. (Sv.)

goğalık: Göl ve bataklık halinde olan, ekime elverişli olmayan yer. (Nğ.)

goğcek: İnce kabuklu ve sık taneli beyaz üzüm. (Nş., Sv.)

goğer: Tohum, tohumluk soğan. (Sv.)

goğlük: Yeşil soğan. (Sv.)

gol: Dal. (Ank.)

gompil [gompür, gumpil]: Patates. (Ank.) [gompür: Ky.], [gumpil: Kn.]

gonen: Nemli toprak. (Krş.)

goner: Küçük soğan. (Sv.)

gongalak: Büyük yumurta biçiminde ceviz. (Sv.)

gorlamak: Yeni çıkan sebze ve meyveye yavaş yavaş alışmak. (Krş.)

gort: Ekilip sürülmemiş toprak. (Sv.)

goruḥ: İlbahar mevsimi boyunca ot elde etmek için korunan ekilmemiş tarla. (Sv.)

gotgozeri: Savrulularak samanından ayrılan buğdayın kalburdan geçirildiği zaman geriye kalan çöpleri. (Krş.)

goyak: Taşlı ve kumlu tarla. (Kn.)

goz: Ceviz. (Sv.)

gozah: Tohumluk soğanın irisi. (Nğ.)

gozak: Pamuk kozası. (Kn.)

gozerlemek: Harman kalburu ile elemek. (Krş.)

gö bakla: Taze bakla. (Yz.)

göbedde: Su basmayan tarla. (Kn.)

göbek: Değirmenin taşının ortası. (Ank.)

göbele: Uzun müddet sürülmemiş tarla. (Es., Sv.)

göbelek: Meyve ağaçlarını kurutan bir çeşit hastalık. (Kn.)

göbet: Orman ya da çalılık kesilerek açılan tarla. (Ank.)

göbette: Su basmayan tarla. (Kn., Sv.)

göce: **1.** Tarhana, bulgur yapmak için kullanılan kabuğu soyulmuş ve kırılmış buğday. (Çkr., Es.i Kn.) **2.** Kabuğu çıkarılmış buğday. (Ank.,Es., Sv.)

göcek (I): Bir karış boyunda büyümüş ekin. (Ky., Sv.)

göcek (II): Sebze bahçelerinde açılan aralıklı çukurlar. (Nğ., Nş.)

göceklenmek: Ekinin uygun koşullar içinde büyümesi, yükselmesi. (Nğ.)

göcer [göcen, göcerci]: **1.** Tarlanın işlenmiş kısmı. (Ank.) **2.** Tarlanın kenar ya da köşe kısmı. (Kn.) [göcen: Ank.] **3.** Tarlada çalışan işçiler. [göcerci: Ank., Kn.]

göçergi: Tarlayı biçerken ya da sürerken aynı yönde ilerleyen işçi. (Sv.)

göçürmek: Bir bitkiyi yerinden çıkarıp başka yere dikmek. (Yz.)

göçürtme: Sebze fideleri. (Krş.)

gödük: On iki ya da on beş okkalık eski bir tahıl ölçüsü. (Sv.)

gödüredi: Beyaz renkli dolgun çavdar. (Kn.)

göğa: Değirmenlerde öğütülen buğdayın döküldüğü tahtadan yapılmış kap. (Sv.)

göğermek [goğermek, gövermek, güvermek]: Bitkinin büyüyerek yeşermesi, yeşillenmesi. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [goğermek: Nğ.], [gövermek: Ky., Nğ., Sv.], [güvermek: Krş., Ky., Sv.]

göğerti [goğerti, göverti, gövlük]: Yeşillik, yeşerti, sebze (bitki hakkında). (Ank., Çkr., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [goğerti: Nğ.], [göverti: Nğ.], [gövlük: Nğ., Sv.]

göğleme: İlk ürünü alındıktan sonra yerine ekilen başka bir bitkinin meyvesi olmadan biçilmesi. (Sv.)

göğnemek: Olmak, olgunlaşmak. (Sv.)

göğnü: İyice olmuş meyve. (Sv.)

göğnülme [göğnüme, göğünme]: Toplandığı zaman sert olan meyveler kendi kendine fazla olgunlaşmak, yumuşamak. (Nğ.) [göğnüme: Kn.], [göğünme: Kn.]

göğ paħla: Yeşil, taze bakla. (Nğ.)

gök bakla: Taze, yeşil fasulye. (Ky.)

gökbirik: Sulu bir üzüm çeşidi. (Sv.)

göksulu: 1. Sulu ve yeşil renkli bir armut çeşidi. (Çkr., Kn., Krş., Ky., Sv.) 2. Yeşil renkli tatlı ve sulu bir zerdali çeşidi. (Ank.)

gölcür: Ekinlerin içinde bulunan yabancı ot. (Es.)

gölemek: Asma dalını kütüğünden koparmadan, köklenmek üzere yere gömmek, daldırmak. (Kn.) [göllemek: Es.]

gölendir: Nane. (Kn.)

gölen etmek [gölen itmek]: Tarlayı kuvvetlendirmek için bol su salıvererek göllendirmek. (Nğ., Nş.) [gölen itmek: Nğ.]

gölep: Tarla içerisinde bulunansu havuzu, bataklık. (Es.)

gömele (I): 1. Bağ ve bahçelerde yaz için yapılan küçük kulübe, bağ evi. (Ank.) 2. Bağ, bahçe, bostanlardaki bekçi kulübesi. (Sv.)

gömele (II): Tohum çukuru. (Kn.)

gömeni [gemilti, gemindi, gömdene] (II): Düveni boyunduruğa bağlayan araç. (Sv.) [gemilti: Sv.], [gemindi: Sv.], [gömdene: Sv.]

gömeleksiz arpa: Kılçıksız, ince kabuklu arpa. (Kn.)

gömelekten çıkmak: Meyve ağaçlarının çiçekleri dökülüp çağla haline gelmek. (Nğ.)

gömme [gömme tavı, gömü]: 1. Sonbaharda ekilen ekin. (Çkr.) 2. Kışın ekilen ekin. (Çkr.) [gömme tavı: Kn.], [gömü: Ank.]

göncükmek: Meyvenin bozulmaya başlaması, çürümesi. (Çkr.)

gönç: Doğal bakımından verimli köy, bağ ve orman. (Sv.)

gönen: 1. Ekilecek toprağın sulandırılması, tavlandırılması. (Kn., Krm., Ky., Nğ.) 2. Nem, rutubet, yaşlık (toprak için). (Ank., Es., Kn.)

gönen almak: Toprağın bol yağmur nedeniyle doyarak bir yıl verimli olacak duruma gelmesi. (Kn.)

gönen etmek [gönenlemek]: Tarlayı sulamak. (Kn., Krm., Nğ.) [gönenlemek: Ank., Nğ.]

göner: Küçük soğan. (Ky.)

göpmek [göptürmek]: Tarlanın çok sudan doymuş hale gelmesi. (Nğ.) [göptürmek: Nğ.]

gör: Tahıl hastalığı. (Ank.)

göremez: Ekmeklik ve tohumluk olarak kullanılan buğday ve arpa karışığı. (Kn.)

görlengöp: Sebzeleri kemiren bir çeşit kurt. (Kn.)

göv [go]: Olgunlaşmamış, ham (meyve için). (Sv.) [go: Yz.]

gövcek: Ekinin başak bağlayıncaya kadar olan yeşil hali. (Ky.)

gövem: Sonbaharda yetişen bir siyah üzüm çeşidi (Sv.)

göven: Toprağın bitirme kuvveti, biteklik. (Sv.)

gövenşe: Sarı uzun ve yumuşak bir kavun çeşidi. (Ank.)

göver [göğer, güver]: Tohumluk küçük soğan, arpacık soğanı. (Kn., Krm.) [göğer: Kn., Krm., Sv.], [güver: Kn.]

gövermek [güvermek]: Filizlenmek. (Es., Ky.) [güvermek: Sv.]

gövertme: Sonbaharda ekilen ekin, yeşillenme. (Sv.)

gövnüme: Meyve olgunlaşmak. (Sv.)

gövünme: Toplama, devşirme (meyve, yemiş için). (Ank.)

göy [göv]: Taze, yeşil (sebzeler için). (Ank.) [göv: Çkr., Nğ.]

göz: Bağ çubuklarında yaprak ve filiz çıkan yer, tomurcuk. (Kn., Krş, Nğ., Sv.)

göz açmak: İlkbaharda üzüm kütüklerinin dibini açmak. (Ky., Nş., Yz.)

göz biti: Üzüm çubuklarındaki tomurcuklarda olan ve gözlerin özünü yiyerek yaprak açmasına engel olan bir çeşit kurt. (Nğ.)

göze: Hıyar dikmek için açılan çukur. (Krş.)

gözer [gozal, gozel, gozer, gözal, gözel, gözenek, gözerek]: Buğday, toprak vb. şeyler elenen iri gözlü büyük kalbur. (Ank., Kn., Krm., Ky., Nğ., Sv.) [gozal: Sv.], [gozel: Nğ.], [gozer: Krş.], [gözal: Yz.], [gözel: Ank., Ky., Sv.], [gözenek: Sv.], [gözerek: Krş.]

gözerlemek: Buğday, toprak vb. şeyler elenen iri gözlü büyük kalburdan elemek. (Çkr., Es., Nğ.)

gugar: Ağaçların tepelerindeki meyveleri toplamaya yarayan sopa. (Sv.)

gullabı: Sulu, gevrek, kumlu bir armut çeşidi. (Nğ.)

gumpir [gortul, gostil, gumpil, gumpur, gumpür]: Patates. (Ank., Sv.) [gortul: Sv.], [gostil: Sv.], [gumpil: Kn.], [gumpur: Yz.], [gumpür: Sv.]

gundak bağlamak: Mısır bitkisi koçan tutmak. (Kn.)

gunduru [gundulu]: Sert buğday. (Ank., Kn., Nğ.) [gundulu: Kn.]

gune tapan: Ayçiçeği. (Kn.)

gup düşen: Bir cins armut. (Nğ.)

gurik: Tahıl ölçüsü. (Ank.)

gurşeyik: İlkbaharda bağ ve bahçelerde biteni kavrularak yemeği yapılan bir bitki. (Kn.)

guruk: Kılıksız buğday. (Sv.)

gut: Erken olgunlaşan sık taneli üzüm. (Kn., Sv.)

guver: Dövenle boyunduruk arasındaki eğri ağaç. (Sv.)

guyemin: Gök renkli, yuvarlak taneli, turşusu yapılan bir cins üzüm. (Sv.)

gübah: Toprağı kabarık tarla. (Sv.)

gübür [gun]: Gübre. (Es., Nş.) [gun: Kn.]

güççük: Üç okkalık tahıl ölçüğü. (Sv.)

gülcer: Buğdayın içindeki kara taneler, yabancı fiğ. (Kn.)

güle: Bir tahıl ölçüsü. (Kn.)

güllabi: İri ve tatlı bir armut çeşidi. (Nğ.)

gülük: Bağ çubuklarını dikmek için açılan çukur. (Nğ.)

güme [gümele]: Bağ ve bostanlara yapılan basit bekçi kulübesi. (Es.) [gümele: Çkr., Yz.]

gümpür [gümbür, gümpir]: Patates. (Ky., Nş., Sv., Yz.) [gümbür: Sv.], [gümpir: Nş.]

gümül (I): Susam ve ekin demeti (Ank.)

gümül (II): Çekirdeğin ekildiği toprak çukuru. (Kn., Krm.)

günaşığı [günburnu, güneaşık, güneşik]: Ayçiçeği. (Kn. [günburnu: Sv.], [güneaşık: Kn.], [güneşik: Ank.]

güncülü: Susam tohumu. (Krm.)

gündöndü: Ayçiçeği. (Sv.)

günetapan [günebakan]: Ayçiçeği. (Es., Kn., Ky.) [günebakan: Ky., Sv.]

günüük: Bir hektar toprak. (Ank.)

gür: Kesilmiş ağacın sürgünü. (Ank.)

güre olmak: Toprak ekilecek duruma gelmek. (Ky.)

güylek: Bir tahıl ölççeği. (Nğ.)

güylekçi: Pazarda tahıl ölçmekle görevli kimse. (Nğ.)

güzer: Büyük delikli kalbur. (Kn.)

güzle: Sonbahar ekini otları. (Ky.)

güzlemek: Sonbahar yağmuruyla ekinlerin gelişmesi. (Kn.)

güzlük: Sonbaharda ekilen tahıl. (Ank., Çkr., Es., Kn., Ky., Sv.)

güz suyu: Sonbaharda bostanlara verilen su. (Ky.)

H

hacibey: Bir armut çeşidi. (Ank.)

hadde: Saban. (Kn.)

hadimala: Dereotu. (Çkr.)

hak: Tahıl ölççeği. (Çkr., Sv.)

hakla [haklaa, haklağı]: Tahıl ölççeği. (Ank., Çkr.) [haklaa: Es.], [haklağı: Es.]

halağa: Ortası boş, bilezik şeklindeki ekin sapı yığımı. (Krş.)

halat: Tahıl. (Kn.)

halaza [halalzada, halaya, halazada]: Ekin biçilirken tarlalara dökülen tahıldan ertesi yıl kendiliğinden yetişen seyrek ekin. (Ank., Es., Nş., Sv.) [halalzada: Nğ.], [halaya: Es.], [halazada: Kn., Krş.]

halazlanmak: Toplanan üründen dökülen tohum sonradan çıkmak. (Kn.)

haliç: Arpaları biçmeye yarayan küçük orak. (Ky.)

haliç: Orak. (Kn.)

handal: İki ark arasındaki ekilmiş toprak. (Çkr.)

handek: Su yolu, hendek. (Sv.)

hapan: Tahıl ve sebze satılan yer, hal. (Sv.)

hapas: Bir tutam buğday vb. (tahıllar için). (Kn.)

hapza: Birkaç yıl sürülmemiş, dinlenmeye bırakılmış tarla. (Ank.)

har: 1. AŞISIZ ağacın meyvesi. (Nğ., Nş.) 2. Bakımsızlıktan anormal gelişmiş bağ, bahçe. (Es.)

harap: Meyve vermeyen ağaç ya da üzüm vermeyen çubuk. (Kn.)

harık: Su yolu, ark. (Sv.)

harım (I): 1. Bahçe, sebze ya da meyve bahçesi. (Es., Kn., Nğ., Nş.) 2. Çukur yerler doldurularak yapılan bahçe. (Kn.) 3. Köye, kasabaya yakın değerli tarla. (Kn., Krş.)

harım (II): Tarla ve bahçe çevresindeki çit. (Kn.)

harım olmak: 1. Tarlayı çalı kaplamak. (Kn.) 2. Budanmayan asma dal budak sarmak. (Kn.)

harıs: 1. Ekilmeyen tarlada biten ot. (Sv.) 2. Ekin biçildikten sonra toprakta kalan köklü sap. (Ky., Sv.)

harim: Başkasının sınırları içinde değirmeni, ağılı olduğu için kendisininmiş gibi görünen, hiç sürülmemiş tarla. (Sv.)

harlaka: Su yolu, ark. (Kn.)

haros [harıs, harız]: Birkaç yıl işlenmemiş, sürülmemiş tarla. (Sv.) [harıs: Ky., Sv.], [harız: Ky., Sv.]

harphapan: Armut toplamak için kullanılan çatallı ağaç. (Ank.)

hartına [hartap]: Patates. (Kn.) [hartap: Kn.]

harun toprak: Verimli toprak altındaki işlenmemiş, tabakaları bozulmamış toprak. (Kn.)

hasıl: 1. Yeni başak tutmaya başlamış yeşil ekin. (Kn., Ky.) 2. Yeşilken hayvanlara yedirilmek için erken ekilen ekin. (Ank., Kn., Sv.)

hasıl etmek: Toprağı iyi işlemek. (Sv.)

hasıllamak: Toprağı ekime hazırlamak. (Sv.)

hasıl tarla: Sürülmüş, işlenmiş tarla. (Sv.)

haşelek: 1. Çürük meyve. (Sv.) 2. Meyvenin yenmeyen çekirdekli kısmı. (Sv.)

haşlak: Sıcak rüzgarın etkisiyle kuruyup cılız kalan tahıl, meyve vb. şeyler. (Sv.)

haşul: Ürünü alındıktan sonra hayvanlara yedirilen sebze tevekleri. (Çkr.)

hatayra: Yazın dövülemeyerek ertesi yıla kalan sap yığını. (Nğ., Nş.)

hatırıp: Saban okunu boyunduruğa bağlayan ağaç çivi. (Ky.)

hava çalgınlığı: Ekinlerin tane tutması durumu. (Es.)

havar: 1. Sebze. (Kn.) 2. Bahçe, bostan. (Ank., Krş.)

havay: Tahıl ölççeği. (Nğ.)

havayi: Bir tahıl ölççeği çeşidi. (Kn., Krm., Nğ.)

havğın: Su yolu, ark. (Ank., Sv.)

havuçluk: Sebze tarlası. (Sv.)

havul: Daire şeklinde ekilmiş tarla. (Ky.)

havyar: Üzüm salkımının çiçek açmadan önceki durumu. (Nğ.)

haydamak: Çifte koşulan hayvanı sürmek, dehlemek. (Kn.)

hayma [haymalık] (I): Bağ ve bahçelerde çalı çırpıdan yapılan çardak. (Kn., Sv.)
[haymalık: Yz.]

hayma (II): Ot yığını (özellikle kış için toplanmış olan). (Sv.)

hayvar: Koruğun ilk durumu. (Nğ.)

hayyır: İncir. (Ank.)

haznegiş: Sabana bulaşan çamurları kazımak için üvendirenin ucuna takılan demir araç. (Sv.)

hazval: Sebzeler toplandıktan sonra bostanda kalan tevekleri. (Krş.)

hedik: Taze fasulye. (Sv.)

heğ [heg, heğ, hey, heye, heyhey]: Meyve ya da sebze taşımaya yarayan büyük sepet, küfe. (Ank., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [heg: Ank., Ky.], [heğ: Ank.], [hey: Nğ., Nş., Sv.], [hey: Ank.], [heyhey: Kn.]

heneyci: Herkesin buğdayını değirmende öğütüp getiren kimse. (Kn.)

herək: Asma dalları ve fasulyelerin sarıkmaması için destek olarak dikilen sarık. (Ank., Kn., Ky., Sv.)

herəklemek: Asma ve fasulyelere destek koymak. (Nğ.)

herik: Kazma. (Ank.)

herk [hırk, hirek, hirk]: Sürülüp dinlenmeye, nadasa bırakılan tarla. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [hırk: Ky.], [hirek: Kn.], [hirk: Ank., Ky.]

her etmek: 1. Tarlayı sürüp dinlenmeye bırakmak. (Ank., Çkr., Kn., Krş., Sv., Yz.)
2. Tarlayı ilk kez sürmek. (Krş.)

herkil [helgin, helkil]: 1. Erzak sandığı. (Çkr.) **2.** Erzak ambarı. (Ank., Çkr., Yz.)
[helgin: Es.], [helkil: Çkr., Es.]

hermük: Toprağın yağmurdan sonra sürülmeye, ekilmeye elverişli durumu, toprağın tavi. (Sv.)

hevek: Kara üzüm. (Ank.)

heveklık [hevenklık]: İpe dizilerek asılmak için ayrılmış üzüm salkımı. (Nğ.)
[hevenklık: Nğ.]

hevenk otu: Üzüm hevenklerinin örgüsünde kullanılan ve ıslanınca yumuşayan bir çeşit kumaş. (Nğ.)

heviç [hoğuç]: Havuç. (Kn.) [hoğuç: Sv.]

heviç: Tarhana yapmak için öğütülmüş buğday ve mısır. (Kn.)

hevkirmek: Ekinleri orakla biçerek düzensiz demetler yapmak. (Nş.)

hevlek (I): Ekilecek tarlada üç dört metre genişliğinde ayrılmış parçalar, evlek. (Sv.)

hevlek [herek] (II): Sabanın tarlada açtığı iz. (Ank., Ky.) [herek: Çkr., Krş., Ky.]

hevüs: Sabanın tarlada açtığı iz. (Sv.)

heyder: Ekin yığını. (Çkr.)

heyrek: 1. Bağ çubuğunu kökünden koparmaksızın orta yerinde toprağa gömerek köklendirme usulü. (Kn.) **2.** Dilmeler üzerine kaldırılan üzüm çubukları. (Kn.) **3.** Fidanların düzgün yetişmesini sağlamak için diplerine çakılan kazık. (Ank.)

hezen: Dalları budanmış ağaç gövdesi. (Nş.)

hılt: Harmanda tam saman haline gelmemiş olan ekin. (Sv.)

hingç: Ceviz ya da kestane içi. (Çkr.)

hırçık: Lahana yaprağının ortasındaki sert kısım. (Sv.)

hırızma: Toprağı derince belleme. (Nğ.)

hırtı: Küçük kavun, karpuz. (Kn.)

hırtışmak: Sebzelerin kartlaşması. (Nğ., Nş.)

hışır: 1. İri saman. (Krş.) **2.** Tamamiyle samandan ayrılmamış arpa ya da buğday. (Ky., Sv.) **3.** Arpa, buğday içindeki toz toprak. (Ky.)

hışırdan [hışırdım]: Dallarin eğilecek kadar meyveyle dolu oluşu. (Ky.) [hışırdım: Nğ.]

hızmık [hızımıh, hızmuḥ]: Yıkanan buğdayın üstünde toplanan artıkları, kapçıkları. (Ky., Nş., Sv.) [hızımıh: Sv.], [hızmuḥ: Sv.]

hilke: Saban ile boyunduruğu birleştiren ağaç. (Nğ.)

hinbil: Üzüm bağlarında ayrılmış bir evleklik yer. (Ky.)

hingç: 1. Kestane. (Çkr.) **2.** Ceviz içi. (Çkr.)

hitiri: Bir erik çeşidi. (Nğ.)

hoğuz: Ham meyve, olgunlaşmadan kuruyarak yere düşen meyve. (Sv.)

holluk (I): Bostanları beklemek için yapılan çardak. (Sv.)

holluk (II): Pancar. (Nş.)

holt: Tahıl konulan ambar. (Çkr.)

holusu: Kestane. (Es.)

holuz [halus, holus]: İri gözlü kalbur. (Kn.) [halus: Kn.], [holus: Kn., Nş.]

hombul: Uzun bir evleklik bağ. (Ky.)

hon (I): Ekin biçerken sıralanan işçi takımı, işçi bölüğü. (Sv.)

hon (II): 1. Ekin biçerken sıralanan işçilerin tarlanın sonuna kadar açtıkları yer. (Sv.)
2. Ekin biçilirken belirtilen bir kısım yer. (Sv.)

honcu: 1. Ekin biçen (kimse). (Sv.) 2. Ekin biçenlerin başı. (Sv.)

honluk [honnuk, hunnuk]: Bahçelere su almak için duvar dibinden açılan delik. (Kn.) [honnuk: Nğ.], [hunnuk: Nğ.]

hop: Saban demiri. (Sv.)

hopallamak: İnsan, hayvan ya da bitki gelişmek, büyümek. (Sv.)

hopsa [hopuza] (I): Üvendirenin ucundaki demir parçası. (Kn.) [hopuza: Kn.]

hopsa [hopsar] (II): Uzun zaman sürülmemiş tarla. (Es.) [hopsar: Nş.]

hopur etmek: Toprağı bel ya da kazmayla derin kazmak. (Ky.)

hornaka [hornuk]: Bahçe duvarlarının altından geçen su yolu. (Kn.) [hornuk: Nğ.]

hortlamak: Bol yağmurdan bitkiler gelişmek. (Nğ.)

horum [horun]: 1. Biçildikten sonra balya ya da deste haline konulmuş ot. (Krş., Ky., Sv.) [horun: Ky.] 2. Biçildikten sonra tarlada yapılan küçük buğday ya da mercimek yığınları. (Nş.)

hotare [hotarya, hotayra]: Harman yerinde ürün saplarından yapılan yığın. (Kn.) [hotarya: Nğ.], [hotayra: Nş.]

hojder: Biçilmiş ekin yığını. (Çkr.)

hojuk (I): Bostan korkuluğu. (Kn., Krş., Nş., Sv.)

hojuk (II): 1. Tarlanın sınırını belirtmek için dikilen taşlar. (Kn.) 2. Tarlayı sürerken doğru çizgi yapmak için karşı tarafa dikilen taş ve toprak yığını. (Kn.)

hozan: 1. Dinlenmeye bırakılmış birkaç işlenmemiş tarla. (Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.) 2. Hiç sürülmemiş ya da çoktan beri işlenmemiş tarla. (Ank., Kn., Krş.) 3. Ekini yeni biçilmiş tarla. (Krş., Sv.) 4. İşlenmemiş bağ bahçe. (Ky.) 5. Ekime elverişli olmayan tarla. (Ky., Nğ.)

högbül: Kamış, ot ya da sazdan yapılmış bağ, bahçe külübesi. (Sv.)

höl: Sürülmeye, ekilmeye hazır hale gelmiş tavlı toprak. (Sv.)

höllek: Küçük kavun, karpuz. (Es.)

hömürtlek: Bağ budanırken kütükte bırakılan çubuk. (Kn.)

höngül: 1. Pancar. (Ky., Sv.) 2. Şalgam. (Ank.)

höyük (I): İki tarla arasındaki sınırı belirtmek için yapılan korkuluk. (Sv.)

höyük (II): Bostan, bahçe ya da dağ tepelerine hayvanları ürkütme için yapılan korkuluk. (Sv.)

hu: Kamış ya da çubuktan yapılan bağ ve bahçe kulübesi. (Kn., Nş.)

hug: Tarla ve bostanlara yapılan küçük bekçi kulübesi. (Nğ.)

hurda: Çapa ile eşilen toprağın ince kısmı. (Kn.)

huyma [huymalıh, huymalık]: Bağ ya da bostan kulübesi. (Es., Krş., Sv.) [huymalıh: Yz.], [huymalık: Ank., Kn.]

hülübü: Taze fasulye. (Kn.)

hülük: Taneleri ayıklanmış mısır koçanı. (Kn., Krm.)

hüyük: Tarladaki taş yığınları. (Ank.)

I

ıfılanmak: Meyve çürümek. (Sv.)

ıgıtlamak: Tahılı rüzgarda savurarak samanından temizlemek. (Sv.)

ıgşalamak [ıgşamak]: Ağacı sallamak, silmek. (Es., Kn., Krş., Nğ., Nş.) [ıgşamak: Nş.]

ılamık: Ayrık cinsinden bir çeşit ot. (Nğ.)

ımirgılamak: Tahılın topraktan çıkması. (Kn.)

ımirgılanmak: Ağaçların tomurcuklanması. (Kn.)

ıncık: Ceviz. (Çkr.)

ındır: Harman yeri. (Sv.)

ırasada: 1. Yeni olgunlaşmaya başlamış meyve. (Ky.) 2. Tam olgunlaşmamış meyve. (Nğ.)

ırcı: Araba geçmesi için ekili iki tarla arasında bırakılan sürülmemiş yer. (Kn.)

ırgatlık [ırgatlıh]: Hasat mevsimi. (Ank., Nğ.) [ırgatlıh: Yz.]

ırmık: Olgun meyve. (Ank.)

ıssot: Biber. (Sv.)

ışgın [ıçkın, ışkın]: Bir yıllık ağaç sürgünü. (Ky., Nğ., Sv., Yz.) [ıçkın: Ank., Nğ.], [ışkın: Krş., Sv., Yz.]

ışkalamak [ışalamak]: Meyve ağacını sallamak, silkelemek. (Ky.) [ışalamak: Kn.]

ıza: Kabuklu buğday. (Ank.)

ızgın: Kenevir tohumu. (Krş.)

İ

- ibran:** Buğday tarlasında biten ve yenilince baş döndüren bir yulaf, deli yulaf. (Kn.)
- içyer:** Verimli toprak. (Kn.)
- iğ:** Değirmen taşının ortasında bulunan ve yukarıdaki üst taşa geçen demir eksen. (Kn., Nğ.)
- iğef:** Saban okunu boyunduruğa bağlayan ağaç halka. (Kn.)
- iğeş:** Küçük çapa. (Nğ.)
- iğez (I):** Bataklık yerlerde, su kenarlarında, ekin tarlalarında bulunan sinek gibi küçük böcek. (Sv.)
- iğez (II):** Zayıf, hastalıklı, cılız (insan, hayvan ve bitki için). (Ky., Nğ.)
- iğilemek:** Ağaçların meyvelerini dökmesi. (Kn.)
- iğirtmik:** Ağaç filizi. (Kn.)
- iğlik:** Baba incir, erkek incir. (Kn.)
- iğşe:** Fidan. (Kn.)
- ikilemek:** Tarlayı iki kez sürmek, aktarmak. (Ank., Çkr., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.)
- ilâne:** Lahana. (Krş.)
- ilasan [ilasana]:** Soğan tohumu. (Kn.) [ilasana: Kn.]
- ilekke:** Mısır. (Kn.)
- ilimaç:** Asma kütüğüne sarılarak zarar veren, kurutan bir çeşit ot. (Kn.)
- ilipin:** Tarlaları sulamak için açılan ark. (Kn.)
- ilise:** Sebze fidesi. (Krm.)
- ilitiri:** Sulu ve ekşimsi bir erik çeşidi. (Nğ.)
- ilki:** Yeni sürek ağaç filizleri. (Es., Kn., Sv.)
- ilkindi sular:** Kesilen çeşme ya da arkta kalan su birikintileri. (Kn.)
- ilme:** Tarla sürerken takılan taş, kaya vb. şeyler. (Ank., Çkr., Es., Nş.)
- ilmeçer:** Boyunduruktaki kayışın ucuna takılan eğri demir, çengel. (Ky.)
- ilmik:** Arpa, buğday vb. ürünlerin topraktan yeni çıkan sürgünleri. (Ky.)
- imbal:** Bağın dar ve uzun olarak bölünmüş parçalarından biri. (Yz.)
- innas:** Arpa, buğday, çavdar vb. şeyler koymaya yarayan, içi bölmeli kerpiç tahlı ambarı. (Kn.)
- irez:** Tahıla karışan delice tohumu. (Ky.)
- irimik [irmik]:** Kalbur ve elek üstünde kalan iri taneler. (Kn.) [irmik: Kn.]
- irkek pancar:** Eşeklere yedirilen, içi lif lif olan pancar. (Ank.)

iskelen [ısga, ıska, isgelen, iska, iskilen]: Tohumluk arpacık soğanı. (Ank., Nş.)
[ısga: Ank.], [ıska: Ank., Çkr., Es., Kn.], [isgelen: Çkr.], [ıska: Kn.], [iskilen: Kn.]

iskelit: Küçük çapa. (Kn.)

isot [isdotu, isotu, issi ot]: **1.** Biber. (Ank.) [isat: Sv.], [isdotu: Sv.], [isotu: Sv.] **2.** Yeşil biber. (Sv.) [isotu: Sv.], [issi ot: Kn.] **3.** Kırmızı biber. (Ank., Sv.)

ispitiren: **1.** Beyaz ya da siyah renkli, kokulu, ince kabuklu bir üzüm çeşidi. (Kn.) **2.** Sarıya yakın renkte beyaz, uzun bir üzüm çeşidi. (Kn.)

işe: Fidan. (Kn.)

iteği: Tahıl kurutmaya yarayan yün battaniye, kilim. (Ky., Nğ.)

itüzümü: **1.** Çekirdeği çok ve iri, suyu az bir üzüm çeşidi. (Nğ.) **2.** Şırası bol bir üzüm çeşidi. (Nğ.) **3.** Bahçe kenarlarında biten, tırtıllı, baharat şeklinde meyve veren bir bitki. (Sv.) **4.** Böğürtlen. (Nğ., Sv.) **5.** Ahududu. (Yz.)

iyecen: Ayakkabılara, çoraplara girerek insanı rahatsız eden, tarlalarda olan bir bitki çeşidi. (Ank., Çkr., Es., Nğ.)

iyleme: Harmanda buğdayı kalburda geçirme, eleme. (Çkr.)

K

kabak: Ekin sapı yığını. (Krş)

kabaklamak: Ağacı aşılama. (Ank.)

kabalamak: Tahıl, pamuk ya da samanı ölçerken kaba sıkıştırılmadan, bastırmadan koymak. (Çkr.)

kabalıcı: **1.** Tarla işlerinde götürü olarak çalışan, götürü alışveriş yapan. (Nğ., Nş., Sv.) **2.** Kira ile bağda oturan kimse. (Ky.)

kaburcak: **1.** Tahıl kabuğu. (Nğ.) **2.** Buğdayı örten kabuk. (Kn.)

kacar: Bulgur durumuna getirilmeden pilavı yapılan bir buğday çeşidi. (Ky.)

kaçan: Mısır (yeşil yaprakları ile). (Çkr.)

kadarak: Su arkı. (Nğ.)

kadın parmağı: **1.** Beyaz ya da siyah, uzun, ince kabuklu bir üzüm çeşidi. (Ank., Kn.) **2.** İnce, uzun, sulu, yumuşak bir cins armut. (Nğ.)

kafete: Domates. (Kn.)

kağan: Tarlayı otlardan temizleme. (Sv.)

kağıl: Tanesi çıkarılmış buğday, arpa başağı. (Ky.)

kāhan: Tarla ve bostanları yaban otlarından temizlemek için yapılan çapa işi. (Sv.)

kāhanlamak: Çapalamak. (Sv.)

kalacük: Bir tarım aracı, saban. (Kn.)

kalafat (I): Sapan. (Çkr.)

kalafat (II): Hızarla biçmek için ağacın yüksekte durmasını sağlayan destek, merdiven. (Sv.)

kale: Çavdarla karışık buğday. (Ky.)

kalleli: Karışık (buğday için). (Sv., Yz.)

kaluç [kalış, kaloç]: Orak, küçük orak. (Sv.) [kalış: Dv.], [kaloç: Sv.]

kan: Verimli toprak. (Yz.)

kanda: Değirmen bendi. (Sv.)

kapaklamak: Sebze dipleri sulandıktan sonra çatlamak. (Çkr.)

kapçık [kapcık, kapcuḥ, kapcuk, kapçuk, kapırcaḥ]: 1. Tahıl tanelerinin kabuğu. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ.) [kapcık: Kn., Nğ., Sv.], [kapcuḥ: Sv.], [kapcuk: Sv.], [kapçuk: Ky., Sv.], [kapırcaḥ: Nğ.] 2. Meyve kabuğu. (Sv.)

kapran: Ekinlerde görülen bir hastalık. (Ank.)

kapsa [kapsalık, kapusalak, kapusalık]: Çitten ya da aralıklı çakıla tahtalardan yapılmış bahçe kapısı. (Kn.) [kapsalık: Ky.], [kapusalak: Sv.], [kapusalık: Es.]

karabacak: Bir lahana çeşidi. (Sv.)

karabahni: Bir üzüm çeşidi. (Ky.)

karabaldırcan: Patlıcan. (Ky.)

karaburcu [karabüzgü]: Küçük taneli, kokulu, pekmez yapmaya elverişli bir cins üzüm. (Kn., Ky., Nş.) [karabüzgü: Ank.]

karaburda: Değirmen kuyusunun alt ağzına takılan büyük ağaç boru. (Krş.)

karaca [karatohum]: Soğan tohumu. (Es., Kn.) [karatohum: Ky., Nğ.]

karaçav [karacağ, karacav, karaçağ]: Ekin saplarını taşıırken kağı ya da arabalarda okla, köpler arasında konulan parmaklık. (Ank., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [karacağ: Ky.], [karacar: Ky.], [karaçağ: Ank., Sv.]

karadağ: Buğday arasında görülen siyah tohumlar, fiğ. (Çkr.)

karadal: Çok su verildiği için döl vermeden gereğinden çok büyümüş sebze. (Nğ.)

karadoğ [karadoğu, karaduva]: Buğday başaklarında görülen, taneleri kömür gibi karartan bir hastalık, sürme hastalığı. (Çkr., Sv.) [karadoğu: Çkr., Es.], [karaduva: Es.]

karadene: Burçak, fiğ, mercimek, nohut vb. tahıl. (Çkr., Ky.)

karaf: Bahçede ayrılmış bölümlerden biri, evlek. (Ank.)

karagöz: Çok yağmurdan tarlalarda olan içi su dolu çöküntü. (Kn.)

karaharman: Ekin başaklarını yakarak yapılan kavurga. (Sv.)

karakabuk: Kestane: (Ank., Sv.)

karakalçık: Başağı kara olan arpa. (Nğ.)

karakılçık: Kılçıkları siyah olan kırmızı ya da beyaz taneli sert buğday. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.)

karakız: Sert kabuklu bir üzüm çeşidi. (Kn.)

karalık: Bir üzüm çeşidi. (Ky.)

karamoru: Bir armut çeşidi. (Ank.)

karalık oluşu: Değirmene su veren ikinci oluk. (Çkr.)

karasuluk [karasavla]: Her zaman nemli, ıslak tarla. (Es.) [karasavla: Es.]

kara toprak: Verimli, bitek toprak. (Ank., Kn.)

karayanık: Ağaçlarda ve sebzelerde çok sıcaktan olan bozukluk, yanık, karalık. (Sv.)

karayanuḥ: Susuzluktan cılız kalmış bitki. (Sv.)

kara yapıldak: Başak tutmamış ekin. (Ank., Ky., Nş.)

kardeşlenmek: Ağaç ya da bitki kökünden birden çok filiz çıkmak, filizlenmek. (Es., Kn.)

kardırmak: 1. Bahçeyi ve çayırı bol sulamak, suya doyurmak. (Nğ.) 2. Su arkının önünü kapayıp su biriktirmek. (Nğ.)

kardoş: Domates. (Sv.)

karık: 1. Bağ ve bahçelerde sebze ekmek için ayrılan bölümler, evlek. (Ank., Çkr., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.) 2. Bağ ve bahçeyi sulamak için açılan ince su yolu, ark. (Es., Kn., Krş., Nğ., Nş.) 3. Kara lahanayı sulamak için açılmış su yolu. (Sv.)

karıklı: 1. Buğday, arpa ve çavdar karışımı. (Ank., Çkr., Es.) 2. Arpa ve buğday karışımından yapılan un. (Çkr.)

karım: Harmanda savurmak için tınazdan ayrılan bölüm, parça. (Çkr.)

karmak: Bentin ya da arkın suyu çoğalmak, taşmak. (Ank., Ky., Nğ., Nş.)

karsalamak: Bitkiyi soğuk vurmak. (Krş.)

kartol [kardeh, kardoğ, kardü, karnup, kartal]: Patates. (Kn.) [kardeh: Yz.], [kardoğ: Yz.], [kardü: Yz.], [karnup: Kn.], [kartal: Ank.]

kasır: Avlu içine ekilen sebze ve ekin. (Nğ.)

kaş: Bağ ve bahçelere toprak yığılarak yapılan sınır, set. (Sv.)

kaşa: Ark. (Ky.)

kaşal: **1.** Mısır sapı ve mısır koçanını örten kabuklar. (Çkr.) **2.** Harman yerinde kalan toprak ve taşla karışık tahıl artığı. (Çkr.)

kaşkam: Susuz, sert toprak. (Sv.)

kater: İlbaharda bitkilerin yaprak açma zamanı. (Ank.)

katıkara: Kalın kabuklu bir kış üzümü çeşidi. (Kn.)

katıklı: Buğdayla çavdar, ya da arpa karışımı. (Kn., Nğ.)

kavanez: Domates. (Kn.)

kavız: **1.** Tahıl kabuğu, kapçık. (Es., Kn., Nğ.) **2.** İçi çürük, iç tutmamış tahıl ve meyve. (Ank., Nğ., Yz.)

kavrama: **1.** Küçük el orağı. (Ky.) **2.** Orakla biçilen bir tutam ekin. (Ank., Ky., Sv.)

kavramak: El ile ekin yolmak. (Ank., Sv.)

kavsara: Hasırdan yapılmış buğday ambarı. (Ky.)

kavuz: İç tutmamış, çürük buğday. (Kn., Ky., Sv.)

kaylım: Çift sürerken yapılan devir. (Nğ.)

kaylım başı: Çift sürmeye başlanılan yer. (Nğ., Sv.)

kayran: Taşlı, kumlu ekime elverişli olmayan toprak. (Ank., Çkr.)

kazgıç [kangıç, kazguluç, kozguç]: Bitki kökü çıkarmaya yarayan ucu sivriltilmiş sopa. (Çkr., Ky., Sv.) [kangıç: Ky.], [kazguluç: Sv.], [kozguç: Sv.]

keçimemesi: Sert kabuklu, iri taneli, uzunca, beyaz ya da kırmızımsı olan bir üzüm çeşidi. (Kn., Ky., Nğ.)

keçitırnağı: Sarı burçak, Lathyrus, Leguminosae. (Ank.)

keç toprak: Kireçli toprak. (Kn.)

kedeli: Üzüm çubuğu daldırması. (Nğ.)

kedilik: Ambarların önüne yapılan küçük dolaplar. (Ank.)

kehan: Tarlayı yabancı otlardan temizleme, çapalama. (Sv.)

kehan etmek: Sebze ve ekinin içindeki yabancı otları temizlemek. (Sv.)

kehni [kehne]: Küçük çapa. (Nğ.) [kehne: Sv.]

kel (I): **1.** Aşı kalemi. (Çkr., Kn.) **2.** Tomurcuk. (Nğ.)

kel (II): Verimsiz toprak. (Nğ.)

kel buğday: Bir cins buğday. (Sv.)

kele: Sürülmemiş tarla. (Nğ.)

keleğe [kelei]: Tarla faresi. (Sv.) [kelei: Sv.]

kelem [kelam, kelep]: Lahana. (Ank., Çkr., Es., Kn., Nğ., Sv., Yz.) [kelam: Ank.], [kelep: Yz.]

keleme [kelemlle, kelemne, kelene, kelep]: Sürülmeden bırakılmış tarla. (Es., Kn.)
[kelemla: Kn.], [kelemne: Kn.], [kelene: Kn., Nş.], [kelep: Ank.]

kelete: 1. Hemen kullanmak için öğütülen az ölçüde buğday, tahıl. (Ank., Krş., Nğ., Nş., Sv., Yz.) 2. Değirmencinin öğüttüğü undan aldığı pay, sus payı. (Ank., Krş., Nğ.) 3. Küçük harman. (Ky.)

keletir: İncir. (Kn.)

kelez: Gelişmemiş, kurumuş ekin. (Nğ.)

keli: Taş ve toprak yığarak yapılan bağ, bahçe ve tarlaların sınırı. (Ank., Krş., Ky., Sv., Yz.)

kelik [kelif]: Bağ evi, kulübe. (Ank., Sv., Yz.) [kelif: Kn.]

kelime: Bağ çubuğu. (Kn.)

kelliot: Bir arpa çeşidi. (Ank.)

kellemek (I): Ağacların dallarını, sürgünlerini kesmek, budamak. (Ky., Nğ., Sv.)

kellemek (II): Aşı yapmak için ağacı kesmek. (Krş.)

kelleye davranmak: Başakları olgunlaşmak. (Sv.)

kelteme: Verimsiz toprak. (Ank., Çkr.)

kelti: Evleklerin çevresindeki toprak yığını. (Krş.)

kemre [kemre, kerpiç]: Gübre, tezek. (Ank., Kn., Nğ.) [kerme: Krş., Ky., Nğ., Sv.], [kerpiç: Ky.]

kendi biten: Beyaz ve iri taneli bir cins üzüm. (Ank.)

kendik: Küçük tahıl ambarı. (Ank.)

kendilik: Kenevir. (Nğ.)

kendime: Buğday kırması, yarma. (Sv.)

kendirik: Keten tohumu. (Sv.)

kep: Kuru soğan. (Ky.)

kepçe: Değirmen çarkının kanadı. (Ank.)

kepermek: 1. Dövülen tahılın ince kabuğu, zarı çıkmak. (Çkr., Kn., Nğ., Sv., Yz.)
2. Tazeliğini kaybeden meyve ve susuz kalmak, kepeklenmek. (Nğ.)

kepertmek: Dibekte tahıl dövmek. (Çkr., Nğ., Sv.)

kepi: Un elde etmek için değirmen taşlarının arasına konan deri ya da bez parçası. (Ank., Kn., Krş.)

kepir [kel yer, kepez]: Verimsiz, kıraç toprak. (Ank., Çkr., Es., Kn., Nş., Sv.) [kel yer: Kn.], [kepez: Çkr., Sv.]

kepni: Küçük çapa, kazma. (Sv.)

ker: Fazla yağmur nedeniyle tahıllarda görülen sürme hastalığı. (Sv.)

kerde: 1. Yazın erken yetişen domates. (Sv.) 2. Sebze fidesi. (Kn.)

kerdi: 1. Sebze evleği. (Nğ.) 2. Evlekler arasından geçen su yolu, ark. (Kn.) 3. İki kişinin kullandığı ark açmaya yarayan bir araç. (Kn.)

kerere: Tezekten yapılan silindir biçiminde içine buğday konan kap. (Yz.)

kerenti: İki ağızlı orak. (Ky.)

kerimcek: Bulgur yapılan el değirmeninin taşları arasına konan yassı, ortası delik ağaç parçası. (Sv.)

kerindi [kerinti]: Tırpan. (Ky.) [kerinti: Sv.]

kes: 1. İri saman. (Es., Ky., Nğ., Sv.) 2. Dövülerek saman yapılan ot. (Çkr., Krş., Ky., Sv.)

kesek: Belin ya da çapanın çıkardığı sıkışmış kuru, iri toprak parçası. (Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

keserlemek: Çapalamak. (Ky., Nğ., Sv.)

kesik: Sudan, dondan ve çoraktan sararmış ekin. (Ky., Sv.)

kesim: Dört dönümlük toprak alan. (Sv.)

kesmük [kerpiz]: Başaklı iri saman. (Sv.) [kerpiz: Nğ.]

keş: Çok sulanmış toprak. (Kn.)

keşir: Havuç. (Ank., Kn., Ky.)

ketengöynek: Bir armut çeşidi. (Nğ.)

kevik: Kalburda kalan iri başak taneleri. (Ank., Kn.)

kevsenk: Özü alınmış buğday kabuğu. (Es.)

kevzen [kevser]: Verimsiz, çorak toprak. (Ky., Nğ.) [kevser: Kn.]

kezbi: Karpuz, kavuna dadanan karıncadan ufak, siyah bir böcek. (Ky.)

kıf: Ekin biçilmeden koparılmış tahıl başağı. (Ky.)

kıfır (I): Böceklerden korumak için asma kütüklerine ve filiz yerlerine sürülen macun. (Nğ.)

kıfır (II): Üzüm salkımlarına gelen ve tanelerinin dökülmesine sebep olan bir hastalık. (Ky.)

kıh [kığ, kığalak, kığı, kıkı]: Koyun, keçi gübresi. (Kn., Krş.) [kığ: Nğ., Sv.], [kığalak: Kn.], [kığı: Ky., Sv.], [kıkı: Ky., Sv.]

kılama: Budanmış bağ çubuklarından yapılmış deste. (Nğ.)

kılamada [kılmada, kılmada]: Bağ çubuğu, kurumuş bağ çubuğu. (Nğ., Nş.) [kılmada: Krş.], [kılmada: Nş.]

kılçan: Seyrek bitkili toprak. (Nğ.)

kılıç [kılınç]: Saban ökçesini oka bağlayan ağaç parçası. (Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [kılınç: Sv.]

kılıç arpa: Hayvanlara yedirilen, başağının taneleri iki sıralı dizilmiş olan, sivri, uzunca ve kuvvetli arpa. (Kn., Yz.)

kılımbaz: Pancar. (Kn.)

kım: Koyun, keçi gübresi. (Ank.)

kımcımak [kıncımak]: Yumru köklü bitkiler sökülürken topraktan kökü ile çıkmamak, sıyrılıp kopmak. (Ky.) [kıncımak: Sv.]

kımacık: Tahıl bitkileri çiçekteyken yağmurun çok yağması nedeniyle, başakların arasında kalan damlaların oluşturduğu pas rengindeki hastalık. (Ank., Çkr., Es., Ky., Nğ., Nş., Sv.)

kınalı böduk [kınalı parmak]: Havuç. (Kn.) [kınalı parmak: Çkr.]

kıpkırmızı: Domates. (Ank.)

kıran (I): İki tarla arasındaki sınır. (Nğ.)

kıran (II): Tırpan. (Ky.)

kırç: Lahana, pancar, havuç gibi sebzelerin yeşil kısmı. (Nğ.)

kırçılmak: Bitkiler sapu uzunca kalarak ucundan kesilmek. (Nğ.)

kırçmak: Bir vuruşta biçmek. (Ank., Çkr., Nğ.)

kırf: Buğday başağı. (Ky., Sv.)

kırış: Tarladaki su yolu: (Kn.)

kırık: Kılçıksız buğday. (Sv.)

kırkalık [kırtıl]: Ekin bitmeyen kıraç yer. (Ank.) [kırtıl: Ank., Ky.]

kırmızı: Domates. (Krş., Sv., Yz.)

kırtan: Sürülüp ekilemeyen taşlı tarla. (Es., Kn.)

kırtıl: El değirmeninde çekilmiş buğday. (Çkr.)

kırtış: 1. İki tarla arasındaki ırmak seti. (Kn.) 2. Tarlalarda ekin sulamak için açılan küçük arklar. (Kn.)

kısır: Nadasa bırakılan tarla. (Ank.)

kıska [kısga, kisga]: Arpacık soğanı. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [kısga: Yz.], [kisga: Sv.]

kıskacılık: Soğan tohumundan arpa yetiştirme becerisi. (Ky., Nğ.)

kış algını [kış kurusu]: İlkbaharda yaprak çıkartmayan kışın soğuk vurmuş asma. (Nğ.) [kış kurusu: Nğ.]

kıv: Bir işin ya da ürünün olgunlaşma zamanı. (Ky.)

kıvrışık [kıvrışık]: Pancar yaprağı. (Nğ.) [kıvrışık: Nğ.]

kızak: Buğdayın sapı, ekin ve odun çekmek için ağaçtan yapılmış tekerleksiz bir çeşit taşıt. (Ank., Sv.)

kızılçık: Çok yağmur yağması nedeniyle olan ve başakların büyümesini engelleyen bir hastalık. (Ky.)

kızilevli: Kırmızıya çalan bir buğday çeşidi. (Kn.)

kızıldip [kızılca]: Pancar. (Ky.) [kızılca: Sv.]

kızlan: Killi, çorak toprak. (Sv.)

kızmık: Yıkılan buğdayın su ile akan kabuk kısmı. (Nğ.)

kili: 1. Bağ ve bahçe duvarı. (Ky.) 2. Tarla sınırı. (Ky., Nş. Yz.)

kilme: Bağ çubuğu. (Kn.)

kiravat: 1. Üzüm asması. (Krm.) 2. Üzüm hevengi. (Kn.)

kirç: Sebze yaprakları. (Nğ.)

kirik: 1. Kısa kılçıklı, başağı dört köşeli buğday. (Sv.) 2. Kılçıksız, toparlak buğday. (Sv.)

kiriş: Pırasa. (Sv.)

kirk: Nadasa bırakılan tarla. (Ank.)

kirkit: Badem şekeri biçiminde tatlı ve gevrek bir üzüm çeşidi. (Ky.)

kirlice: Şarap ve sirke yapmaya yarayan, üzeri benekli, yapıncak denilen bir üzüm çeşidi. (Ank.)

kirpidin: Bahçelerde sebze diplerini çapalamakta kullanılan bir ağız kesere benzer, öbür ağız sivri demir araç, çapa. (Ky., Nğ.)

kirs: Killi ve çakıllı, kaypak toprak. (Kn., Ky.)

kirtil: Havuç. (Nğ.)

kişniş: Pirinç. (Krş.)

kitleyik: Sarımtırak ve kili toprak. (Çkr.)

kiyniş: Kuru, küçük üzüm. (Kn.)

kobalak: Etlı meyve. (Sv.)

kocabaş: 1. Pancar, şeker pancarı. (Ank., Çkr., Sv., Yz.) 2. Turp. (Ky.)

kocasan: Boya kalkmış, sararıp başak tutmamış ekin. (Nğ.)

koçara: İnce dallardan örülmüş tahıl ambarı. (Ky.)

kodak (I): Bir buçuk okkalık tahıl ölçüğü. (Sv.)

kodak (II): Çuval gibi örülmüş küçük tahıl ya da azık torbası. (Ank.)

koduk: Beş, altı okkalık, tahtadan yapılmış tahıl ölçęi. (Sv.)

kofan: Soğan ya da turp bağlanan uzun saplı ot. (Ank.)

koğuz: Üzüm salkımları arasında bulunan çürük taneler. (Nş.)

koğtür: Taneleri iri ve mavimsi bir üzüm çeşidi. (Krş.)

kokarcık: Arpacık soğanı, küçük soğan. (Sv.)

kokoliz: Kavrulmuş başaktan çıkan taneler. (Çkr.)

kokurdamak: Ekin olgunlaşmaya başlamak. (Kn.)

kopaç: İnce ve dar ağızlı bir çapa. (Sv.)

korzovul: Kara sabanda oku boyunduruğa bağlayan parça. (Sv.)

kos: Ceviz. (Sv.)

kosa: Tırpan, bir çeşit uzun saplı orak. (Nğ., Sv.)

koşa: **1.** Sulanacak tarlanın, suyun dağılmasına elverişli yüksek yerinde yapılan depo. (Kn., Nğ.) **2.** Eğik yerlerde yüksek kısma su çıkarmak için tarla ortasına çekilen set. (Kn., Nğ.)

koşan: Mısır koçanı. (Nğ.)

koşu: Büyük ark. (Nğ.)

kot: Altı- sekiz kilo tahtadan yapılmış bir ölçek. (Ky.)

koyunbacağı: Sapı kısa, başakları dolgun ekin. (Ky.)

koz: Ceviz. (Ky., Nğ.)

kozak: Soğanın ufağı, tohumluk soğanın irisi. (Nğ.)

kozlamak: Buğday biti tahılın içerisini yiyerek boşaltmak. (Kn.)

köcek: Sonbaharda ekilmiş ekin. (Sv.)

köftere [köğtere]: Tarla ve bahçeye su salmak için büyük arka açılan delik. (Çkr.)
[köğtere: Çkr.]

köfün: Büyük sepet, küfe. (Kn.)

köget: Meyve, yemiş. (Kn.)

köken: **1.** Kavun, karpuz, kabak gibi bitkilerin toprak üstünde yayılan dalları. (Ank., Es., Kn., Nğ.) **2.** Fide. (Nğ.)

köken atmak: Sebze fideleri dal budak salmak. (Nğ.)

kökertme: Filizlenmiş asma çubuğu. (Ank.)

kökertmek: Fide, sebze ya da asma çubuğunun ufaklarını köküyle çıkararak başka tarafa dikmek. (Ank.)

köklemek(I): **1.** Ağaç ve bitkiyi köküyle sökmek. (Kn.) **2.** Bağ çubuklarını ya da fidanlarını köklendirip dikmek. (Nğ.)

köklemek (II): Yağmur bitki köklerine inmek. (Çkr.)

köklez: Toprağa gömülen köksüz bağ çubuklarının bir yıl sonra köklenmiş durumda olanı. (Çkr.)

köklü: Bağ çubuklarının, yeni fide yetiştirmek için toprağa gömülmüş ve uçları sürmüş haline verilen ad. (Kn.)

köküs: Su akımı göz önüne alınarak tarlalar içinde yapılan bölmeler. (Ank.)

köle doyuran: İri ve yuvarlak taneli, koyu rankli bir üzüm çeşidi. (Ky., Nğ.)

köm: Gübre. (Kn.)

kömele: Kavun, karpuz, kabak, hıyar çekirdeklerini dikmek için açılan çukur. (Kn.)

kömürtlek[komürtlek]: Bir kara üzüm çeşidi. (Nğ.) [komürtlek: Nğ.]

kömüs: Tarlada su dağıtımını yöneten su bekçisi. (Nğ.)

kön (I): Gübre. (Es., Nğ.)

kön (II): Buğday başaklarının kararmasına yol açan bitki hastalığı. (Sv.)

köper: İki tarlayı birbirinden ayıran sınır. (Yz.)

kör: Tahıllarda görülen sürme hastalığı. (Ank., Çkr., Kn., Ky., Nğ. Sv.)

körlü: İçinde kör hastalığından kararmış taneler bulunan tahıl. (Nğ.)

köröz: Ürün vermeyen verimsiz toprak. (Nğ.)

kös: Sürülmemiş toprak. (Kn., Nğ.)

köse buğday [köse, kösemor, kösemur]: Başağı kılçıksız bir beyaz buğday çeşidi. (Ank., Nş.) [köse: Ank.], [kösemor: Kn.], [kösemur: Kn.]

kösöv: Kör denilen hastalık nedeniyle içi boşalmış buğday, arpa başağı. (Kn.)

köstek: Ağaç diplerinde suyu tutabilmek için diplere yapılan set. (Nğ.)

köten: Pulluki büyük saban. (Ank., Krş., Ky., Sv.)

kövtere: Bahçe ve tarlalardaki arklardan su almak için açılan ince su yolu. (Çkr.)

köygöçüren: Ekinler arasında görülen ve ürüne zarar veren bir çeşit dikenli bitki. (Sv.)

közer: Dövülmüş buğday ve saman elemeye yarayan iri gözlü kalbur. (Sv.)

közgüç: Yer elması. (Çkr.)

ku: Çeltik tarlası sulanırken su üstünde toplanan çer çöp. (Ank.)

kudoru: Fasülye. (Kn.)

kukarca: Soğan tohumu. (Sv.)

kulağı yağlıklı: Kılçıksız bir buğday çeşidi. (Ky.)

kulak (I): Sabanın toprağa giren kısmının iki tarafında bulunan ve toprağı yanlara dökmeye yarayan parça. (Kn., Nğ.)

kulak (II): Tarlanın köşesi, dar yeri. (Sv.)

kulak (III): Oku boyundağa bağlayan kayış. (Sv.)

kultem: Salkım. (Nğ.)

kumbut: Kavrulmuş buğday ve arpadan çekilerek elde edilmiş un. (Ky.)

kumdarı: Tanelerinin uçları sivri ve küçük mısır. (Ky., Nğ.)

kumpil [kumbil, kumbur, kumbür, kübül]: Patates. (Ank.) [kumbil: Ank., Çkr.], [kümbur: Ky.], [kumbür: Yz.], [kübül: Krş]

kundak (I): Mısır koçanı. (Kn., Nğ.)

kundak (II): Üzüm salkımı. (Çkr.)

kundulu: İri taneli bir buğday çeşidi. (Kn.)

kundur: Pancar. (Kn.)

kunduru: Başağı dört sıralı bir sert, sarı buğday çeşidi. (Çkr., Ky., Nğ., Sv.)

kunt: Beyaz, sık taneli bir üzüm çeşidi. (Kn.)

kupdüşen: Bir yaz armudu çeşidi. (Nğ.)

kurbağacık: Değirmenlerde üst taşı çeviren milin oturduğu kurbağa biçiminde demir parçası. (Ank.)

kurbağa gözü: Küçük beyaz taneli bir üzüm çeşidi. (Ank.)

kurugan: Ekin içlerinde biten, yemeği yapılan bir bitki. (Kn.)

kurugaz: Kurumaya başlamış (ağaç için). (Es.)

kuruluk: Kuru gübre. (Nğ.)

kuş: Mısır. (Kn.)

kuzuböpreği: Sert taneli, siyah, yuvarlak bir üzüm çeşidi. (Kn.)

kübür [küpür, küpren, kürben]: Gübre. (Nğ.) [küpür: Nğ.], [küpren: Ank.], [kürben: Ank.]

kücek: Topraktan yeni çıkmaya başlayan tahıl kümesinin kabarttığı toprak. (Ky.)

küğ: Bah ve bahçe kulübesi. (Sv.)

külbe: Küçük kazma, çapa. (Ank., Sv.)

külen: 1. Sulanmayani verimli ve çakılsız toprak. (Kn.) 2. Gübreli, kül rengi toprak. (Kn.)

küllü [kül toprak]: Külü çok olan toprak. (Sv.) [kül toprak: Es.]

küm: Bir dalda meyve kümesi, salkım. (Çkr.)

küme [kümele]: Bostan ve bağ bekçisinin kulübesi. (Ank.) [kümele: Çkr.]

kün: Birkaç yıl yerinde kalarak iyice yanmış ve kül gibi olmuş hayvan gübresi. (Ank., Çkr., Ky.)

künge: Pislik, gübre. (Ank.)

küveli: Bir saptta üç dört başak çıkaran buğday. (Sv.)

kürütgü [kürüngü]: Saman toplamaya yarayan araç. (Nş.) [kürüngü: Çkr.]

küsküç: Havuç çıkarmada kullanılan ağaç ya da demir sopa. (Krş.)

küşne [köşne, kuşne]: Burçak. (Krş., Sv.) [köşne: Çkr.], [kuşne: Sv.]

L

lāhat [lākat]: Su arkı. (Nğ.) [lākat: Nğ.]

lalis: İnce elek. (Kn.)

las: Tırpanla ekin biçilirken tırpanın kestiği ve biçilen kişinin sol tarafında biriken ekin. (Sv.)

lazut: Mısır. (Yz.)

lek: Pirinç tarlası. (Ank.)

leylim: Portakal. (Ky.)

link: Merkezden çıkan oka at koşulan, bulgur, yarma yapmaya yarayan değirmen. (Es., Ky.)

loda: 1. Taneli ya da tanesiz saman yığını. (Ank., Sv.) 2. Üstü toprak ve otları örtülmüş koni biçimindeki saman yığını. (Ank, Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

lolik: Domates. (Ank.)

M

maasil: Olgunlaşmamış, ham meyve. (Ky.)

maçça: Asma kütüklerinin, ağaçların toprağa yakın yerlerinde oluşan ve kurumalarına neden olan yumrular. (Nğ.)

maçkal: Sabanı, pulluğu yöneten (kimse). (Ky.)

mādenis [maadünüs, mādünüs]: Maydonoz. (Yz.) [maadünüs: Nğ.], [mādünüs: Nğ.]

mağlak: Sebze bahçelerindeki bölünmüş toprak parçaları, evlek. (Sv.)

makas: Asmaların makas biçimindeki sürgünleri. (Ank.)

malağra: Kalburla elenerek toprak ve samandan ayrılmış tahıl. (Ky.)

malama [malağma, malaman, malamga]: Taneleri ayrılmamış, samanla karışık tahıl. (Ank., Çkr., Es., Kn., Krm., Krş., Nş., Yz.) [malağma: Ky., Nğ., Nş., Sv.], [malaman: Kn.], [malamga: Sv.]

maldan: 1. Ağaçlarla çevrilmiş bağ. (Kn.) **2.** Karşılıklı kenarları aynı uzunlukta olan tarla. (Kn.)

malto: Çok büyük bir patates çeşidi. (Sv.)

maluk: Boyunduruk kayışının ucuna takılan ağaç çivi. (Sv.)

mambalotu: Tarlalarda biten ve yakacak yerine kullanılan bir ot. (Ky.)

mana: 1. Tohum. (Kn.) **2.** Tohumluk hıyar. (Kn.)

mandal: Tarla. (Kn.)

mandura: Domates. (Kn.)

manalık: Tohumluk hıyar. (Kn.)

mancar: 1. Lahana, kara lahana. (Sv.) **2.** Ispanak, yaban ıspanağı. (Ank.) **3.** Yenilen bir çeşit ot. (Ank., Çkr.)

maldal: Evlek. (Kn.)

malto: Çok büyük bir çeşit patates. (Sv.)

mancar: Lahana, kara lahana. (Sv.)

mani: Üvendirenin ucundaki üç köşeli demir parçası. (Kn.)

mara: Sararmış hıyar. (Kn.)

maraş: Hıyarın topak, yumru yumru çeşidi. (Nğ.)

marhabaşı: Gevrek, siyah üzüm. (Ky.)

masıra: Bir çeşit üzüm hastalığı. (Ank.)

māsil: Olgunlaşmaya başlamış meyve. (Ky.)

marşa [masıra, masura]: 1. Kabağın küçüğü. (Çkr.) **2.** Hıyarın küçüğü. (Çkr., Krş.) [masıra: Sv.], [masura: Sv.]

maşala [maşalla, maşara]: 1. Bir dönümün üçte biri genişliğinde toprak parçası. (Nğ.) **2.** Bağ, bahçe ve bostanlarda ekilmek için ayrılmış küçük toprak parçası, evlek, karık. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [maşalla: Krş., Ky.], [maşara: Kn., Sv.]

maya: İncir. (Ky.)

mayalı: Özlü ve gübreli toprak. (Nş.)

mazak [mazalak, mazzak]: 1. Ham, olmamış (meyve için). (Es., Nğ.) [mazalak: Ky.], [mazzak: Krş.] **2.** Sonbaharda büyümemiş, küçük kalmış meyve. (Nğ.) [mazalak: Çkr., Nğ.]

mazi: Soğan. (Es.)

mecek [mecik]: Çamur kazmak için üvendirenin ucuna takılan demir. (Krş., Ky., Nş., Sv., Yz.) [mecik: Yz.]

medeş: Salkımı büyük, taneleri dağınık bir üzüm çeşidi. (Kn.)

meğel: Çapa. (Sv.)

meğene [megene, mekene]: Üvendirenin ucundaki yassı demir. (Kn.) [megene: Kn.], [mekene: Kn.]

meke [mekge, mekke]: Mısır bitkisi ve tanesi. (Kn.) [mekge: Kn.], [mekke: Kn., Krm.]

melemir: Buğday tarlalarında yetişen kara ve acı tanelerinden bezir yağı çıkarılan bir bitki. (Ank., Nğ., Nş., Yz.)

melez: Toprak sürülmeden ekilen ekin. (Ank.)

melizgötü: Üzüm çubuklarındaki tomurcuklar. (Nğ.)

mençe: Ekin, ot demeti. (Ank.)

meneş: Portakal. (Ky.)

mengülkurdu: Bağların köklerini kesen bir çeşit kurt. (Çkr.)

menlez: Killi toprak. (Kn.)

merav: Bahçecilerin yazın kirayla tuttıkları, suyu bahçelere sırayla ve düzenle dağıtan kimse. (Kn., Nğ.)

mere: Yeni dikilen ve henüz üzüm vermeyen bağ. (Kn.)

meris [meriz]: Bağları, bahçeleri birbirinden ayıran toprak sınır. (Kn.) [meriz: Kn.]

mermicek: El değirmeninin iki taşı arasındaki tahta. (Sv.)

mese: Havuç, turp vb. toprak altındaki sebzeleri çıkarmak için kullanılan sivri uçlu, uzun demir. (Ank.)

meses: Üvendire. (Ky., Yz.)

meysis: Tarlaları ayırmak için sürülmeden bırakılan yer, sınır. (Kn.)

mezmele: Harman kaldırıldıktan sonra yerde kalan saman vb. döküntü. (Krş.)

mıh: Böceklerin ısırmasıyla berelenen kavun, karpuz kabuklarının altında kalan çivi gibi sert ve ham yer. (Nğ.)

mıh gibi: Dopdolu, çok sıkı (meyve için). (Nğ.)

mıhlı: Kurtlu (kavun, karpuz vb.). (Nğ.)

mıhtan: Arpa. (Kn.)

mıkırık: Bir armut çeşidi. (Ank.)

mılcık [mıncık, mırcık]: Çürümüş, bozulmuş (meyve, sebze için). (Es., Ky., Yz.) [mıncık: Ank.], [mırcık: Ank.]

mılcımak [mıncımak, mırcımak, milcimek]: Yumuşayıp, sulanıp bozulmaya yüz tutmak, çürümek (meyve, sebze vb. yiyecekler için). (Es., Nğ., Nş., Sv.) [mıncımak: Es.], [mırcımak: Ky., Nş.], [milcimek: Krş., Ky.]

milh olmak: Çok olgunluktan çürümeye yüz tutmak (meyve için). (Sv.)

mırık: Buğday ve arpanın uçlarındaki kılçıklar. (Sv.)

mırıs: Bahçe, tarla bölümleri arasındaki yol. (Kn.)

mısır: Darı. (Kn.)

mızırgat: Hardal tohumu. (Yz.)

mihmes toprak: Suyu emmeyen sert toprak, killi toprak. (Kn.)

mihra: Yer elması, hıyar, karpuz vb. bitkileri sertleştiren, tadını bozan hastalık. (Nş.)

mil: Selin getirdiği kumlu, çamurlu toprak. (Ank., Es., Ky., Nğ., Nş., Sv.)

milek [milen, milenğ]: Milli toprak. (Ky.) [milen: Krş.], [milenğ: Nş.]

minigöz: Bağ teveklerine sarılıp kurumalarına neden olan bir ot. (Kn.)

misit: Eğimli tarlalarda toprağın kaymaması için yapılan harçsız duvar. (Kn.)

miski: Pembe, güzel kokulu bir üzüm çeşidi. (Kn.)

miskiüzümü: Beyaz, kokulu, salkımı uzun ve seyrek taneli üzüm. (Kn.)

molah: Ağaçların yeni sürgün veren filizleri. (Sv.)

mucur [mocur, muçu, muçur]: Sekiz kilo alabilen bir tahıl ölçüğü. (Ank., Çkr., Krş., Ky., Sv.) [mocur: Krş., Sv.], [muçu: Kn.], [muçur: Sv.]

muğal: 1. Sebze ekilen yer. (Nğ.) 2. Bağ ve bahçelerden alınan ürün. (Sv.)

mušta: 1. Bağ, bahçe ve bostanlarda sebze ekmek için ayrılan küçük evlekler. (Ky.) 2. Bostan evleklerine yapılan küçük duvar. (Ky.)

mut: Elli şiniklik tahıl ölçüğü. (Ky., Nş., Sv.)

mutüzümü: Çekirdeği kolay ezilen siyah ve gevrek bir üzüm çeşidi. (Nğ.)

mühre: Bağ duvarı yapmak için kullanılan tahta kalıp. (Kn.)

N

namlı [namlu]: 1. Biçilmiş ekin, ot demetleri sırası. (Çkr.) 2. Samanından ayrılmış ama elenmemiş arpa, buğday yığınları. (Ank., Krş., Ky.) [namlu: Sv.] 3. İyi temizlenmiş tohumluk buğday. (Kn.) 4. Harman yerinde tahıldan ayrılmış saman yığını. (Krş., Sv.) 5. Harman yerinde halka biçiminde yığılmış saman. (Çkr.)

nararmudu: İri, kırmızı ve sarı renkli armut. (Kn.)

nartük: Mısıf. (Kn.)

nefirne: Ufak salkımlı, küçük taneli, pek beğenilmeyen üzüm. (Kn.)

nodul: Üvendirenin ucundaki sivri demir. (Ank., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.)

nofut [nokut]: Nohut. (Ank.) [nokut: Sv.]

O

obsa [obussa, ofsa]: Üvendirenin ucundaki yassı demir. (Kn.) [obussa: Kn.], [ofsa: Kn.]

ocak: Fida ya da ağaç dikmek için açılan çukur. (Es., Ky., Nğ., Nş., Sv.)

oğul: Tahılın art arda, yavaş yavaş çıkardığı başak. (Ky.)

oğuldak: Tahılın sonradan verdiği başak. (Kn.)

oğunduruk: Bir çeşit ekin hastalığı. (Kn.)

ombal: İnce yollarla ayrılmış bağ, sebze karığı. (Nğ.)

omca [omuca, omurca]: 1. Bağ kütüğü, asma. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ.) [omuca: Nş.], [omurca: Nş.] 2. Üzüm çubuğu. (Ank., Krş.) [omuca: Ank.], [omurca: Ank., Nş.]

on: Uzun süre ekilmeyip bakımsızlaşan toprak. (Kn.)

onbul: Bahçelerde uzunlamasına bölünmüş toprak parçaları, evlek. (Ky.)

opsa (I): Üvendirenin ucundaki çamur kazımaya yarayan yassı demir. (Kn.)

opsa (II): Birkaç yıl sürülmeden, ekilmeden bırakılmış tarla. (Sv.)

orak: Ekin toplamada kullanılan ucu kavisli tarım aleti. (Sv.)

orakçılık: Ekin biçme işi. (Ky.)

ork atmak: Çok büyüyüp her yana kol atmak (sebze, bostan vb. bitkiler için). (Nğ.)

ortakçı [ortak, ortakcı]: Tarlayı, ürünü yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi. (Ank., Çkr., Es., Ky., Nğ., Sv.) [ortak: Kn.], [ortakcı: Ky., Sv.]

orum: Ekinler arasında yetişen bir çeşit zararlı bitki (Sv.)

orun: Yuvarlak, kalın kabuklu, suyu az bir üzüm çeşidi. (Ky.)

oturak: Asmaları yükseğe kaldırmak için yapılan ağaç iskele, çardak. (Ank.)

ovaca: Siyah renkli kış armudu, ahlat. (Ank.)

oyuk: Bostan korkuluğu. (Kn.)

Ö

öbek: Sürülmüş, samanından ayrılmamış tahıl yığını. (Ank.)

öcek: Kavun, karpuz, kabak vb. bitki tohumlarını ekmek için açılan küçük çukur, ocak. (Krş., Nğ.)

öğcek: Sap arabasının ekin taşınırken ön tarafına dikine konulan ağaç. (Sv.)

öğendere [oğendere, öendere, öğendire]: Hayvanları dürtmek için kullanılan ucu bizli değnek. (Kn., Sv.) [oğendere: Yz.], [öendere: Sv.], [öğendire: Kn., Ky., Nğ.]

öğlek: Evlek. (Sv.)

öğse: Asmalara böcek dadanmaması için sürülen yapışkan sıvı. (Kn.)

öğünt: Buğday tarlasını bataklığa çeviren ve ekilmiş buğdayları çürüten yağmur suyu. (Kn.)

ökçe [ökse] (I): 1. Saban demirinin geçtiği eğri ağaç parçası. (Ank., Kn., Krş., Nğ., Sv.) [ökse: Ank.] 2. Sabanın elle tutulan yeri. (Kn.)

ökçe (II): Üzüm çubuğunun ökçeye benzeyen yeri. (Nğ.)

ökçelemek: Asma dalını köklendirmek için kökünden koparmadan yere gömmek. (Nğ.)

ökçeli: Yaşlı asma dalından dikey olarak çıkan bir yıllık asma dalı. (Nğ.)

öl: Toprağın nemi, tav. (Es.,Kn., Krm., Ky., Nğ., Nş., Sv.)

ölke: Döven ile boyunduruk arasındaki ok. (Kn.)

öllü: Yaş, nemli (toprak için). (Kn., Nğ., Nş., Sv.)

ömbek: Tarladaki çukur. (Ank.)

örek: Dal budak salarak büyüme. (Nğ.)

örk: Kavun, karpuz, kabak vb. sebzelerin toprağın üstüne yayılan kol gibi dalları. (Nğ.)

örk atmak: Kavun, karpuz, kabak vb. bitkiler büyüme, kol atmak. (Nğ.)

örs: Tırpan bilemeye yarayan araç. (Sv.)

örtlek: Ormanı, fundalığı yakarak açılan tarla. (Sv.)

örtme: Bir katlı bağ evi. (Ky.)

ötürek toprak: Beyaz, sarı renkli verimsiz toprak, çorak toprak. (Es.)

övendire [övendere]: Hayvan dürtmeye yarayan ucu bizli değnek. (Ank., Es., Kn., Sv.) [övendere: Es., Kn., Sv., Yz.]

öveyikbuğdayı: Açık sarı renkli, iri taneli, sert bir buğday çeşidi. (Ank.)

övme: Kıraç topraklarda su biriktirmek için açılan çukur. (Ky.)

öykünlemek: Tarlayı sulamak. (Kn.)

öylek: Evlek. (Sv.)

öz: Bağ, bahçe, bostan. (Es., Kn., Nğ., Nş., Sv.)

özek: Okla boyunduruğu birbirine bağlayan demir. (Es., Krş.)

özlek: Toprağın özü, verimli yeri. (Ky.)

özlü toprak: Gübreli, sulak, bakımlı toprak. (Kn.)

P

pakla [pağla, palaa]: 1. Bakla. [pağla: Nğ.] 2. Kuru ve taze fasulye. (Nğ., Yz.)
[pağla: Nğ.], [palaa: Sv.]

palak: Erken ekilen kısa boylu ve başak tutmayan ekin. (Sv.)

paltacık [pallacık, palta]: Değirmen taşının dönmesini sağlayan demir mil. (Ank.)
[pallacık: Ank.], [palta: Ank.]

pambık: Pamuk. (Nğ.)

pambık göz: Yeni yeşermeye başlayan asma tomurcuklarının üstündeki pamuğumsu beyazlık. (Nğ.)

pançak: Bitki ve ağaçların ince kökleri. (Ank., Es.)

parçalak: Lahana. (Ank.)

pardılamak: Bağ, bahçe ve çevresine çalıyla çit yapmak. (Es.)

patata [pata]: Patates. (Krş.) [pata: Krş.]

patike: Patates. (Kn.)

patlak (I): Ağaç köklerinden süren filizler. (Nğ.)

patlak (II): Yuvarlak, iri taneli bir üzüm çeşidi. (Nğ.)

patlak aşısı: Ağaç köklerinden sürgünlere aşı yapılarak yetiştirilen meyve ağacı. (Nğ.)

payın: Ana arktan ayrılan küçük su yolu. (Ank.)

payınt: Sürekli nemli olan tarla. (Ank.)

pazıbaşı: Pancar yaprağı. (Ank.)

pazük: Pancar. (Sv.)

pekitmek: Tarla, bahçeyi korumak için çevresini çitle çevirmek, sarmak, örtmek. (Ank.)

pençe: Olgunlaşmış çeltiklerin toplanıp bağlanmış bir tutamı, bağlam. (Ank.)

peplivan üzümü: Yenirken etli yeri çöpünde kalan üzüm. (Ank.)

per [peri]: Çark, değirmen ve vapurun pervanesi. (Sv.) [peri: Sv.]

petek: Topraktan, çamurdan yapılan tahıl ambarı. (Sv.)

peygamber arpası: Kılçıksız ve kabuksuz, buğdaya benzer bir arpa çeşidi. (Ank., Kn.)

pezik [pezük, pezzik, pezek, pezi]: 1. Pancar, şalgam. (Ky., Sv.) [pezük: Sv.], [pezzik: Ky.] 2. Pancar yaprağı. (Ky., Nğ., Sv.) [pezek: Nş.], [pezi: Nğ.]

pirasıt [piresit, pirasit, piresit]: Sebze evleği. (Nğ.) [piresit: Nş.], [pirasit: Nğ.], [piresit: Nş.]

pırnat [pınnat] (I): Ekini elle yolarken kullanılan araç, el orağı. (Kn., Krş., Nğ.) [pınnat: Nğ.]

pırnat [pırnas] (II): 1. Bir avuçla tutulacak kadar ekin sapı. (Nğ.) [pırnas: Ank.] 2. Yeni biçilmiş ve demet yapılmamış ekin sapları. (Sv.)

pıtırak: Ağaç dallarında kuruyup dikenleşen küçük budaklar. (Nğ.)

piçine: Ürün toplanırken dökülen tohumlardan süren filizler. (Çkr.)

pirasit: Fidan. (Ky.)

pirçekli: Havuç. (Sv.)

pirecik: Asmalara, tahıla dadanarak onlara kurutan zararlı bir böcek. (Ank., Es., Nğ.)

piriç: Pirinç. (Ank.)

pirmut: Biçilirken orağın ağzından dökülen ekin. (Sv.)

pirpirin: Semizotu. (Ky., Sv.) [pürpürüm: Ank., Ky., Sv., Yz.]

pitek: Çamur ve sığır gübresini karıştırarak yapılan, büyük kovan biçiminde tahıl ambarı. (Kn.)

ponçak (I): Ekin vb. bitkilerin püskül gibi ince kökleri, saçak kök. (Krş., Sv.)

ponçak (II): Meyveli küçük dalcık, salkım. (Krş., Nğ., Sv.)

potuk: Üzüm bağlarındaki küçük arklar. (Nğ.)

pörüşmek [pösermek]: Pörsümek, buruşmak (meyve için). (Nğ.) [pösermek: Nğ.]

puluğ: Pulluk. (Kn.)

punnat [purnat]: Orakla ekin biçilirken ellik yardımıyla kol üstünde biriktirilen deste, demet, tutam. (Nş.) [purnat: Kn.]

puntu: Üstünde birkaç üzüm tanesi kalmış salkım. (Nş.)

puşta [puştu]: 1. Bağ, bostan, sebze ekilen evlek. (Ank., Kn., Ky.) [puştu: Ank.] 2. Evlekleri birbirinden ayıran toprak sırt. (Ky.) [puştu: Ank.] 3. Tarlaların sulanması için açılan su arkı. (Kn.)

puylu [puru]: Saban demirinin iki yanında bulunan ve toprağı devirmeye yarayan, kanat gibi yassı tahta, saban kulağı. (Es.) [puyru: Çkr.]

pür (I): Asma yaprağı. (Sv.)

pür (II): 1. Bitkilerin toprağın üstüne yayılan sap ve yaprakları. (Krş.) 2. Sebzeler toplandıktan sonra geriye kalan gövde ve kökleri. (Sv.) 3. Soğan, pancar, şalgam, turp, patates vb. sebzelerin yaprakları. (Ky., Nş.)

pürç: 1. Soğan, pırasa vb. bitkilerin işe yaramayan yerleri. (Kn.) 2. Sebzelerin yeşil gövde ve yaprakları. (Kn., Nğ., Nş.)

pürçek [pürç] (I): Ağaç ve bitkilerin saçak gibi ince kökleri. (Çkr., Es.) [pürç: Nş.]

pürçek (II): Mısırın tepesinde püskül biçiminde olan erkeklik organı. (Es., Sv.)

pürçük: Taze soğan, sarımsak, pırasa, marul vb. sebzelerin yenilen yeşil yaprakları. (Ank., Kn.)

pürçüklü [picekli, piçekli, pırçekli, purçuklu, püçüklü, pürçek, pürçekli]: 1. Havuç. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [picekli: Sv.], [piçekli: Ank., Kn., Sv.], [pırçekli: Sv., Yz.], [purçuklu: Nş., Sv.], [püçüklü: Kn., Ky.], [pürçek: Sv.], [pürçekli: Sv., Yz.] 2. Şalgam, pancar, havuç, soğan vb. sebzelerin ince, saçak. (Kn.)

püre: Lahana kurdu. (Kn.)

püren: Sebzelere zarar veren bir çeşit böcek. (Nğ.)

pürtelemek [pürtermek]: 1. Filizlenmek, yeşermek. (Nğ.) [pürtermek: Nğ.] 2. Tomurcuklar patlamak, açılmak. (Nğ.)

pürtük: Arpacık soğanı. (Çkr.)

pürük: Pancar. (Ky.)

püsen: Bitkileri yapışkan bir sıvıyla sararak kurumalarına neden olan hastalık. (Nğ.)

pütlemek: Ağaçlardaki tomurcuklar patlamak. (Nğ.)

rasada: Yeni olgunlaşmaya başlayan tahıl, meyve. (Krş.)

rasık: Buğday başaklarının kararmasına neden olan bir hastalık, rastık. (Es.)

S

saban: Çift süren hayvanların koşulduğu demir tarım aracı. (Kn.)

saban ökçesi: Sabanın toprağa batan bölümü. (Ank.)

sabanverme: Tarlayı üçüncü kez sürme. (Sv.)

saçak: Bitkilerin emici kökleri. (Ank., Nğ.)

sadır (I): Biber, patlıcan, domates gibi sebze fideleri. (Sv.)

sadır (II): Gübre. (Kn., Nğ.)

sağır toprak: Geç ısınan toprak. (Krş.)

sağlağa: Altından su çıkan tarla. (Ky.)

sahlan: Semizotu. (Ank.)

sakalıshyan: Çok tatlı ve sulu bir armut çeşidi. (Ank.)

sakaloynatmaz: Top çekirdekli, güzel kokulu bir kavun çeşidi. (Yz.)

salacak: Değirmen suyunu boşa akıtmak için oluğun önüne açılan hendek. (Ky.)

salak: 1. Olmamış küçük kavun. (Nğ.) 2. Büyüyememiş fakat zamanından önce olmuş küçük karpuz. (Nş.)

salamtüp: Harman yeri. (Kn.)

salı: Bir yıl ekilip, bir yıl dinlendirilen tarla. (Kn.)

salma: Bir arktan akıtılarak getirilen su. (Nğ.)

samalgını: Sam yeli etkisiyle dökülen ham meyveler. (Ank., Nğ.)

saman hergi: Mart, nisan aylarında ot yokluğu nedeniyle koşum hayvanlarına saman yedirilerek yapılan herki. (Sv.)

sambağı: Boyunduruğun deliklerine geçirilen eğri ağaçları bağlayan ip. (Sv.)

samı: Boyunduruğa geçirilen, öküzlerin bağlanmasına yarayan demir ya da ağaç çubuklar, boyunduruk zelvesi. (Ky., Sv.)

samira: Gübre. (Kn.)

sam vurguhu: Soğuk vurmuş bitki ve meyve. (Nğ.)

san: Tahılların başak tutmamasına neden olan hastalık. (Kn., Ky., Nğ.)

sandal: Asma çardağı, seren. (Ank.)

sanra: Gübre. (Ank.)

sapısı: Bir üzüm çeşidi. (Ky.)

sapiuzun: Bir armut çeşidi. (Nğ.)

sarat [şadara, şatra]: Büyük delikli kalbur. (Sv.) [şadara: Sv.], [şatra: Ky.]

sarıbursa: Bir buğday çeşidi. (Yz.)

sarıerik: Kayısı. (Krş.)

sarıkıvrım: Toprak altında sürüp filiz veren tane. (Çkr., Es.)

sarıtoppas: Sarı ve kılçıklı buğday. (Sv.)

sarma: Sığır gübresi. (Es.)

sarmak: Değirmen arklarındaki suru tahtalarla öbür yana geçirmek. (Çkr.)

sarpın [serpin]: Un ve tahıl ambarı. (Es., Ky.) [serpin: Kn., Nğ.]

sarul: Kötü, ergin erik. (Kn.)

sata: Üzüm salkımı. (Nş.)

savacak [savaḥ, savak]: **1.** Değirmen suyunu başka yöne çevirmek için oluk önüne konulan tahta. (Kn., Nğ., Sv.) [savaḥ: Yz.], [savak: Ank., Çkr., Es.] **2.** Değirmen arkındaki fazla suyun akması için açılan ikinci su yolu. (Nğ.)

savak: **1.** Değirmen oluğu, havuz. (Kn., Ky., Nş., Sv.) **2.** Değirmende suyun oluğa girdiği yer. (Çkr., Es., Kn., Ky.) **3.** Su dağıtılan evlek başları. (Yz.) **4.** Ark. (Kn.)

savlağa: Değirmen kuyusunun başında fazla suyun savulduğu yer. (Nş.)

savırmak: Ekilecek toprağın nemi azalmak. (Kn.)

sayfan: Bağ ve bahçelere yapılan ilkel ev, kulübe. (Sv.)

saykal: Ana arktan ayrılan küçük kollar. (Ank.)

seç: **1.** Harmanda savrulmuş tahıl yığını. (Çkr., Es.) **2.** Buğday, arpa yığını. (Es.)

seçim: Biçilerek sürülmek için yere yayılan ekin, bir saçımlık ekin. (Kn.)

sedir: Domates fidesi. (Sv.)

seğerek [seğrek]: Keten tohumu. (Kn.) [seğrek: Sv.]

seğir: İki tarla arasındaki sınır. (Krş., Ky.)

seğirdim: Değirmen arkından çarka giden suyun aktığı dik oluk. (Ank., Krş.)

seki (I): Tarla ve bahçelerdeki basamak biçiminde düzlükler. (Ank., Nğ.)

seki (II): Bağ duvarı. (Ank.)

selevür: Çeltik tarlalarında bir yıl önceki ürünlerden kalan kök ve artıklar. (Ank.)

sememe: Çok küçük, kokulu ve renkli bir kavun çeşidi. (Krş.)

sepet: Değirmende, buğdayın döküldüğü kesik koni biçiminde yer. (Kn., Nğ., Sv.)

serenti: Dört direk üstüne yapılmış tahış, meyve sebze kurusu saklanmak için yapılmış kiler. (Sv.)

serpene: Meyve ağaçlarına, üzö çubuklarına dik durması ve sarılması için vurulan destek. (Ank., Krş.)

seten: Tahılın kepeğini ayırmaya yarayan dikey değirmen taşı. (Ky.)

setik: Taneleri olgunlaşmamış ekin başağı. (Çkr.)

seven: Tarla ve bağların çevresine çit yapmak için çakılan kazıklar. (Nğ.)

seyillemek [seyiklemek, seyirlemek]: Tahılları taş vb. maddelerden ayırmak için bol su içinde sallayarak yıkamak ve süzmek. (Sv.) [seyiklemek: Yz.], [seyirlemek: Sv.]

seyirdim oluşu: Değirmenlerde suyun akışını hızlandıran oluk. (Ank., Çkr.)

sıdalak: Olgunlaşmaya başlayan, yumuşayan meyve. (Ank.)

sıdalanmak: Meyve sulanmak, olgunlaşmaya başlamak. (Nğ.)

sıdalı: Biraz olmuş, yenecek gibi, ermeye yakın (meyve vb. için). (Nğ.)

sığamak: Yeni gelişmeye başlayan fidanların serpilmesi için alt srüğünlerini budamak. (Nğ.)

sınat: Sonbaharda bitkileri vuran soğuk. (Kn.)

sınık: Pamuk çekirdeğı. (Kn.)

sıraca: Ağaçların, özellikle üzüm kütüklerinin köke yakın yerlerinde boğum boğum olmalarına neden olan bir hastalık. (Nğ.)

sıska [sısğa]: Soğan tohumu. (Sv.) [sısğa: Sv.]

sıvarmak: Sulamak. (Sv.)

sıvgın: Ağaç filizi, sürgün. (Sv.)

sıyırğı (I): 1. Harmanda sap toplamaya yarayan bir çeşit araç. (Ky., Nş., Sv., Yz.) **2.** Gübre atmaya yarayan büyük kürek. (Ank., Es., Kn., Ky., Sv., Yz.)

sıyırğı (II): Büyük orak. (Nğ.)

sıyırma: Büyük tırpan. (Ank.)

sıyirtmak: Arktan geçen suyun düzgün akmasını sağlamak için engelleri gidermek, kıyılmak. (Nğ.)

sibek: El değirmenlerinde alt taşın ortasına çakılan, üst taşın dönmesini sağlayan küçük kazık ya da sivist demir. (Ank., Kn.)

siğez: Ekin. (Kn.)

silecek: Tahıl ölçeğinin doldurulduktan sonra ağzını silmeye yarayan düz tahta ya da demir ağaç. (Sv.)

silgi: Saman toplamaya yarayan bir araç. (Nğ.)

sitil: Fide, fidan. (Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.)

sitillemek: Fide dikmek. (Nğ.)

sivrek: Güzün ekilen ekin. (Ank.)

sivriç: Tütün ve sebze fideleri dikmek için kullanılan ucu sivri ağaç. (Sv.)

sivrik: Toprakta yeni çıkmış, yeşermiş ekin. (Ank.)

siyeç: Tarla ve bahçe çevresine çekilen çalı vb. çit. (Krş., Ky., Nş., Sv., Yz.)

soğla: Bataklıklarda, göllerde suyun çekilmesiyle alttan çıkan nemli, bitek toprak. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ.)

soğlaç buğdayı: Soğla yerde yetiştiği için özsüz olan ve beğenilmeyen buğday. (Nğ.)

soğla toprak: Killi toprak. (Ank.)

sokarik [sokrak]: Yeni çıkmış ekin. (Kn.) [sokrak: Kn., Nğ.]

sokma: Bağ budanırken uzunca bırakılan ucu toprağa sokulan çubuk. (Nğ.)

soku [sohu, sohur, solgu]:1. Tahıl dövmeye yarayan büyük taş dibek. (Ank., Kn., Krş. Ky., Nğ., Nş., Yz.) [sohu: Ank., Nğ., Sv., Yz.] 2. Dibekte, havanda dövme işlemini yapan tokmak. [sohur: Ank.], [solgu: Kn.]

sola: Sulak toprak. (Ky., Nğ.)

som: Samanla karışık ekin yığını. (Yz.)

somak: Üzüm salkımından önce oluşan filiz. (Ank.)

sondöl: Son ürün. (Nğ.)

sonrun: Buğday. (Ky.)

soya: Üstten, derin olmayan (toprağı sürmek vb. için). (Ank., Nğ., Nş.)

soya gitmek: Sabanın toprağa batmaması. (Krş.)

soyalamak: Ekinin bir kökten birkaç sap birden vermesi. (Ank.)

söbek (I): 1. El değirmenlerinde alt ve üst taşlar arasına konan, delikli tahta ya da demir araç. (Ky.) 2. Üst değirmen taşının ortasındaki mile takılarak dönmesini sağlayan demir baltacık. (Es., Ky., Nğ., Nş.)

söbek (II): Olmamış küçük kavun. (Ank.)

sögen [söven]: Bağ, bahçe çitlerinde kullanılan uzun kazıklar. (Kn.) [söven: Ank., Kn.]

söküntü: Ağaçlık ya da boz yerde açılan, ekime elverişli duruma getirilen tarla. (Nğ.)

sömek [sopak, sübek, sümek]: Taneleri alınmış mısır koçanı. (Krş., Sv.) [sopak: Ank., Çkr., Yz.], [sübek: Sv.], [sümek: Es., Nğ.]

söyme: Kesilen ağaçlardan fıskıran ince dallar. (Yz.)

su altı: Sulak yer, sulak tarla. (Nğ.)

sucu: Değirmen işçisi. (Sv.)

su çıkā: Tarladaki bataklık. (Ank.)

sulak buğdayı: Özlü buğday, sulak yer buğdayı. (Nğ.)

suluzırtlak [sulusırtlak]: Limon. (Çkr., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [sulusırtlak: Krş.]

sungur: Ak, iri taneli, tatlı ve sulu bir üzüm çeşidi. (Ank.)

susamlamah: Ekin serpilmek, büyümek. (Nş.)

susamlı: Büyümüş, serpilmiş, gürbüz (ekin için). (Nş.)

suvarmak [su virmek]: Sulamak. (Ank., Kn., Nğ., Nş.) [su virmek: Nğ.]

suyu çekilmek: Ağaçların yeşermesi dal budak salması durmak. (Nğ.)

suyunu almak: Bitkiler suya kanmak, gereksindiği oranda su almak. (Nğ.)

süğü: Tarlanın yüzüne saçılan tohumun, toprakla örtülmesi için sabanın demirine geçirilen merdane. (Çkr.)

sümter: Kırmızımtırak, küçük taneli, sert buğday. (Ank.)

sümün: Dört kilogramlık tahıl ölçüğü. (Nğ.)

sünet deliği: Sabanla oku tutak denilen bölüme geçirmek için açılan delik. (Ky.)

sünet etmek: Yeni dikilen bağın gereksiz sürgünlerini ilk kez budamak. (Kn.)

sünter: Kırmızı renkli, çavdar benzeyen bir buğday çeşidi. (Ank., Es., Kn.)

süreke (I): Ekilen toprak alanı, tarla. (Kn.)

süreke (II): Sabanın tarlada bıraktığı iz. (Kn.)

sürgü: **1.** Ekilen tohumu örtmeye ya da tarladaki büyük toprak parçalarını kırıp düzeltmeye yarayan çalılardan yapılan bir araç, ağaç silindir. (Ky., Sv.) **2.** Harman yığmaya yarayan araç. (Ky.)

sürgün: Ağaç filizi. (Ank., Çkr., Nğ., Sv.)

sürmek: Buğday saplarını dövenle ezmek. (Ank.)

sürükkü: Çiftçinin tohum ekerken tohumları kapatmak için arkasına taktığı yaş ağaç dalı. (Kn.)

sürünge: Tarlalarda sürgüleme işini yapan aygıt, ayalama aygıtı. (Ank.)

sürüt (I): Döveni boyunduruğa bağlayan ok. (Ank., Ky., Nş., Sv.)

sürüt (II): Buğday değirmeni. (Sv.)

süt yılı: Ekin ve sütün bol olduğu yıl (Ank.)

süvmek: Bitki topraktan baş vermek. (Ank.)

süygün[süydü]: Sürgün, filiz. (Kn.) [süydü: Ky.]

süymek [süğmek]: Fıskırıp çıkmak, sürgün vermek, uzamak. (Kn., Nğ.) [süğmek: Kn.]

şabı [şābı]: İri, söbe taneli, büyükçe çekirdekli, sert, geç olgunlaşan bir üzüm çeşidi. (Nğ.) [şābı: Nğ.]

şad: Harmanda samanla taneleri ayırmak için araya konulan ağaç. (Ank.)

şağman: Tahıl karışımı. (Kn.)

şahman: Parlak, sert, kırmızı özlü bir buğday çeşidi. (Ank., Kn., Krş., Nğ.)

şahna: Harmanda çevreye yığılan sap. (Kn.)

şahra: Ekin sapı yükü. (Sv.)

şait: Harman savrulurken taneleriyle samanı ayırmak için dikilen değnek. (Ank.)

şakalak: Küçük kavun, kelek. (Kn.)

şakırdak [şakıldak]: Değirmentaşı üstüne konulan tahta. (Çkr., Nğ.)

şakkalğan: Ayçiçeği. (Ank., Sv.)

şakman: Buğday çuvalı. (Ky.)

şakşakı (I): Ceviz. (Yz.)

şakşakı (II): Ekin biçilirken çok sap almak için ele takılan ağaç ellik. (Kn.)

şalak: Büyümemiş kavun, karpuz. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.)

şamama [şamala, şememe, şemen, şemene]: Ekşimsi küçük kavun. (Kn., Nğ.)
[şamala: Nş.], [şememe: Es., Nğ., Sv.], [şemen: Ank., Es.], [şemene: Yz.]

şamdarı: Mısır. (Kn.)

şamdarı eşiği: Mısır koçanı. (Kn.)

şāmer: Ayçiçeği. (Krş.)

şaşmak: Ayçiçeği. (Ank.)

şapla: Tarlalarda biten bir ot. (Krm.)

şaptal: Kayısı. (Kn.)

şaravarmaz: Tadı az, pek aranmayan bir üzüm çeşidi. (Nğ.)

şarlık: Havuç. (Ank.)

şaşırtmak: Fidanların yerlerini değiştirerek seyrekletirmek. (Nğ.)

şeç: Samanla karışık tahıl. (Yz.)

şefelek: Mısır koçanı, meyvelerin yenilmeyen orta bölümü. (Yz.)

şehre: Ekin bağlamı. (Nğ., Nş.)

şekerbaşı: Üzüm çubuklarında, meyve ağaçlarında oluşan bir hastalık. (Nğ.)

şekeri: Çok tatlı, ufak bir armut çeşidi. (Nğ.)

şelek: Bir yanlı kazma, çapa. (Kn.)

şemen: Küçük kavun. (Ank.)

şemsamer: Yer elması. (Sv.)

şemşamer [şemsaver]: Ayçiçeği. (Ky., Yz.) [şemsaver: Ky.]
şerbet: Bitkiler verilen gübrelî suç (Nğ.)
şerevle [şelevle]: Ekin bağlamı, tutam. (Kn.)]şerevle: Kn.]
şevrek: Turp, havuç gibi sebzelerin yıkandığı havuz. (Ank.)
şeytan teknesi: Değirmenin üstündeki piramit biçiminde tahıl teknesi. (Çkr.)
şimarık: Sulak tarla. (Kn.)
şıralanmak: Meyve olgunlaşp tatlanmak. (Nğ.)
şıvgın [şıvgın, şıgva, şıvga]: Filiz. (Çkr., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [şıvgın: Sv.], [şıgva: Sv.], [şıvga: Ky., Nş., Sv.]
şivka [şivka]: Körpe fidan. (Ank., Yz.) [şivka: Ky.]
şifan [şifan]: Yulaf. (Nğ., Sv.) [şifan: Ky.]
şiflemek: **1.** Pamuğu kozasından elle ayırmak. (Ank.) **2.** Mısırı koçanından ayırmak. (Kn.)
şimal: Taze sürgün. (Nğ., Sv.)
şinik: Tahıl ölççeği. (Es., Kn., Nğ., Yz.)
şireder: Bir üzüm çeşidi. (Ky.)
şirelenmek: Meyve çok olgunlaşmak, sulanmak. (Sv.)
şirvan: Çeltik tarlalarının dağıtımını işine bakan kişi. (Ank.)
şitil: Fide. (Kn., Nğ., Yz.)
şitillemek: Sebze fidelerini toprağa dikmek. (Yz.)

T

taal: Ekin. (Nğ.)
taban: Tohum ekildikten sonra toprağı düzeltmeye yarayan ağaç merdane. (Ank.)
tabanlamak: Sürülmüş, ekilmiş tarlaları tırpanla düzeltmek. (Ank.)
tahal: Arpa, buğday, yulaf vb. ürünler, tahıl. (Ank., Çkr., Ky., Nğ.)
taħım: Tarla, bahçe ya da bağ sınırı. (Çkr.)
tahra: Ağaç budamaya, kesmeye, odun kırmaya yarayan, satırdan biraz büyük, demir saplı araç. (Ank., Çkr., Kn., Krş.)
tahta (I): **1.** Tarla ya da bostanlarda ayrılmış toprak parçaları, evlek. (Kn., Nğ.) **2.** Dört yanı dar ve yüksek yolla çevrilmiş tarla. (Kn.)

tahta (II): Tarla ya da bostanların su yollarını genişletmeye yarayan ve iki kişinin birlikte kullandığı bir çeşit kürek. (Ky.)

takıl: 1. Buğday. (Sv.) **2.** Tahıl ölçeği. (Sv.)

takıldak: Un değirmenlerinde, tanelerin değirmene akmasını sağlayan tahta çubuk. (Kn.)

takurcun: Başaklar içe doğru konularak yapılan tahıl yığını. (Çkr.)

talla: Tarla. (Ank., Nğ., Sv., Yz.)

talvar: 1. Bağ ve bostanlarda, çalı çırpıdan yapılmış üstü kapalı bir çeşit çardak, bağ evi ya da bostan kulübesi. (Kn., Nğ.) **2.** Bağ ve bostanlarda bekçiler için yüksekçe yapılan gözetleme yeri. (Kn.)

talvarlanmak: Ağacın dal budak salarak genişlemesi. (Nğ.)

talvarlı: Yanlardan dal budak salarak genişlemiş (ağaç için). (Nğ.)

tanaburnu: Birkilerin köklerini kesen zararlı bir böcek, danaburnu. (Nğ.)

tapan: Değirmeni ayarlamaya yarayan çarkın altındaki tahta bölüm. (Ky.)

tapanlamak [tapan etmek, tapannamak]: Yeni ekilen tarlanın tohumunu kapatmak için sürgü çekmek, düzeltmek. (Ank., Nğ., Sv.) [tapan etmek: Kn.], [tapannamak: Ank.]

tapıl: Biçilen ot ya da ekin bağlamı. (Ky.)

taptamak: Ekini biçilmiş ve kaldırılmış toprağın yüzünü tırmıkla vurarak bastırmak. (Es.)

tapuz arpa: Dört beş sıralı arpa. (Çkr.)

tara: Bağ budamaya ya da ağaç kesmeye yarayan eğri bir çeşit bıçak. (Ank., Es.)

tarbaz: Uzun, kokulu bir elma çeşidi. (Nğ.)

tarlasını almak: Tarlayı sürdükten sonra bir yıl ekmeyerek dinlendirmek. (Nğ.)

tartma: Tarlalarda açılan su arkı. (Kn., Nğ.)

tas: Tahıl ölçmeye yarayan bir ölçek çeşidi. (Nğ.)

taşanlanmak: Ekinin yelden dalgalanması. (Sv.)

taşgözeri: Tahılın taşını ayıklamaya yarayan büyük delikli kalbur. (Ky., Sv.)

tatlı çiiit: Tatlı çekirdekli kayısı. (Yz.)

tava gelmek: Toprak sürülecek duruma gelmek. (Nğ., Sv.)

tavı kaçmak: Toprak nemi azalıp ekime elverişsiz duruma gelmek. (Nğ.)

tavıkgötü: Kesilen dalların yerinde oluşan ortası çukur, çevresi saçaklı yer. (Nğ.)

tavşanbaşı: 1. Bir elma çeşidi. (Nğ.) **2.** Büyük bir armut çeşidi. (Ank.)

taya: Çeltiği sapından ayırmak için kullanılan çatallı ağaç. (Ank.)

tayalamak: Harmanda ikinci kez ayalama işlemi yapmak. (Ank.)

tazcu: Değirmen bekçisi. (Kn.)

tec: Harmanda samandan ayrılmış arpa ya da buğday yığını. (Nğ.)

tefi geçmek: Bitkilerin çağı geçmek, tavı geçmek. (Nğ.)

teğmen: Tarla, bağ, bahçe sınırının çıkıntı yaparak uzamış yeri. (Kn.)

tehne ağzı: Bentle arkın birleştiği yer. (Ank.)

tekecen: Tarlalarda biten bir çeşit ot. (Ank., Çkr.)

tekkeş: Sulak yerlerde yetişen sulu, küçük bir armut çeşidi. (Kn.)

telbiz: Nemli (tarla için). (Ky., Yz.)

teleme: Nadas edilmemiş tarla. (Ank.)

telgövnük: Kabuğu dilim biçiminde çizgili olan bir kavun çeşidi. (Ank.)

tenek: Asma, kabak ve salatalığın uzamış sürgünleri. (Sv.)

tepeçek: Bel sapına geçirilen tahta ayakçak. (Krş., Sv.)

teperotu: Havuç. (Es., Kn.)

tepir [tepür]: Buğday, bulgur vb. tahılları elemeye yarayan ağaçtan yapılmış büyük elek. (Kn.) [tepür: Sv.]

tepirlemek: Tahılın taşını ayırmak, elemek. (Ank.)

teпки: Bel denilen tarım aracının ayakla basılan tahta bölümü. (Nğ.)

teпürlemek: Ağaç tepside tahılı silkeleyerek taşından ayıklamak. (Sv.)

terbiz etmek: Ekilmeden önce kurumuş tarlayı sulamak. (Ky.)

tercan: Kırmızı buğday. (Sv.)

terekelik: Sebze ekilen yer. (Ank.)

tergömlük: 1. İnce kabuklu, al ya da sarı renkli bir elma çeşidi. (Ank.) 2. İnce kabuklu kabak. (Çkr.)

ters: Gübre. (Ank., Kn., Ky., Nğ.)

terslemek: Tarlayı gübrelemek. (Ank., Kn., Nğ., Sv.)

teste: Orakla biçilen ekinlerden yapılan bağlam. (Krş.)

tevek [tevak, teğek, teyek]: 1. Asma, kavun, karpuz vb. bitkilerin dalları. (Ank., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [tevak: Krş.] 2. Kavun, karpuz, hıyar vb. bitkilerin yaprakları. (Kn., Krş., Ky., Sv.) 3. Asma yaprağı. (Kn.) [teyek: Kn.] 4. Üzüm asmasının taze filizi. (Nğ.) 5. Genç üzüm fidanı. (Ank.) 6. Üzüm kütüğü. (Ank.) [teğek: Sv.], [teyek: Sv.] 7. Asmanın sarıldığı kuru ağaç. (Sv.) 8. Ağaç yaprağı. (Kn.)

tezek: Saban ya da belin kaldırdığı iri toprak parçası. (Kn., Sv.)

tı: Savrulmuş harman tınazı. (Krş., Sv.)

tığ: Savrulmamış harman tınazı. (Ky., Sv., Yz.)

tıglamak: Ekin yeni fişkirmek. (Nğ.)

tıkıs [tıkız]: Ekime elverişli olmayan sert toprak. (Ank.) [tıkız: Ank.]

tıkımak: Salatalık, kabak vb. sebzelerin kuraklıktan buruşması, bozulması. (Ank., Yz.)

tınas: Harman dövüldükten sonra tekrar savrulmak için yapılan yığın. (Krş.)

tırman: 1. Tarla, bağ, bahçe sınırı. (Ank., Krş., Ky., Nğ., Nş.) 2. Bağın meyilli kıyısı. (Nş.) 3. İki tarla arasındaki boş yer. (Nğ.)

tırsımak: Sebze, meyvenin tazeliğini yitirmesi, buruşması. (Nş., Sv.)

tıska: Soğan tohumu. (Sv.)

tıstık: Hasırdan yapılan bir çeşit buğday ambarı. (Ky.)

tıstırık: Gübre. (Ky.)

tılki düğünü: Uzun salkımlı ak bir üzüm çeşidi. (Ank., Kn., Nğ.)

tılki kuyruğu: İri salkımlı, geç olgunlaşan bir üzüm çeşidi. (Nğ.)

tin: Ekilmiş bostanın bir bölümü. (Ank.)

timinnağı [timinneğe]: Altı okkalık tahıl ölçüğü. [timinneğe: Sv.]

tir: 1. Küçük parçalara ayrılmış toprak, evlek. (Ank.) 2. Ekilmiş bir bostanın bir bölümü. (Ank.) 3. Pirinç tarlasının evleklerini ayıran sınır. (Ank.)

tirem: Killi ve çorak toprak. (Ky., Nş.)

tirmen: Değirmen. (Kn.)

tirpit: Küçük çapa. (Nğ.)

tirşe: Tahıl çuvarlı. (Kn.)

tobbaş: Kışım ekilen buğday. (Sv.)

tokahoğlu: Bir kayısı çeşidi. (Nğ.)

tokat: Ak ve uzun taneli bir üzüm çeşidi. (Ank.)

tokurcu: Başları aşağıya gelmek üzere dikilen ekin bağlamları. (Kn.)

tokurcun: Başakları iç yana gelerek dokuz ya da on üç bağlamdan yapılmış ekin yığınları. (Es.)

tol: Tarla sınırı. (Kn., Nğ.)

tom: Tohum. (Ank.)

tomatça: Patates. (Yz.)

tomatis [toma]: Domates. (Ank., Yz.) [toma: Ank.]

tombul: Küçük üzüm salkımı. (Kn.)

tomurmak (I): 1. Ağacı dibinden kesmek. (Sv.) 2. Ağaç dallarını kesmek. (Yz.)

tomurmak (II): Ağaç ve asmalarda filiz vermek üzere gözler kabarmak. (Nğ.)

tonç: 1. İki tarla arasında sınır olan tümsek, toprak yığın. (Ank., Ky.) 2. İki tarla yada iki bahçe arasındaki boş yer. (Kn.) 3. Suyun dağılması için evlek çevrelerine yapılan toprak setler. (Ank., Çkr.)

tonge [tongü]: Biçilen ekinlerden yapılan tutam. (Nğ.) [tongü: Nş.]

topbaş: Ak, yumuşak, iyi cins buğday. (Ky., Sv. Yz.)

topbaşı: İri taneli bir arpa çeşidi. (Yz.)

topul: Ekinin bir destesi. (Sv.)

topuz arpa: Başağı dört ya da beş sıralı iyi cins arpa. (Ank., Çkr.)

tor: Fidan. (Nğ.)

toscu [tosçu]: Değirmen işçisi. (Sv.) [tosçu: Nğ.]

toştonca: Bahçe, arsa vb. yerlerin sınırı. (Ank.)

toya: Sapından ayrılmı çeltik yığınları. (Ank.)

toyra: Verimsiz, killi toprak. (Çkr.)

tozak: Harmanda düvende sürülüp savrulmadan kaldırılmış saman. (Ank.)

töbür: Keçi gübresi. (Kn.)

tömbül: Dört beş taneli küçük üzüm salkımı. (Kn.)

tönge [tömge]: Tırpanla ekin biçenlerin korumak için sol ayaklarına bağladıkları ot bağlamı. (Ky.) [tömge: Ky.]

tuç: İki tarla arasındaki sınırı belirten yükseklik. (Ank.)

tum [tunç]: 1. İki tarla arasına toprak, taş vb. şeylerle yapılan sınır. (Sv.) [tunç: Ank., Krş.] 2. Tarla kıyılarında ekilmeyerek bırakılan dar yer. [tunç: Yz.]

tumba: Pancar. (Ank.)

tump [tunp]: İki tarlayı ya da evlekleri birbirinden ayırmaya yarayan toprak set. (Krş., Sv.) [tunp: Ank.]

tunaz: Savrulacak duruma gelmiş ekin yığını. (Krş.)

tuncukmak: Tütün, saman yığınları kızışıp bozulmak. (Kn.)

tunç: İki tarla arasında toprak, taş vb. şeylerle yapıla sınır. (Krş.)

turma: Turp. (Kn.)

turpan: Tırpan. (Ank.)

tutal [tutak, tutamak]: Saban eyerinin elle tutulan yeri. (Çkr., Es., Krş., Ky., Nş., Sv.) [tutak: Ank.], [tutamak: Nğ.]

tülütombak [turlutombak, tülüdombalak, tülütombalak]: Şeftali. (Ank., Es.) [turlutombak: Yz.], [tülüdombalak: Kn.], [tülütombalak: Çkr., Krş.]

tütünübulkarı: Kahverengiye yakın bir üzüm çeşidi. (Ky.)

tüylüdombalak [tilitombak, tiltombak, tiltombalak, tüylüdombak, tüylütombalak]: Şeftali. (Nğ.) [tilitombak: Es.], [tiltombak: Ank.], [tiltombalak: Ank.], [tüylüdombak: Es.], [tüylütombalak: Ank.]

U

ulama: Üzüm çubuklarına örülen çubuklardan geçinen asalak bir bitki. (Nğ.)

ulasır: Ağaçlardan bir yılda süren filiz. (Çkr.)

ulgalamak: Elle seyrek dikmek. (Sv.)

uluñ: Buğday, arpa kökü. (Kn.)

umbul: Bağ ve bostanlarda evleğin enin bölümlere ayrılmasıyla ortaya çıkan eşit büyüklükte parçalar. (Ky.)

unbal: Yan yana bulunan bağ karıklarının dörder ve altışar bölümü. (Ank.)

uncu: Değirmenci. (Sv.)

urk [urgan]: Asma ve bostanın attığı kol. (Ank., Krş.) [urgan: Kn.]

urup [urub]: Bir tahıl ölçeği çeşidi. (Ky., Nğ.) [urub: Nğ.]

uruplağı: Tahıl ölçeğinin dörtte biri. (Ky.)

uzunsap: Çok iri, uzun saplı bir armut çeşidi. (Ank.)

Ü

üçdemirli: Üçgen biçiminde saban. (Es., Sv.)

üçleme: Tarlanın üçüncü kez sürülüşü. (Krş.)

üğmeç: Arpa tarlasına öbek öbek dökülen kül. (Çkr.)

üğünlük: Değirmene götürülen üç beş değişik tahıl. (Çkr.)

üğünlemek. Ekinin dalgalanması. (Kn.)

üğür: Depo, ambar. (Ank.)

ülübe: Patates. (Kn.)

ülübü [ulubu]: Fasulye. (Kn.) [ulubu: Kn.]

ümürtlek: Boylanmış ekin. (Nğ.)

ürge: Bir ağaç çeşidi. (Kn.)

üsgündür: Ufak armut. (Çkr.)

üvendire: Çiftçinin tarlasını sürerken sabanın toprağa giren bölümünde toplanan çamurları temizlemek için üvendirenin bir ucuna taktığı yassı demir. (Ky.)

üzüm bozmak: Bağ bozmak, üzüm toplamak. (Nğ.)

üzüm eriği [üzüm erik]: Küçük, kara erik. (Sv.) [üzüm erik: Kn.]

V

velen etmek: Bir yıl sonra ekilecek tarlayı sürüp hazırlamak. (Ky.)

velhan [velhen]: Tarlayı sürüp ekime hazırlamak. (Sv.) [velhen: Kn.]

vız vız böceği: Ekinler arasında bulunan bir böcek. (Sv.)

vizik: Sabanda, toprağı derin kazmaya engel olan ağaç çivi. (Ky.)

vizilik ağacı: Sabanı oka bağlayan araç. (Sv.)

Y

yaba: Tınazı savurmaya yarayan tahtadan yapılmış büyük çatal. (Nğ., Sv.)

yabani: Ekinlerin büyümesini engelleyen, fiğ otuna benzeyen yabancı bitki. (Ank.)

yabaltı [yabaaltı, yabantı]: 1. Büyük yaba. (Sv.) [yabaaltı: Yz.], [yabantı: Ky., Sv.]
2. Harman sonu yelin götüremediği saman. (Yz.)

yağlı toprak: Yumuşak ve verimli, killi toprak. (Nğ.)

yalak açmak: Ağaç diplerine su gitmesi için küçük yollar açmak. (Sv.)

yanaklı: Bir yanı kızarmış, pembeleşmiş meyve. (Nğ.)

yandırma: Tarlayı ertesi yıl ekmek için bir kez sürüp bırakmak. (Sv.)

yangak: Ceviz. (Sv.)

yanıkara: Bir ekin hastalığı. (Kn.)

yapıldak: Boylanıp gelişmekte olan ekin. (Yz.)

yarıcı: Tarlayı ekip ürünün yarısını alan ortak. (Ky., Nğ.)

yarım: 1. Bir tahıl ölçeği. (Çkr.) 2. Bir gaz tenekesi oylumunda tahıl ölçeği. (Nğ.)

yarımağız: Bir arktan akan suyun yarısı. (Nğ.)

yarımlā: Yarım kiloluk tahıl ölçü birimi. (Nğ.)

yarıлмаğa: On litre tahıl alan ölçek. (Sv.)

yarıлмаğı: Şinik denen tahıl ölçü biriminin dörtte biri. (Nş.)

yarma (I): İri çekilmiş ve dövülmüş buğday, arpa vb. tahıl. (Ky., Yz.)

yarma (II): Fidan dikmek için açılan toprak. (Ank.)

yarnak: Küçük su arkı. (Krş.)

yartma: Tarlada evlekleri birbirinden ayıran tümsekleri yapmakta kullanılan bir çeşit kürek. (Ky.)

yassu: Yığılıp dövenle sürülmeye hazırlanmış ekin. (Çkr.)

yatırmak: Üzüm çubuklarını kökünden ayırmadan toprağa gömüp köklendirmek. (Nğ.)

yatkın: Birkaç yıl sürülmeden bırakılmış tarla. (Es.)

yavrı saman: Harman savrulurken yelin yığından uzağa götürdüğü küçük saman parçaları. (Nğ.)

yay: Pamuk atmada kullanılan yay biçimindeki bir araç. (Nğ.)

yayılgaç: Elde oynanan yuvarlak ve sarı kavun. (Nş.)

yaylı: Harmanda dağıtılarak sürülen ekin sapları. (Ank., Çkr.)

yazkışgövdesi: Meyve ağaçlarının gövdesinde biten asalak ot. (Ky.)

yazlık: İlkbaharda ekilen küçük taneli, sert bir buğday çeşidi. (Nğ., Sv.)

yelaçğı [yelaçğını]: Fazla yel etkisiyle başağı cılız kalmış ekin. (Ky.) [yelaçğını: Ky.]

yelmük: Ekinlerin arasında biten asalak bir ot çeşidi. (Ank.)

yelönü [yelöğü, yilöñü]: Harman savrulurken biriken cılız tahıl taneleri. (Ank., Es., Ky., Nğ., Sv.) [yelöğü: Sv.], [yilöñü: Nğ.]

yemeklik [yimelik]: Yemeye ayrılan buğday. (Es.) [yimelik: Nğ.]

yemelik: Aşlık tahıl. (Es.)

yemiş [yimiş]: İncir. (Ank., Çkr., Kn.) [yimiş: Ank., Nğ.]

yemlik: Toprağı kaplayan tüm ekin. (Ank.)

yemşi: Sebze. (Kn.)

yenice [yenilik]: Yeni yetişen bağ. (Sv.) [yenilik: Ank.]

yenidünya: Muşmula da denen bir meyve. (Sv.)

yenilik: Yeni yetiştirilmiş bağ. (Ank.)

yer: Tarla. (Ky.)

yerotu [yirotu]: Havuç. (Kn., Krş., Nğ.) [yirotu: Kn., Nğ.]

yeşillik: Hıyar. (Kn., Nğ.)

yetenek: Doğal süresinde alınmış üründen sonra yeniden biten tahıl, ot, meyve. (Nğ., Sv.)

yevek: Asma yaprağı. (Ky.)

veyin: Orakla biçilmiş ekiniden yapılan bağlamlardan oluşan yığın. (Krş.)

yıǵal: Tava gelmiş, nemli toprak. (Kn.)

yıǵın: Biçilmiş ekinlerin toplandıǵı yer. (Sv.)

yıǵınah, yıǵınak: Tınaz, ekin yığını. (Kn.)

yıldızkökü: Yer elması. (Kn., Sv.)

yılıkmak: Ekinin gürleşip güçlenmesi. (Sv.)

yılmık: Tarlada bağlamlardan dökülen tahıl taneleri. (Nş.)

yırkan: Bir ekin hastalığı. (Kn.)

yırtmak: Tarla sulamak için açılan kanal. (Ky.)

yil algını: Tane tutmamış ekin, dolmamış cılız tane. (Nğ.)

yiv: İki tarla arasındaki boş alan. (Ky.)

yişden: Yaş toprakta çürüyen tohum. (Kn., Nğ.)

yoğşa: Kırmızı, üstüne ekin ekilmeyen toprak. (Ank.)

yolağ, yolak: Su yolu, ark, oluk. (Ky., Nğ.)

volma: 1. Sapı orakla biçilmeyecek kadar kısa kalmış ekin. (Ank., Ky.) 2. Ekini biçme eylemi. (Es., Ky., Nğ., Sv.) 3. Elle biçilen ekin. (Ky.)

voluk: Az ekin. (Es.)

yörelık: Değirmen taşının çevresinde iri unun biriktiğı yer. (Ank., Nğ.)

yuğrük: Bağ arasındaki dar, yüksekçe yol. (Nğ.)

yumaklık: Erik. (Ank.)

yumma: Baş içe, kök dışa gelecek biçimde yığılmış ekin. (Ank., Es.)

yumrukara: Bir kara üzüm çeşidi. (Ank., Ky.)

yurç: Buğday konulan büyük çadır. (Sv.)

yuvak: Değirmen taşının altına sürülüş kaldırılmasını sağlayan iki başı yuvarlak, ağaç kaldıraç. (Ky., Nş.)

yüğrük: Bağlarda yanlamasına sıralanan ve anbal denilen bölmelerin arasında uzanan karık. (Nğ.)

Z

zağ: Güçsüz, verimsiz toprak. (Kn.)

zahra [zat zahra]: Yemelik tahıl. (Ank., Kn., Ky., Sv., Yz.) [zat zahra: Krş., Sv.]

zardak: Yerelması. (Ank.)

zarpın: Buğday ambarı. (Kn.)

zavrak [zardak, zarvak, zavza]: 1. Hıyar. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [zardak: Ank.], [zarvak: Ky.], [zavza: Ank.] 2. Havuç. (Ank.)

zavzı: Sebze. (Ank.)

zegerek [zārek, ziğrek]: Keten tohumu. (Ank., Kn., Nğ., Yz.) [zārek: Yz.][zeğrek: Krş., Ky., Nğ.]

zembiligozgoz: Ceviz. (Nğ.)

zerdali: Kayısı. (Ank.)

zerin [zerum, zerun]: Güzün ekilen kılçıksız buğday. (Ky.) [zerum: Sv.], [zerun: Sv.]

zevze (I): Sebze tarlası. (Nğ.)

zevze (II): Tohumdan yetişen yeşil soğan. (Nğ.)

zeyrek [zeprik, zeylek]: Keten tohumu. (Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [zeprik: Kn.], [zeylek: Es.]

ziğlatma: Pancar. (Kn.)

zılgar: Sabanlarda kullanılan ayar zinciri ya da ipi. (Kn.)

zilek: Topraktan yeni çıkmış buğday. (Sv.)

zirge: Sert, dolgun taneli hevenk üzümü. (Ank.)

zivan: Buğday tarlalarında biten tohumu acı bir ot. (Sv.)

zōlamak: Harman ve tarladaki mahsulü uzunlamasına yığmak. (Krş.)

zorkunluk: Fidanlık. (Ky.)

İÇ ANADOLU BÖLGESİ AĞIZLARINDA HAYVANCILIK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

A

- aba:** Çoban, deveci ve göçebelerin giydiği uzun, yakasız üstlük; kepenek. (Ky.,Sv.)
- abeş:** 1. Kula renkte at. (Nğ., Sv., Yz.) 2. Alını akıtmalı hayvan. (Sv.) 3. Derisi alacalı hayvan, insan. (Ky.)
- abık:** Taşak yumurtaları karnının içinde bulunan veya yaratılışta taşak yumurtaları olmayan hayvan. (Kn.)
- abraş:** 1. Hayvanların kıç tarafındaki leke. (Ky.) 2. Alnındaki beyazlık alt dudağına kadar inen hayvan. (Sv.)
- abraz:** Kısır hayvan. (Nş.)
- acarlaşmak [acerleşmek]:** Hayvan kuvvetlenmek, gelişmek, boy atmak. (Ank., Es., Kn.) [acerleşmek: Nğ.]
- acidamak:** Atların ağızına vurulan gem, kantarma. (Kn.)
- açık eşkin:** Atın sık ve çevik adımlarla yürüyüşü. (Çkr., Ky.,Kn., Nğ., Nş., Sv.)
- açma (I):** Atın hızını arttırma, hızlandırma. (Sv.)
- açma (II):** Atın karnını üzengi ile kanatıp yara yapma. (Sv.)
- adıyaman:** 1. Ayı. (Çkr.) 2. Domuz. (Ky., Nğ.)
- afır [afur]:** Ahırlardaki hayvan yemliğı. (Sv.) [afur: Çkr.]
- ağal [ağul]:** Gece, kırdan yatırılan koyun sürüsünü korumak için yapılan çitle çevrili yer, açık ağıl. (Ank.,Nğ., Yz.) [ağul: Sv.]
- ağaran [ağran]:** Koyun, keçi gibi süt veren hayvan. (Nğ.) [ağran: Kn.]
- ağdırmak:** Sürüyü bir yamaca doğru salıvermek. (Es.)
- ağıl:** Küçükbaş hayvanların yattığı yer. (Ank.)
- ağılpa:** Yıkılan ahırın harabesi. (Sv.)
- ağısını almak:** At ve eşek yemek yemediğı zaman üst dudağından kan alınması. (Sv.)
- ağış:** Davarlara ait büyük ağıl. (Sv.)
- ağızlamak:** Sürüyü otlığa, yaylaya götürmek. (Sv.)

ağızlık: 1. Çift sürerken hayvanların bir şey yemelerine engel olmak için ağızlarına takılan tel, ip, kendir, sazdan örülen veya çuvaldan yapılan torba. (Nğ., Sv.) **2.** Kuzu ve oğlakların süt emmeleri için ağırlarına takılan tel kafes. (Yz.) **3.** İneklerin kendi kendilerini emmemeleri için ağızlarına takılan tel vefa kirpi dikeninden yapılmış kafes. (Yz.)

ağnak: 1. At ve eşek gibi hayvanların debelendikleri tozlu, topraklı yer. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.) **2.** Eşinip debelenmekten çukurlaşan tozlu yer. (Nğ.)

ağnamak [ağnanmak, anlanmak-añlanmak, aňnanmak- annanmak]: Hayvanların toprakta yatıp yuvarlanması. (Kn., Ky., Krş, Nğ., Sv.) [ağnanmak: Ank., Çkr., Es., Yz.], [anlanmak- añlanmak: Es., Kn.], [aňnanmak- annanmak: Ank., Es.]

ağrek: Koyun, keçi ve sığırların yaylımda dinlendikleri yer. (Ky., Sv., Yz.)

ağrı [ağırma]: Sığır ve koyunlarda sıcak ve yağlılıktan ileri gelen bir hastalık. (Sv., Yz.) [ağırma: Es., Ky., Nğ., Sv., Yz.]

ağricaklı: Hastalıklı hayvan. (Krş., Ky., Nğ., Nş.)

ağrık: 1. Sürüde yürüyemeyecek veya zor yürüyebilecek durumda olan keçi ve koyun. (Nğ.,) **2.** Koyunun yünü. (Ky.)

ağrıl: Ahır. (Ank.)

ağrımak: Hayvanların sıcaklığın etkisiyle bir çeşit hastalığa yakalanması. (Çkr., Es., Nğ., Yz.)

ağşak: 1. Hayvan nallarını delmekte kullanılan çelik parça. (Ank.) **2.** Koyunların kuyruk altı tüyelerine yapışan pislik parçaları. (Nğ.)

ağzı göğe değmek: Hayvanın baharda ilk defa taze ot yemesi. (Krş.)

ağzı kilitli: Alt ve üst dudağı beyazlı at. (Ank., Es., Krş., Ky., Nğ., Sv.)

ağzı mühürlü: Damağında siyah leke bulunan at, kedi, köpek. (Ky., Sv.)

ah, ah: Çoban köpeklerini çağırmak için kullanılan bir çeşit seslenme ünlemi. (Nğ.)

ahar, ahar (I) [ahır, ahur]: 1. Hayvanların su içtiğı yalak. (Es.) [ahır: Sv.] **2.** Hayvanların barındığı yer, tavla. (Es.) [ahur: Sv.] **3.** Hayvan yemliğı. (Es.)

ahırlamak: Kış boyu ahırda kalan hayvanın yabanileşmesi, hırçınlaşması. (Ank.)

ahbun [apgın, ahbın- aħbın, ahmın, ahpun, akben, akbun, akmın, akmun, akpın, akpun, apgın]: Gübre, fişki. (Sv.) [apgın: Sv.], [ahbın- aħbın: Sv.], [ahmın: Ky., Sv.], [ahpun: Ky., Sv.], [akben: Sv.], [akbun: Sv.], [akmın: Sv.], [akpın: Ky.], [akpun: Sv.], [apkın: Yz.]

ahırlamadık: Ahıra alışık olmayan hayvan. (Kn.)

ahırlamak: 1. Hayvan uzun zaman ahırda kalarak hamlaşmak. (Ank.) 2. Uzun zaman ahırda kalan hayvan zayıflamak. (Kn.) 3. Uzun zaman ahırda kalan hayvan yabanileşmek, hırçınlaşmak. (Ank.)

ahıtma: Hayvanların alnından burnuna doğru uzanan beyazlık. (Ky., Nğ., Sv., Yz.)

ahıtmalı: Alnından burnuna doğru beyaz leke olan hayvan. (Nğ.)

ahraç, ahraç: Sığır ve davar sürülerini yazın açıkta yattıkları yer. (Ank., Ky.)

ajbun: Gübre. (Sv.)

ak geçi: Tiftik keçisi. (Nğ.)

akger [akker]: Tüyle alacalı kıl keçisi. (Kn., Ky.) [akker: Krş., Ky.]

akır: Ahır. (Ank.)

akıtma [akıtmaç]: Hayvanların alnından burnuna uzanan beyaz leke. (Ank., Çkr., Es., Yz.) [akıtmaç: Krş.]

akker: Tüyle alacalı kıl keçisi. (Krş.)

ak kır: Bütünüyle beyaz olan at, süt kır. (Ky.)

akrap [akrep]: Hayvanların yularlarında, yanak kısmına takılan ve hayvanın hızlı yürümesini sağlayan üç veya dört dişli demir parçası. (Kn.) [akrep: Es]

akyavaş: Sinsice hareket eden hayvan veya insan. (Kn.)

āl: Ağıl. (Ank., Nş.)

ala bacak: Bacakları benekli, beyaz renkli hayvan. (Çkr., Es., Krş., Ky., Kn., Nğ., Sv.)

alabaş: 1. Başı benekli hayvan. (Çkr., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.) 2. Sürüyü idare eden erkek kıl keçisi. (Ank.) 3. Vücudunun yarısı beyaz, yarısı siyah olan kıl keçisi. (Çkr.)

alacık [alacıh, alacuk, alaçak, alaçık, alaçık, alaçık, alaçuk, alavçuk, alaycık, alayçık, aleçik, alençik, aleyçik] : Üzeri dal veya hasırla örtülen çoban evi, tarla, bostan, bağ kulübesi, çardak. (Sv., Yz.) [alacıh: Nş.], [alacuk: Çkr., Sv.], [alaçak: Nğ.], [alaçık: Ank., Çkr., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.], [alaçık: Ky., Yz.], [alaçuk: Sv.], [alavçuk: Sv.], [alaycık: Sv.], [alayçık: Sv.], [aleçik: Sv.], [alençik: Ky.], [aleyçik: Sv.]

alaf: 1. Hayvanların kışlık yiyeceği, saman, ot, mısır sapı vb. (Es., Kn., Ky., Sv., Yz.) 2. Hayvanların su içtikleri yer, yalak. (Yz.)

alaflamak: Hayvana yem, kuru ot, saman vermek; yemlemek. (Kn., Sv.)

ala getirmek: Yaşlanan hayvanın kılları beyazlaşmak. (Sv.)

alaman: Her kuzuya süt veren koyun. (Sv.)

alaşa: 1. Semere alışmış hayvan. (Ank.) 2. Her kuzuyu emziren koyun. (Nğ.)

alaşık: Yaylalarda sütü korumak veya kaymak dondurmak için kamıştan yapılan çit, çadır. (Kn., Nğ.)

alata [aluta]: Sürüye katılmayan zayıf, hasta hayvan. (Kn., Ky., Nş.) [aluta: Sv.]

alazlama: Yeni buzağılayan ineğin memeleri şişerek süt veremez hale gelmesi ve sığırlarda karın şişmesi. (Nğ.)

aleyçik: İçinde kaymak tutmak için ağaç dallarından veya tahtadan yapılan kulübe. (Ank.)

alığın: At üstüne konulan minder.(Çkr.)

alık: Eğer, semer, palan, hayvanın beline konulan eski çul. (Ank., Çkr., Es., Ky., Nğ., Nş., Yz.)

alınlık: Hayvanlara vurulan başlığın alın kısmı. (Ank.)

alınmak: Dişi hayvan gebe kalmak, döl tutmak. (Nğ.)

almagöz: Gözleri büyük ve parlak at. (Nğ.)

almazlık: 1. Kuzusunu emzirmeyen koyunu alıştırmak için yavrusuyla birlikte konulduğu çukur. (Ank., Kn., Sv.) 2. Koyun ve keçiyi bağlamaya yarayan ve dikine çakılmış çatal ağaç. (Es.)

altı ev: Bodrum, evin birinci katında hayvan bağlanan yer. (Yz.)

altını çalmak: Ahır ve ağılı temizlemek. (Krş.)

aluca: Çok zayıf küçükbaş ve büyükbaş hayvan. (Sv.)

aluh: Çamurda çok yatıp yürüyemez hale gelen öküz. (Sv.)

aluk: Semer, hayvanın beline konulan eski çul.

al yonca: Hayvanların severek yedikleri kırmızı çiçekli bir ot. (Kn.)

al tay: Bir at cinsi. (Krş.)

an, ān [angi, ańı]: Hayvanlarda dişlerin üst tarafında veya damakta çıkarak ot yemelerine engel olan şişlik, et parçası. (Kn.) [angi: Krş.], [ańı: Kn., Nğ.]

anaç: Analaşmış, çok yavru doğurmuş, yaşlanmış kümes hayvanı, kuş ve evcil memeli hayvan. (Ank., Es.,Ky., Sv., Yz.)

ānam: Küçükbaş hayvanlardan alınan vergi. (Yz.)

ananmak [annanmak]: Hayvanların yerde sırtüstü yatıp debelenmesi. (Ank.) [annanmak: Ank.]

andaç: Damızlık koyun veya keçi. (Sv.)

anga: Aksi, hırçın, huysuz hayvan. (Kn.)

anırgan, ańırgan [anırgan]: Çok anıran eşek, azgın erkek eşek. (Es., Sv.) [anırgan: Es.]

ańırmak: Eşek bağırma. (Nğ., Kn.)

anlak, añlak [annak, añnak]: At, eşek, tavuk gibi hayvanların yatıp yuvarlandıkları tozlu yer. (Kn.) [annak, añnak: Nğ.]

annı akıtmalı: Alını beyaz olan hayvan. (Yz.)

apçalamak: Devenin ısırması. (Krm.)

apras: Hiç yorulmayan hayvan. (Yz.)

arak: Hayvanların toplu bulunduğu yer. (Ky.)

araki: Hayvanların vaktinden önce büyümesi, irileşmesi durumu. (Ank.)

arantı: Ahırlarda iki hayvan arasına konulan kalın ve uzun ağaç. (Es.)

arcak: Koyunları tipiden korumak için götürülen kuytu yer, koyak. (Kn.)

arak, ārek: Sığırların toplu halde dinlendiği yer. (Ky., Yz.)

argaç [arhaç, arhaç, arkaç]: Davarların açıkta toplu olarak yattıkları yer, düz dağ sırtları. (Ank., Ky., Nğ., Yz.) [arhaç, arhaç: (Ky., Nş., Sv., Yz.), [arkaç: (Ank., Kn., Ky., Nş., Yz.)]

arı: Yağlı, semiz, kalın. (Ank.)

arık [aruk]: Zayıf, cılız, sıska hayvan. (Ank., Es., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [aruk: Ank.]

arınık: İğdiş edilmiş, burulmuş hayvan. (Kn.)

arkaç (I): 1. Ağıl. (Ky.) 2. Ağılın ön tarafında, davarların iyi havalarda yattığı üstü açık, etrafı çitle çevrili yer. (Es.)

arkaç (II): Koyun sürüsünün arka arkaya sıralanışı. (Nğ.)

arka kurdu: Sığır ve davarın sırtında üreyen kurtçuk. (Kn.)

arpalama: Çok arpa yemekten ileri gelen bir hayvan hastalığı. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

artık diş: Atlarda çıkan ve yem yemelerine engel olan fazla diş. (Kn.)

aruk: Gelişmemiş, cılız hayvan. (Ank.)

arvan: Deveci, develeri götüren adam. (Ank.)

arvana: Dişi deve. (Nğ.)

ası: Sürüye katılan kuzulmuş koyun. (Kn.)

aslım: Otlak. (Kn.)

asülemen: İneklerin cinsel organlarının kaşınması şeklinde görülen bir hayvan hastalığı. (Krş.)

aş: Çift sürerken öküzlere sesleniş şekli. (Kn.)

aşak: Kuzulayacak koyunun memesinin büyümüş durumu. (Nğ.)

aşı: Hayvana sürülen alımsı boya. (Krş.)

aşık başı: Atların arka ayak dirseklerinde başlayan bir hastalık. (Ky.)

aşırtma [aşırmaç, aşirtmaç] : Semer paldımının aşağıya düşmemesi için sağrı üzerinden ve iki yandan paldıma bağlanan yün kayış veya kemer. (Sv.) [aşırmaç: Ank.], [aşirtmaç: (Kn., Nğ.)]

aşkar: Hayvanların başındaki beyazlık. (Nğ.)

aşma: Erkek hayvanın dişi hayvanla cinsi münasebette bulunması. (Ank., Kn., Sv., Yz.)

aşmak: Hayvanların çiftleşmesi. (Kn.,Nğ., Sv.)

at ağrısı: Sancı yapan ve göğsü dağlayarak geçirilen bir çeşit at hastalığı. (Kn.)

atkın: 1. Kırklanmak üzere olan koyunların yünlerinin altından fıskırmış yeni yün. (Sv.) 2. Yavrusunu yeni doğuran, yavru atan hayvan. (Nğ.)

atlık [atlıh]: 1. Köy odalarının yanında konuk atların bağlandığı ahır, tarla. (Ank.) [atlıh: Sv.] 2. Boyundurukta öküzün boynunun altına gelen ağaç. (Kn.)

atmak: 1. Heybe gibi hayvana yükletilmek için iki tarafı denk olarak hazırlanan yük. (Krş., Nğ.) 2. Yüklemek. (Nğ.)

atsak: Aygır isteyen kısrağ. (Sv.)

avalak: Oğlak, keçi yavrusu. (Kn.)

avındırmak [avundurmak]: Hayvanların çiftleştirip döl almak, gebe bırakmak. (Nğ.) [avundurmak: Nğ.]

avınmak [avunmak]: Dişi hayvan döl tutmak. (Kn., Ky., Nğ. Sv., Yz.) [avunmak: Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.]

avla [avlağ, avlağa, avlağı, avlavuç, avloç]: Ağıl. (Ank., Sv.) [avlağ: Sv.], [avlağa: Ank., Çkr., Sv.], [avlağı: Ky.], [avlavuç: Sv.], [avloç: Sv.], [avul: Sv.]

avlağa [avlağan, avlağı, avsin]: Kuzu ağılı. (Kn., Ky., Nğ., Nş., Yz.) [avlağan: Kn.], [avlağı: Kn., Nğ.], [avsin: Kn.]

avrana: Dişi deve. (Kn., Ky., Nğ., Yz.)

avruk: Yaylaya götürülen eşya. (Ank.)

avsin: Hayvan sokmalarının zehir ve ağrısını tesirsiz kılmak için yapılan işlem. (Krş., Ky., Nğ., Nş.)

avsun: Tavşan, kuş gibi hayvanları vurmak için kurulan pus. (Sv.)

ayağa gelmek: İnek çiftleşme arzusu duymak. (Ank.)

ayak: Koyun sürüsü satışlarında hesap dışı bırakılıp çabadan verilen zayıf hayvan. (Ky., Sv.)

ayaksınmak: Hayvanın sudan geçip suyu bulandırması. (Sv.)

ayar (I): At eyeri. (Ank.)

ayar (II): Haşarılaşmış hayvan. (Ank.)

aydın: Alnı beyaz sığır. (Sv.)

aygırsak: Erkek isteyen hayvan veya kadın. (Nğ., Sv.)

aygırsamak: Dişi hayvanın -çoğuncası kısarak- erkek hayvan, aygır istemesi. (Ky., Nğ.)

aygur: Aygır, erkek at. (Ank.)

aylan: Derin kuyulardan su çeken hayvanın döndüğü ve gidip geldiği yol, yer. (Kn.)

aynalamak [aynası açılmak]: Tek tırnaklı hayvanın -çoğunlukla at- tökezleyip dizini yaralaması. (Çkr., Krş.) [aynası açılmak: Nğ.]

az, āz: Ağız, memeliler doğurduktan sonra ilk sağılan koyu süt. (Ank., Nş.)

azılı: Kart erkek yaban domuzu. (Kn.)

azıntı: Azıtılmış hayvan. (Nğ., Sv.)

azman: 1. İğdiş edildiği halde erkekliğini kaybetmeyen keçi, koç, boğa. (Sv.) 2. Enenmiş, iğdiş edilmiş koç ve keçi. (Kn., Sv.) 3. Damızlık olarak ayrılmış erkek keçi, davar. (Kn., Ky.) 4. 3-4 yaşında dişi davar, keçi. (Kn.)

B

baba: Erkek hindi. (Nğ.)

babaç: Kümes hayvanlarının erkeği, erkek kuş. (Es.)

bacak: Küçükbaş hayvanların hakkında sayı bildiren söz. (Ky., Nğ.)

bacaklanmak: Uzamak, boylanmak (hayvanlarda). (Nğ.)

bacaklı: Yüksek boylu iri kemikli hayvan. (Nğ.)

bacak parası [bac parası- bacı parası]: Hayvan alım satımında alıcıdan alınan para. (Kn.) [bac parası- bacı parası: Kn.]

baç: Hayvan vergisi. (Kn., Krm., Nğ.)

badak [baduk, bodak, bodi, bodik, boduk, botlak, budik, buduk] : 1. Tek husyeli hayvan, iyi burulmamış, dişisine yanaşamayan hayvan. (Ank., Kn., Sv.) 2. Orta büyüklükte manda yavrusu, yeni doğmuş manda yavrusu. [baduk: Krş., Yz.], [bodak: Kn.], [bodi: Kn.], [bodik: Ky., Sv.], [boduk: Kn., Nğ., Sv.], [botlak: Nş.], [budik: Ky.], [buduk: Kn.]

badı [badi] : Kaz. (Ank., Çkr., Nş., Yz.) [badi: Ank., Es.]

badı [babuş, batbat, bayta, bilü, bodi, bodu, bödü, babış, badı, badik, bıcı]: **1.**

Ördek. (Ank., Çkr., Krş.) [babuş: Kn.], [batbat: Kn.], [bayta: Kn.], [bilü: Kn.], [bodi: Nğ.], [bodu: Ank., Yz.], [bödü: Krş.] **2.** Kaz ve ördek yavrusu. (Es., Kn.) [babış: Çkr.], [badı: Ank., Es.], [badik: Ky.], [bıcı: Kn.]

baduk: Domuz yavrusu. (Ky.)

bagarcak atmak: Çobanın uyurken koyunların kaçmaması için ipin bir ucunu kendine bir ucunu koyunlardan birine bağlaması. (Ank.)

bağa [bağı]: Hayvanların ayağının altında zorlamadan ileri gelen şiş, ur. (Es.) [bağı: Nş.]

bağana: Dört beş günlük keçi yavrusu. (Kn.)

bağcak [bağacak, bağarcak, bağıcak, bağılcağ, bağırcık]: Koyunların kaçmasını önlemek için çobanın uyumadan önce bir ucunu kendine, bir ucunu da koyunlardan birine bağladığı ip. (Ank., Krş., Ky., Sv., Yz.) [bağacak: Ank., Es., Kn., Ky.], [bağarcak: Ank., Kn., Ky.], [bağıcak: Es.], [bağılcağ: Kn.], [bağırcık: Ank.]

bağıl bağıl: Hayvanların sütlerinin sağılmadan akması. (Es.)

bağır: Bayır, yamaç. (Ank., Es., Yz.)

bahana [bahna]: Ahırda tahta veya taştan yapılmış oluk şeklinde hayvan yemliğı. (Kn.) [bahna: Kn.]

baharını almak: Taze ota konmak, çok yeşillik yemek. (Nğ.)

bahor: İki hörgüçlü erkek deve. (Yz.)

bakamak: Hayvanın mahmuz tırnağı. (Ank.)

bakanak [bağanağ, bağanak]: **1.** Geviş getiren hayvanların körelmiş tırnakları. (Ank., Kn., Krş., Ky., Sv.) [bağanağ: Sv.], [bağanak: Ky.] **2.** Geviş getiren hayvanların tırnaklarının arası. (Es., Kn., Ky.) [bağanak: Ky.] **3.** Geviş getiren hayvanların tırnakları. (Ank., Kn., Krş.) [bağanağ: Sv.] **4.** Atın ve geviş getiren hayvanların bileği. (Ky.) [bağanağ: Sv.] **5.** Hayvanların arka bacağı karnının birleştiği yerdeki tersine dönen tüyler. (Ky.)

balak [balağ]: **1.** Manda yavrusu, malak. (Çkr., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [balağ: Sv., Yz.] **2.** Tavşan yavrusu. (Kn., Krş., Yz.)

balarmak: Şişmek, kabarmak, doğurması yaklaşan hayvanın ferri açılıp genişlemek. (Çkr., Es., Kn., Nğ.)

balban: Bir ördek cinsi. (Nğ.)

balta [balta öveç]: **1.** Dört yaşından yukarı dişi koyun. (Es.) **2.** Dört yaşından yukarı erkek koyun. (Es.) [balta öveç: Es.]

bardo: Katır. (Sv.)

barın: Öküzleri otlatma, doyurma. (Kn.)

barsak: Koyunlara dadanan zehirli bir böcek. (Yz.)

basılmak [basılmak]: Hayvanların -daha çok sığır, kısırak- çiftleşmesi. (Ky., Nğ.)
[basılmak: Ky., Nğ.]

basmak: Kümes hayvanlarının, kuşların çiftleşmesi (Nğ.)

basmağ: Gübre biriktirilen yer. (Sv.)

bastırma: Kışın hayvanlara yedirmek için biriktirilmiş yapraklı dallar. (Es., Kn.)

bastırmak (I): Kümes hayvanlarını kuluçkaya yatırmak. (Kn.)

bastırmak (II): Dişi hayvanı erkekle çiftleştirmek. (Nğ.)

başağı: Hayvanın başına takılan ip, yular. (Kn.)

başbağı: Sığırların boynuna bağlanan kısa ip. (Yz.)

başböğrek: Yürek (hayvanlar hakkında). (Ky.)

başlık: 1. Gem. (Ank., Çkr., Kn., Nğ.) 2. Yular. (Ank.)

başlık halkası: Gemin bir parçası. (Ank.)

baş parası: Hayvan satışında belediyenin veya muhtarın aldığı yüzde. (Kn.)

batma: 1. Yemlik, ahır yemliği. (Kn., Krm.) 2. Ahır. (Kn.)

baymak (I): Tırnak uzamak (hayvanlarda). (Ank., Kn., Krş., Ky., Sv.)

baymak (II): Oğlakların yan yan basması. (Ank.)

baytal: 1. Kısırak. (Kn.) 2. Üç yaşını geçmeyen kısırak. (Kn.)

bearmak: Hayvanın bağırması, acı acı ses çıkarması. (Ank.)

beçal: Sakat insan veya hayvan. (Es.)

beçi: Keçi yavrusu. (Kn.)

beçi beçi: Keçileri veya köpekleri çağırma ünlemi. (Ank., Kn.)

beğirmek [begirmek, beğermek, boğormok, böğürmek]: Hayvanın bağırması, melemesi, acı acı ses çıkarması. (Ank., Kn., Nğ.) [begirmek: Kn.], [beğermek: Ank., Ky., Nğ.], [boğormok: Nş.], [böğürmek: Kn.]

belçeki: Semerin kaymaması için bağlanan ip veya kendir. (Ank.)

belen: Hayvanın arka ayaklarını hareket ettiremediği bir çeşit davar hastalığı. (Çkr.)

beleni: Daha çok sığırlarda görülen bir hayvan hastalığı. (Kn.)

beli salık: Bel kemiği kırılmış, aşağı çökmüş hayvan. (Ank., Çkr., Kn., Nğ.)

belleā, bellea: Mutfak, avlu ve ahırda pis suları dışarı akıtmak için yapılan ark. (Ank.)

belçeki: Semerin kaymaması için bağlanan ip. (Ank.)

belleme: Binek hayvanını soğuktan korumak için beline sarılan veya eyerin altına konulan keçe, meşinlenmiş keçe. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Sv.)

bendek: Hayvanlara yüklenecek yükü sarmak için semere takılmış olan ip. (Sv.)

beniş [behiş]: Üç dört yaşındaki dişi domuz, yabani domuz. (Sv.) [behiş: Çkr.]

benzi boz: Bir cins at. (Kn.)

ber, bér [beri, berlik]: Davar sağılan yer, ağıl. (Sv.) [beri: Es., Sv.], [berlik: Sv.]

berci: Davarı sağan kimse, süt sağıcı. (Sv.)

bérç: Davarı ağıla sürme. (Sv.)

berlemek: Davarı sığdırmak için sıraya koymak. (Sv.)

beserek [beselek, besirek, biserek]: Tüylü ve besili bir erkek deve, dişi boz deve ile erkek buhur devenin çiftleşmesinden doğan erkek deve, damızlık deve. (Ank., Kn., Ky., Ng.) [beselek: Kn.], [besirek: Es.], [biserek: Kn.]

besi: 1. Beslenen, besiye çekimleş hayvan. (Kn.) 2. Tavuk. (Ank.)

besilik: Eti için beslenen hayvan. (Ank.)

besleme: Hindi. (Ank.)

bestel: Üzerinde beyaz veya siyah leke, benek bulunan hayvan. (Kn., Yz.)

betni: Ahırlarda hayvan yemi konulan oluk şeklindeki yer, yemlik. (Çkr.)

bezenek: Koyunun tırnaklarının biraz yukarısında ve arkada bulunan küçük tırnak. (Ky.)

bıç bıç: Hayvanları çağırma ve kovalama ünlemi (Ank.)

bıçılğan [bıçılğan, bıçırgan, bıçırgı, bıçık, bıçırgan, bıçılgen]: Hayvanların ayak parmaklarıyla bileklerinde ter, pislik, çamur vs. sebeplerden ileri gelen sulu yara. (Es., Kn., Ng., Sv.) [bıçılğan: Ng.], [bıçırgan: Krş., Ky., Ng.], [bıçırgı: Krş.], [bıçık: Kn., Ng., Sv.], [bıçırgan: Ank.], [bıçılgen: Kn.]

bıkağı [buhağı, bucai, bukavu]: Hayvanların ayağına takılan demir zincir, demir köstek. (Sv.) [buhağı: Ky.], [bukai: Kn.], [bukavu: Kn.]

bıllık: 1. Dana. (Ng.) 2. Buzağı. (Ng.)

bırakmak: Yavrusunu vakitsiz doğurmak, düşürmek (hayvanlar hakkında). (Ank., Kn.)

bızağ [biza, bozağı, buzavu, buzov]: Buzağı. (Yz.) [biza: Yz.], [bozağı: Kn.], [buzavu: Kn.], [buzov: Kn.]

bızlamak [bızağlamak, bızalamak, buzalamak, buzlamak]: Doğurmak (inek hakkında). (Es.) [bızağlamak: Yz.], [bızalamak: Yz.], [buzalamak: Kn.], [buzlamak: Ank.]

bici (I): Hayvan karnı işkembesi. (Nğ.)

bici [bidik] (II): 1. Keçi yavrusu, oğlak. (Es.) [bidik: Kn.] 2. Sığır yavrusu, buzağı. (Ank.)

bici bici [biçi biçi, biçik biçik, bücük bücük, büş büş]: Hayvanları çağırma ve kovalama ünlemi. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [biçi biçi: Çkr.], [biçik biçik: Sv., Yz.], [bücük bücük: Kn., Krş., Ky., Nğ.], [büş büş: Kn.]

bicik: 1. Dana. (Ky.) 2. Buzağı. (Ank.)

bidi: Deve yavrusu, bir aylık deve yavrusu. (Kn.)

bidi bidi: Deveyi, deve yavrusunu çağırma ünlemi. (Kn.)

bilek boşandırma: Yürürken tökezleme (at hakkında). (Nğ.)

bilek boşanması: Hayvanın ön ve arka ayaklarının çökmesi. (Es., Nğ.)

bili bili [bi bi, bil bil, bilü bili, bülü, bülü bülü]: Kümes hayvanlarını çağırma. (Ank.) [bi bi: Kn.], [bil bil: Sv.], [bilü bili: Nğ.], [bülü: Kn.], [bülü bülü: Kn., Nğ.]

bilik: Cıvciv. (Nş.)

binit: Binmeye mahsus hayvan. (Ank.)

biş: Atları durdurmak için kullanılan ünlem. (Kn.)

bizlemek [büzlemek]: Ucu sivri bir değnekle insanı, hayvanı dürtmek. (Kn., Nş.) [büzlemek: Ky., Nğ.]

boçca: 1. Koyunlarda görülen bir çeşit hastalık. (Ank.) 2. Davar ve sığırlarda görülen bir çeşit hastalık. (Ank.)

boçca çöpü: Boçca hastalığına yakalanan koyun ve kuzuların kulaklarına, deri altına sokulan baharlı çöp. (Ank.)

bocça deliği: Bocça hastalığına yakalanmış hayvanı iyileştirmek için kulağına açılan delik. (Ank.)

bodu bodu: Mandaları çağırma ünlemi. (Kn., Nğ.)

boduk [bodan, bodanak, bodi, bortlak, bota, botlak, böduk]: Deve yavrusu. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş.) [bodan: Kn.], [bodanak: Ank.], [bodi: Kn.], [bortlak: Aks., Ky., Nğ., Nş.], [bota: Kn.], [botlak: Nğ.], [böduk: Kn.]

boğasak [bogarsak, boğarsak, buasah, buğarsak, buğasak]: Boğaya gelmiş, boğa isteyen inek, dana. (Çkr., Krş., Ky.) [bogarsak: Yz.], [boğarsak: Ank., Çkr., Kn., Nğ., Sv., Yz.], [buasah: Sv.], [buğarsak: Ank., Kn.], [buğasak: Krş., Ky., Sv.],

boğasamak [boğarsamak, boğasamak, boğassamak, boğazsamak, bugasamak, buğasamak, buğarsak olmak, buğarsamak, buğasamak]: Boğaya gelmek, inekler (çiftleşmek için) boğa istemek. (Es., Kn., Ky., Nğ.) [boğarsamak: Nğ.], [boğasamak:

Es.], [boğassamak: Sv.], [boğazsamak: Sv.], [bugasamak-buğasamak: Nğ.], [buğarsak olmak: Krş.], [buğarsamak: Krş.], [buğasamak: Ky., Nğ.]

boğazı kara: Boğazı koyu renkli bir çeşit tarla faresi. (Ank.)

bohluh: Hayvan dışkılarının atıldığı yer, gübrelik. (Yz.)

bohur: Kışın adeta kudurmuş gibi olan azgın deve. (Krş.)

bok böcüsü: Hayvan pisliklerine üşüşen sert ve kabuklu böcekler. (Kn.)

boncuk tüy: İnce tüylü tiftik keçisi. (Yz.)

botlacı [botlacı, botlayıcı]: Gebe deve. (Kn.) [botlacı: Kn.], [botlayıcı: Nğ.]

boşca [bozça]: Hayvanlarda görülen bir çeşit hastalık. (Sv.) [bozça: Es.]

boşandırmak: Atı, eşeği dörtnal ile rahvan arasında koşturmak. (Kn.)

botça: Koyun ve keçilerin memelerinde olan hastalık. (Ky., Nğ.)

botça otu: Koyunların tedavi edilmesinde kullanılan bir ot çeşidi.

botlamak: Doğurmak (manda, deve). (Kn.)

boy: Yem olarak kullanılan, çemen yapılan burçağa benzer bir tahıl çeşidi. (Ank., Ky., Sv.)

boyunsalık: Hayvanın boynu altından geçen, geme ve yulara takılı ip. (Kn.)

bozantı: Otlak, sulak yer. (Kn.)

bozca: Hayvanların memelerinde olan bir hastalık. (Sv.)

bozkırağı: Koç katımı zamanı. (Sv.)

bozulamak [bozlamak]: Devenin acı acı bağırması. (Es., Kn., Nğ., Yz.) [bozlamak: Nğ.]

bögen: Koyun pisliği. (Kn.)

bögelek tutmak [bügelek tutmak, bünelek tutmak, bünelemek]: Sığırın bögelek tarafından rahatsız edilmesi. (Kn.) [bügelek tutmak: Nğ.], [bünelek tutmak: Nğ.], [bünelemek: Nğ.]

bögelek [bögelek, bölek, bövelek, bunelek, bügelek, bügelek, bügürtlek, bükelek, bükülele, bünelek, büvelek, büven] Sığırları rahatsız eden bir çeşit sinek, gübre sineği. (Ank., Çkr., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [bögelek: Sv.], [bölek: Ank.], [bövelek: Ank., Kn., Ky., Nğ.], [bunelek: Sv., Yz.], [bügelek: Sv.], [bügelek: Es., Kn., Nğ., Sv.], [bügürtlek: Ky.], [bükelek: Es., Yz.], [bükülele: Es.], [bünelek: Nğ.], [büvelek: Kn., Krş., Ky.], [büven: Krş.]

bögen [böven]: 1. Koyun, keçinin bol ot yediği gün bıraktığı iri yumuşak pislik, koyunlarda görülen ishal. (Kn., Krş., Ky., Nğ.) [böven: Nğ.] 2. Çocuğun ve hayvan yavrusunun ilk pisliği. (Nğ.)

böğennemek: Hayvan yavrusu çişini ilk yapmak. (Nğ.)

börtlek: Mayıs ayında hayvanları sokan bir böcek. (Sv.)

bugarsak: Boğarsak ineklerin arkasına düşen boğa. (Yz.)

buğur [buhar]: 1. Damızlık deve. (Kn.) 2. Erkek deve. [buhar: Ank.]

bulgurcuk: Küçük kuzu dişi. (Kn.)

burç: Kışın hayvanlara yem olarak verilen söğüt, kavak gibi ağaçların yeşil kabuğu, filizi. (Sv.)

burgaç [burguç, burkuç, burmuk]: Yumurtası burularak erkekliği giderilmiş koç, teke vb. hayvan. (Nğ.) [burguç: Nğ.], [burkuç: Nğ., Nş.], [burmuk: Ky.]

burunağzı: İneklerin ilk üç günlük sütü. (Ank.)

buruncalık: Yularda başlığın burun üstüne gelen parçası. (Krş.)

burun çalma: At ve eşeğin hızlı soluması. (Kn.)

burunduruk: Hayvanların burunları üstüne takılan kıskaç. (Kn.)

burunsak: 1. Anasını emmemesi için buzağuların burnuna geçirilen başlık. (Sv.) 2. Hayvanların burunlarına takılan ip. (Ky., Sv.)

buvey: Manda çağırma ünlemi. (Ank.)

buzağı: Bir yaşından küçük inek yavrusu. (Ank.)

buzalacı: Gebe inek, manda, gebe hayvan. (Ank., Çkr., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

bücü: Hayvanları çağırma ve kovalama ünlemi. (Krş.)

bücü bücü: Bir yaşında dana. (Kn.)

bücük [bıcık, bici, bicik, bicük, biçik, bocik]: Buzağı. (Kn., Ky., Nğ.) [bıcık: Ank., Es., Krş.], [bici: Kn.], [bicik: Ank., Ky., Sv.], [bicük: Çkr.], [biçik: Çkr.], [bocik: Kn.]

bügek [büğenk, büvek]: Buzağuların analarını emmelerini önlemek için ağızlarına takılan sivri uçlu bir aygıt. (Ank.) [büğenk: Çkr.], [büvek: Ank.]

bükmek: Sığırların erkeklerini kısırlandırmak. (Çkr., Yz.)

bülü bülü: Tavuk. (Kn.)

bülüç [bula, bülle, büllü]: Cıvciv. (Kn.) [bula: Kn.], [bülle: Kn.], [büllü: Kn.]

bünelek tutma: Sığırların sıcaktan sağa sola kaçışması. (Nş.)

bürük: Üstü açık, çevresi çalılarla çevrilmiş ağıl. (Sv.)

büvet: Mandaların yattığı bataklık. (Es.)

C

camız [camuz]: Manda. (Ank.) [camuz: Sv.]

caraz yapmak: Bir çift öküze bir çift de yardımcı öküz koşmak. (Çkr.)

carbık [carbak]: Tarla faresi. (Kn., Krş.) [carbah: Kn.]

caydağ: Başiboş hayvan. (Sv.)

caydak: Bir yaşındaki hayvan. (Sv.)

cayış: Eşek. (Ky.)

cayla: Yayla. (Kn.)

celep: 1. Uzun boylu hayvan. (Kn.) 2. Dişi deve. (Çkr., Kn., Nğ., Sv.) 3. Bir yaşını aşmış dişi tay. (Ank.) 4. Sabana koşulan öküz. (Krş.)

celepci [celebci]: Hayvan ticareti yapan kimse. (Nğ.) [celebci: Yz.]

celfin [çelfin]: 1. Henüz yumurtlamayan küçük tavuk, piliç. (Sv.) [çelfin: Nğ.] 2. Tavuk. (Ky.)

çendek: İnsan veya hayvan ölüsü. (Kn., Sv.)

ceran [ceren, ceýran]: Ceylan. (Es., Kn., Ky., Nğ.) [ceren: Ky.] 2. Geyik. (Sv.) [ceýran: Kn., Sv.]

cere: Dişi hayvanların döl yatağından gelen sarı renkli akıntı. (Sv.)

cerelemek: Yavrulayacak hayvanın dişilik organından beyaz sıvı akmak. (Nğ.)

cerk: Hayvanları bağlamak için yapılmış ip. (Sv.)

cıba [ciba]: Tüyü kırılmış keçi ve koyun. (Ank., Çkr., Es., Kn., Ky.) [ciba: Ank., Krm., Yz.]

cığa: Kümes hayvanları ve kuşların baş, kanat ve kuyruklarındaki ince ve uzun tüyler. (Es., Kn., Nğ.)

cığıştak [cığıştığı]: Hayvan sürmek için kullanılan 25- 30 cm boyunda, ucunda sivri bir cisim bulunan zincirli bizlengiç. (Ank., Sv.) [cığıştığı: Sv.]

cılbır: Manda ve öküzleri yürütmek için çenelerinin altına gelecek şekilde konulan sivri demir. (Çkr.)

cılbır parası: Satılan hayvanların yularına verilen para. (Ank.)

cılkı: 1. At sürüsü. (Kn.) 2. Eşek. (Ank.)

cılkıcı: At çobanı. (Kn.)

cımbız: Hayvan sürmeye yarayan ucu sivri demir veya ağaç. (Ank., Kn.)

cıngırağ [cıngırdak, cıngnik]: Hayvanların boynuna takılan küçük çan. (Sv.) [cıngırdak: Ank., Ky., Sv.], [cıngnik: Sv.]

cırbası tütme: Dişi hayvanın çiftleşme isteği kabarmak. (Nğ.)

cırt: Kümes hayvanları ve kuş gübresi. (Sv.)

cırtlamak: Kuş ve kümes hayvanları pislemek. (Nğ.)

cıscıs: Koyun, keçi kovalama ünlemi (Ank.)

cıvramak: Öküz hamlayarak tüy dökmek. (Kn.)

cibillik: Gübreli ve karanlık yer. (Sv.)

cidav [cidago, cidavı, cidov]: Hayvanlarda omuzbaşı ve kürek kemiğinin üstü. (Kn., Nğ.) [cidago: Sv.], [cidağı: Ky.], [cidavı: Es.], [cidov: Sv.]

cikcik: Cıvcivleri çağırma eylemi. (Sv.)

cilbir: Keçi yolu, patika. (Ank.)

cilte: Semerlerin iki tarafına yük bağlamak için takılan urgan. (Ank.)

cinbaş: Çabuk yürüyen at. (Sv.)

ciñgen: Hindi altına konan tavuk yumurtalarından çıkarak hindi ile gezen tavuk cıvcivi. (Krş.)

citen: Küçük ahır. (Ank.)

cobalamak: Hayvanları koşum veya yüke yavaş yavaş alıştırmak. (Kn.)

cobuk: 1. Kısa boylu, zayıf at. (Yz.) 2. Kuyruğunun ucundaki uzun kıllar kesilmiş at, eşek ve katır. (Kn.)

comba [cömbek]: 1. İki ile dört yaş arasındaki erkek manda. (Sv., Yz.) [cömbek: Kn.]
2. Yaşça büyük vücutça küçük, biçimsiz manda. (Nş., Sv.)

corcor: Hindi. (Ank.)

corkadak [combe, coruk]: Manda yavrusu. (Ank.) [combe: Yz.], [coruk: Çkr., Yz.]

cork tavuk: Kuluçkaya gelmiş tavuk. [Es.]

coş: Hayvanları durdurma ünlemi. (Ank.)

cöfü: İyi yürüyen eşek. (Çkr.)

cubuş: Kulakları küçük koyun. (Yz.)

cukga: Hayvan memesi. (Kn.)

culuk [colcol, coluk, culluğ, culluk, culuğ, çoluk, çulluk]: Hindi. (Ank. Krş., Ky., Sv., Yz.) [colcol: Es.], [coluk: Ank., Çkr.], [culluğ: Krş.], [culluk: Ank., Ky., Nğ., Nş., Sv.], [culuğ: Sv., Yz.], [çoluk: Ank.], [çulluk: Nğ.]

cump: 70 cm derinliğinde 2 m çapında ağılların önüne kuzular için yapılan yer. (Yz.)

cü cü: Tavukları çağırma ünlemi. (Kn., Sv., Yz.)

cücük [cibi, civce, civci, cucuk, cuga, cüce, cücek, cücü, cülle, cüllü, cülük, cipçe, çüçük]: 1. Kümes hayvanları yavrusu, cıvciv. (Ank., Kn., Krş., Ky., Sv., Yz.) [cibi:

Yz.], [civce: Krş.], [civci: Es.], [cucuk: Ank.], [cuga: Kn.], [cüce: Sv.], [cücek: Kn.], [cücü: Yz.], [cülle: Kn., Sv.], [cüllü: Kn.], [cülük: Kn., Nğ.], [cipçe: Kn.], [çüçük: Ky.]
cündinmek: İyileşmeye başlayan hayvanların yavaş yavaş otlamaya başlaması. (Kn.)
cüngülü: Hindinin gagasından sarkan kırmızı deri, ibik. (Krş.)
cüp: Kuzu bağlanan yer. (Ank.)

Ç

ça [ca]: Öküz manda, keçi vb. hayvanları kovalama ve yürütme ünlemi. (Ky.) [ca: Ky.]
çağ: Küçükbaş hayvanların döllenme zamanı. (Ank.)
çağıldak [çağsak, çağıldağ]: Koyunların kuyruklarının altına yapışıp kuruyan pislik. (Ky., Sv.) [çağsak: Çkr., Nğ.], [çağıldağ: Krş., Yz.]
çağırğan: İyi enenmemiş hayvan. (Ank.)
çağlamak: Koyun koca, keçinin tekeye gelmesi. (Ank.)
çağnamak [çağnamak] (I): Hayvanların yerde keyifle yuvarlanması. (Sv.) [çağnamak: Sv.]
çağnamak (II): Hayvanların yattığı yerde birdenbire ölmesi. (Kn.)
çağşır [çağşır, çağşı, çarşır]: Kümes hayvanları ve kuşların ayağındaki tüyler, telekler. (Nğ., Yz.) [çağşır: Nğ.], [çağşı: Yz.], [çarşır: Krş.]
çağşırılı tavuk: Paçaları tüylü tavuk. (Nğ.)
çahal: Sığır ve atların alnında bulunan beyaz leke. (Krş.)
çakı: Atların, bol çayırılı bir yerde, ayaklarına bağlı ipin ucundaki demir kazığı yere çakarak otlatılması. (Nğ.)
çalınmak: Hayvanın az otlaması. (Kn.)
çalkatura: Sayım, hayvan sayımı. (Ank.)
çalmaç: Yaylalarda hayvan sığınağı. (Yz.)
çalman: Koyunların sağıldığı yer. (Sv.)
çalmar: Çitlerle çevrili hayvan barınağı. (Sv.)
çamış [çamuş]: Huysuz hayvan, katır. (Kn., Nğ.) [çamuş: Kn.]
çamuk: Küçük kulaklı keçi ve koyun. (Ky.)
çandı: Hayvanların iki tarafına vurulan yük. (Kn.)

çangal [çankal]: 1. İnce kemikleri çıkmış hayvan veya insan. (Ank., Sv., Yz.) [çankal: Ky.] 2. Çift sürmekten bezmiş öküz. (Ky.)

çapar [çıpır, çaparkır]: 1. Kula renkli hayvan. (Ank., Kn.) [çıpır: Sv.] 2. Benekli, alacalı hayvan. (Es., Kn., Ky., Yz.) 3. Beyazı çok kır renkli hayvan. (Kn.) [çaparkır: Krş.]

çara [cere]: Memeli hayvanların kızgınlık zamanlarında ve doğumları yaklaşınca dişilik organlarından akan sıvı. (Ank., Çkr., Es., Kn., Sv., Yz.) [cere: Nğ.]

çardak: Davarcıların hayvan ağıllarının yanına yaptıkları iptidai bina. (Krş.)

çarşır: Kümes hayvanlarının ayağındaki tüyler. (Krş.)

çatalaksak [çatalansa]: Tek tırnaklı hayvanlarda, sığır ve davarlarda tırnak arasında olan yara. (Ank.) [çatalansa: Ank.]

çav [cav, çavgın, çavin, çavır, çavun]: Hayvanların erkeklik organı. (Ank., Kn., Krş., Ky., Sv.) [cav: Kn.], [çavgın: Krş.], [çavin: Kn.], [çavır: Nğ.], [çavun: Kn.]

çavdırma: Eğere bağlı kolanın çok sıkılmasından hayvanın karnında meydana gelen şişlik. (Ky.)

çebeş: Hayvan geminin damaklı ve demirden ibaret kısmı. (Kn.)

çebiç [cebiş, çeliç, çemiş, çepiç, çepiş, cebis, çebiş, çepiş, çemiç]: 1. Bir yaşındaki keçi yavrusu. (Ank., Kn., Krm., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [çebiş: Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.] [çeliç: Kn.], [çemiş: Sv.], [çepiç: Es., Kn., Nğ., Sv., Yz.], [çepiş: Ank., Es.] 2. Bir yaşındaki dişi keçi yavrusu. (Ank., Kn.) [cebis: Sv.], [çebiş: Kn., Krm., Sv.], [çepiş: Ank., Çkr., Es.] 3. Bir yaşındaki erkek keçi (Kn.) [çemiç: Kn.] 4. İki yaşında olan keçi. (Kn., Ky., Nğ.) 5. Tiftik keçisi. (Nğ.)

çeğçeç: Büyükbaş ve küçükbaş hayvanların konulduğu yer. (Sv.)

çeğmel: Baston şeklinde yapılmış çoban değneği. (Kn., Bğ.)

çekbeni: Yularlı bir hayvanı dizgisinden asılarak getirmek. (Kn.)

çekme (I): Burulmuş hayvan. (Nğ.)

çekme (II): Çıkırkçı tezgahında tornadan geçirilerek alt tarafı kalınca yapılan çoban değneği. (Çkr., Es.)

çektirmek: Dişi hayvanı damızlık ile çiftleştirmek. (Krş.)

çelek: Bir boynuzu kırık hayvan. (Ank.)

çelermek [çerlemek, cerlemek, çellemek, çerlemek]: 1. Hayvanın zehirli ot yiyerek ölmesi. (Es., Kn., Nğ., Nş.) [çerlemek: Kn., Ky., Sv.] 2. Hayvanların fazla yağlanarak ölmesi. (Es., Kn.) 3. Hayvanların ansızın ölmesi. (Kn., Ky.) [cerlemek: Yz.]

[çellemek: Ky.], [çerlemek: Ky., Sv.] **4.** Davarların ilkbaharda taze olan otları çok yiyip hazmedemeyerek ölmesi. (Kn., Nğ.)

çelertmek: Herhangi bir şeyin, zehirleyerek veya şişkinlik vererek öldürmesi. (Hayvan hakkında) (Nğ.)

çelke [çelki]: Üstü açık, çalılarla ve taşlarla çevrilmiş ağıl. (Kn., Nğ.) [çekli: Kn.]

çelte [celtek, çeltik]: Çoban yamağı. (Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [celtek: Nğ.], [çeltik: Es., Ky.]

çemkinme: Az otlu yerlerde hayvanların zorlukla otlaması. (Kn.)

çemkitmek: Hayvanların korku duydukları zaman kulaklarını dikerek etrafa sert sert bakması. (Ky.)

çenealtı: Hayvan yularının alt kısmı. (Ank.)

çer: Hayvan anlamında kullanılır. (Nş.)

çeten [çetene]: Ahırın bir tarafında yavrular için ayrılan yer. (Ank., Kn.) [çetene: Kn.]

çevrülme: Dişi hayvan erkeğiyle çiftleştirilmek. (Sv.)

çevürmek: Hayvanları çiftleştirmek. (Sv.)

çıbık konur: Vücudu siyah, boynundan kuyruğuna kadar olan sırt bölgesi sarı renkli sığır. (Kn.)

çığ: Keçi ve koyun yavrularını koymak için kamıştan veya tahta parçalarından yapılmış ağıl, çit. (Es., Nğ.)

çığal: Kümes hayvanlarının ve uçan kuşların uzun tüyleri. (Ky.)

çıkıntı: Sürü içinde işe yaramayan koyun, koç. (Kn., Sv.)

çılbur [cılbur]: Hayvanların yular başlığının çene altındaki halkasına bağlanan ip veya takılan zincir. (Es., Kn.) [cılbur: Ank.]

çılpa: Kulakları küçük keçi. (Çkr.)

çirtlak: Pek çabuk pisleyen hayvan. (Kn.)

çitak [çitaḥ]: Boynuzları düzgün ay şeklinde olan öküz. (Ky., Sv.) [çitaḥ: Sv.]

çitildamak: Yolda yürüyen hayvan veya insanın ayaklarının çıkardığı ses. (Kn.)

çıtma: Hayvan tekmesi. (Sv.)

çıvgan: İnce, cılız, zayıf (hayvan hakkında). (Kn.)

çıvgar: Boyunduruğu koşulmuş öküzlerin arkasına yardım olarak koşulmuş bir çift öküz. (Kn.)

çibik: Cıvcıv. (Kn.)

çiç beçi: Keçiyi çağırma ünlemi. (Kn.)

çiçi: Keçi çağırma ünlemi. (Ank., Nğ.)

çiğelmek: Koşum hayvanının, ahırda çok kalmaktan dolayı acemileşmesi. (Ank.)

çiğleme: İki yaşındaki keçi. (Krş.)

çile: Sağlık, şişmanlık (hayvan hakkında) (Kn., Nğ., Sv., Yz.)

çileli: Besili (hayvan hakkında). (Ank., Ky., Nğ., Sv.)

çilte: Semerlerin iki tarafına yük bağlamak için takılan organ. (Çkr.)

çimke: Koyun veya keçinin güneşte kurutulmuş etki bacağı. (Sv.)

çingir: Küçük kulaklı keçi. (Kn.)

çintik [cirtik]: Hayvan tekmesi. (Kn.) [cirtik: Sv.]

çirk: Gübre. (Ank., Kn.)

çiten: Buzağı veya kuzu için yapılmış özel ağıl. (Ank.)

çitilemek: Keçiyi çit çit diyerek yürütmek. (Kn.)

çiyleme: İki yaşındaki oğlak. (Ank.)

ço [çö, çü]: Eşeği hızlı yürütme ünlemi. (Sv.) [çö: Ky.], [çü: Nğ.]

çobancalık: Sürüden herhangi bir hayvan satıldığı zaman alıcı tarafından çobana verilen bahşiş. (Es.)

çobansalık [çobancalık, çobanlık]: 1. Çoban hakkı, çoban bahşişi. (Ank., Kn.) 2. Ağıl yakınında çobanların oturması için yapılmış ev. (Ank., Kn., Nğ., Nş.) [çobancalık: Ank.], [çobanlık: Kn.]

çoha çoha: Deve çağırma ünlemi. (Nğ.)

çoluk: Hayvanları bağlamak için boyunlarına geçirilen U şeklinde ağaç. (Sv.)

çomu [çomuk]: Küçük kulaklı koyun veya keçi. (Ank., Ky.) [çomuk: Kn.]

çon: 1. At, eşek, öküz, sığır gibi hayvanlarda görülen ve alından ya da kulaklarından kan alınarak tedavi edilen bir çeşit hastalık. (Ky., Sv.) 2. Hayvan vücudunda olan yumru, ur. (Sv.)

çona: Buzağının büyüğü, tosun. (Ky.)

çondur: İyi nesilden olduğu halde sonradan melezleşen koyun. (Ky.)

çontu: Kuzu çobanı. (Kn.)

çonu: Hayvan sağrısı. (Ank.)

çor: Bir çeşit hayvan hastalığı, sığır vebası. (Kn., Nğ.)

çoroş [çoruş]: Kağrı arabalarında çift öküzün önüne koşulan ikinci çift yardımcı öküz. (Sv.) [çoruş: Ank., Ky., Sv.]

çorpa: Yeni yetişen horoz. (Ank.)

çoş: Hayvanları durdurma ünlemi. (Ank., Ky., Sv.)

çöğmek: Mandaların vuruşma esnasında kafalarını yukarı kaldırması. (Yz.)
çöllemek: Koyunun çorak yerde otlaması. (Kn.)
çömelek olmak: Dizleri kırılmak, ayağa kalkamamak (hayvan hakkında). (Sv.)
çömelen: Tavukları kötürüm yapan bir çeşit hastalık. (Ank.)
çömmen: Küçük kulaklı keçi. (Kn.)
çözdü: Dişi hayvan erkeğiyle birleştikten sonra bu dölün tutmaması. (Es.)
çözmek: Dişi hayvanın erkeğiyle birleştikten sonra dölünü tutamayıp bırakması. (Kn.)
çullama: Hayvanın sırtına örtülen çul. (Nğ.)
çullu cücük: Tavuk. (Kn.)
çümbül: Kulakları yuvarlak keçi. (Kn.)

D

dabak [dabah, dabiç, dabıh, dabiş, dabik]: 1. Koyun, keçi ve sığırların, ağız ve tırnak aralarında olan bir hastalık, şap hastalığı. (Kn., Ky., Nğ., Sv.) [dabah: Ky., Sv.]
2. Boynuzsun keçi vb. hayvan. (Kn.) [dabiç: Kn.], [dabıh: Kn.], [dabiş: Kn.], [dabik: Kn.]
dadamık: Dağ hayvanlarını tuzağa düşürmek için konan zehirli ya da zehirsiz yem. (Sv.)
dadırsız: Eşek. (Sv.)
dağlağ: Damgalanmış koyun, keçi. (Yz.)
dah, dāh [dahey]: At, eşek ve başka hayvanları yürütme, kovalama ünlemi. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [dahey: Nğ.]
dahar: Keçi. (Çkr.)
dalab olmak [dalaba gelmek, dalabımak, dalap olmak, dalapsamak]: Dişi hayvanın çiftleşmek istemesi. (Es., Kn., Nğ., Sv.) [dalaba gelmek: Ank.], [dalabımak: Nğ.], [dalap olmak: Nğ., Sv.], [dalapsamak: Ank.]
dalanmağ: Aç hayvanın her yere burnunu sokması. (Sv.)
dalap: At isteyen kısırak, erkek isteyen dişi eşek ya da hayvan. (Ank., Kn., Krm., Ky., Sv., Yz.)
dalaşkan: Kavgacı insan veya hayvan. (Sv.)
dalcınmak: Hayvan yemeğe, yeme saldırmak. (Sv.)
dālemek: Sürüyü hızla yürütmek, dehlemek. (Nğ.)

dalıhma: Öküz, manda vb. hayvanların sık sık nefes alması. (Ky.)

dam: Ahır. (Ank., Kn., Nğ., Yz.)

damak: Atlarda görülen damak hastalığı. (Nğ.)

damaksı: Boyunduruğun öküzün boynunun altına gelen kısmı. (Es.)

damıtmak: Büyükbaş ya da küçükbaş hayvanların otlamadan beklemesi. (Kn.)

damızlık: Dişi oğlak, kuzu ve buzağılar. (Ank.)

damyant: Mandıra. (Ank.)

dana doluk: Karışık hayvan sürüsü. (Sv.)

danalık: Ahırda buzağuları koymak için yapılan yer. (Ky. Nğ., Sv.)

dangırdak [danğırdak, donguldak]: Deve, sığır, koyun sürülerinin önünde giden hayvana takılan saçtan yapılmış çan, çingirak. (Es., Krş., Ky., Yz.) [danğırdak. Ky.], [donguldak: Sv.]

dapınmak: Hayvanın çok yüklü arabayı güçlkle çekmesi. (Es.)

daramak: Sığır, at, davar sürüsünün yürümesi. (Kn.)

daşır gamak [daşır gamah]: Hayvanın ayağını taşın aşındırması ve acıtması yüzünden hayvanın yürüyemesi. (Çkr., Es., Kn., Ky., Sv.) [daşır gamah: Sv.]

daşlık [daşlıca, daşlıh]: Kümes hayvanlarının midesi, katı, taşlık. (Sv.) [daşlıca: Kn.], [daşlıh: Sv.]

daşşaklı: İğdiş edilmemiş hayvan. (Nğ.)

davar: Küçükbaş hayvanlara verilen ad. (Ank., Kn.)

davar kopmuğu: Kalın, çiğnenmiş gübre. (Ank.)

davar kuhu: İnce, çiğnenmiş gübre. (Ank.)

davarlıh, davarlıh: Koyun ve keçilerin yattığı ahır. (Krş., Sv.)

davar yaymak: Davar gütmek; koyunu, keçiyi otlatmak. (Sv.)

davun: Hayvanların boğazında meydana gelen şişkinlik, ur. (Krş.)

davuş davuş olmak: Hayvanın kulağını dikmesi, dikkat kesilmesi. (Nğ.)

dayanık: Kuvvetini kaybetmiş gücü kalmamış olan hayvan. (Kn.)

dayday: Hindi yavrusu. (Es.)

daylak [daylah]: 1. Dişi deve. (Ky.) 2. Deve yavrusu. (Ank., Kn., Krm., Krş., Ky., Nğ., Sv.) 3. At, eşek yavrusu. (Nğ., Sv.) [daylah: Nğ.]

daylık: Deve. (Ky.)

debre: Hayvanları kaşağı ile tımar ettikten sonra cildini silmek için kullanılan, sert kıtlan örülmüş parmaksız eldiven. (Ky.)

dek: Hayvanlara yüklenen yükün bir tarafı, denk. (Ky.)

deke: Erkek keçi, teke. (Kn.)

délbağı: Öküz, inek gibi hayvanların boynuna geçirilen ağaçtan yapılmış halkaya, hamuta bağlaan ip. (Sv.)

deli gurk: Yumurtalar üzerinde devamlı oturmayan kuluçka. (Nğ.)

deliyazmış: İki yaşındaki dişi keçi. (Kn.)

demek: Yeni doğan kuzu, keçi yavrularını korumak için yer altında açılan in şeklinde yer. (Kn.)

demir: Çoban köpeklerinin boynuna takılan demir testi. (Çkr.)

demirdöngen: Yularda çenenin yanına rastlayan kısım. (Ank.)

demirkır: Siyah, beyaz karışık, griye yakın at donu. (Krş.)

denelemek: Sığır, at, koyun vb. hayvanların fazla arpa, buğday yiyerek karınlarının şişmesi. (Es., Kn., Nğ., Sv.)

depelik: Öküz yularının tepe kısmı. (Ank.)

derme: İlkbaharda hayvanlar için toplanan ot. (Kn.)

deşelenmek: Tavuklar eşelenmek. (Nğ.)

detçe: Hayvan romatizması. (Kn.)

develik: Deve ağılı, büyük ağıl. (Nğ.)

deve topu: Develere yedirilen hamur topacı. (Nğ.)

dıdık: Kesilmiş hayvanın baş, ayak, gerdan gibi parçaları. (Ky., Nğ.)

dığı: Kuzu, oğlak. (Kn.)

dıgıl: Koyun, keçi, tavşan gibi hayvanların yuvarlak, katı pisliği. (Sv.)

dıgış: İnsana alışan koyun ya da keçi. (Kn.)

dık dık: Kümes hayvanlarını çağırma ünlemi. (Kn.)

dıllican: Zayıf hayvan. (Nğ.)

dıngıltı: Hareket halinde olan bir şeyin ya da hayvanın gösterdiği sarsıntı. (Kn.)

dihlemek: Öküzleri sürmek, kovalamak. (Es.)

dilbağı: Öküzlerin boyunlarına geçirilen “U” şeklindeki ağacın uçlarını birleştiren kıldan yapılmış ip. (Sv.)

dili kırpnası: Sığır cinsinden hayvanların soğuktan dilleri üzerinde çıkan siyah kabarcık. (Ank.)

dilli toka: Hayvanın başlığının bir kısmı. (Ank.)

dingil: Sığırlarda bulunan kurtçuk, şerit. (Yz.)

dingildemek: Hayvanın koşmaya başlaması, tırıs gitmesi. (Ank., Nğ.)

dişcek: Koyun, keçi vb. hayvanların yeni doğmuş dişi yavruları. (Sv.)

dişemek: Hayvan yavrusunun diş çıkarması, diş çıkarmaya başlaması. (Ank., Es., Kn., Krş., Nğ., Sv.)

dişindirik [dişendirik, dişenği, dişingilik]: İpe ilmik atılarak haynanın ağızına yapılan gem. (Ank., Es., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [dişendirik: Es., Ky., Sv., Yz.], [dişenği: Ky.], [dişingilik: Kn.]

doğar [dovar]: Koyun, keçi, davar. (Sv.) [dovar: Sv.]

doğu [dog, doğ, doğa, doğ koyun, doğ kulak, dovu]: 1. Kulaksız koyun ya da keçi. (Kn.) 2. Küçük kulaklı davar. (Es., Krş., Kn., Ky.) [dog: Yz.], [doğ: Çkr., Ky., Yz.], [doğa: Es.] [doğ koyun: Ank.], [doğ kulak: Nğ.], [dovu: Kn.]

doğuca [doburca, doğaca, doğucu, doğuç, donucu, dovuca]: At, eşek vb. hayvanlarda soğuk almaktan, terli ve yorgunken su içmekten ileri gelen hastalık. (Ank., Es., Kn., Sv.) [doburca: Ank.], [doğaca: Ank.], [doğucu: Kn., Nğ.], [doğuç: Ank., Çkr.], [donucu: Kn., Ky., Sv.], [dovuca: Kn.]

doğuca olmak [doğucu olmak, dölcu olmak, doñuç olmak, dovucu olmak]: Hayvanın soğuk algınlığı hastalığına yakalanması. (Çkr.) [doğucu olmak: Nğ.], [dölcu olmak: Nğ.] [doñuç olmak: Nğ.] [dovucu olmak: Nğ.]

doğu keçi: Boynuzsuz keçi. (Ank.)

doğuş: Küçük ve kıvrık kulaklı koyun ya da keçi. (Ky., Yz.)

dōha, dōhā [durdōvah]: Sığırları durdurma ve yürütme ünlemi. (Ank., Es.) [durdōvah: Yz.]

dolak [dolah]: Çobanların çarık giymeden önce bacaklarına sardıkları bez ya da yün sargı, tozluk. (Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [dolah: Ky., Sv.]

dolama: Bir çeşit hayvan hastalığı. (Kn.)

dombay [dombey, donbay]: Manda. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ., Yz.) [dombey: Es.], [donbay: Es., Ky.]

domuzbaşı: Hayvanların vücutlarında genellikle boğaz ve kulak arkalarında şişkinlik şeklinde beliren hastalık. (Ank., Ky., Sv.) [domuzbaş: Kn.]

domuz gözlü: Gözleri küçük, donuk at. (Nğ.)

domuztopu: Hayvanların dört ayağının bir araya getirilip bağlanmış durumu. (Ky.)

donruk: Hayvana yük yüklemekte kullanılan ucuna ağaç takılmış uzunca ip. (Nğ.)

dorpiş: Atları durdurma ünlemi (Nğ.)

dorum: Deve yavrusu. (Kn., Ky.)

doşu: Küçük ve yuvarlak kulaklı keçi, koyun. (Kn., Krm.)

dökkü: Köylerde ocakların arkasına dökülerek kurutulan hayvan gübresi. (Yz.)

dökme: Hayvanlara yem olarak verilen ot. (Ky.)

dökmelik: Hayvanlara yedirilmek için biçilmiş yonca. (Ky.)

döl: İnek, koyun, keçi, köpek, kedi gibi hayvanların yavruları. (Ank., Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.)

döl almak: Hayvanın gebe kalması. (Kn., Krş., Ky.)

döl atmak: Gebe hayvanın yavrusunu düşürmesi. (Nğ.)

döl ayı: Hayvanların yavruladıkları mart, nisan ayları. (Ank., Sv.)

döl başı: Sürüde ilk doğan kuzu, oğlak. (Sv.)

dölcek: Kuzunun doğduğunu müjdeleyen çobana sahibinin verdiği bahşiş. (Sv.)

döl dökmek: İlbaharda hayvanların yavrulaması. (Kn., Ky.)

dölenmek: Bir hayvan sürüsünün bir yerden bir yere düzenli olarak dağılması. (Ank.)

döllük [dölevi]: Koyun ve keçilerin yavruladıkları yer. (Kn.) [dölevi: Kn.]

döneğen [dönengi]: Hayvanın başlığı ile yuları arasında bulunan ve hayvan bağılyken dolaşmamasına yarayan döner halka. (Kn.) [dönengi: Nş.]

döşmen: Kulakları kıvrık olan koyun ve keçi. (Kn.)

dumbul: Erkekliğı iyi giderilmemiş erkek koyun. (Kn.)

duşak [doşak]: 1. Hayvanların ayak bağı, köstek. (Ank., Kn., Sv.) [doşak: Kn.] 2. Hayvanların ayaklarını bağlamak için özel olarak yünden yapılan ip. (Es.)

duşaklamak: Hayvanın iki ayağını bağlamak, kösteklemek. (Ank., Es., Kn.)

duzluh: Çobanların davara tuz vermek için bellerine bağladıkları torba. (Sv.)

dü dü: Koyunları çağırma ünlemi. (Nğ.)

düdü: Kuzu. (Kn.)

düğe [düge, düye]: Boğaya gelmiş iki üç yaşında dişi dana, düve. (Ank., Kn., Krş., Ky., Sv.) [düge: Sv.], [düye: Kn.]

düğüş düğüş: İnek, öküz vb. çağırma ünlemi (Kn.)

düldül: Küçük ve hızlı yürüyen eşek. (Nğ.)

dünek [düneklik]: Kümes. (Ank., Kn., Krş., Ky., Sv., Yz.) [düneklik: Kn.]

dürr: Koyun çağırma ünlemi. (Ank.)

düvey düvey: Manda çağırma ünlemi. (Ank.)

E

eçki: Keçi. (Kn.)

ediklemek [edindirmek, edirtmek]: 1. Sağılan bir hayvanı ikinci kez sağmak. (Çkr.)
2. İnek sağıldığı zaman ya da biraz sağıldıktan sonra yavrularına emzirilmek.
[edindirmek: Nğ.], [edirtmek: Es., Sv.]

eftik: Herhangi bir koyuna emdirilen öksüz kuzu. (Ky.)

eğerbelli: Beli çok çukur olan at. (Nğ.)

eğil: Develeri kaçırmamak için dizlerine bağlanan yün ip. (Nş.)

eğrek: Hayvanların toplu olarak durdukları su başı. (Sv.)

eğrilce [egrice, eğrice, eğriçe]: Hayvanlara dadanan sığır sineği. (Kn.) [egrice: Krm.],
[eğrice: Ank., Kn., Krş.], [eğriçe: Es.]

eke (I): Büyük, yetişkin, yaşlı, kart, olgun hayvan. (Ank., Çkr., Es., Kn., Nş., Sv., Yz.)

eke (II): Baş çoban. (Kn.)

ekmeklik: İnek, öküz, manda gibi hayvanların gerdanından sarkan kısım. (Kn.)

ekti [ekdi, ekte]: 1. Anası ölüp de başka bir koyuna alıştıran ya da elde beslenen kuzu. (Ank., Ky.) [ekdi: Ank., Çkr.], [ekte: Kn.] 2. Önüne gelen koyunu emen kuzu.
[ekdi: Ank., Kn., Yz.]

elcil: Sürüden ayrı olarak beslenen ve insana çok alışkın olan hayvan. (Es.)

elcimen: İnsana alışkın hayvan. (Es.)

elik: Dağ keçisi, karaca. (Çkr., Ky., Sv.)

elmacıksız: Elmacık kemiklerinden biri ya da ikisi olmayan at. (Nğ.)

embel [enbel]: Hayvanları sürmek için uzun ya da kısa bir değnek ucuna geçirilen başsız çivi, nodul. (Kn., Krm.) [enbel: Kn]

emcik: Hayvan memesi. (Kn.)

emicek: Meme emme zamanı geçtiği halde emmeye devam eden kuzu ve oğlakların ağzına takılan ince ağaçtan yapılmış burunsalık. (Sv.)

emişçi [emlikci]: Kuzu ya da oğlakları annelerine emdiren adam. (Kn., Sv.) [emlikci: Kn.]

emişik: Sağmal koyun ya da keçilerin oğlak ve kuzuları ile otlamaya gitmesi. (Ank.)

emişken: Anasını sık emek kuzu. (Nğ.)

emiştirmek: Koyun, keçi, sığır yavrularını annelerinin yanına bırakıp emdirmek. (Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Yz.)

emlek: Süt kuzusu. (Sv.)

emlik (I): Süt emmekte olan insan ya da hayvan yavrusu. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.)

emlik (II): 1. Zamanından daha geç doğan kuzu ya da oğlak. (Krm., Nğ., Sv., Yz.) 2. Körpe kuzu ve oğlak. (Kn., Sv.) 3. Anası ölmüş kuzu. (Çkr.) 4. Mevsimsiz doğan kuzu. (Ank., Çkr., Sv.) 5. İyi yetişmesi için analarından süt alınmayan koyun ve keçi yavruları. (Kn.) 6. Zamanından önce kuzulayan koyun. (Kn.) 7. Yazın doğmuş koyun yavrusu. (Sv.) 8. Cılız, gelişmemiş kuzu. (Krş)

emlik kuzu: Henüz ot yememiş, yalnız anasını emen kuzu. (Nğ.)

en [enek] (I): Hayvanlara ya da eşyaya vurulan damga, işaret. (Ank., Çkr., Es., Kn., Krş., Krm., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [enek: Krş.]

en (II): 1. Beygir, katır, eşek gibi hayvanların damağında, ön dişlerinin arkasında meydana gelen şişkinlik. (Ank., Kn., Ky.) 2. Dişi hayvanların üreme organlarının dış kısmı. (Çkr.)

enci [enekçi]: Hayvanları eneleyen, iğdiş eden adam. (Sv.) [enekçi: Sv.]

endek: İyi yetişmeyen hayvan ya da bitki. (Kn.)

enek: 1. İğdiş edilmiş, burulmuş koyun, keçi, at gibi hayvanlar. (Kn., Ky., Sv.) 2. Koyun ya da keçinin mafsalsal kemiği. (Kn., Sv.)

eneke: Öküz aşığı. (Sv.)

enemek [enlemek, ennemek, en vurmak]: Hayvanlara işaret koymak amacıyla kulaklarını kesmek ya da boynuzunu kertmek. (Kn., Nğ., Yz.) [enlemek: Ank., Es., Kn.], [ennemek: Kn.], [en vurmak: Krş.]

enenik [edeme, enenük]: İğdiş edilmiş hayvan. (Kn., Krş., Ky., Sv.) [eneme: Ank., Çkr., Es., Ky., Sv.], [enenük: Ky., Sv.]

enet: Kara sığır gerdanı. (Es.)

enetmek: Hayvanları iğdiş ettirmek. (Kn., Nğ., Sv.)

engil: Buzağıya takılan küçük yular. (Ky.)

erek: Otlakta hayvanların toplandığı yer, dinlenme yeri. (Kn.)

eremik: Kısır, hiç doğurmayan insan ya da hayvan. (Ky.)

ergerlenmek: Erkek hayvan dişisiyle çiftleşmek istemek. (Es.)

erkeç [erkeş]: 1. Üç ya da dört yaşlarında olan enenmiş erkek keçi. (Ank., Es., Kn., Nğ.) [erkeş: Krş., Nğ.] 2. Keçi sürüsünün başından giden iri ve güzel yapıtlı erkek keçi. (Nğ.)

erkek: Beş yaşından yukarı olan tüylü erkek deve. (Nğ.)

esirmek: Kızgın erkek deve kükremek. (Kn.)

eski: Kenelerin yaptığı bir çeşit koyun, keçi ve davar hastalığı. (Kn.)

esnek (I) : 1. Hayvanların ısırılmaması için boyunlarına takılan demir halka. (Ank., Çkr., Kn., Krş.) 2. Hayvanların yayılmamaları için ağızlarına geçirilen torba, sepet. (Çkr.) 3. Hayvanların annelerini emmemeleri için ağızlarına takılan ağaç parçası. (Nğ.)

esnek (II): Hasta hayvanın karnının anormal şekilde hızlı hızlı inip kalkması. (Kn.)

est: At kovalama ünlemi. (Kn.)

eş: İnsan ve hayvanlarda doğum sırasında, bebek ya da yavrudan sonra gelen etsi madde, son, etene. (Sv.)

eşgin [eşgün, eşkün]: Atın tırısra rahvan arası yürüyüşü. (Ank., Çkr., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [eşgün: Sv.], [eşkün: Sv.]

eşimine: Koyunun ikinci zamanı otlaması. (Kn.)

eşme: 1. Ağaçsız yerlerde hayvanları sıcaktan korumak için yapılan gölgelik. (Kn.) 2. Davarların kuşluk vaktinde getirilip yatırıldığı ve ikinci vaktine kadar dinlendiği köye çok yakın olan yer. (Sv.)

et bicik: Büyük memeli fakat az sütlü hayvan. (Nğ.)

eten [etene, etine]: İnsan ya da hayvan eşi, sonu. (Es., Kn., Sv.) [etene: Çkr., Es., Sv.], [etine: Es.]

etlik: 1. Kış için etinden kıyma, kavurma, ve sucuk yapılan semiz hayvan. (Ank., Çkr., Kn., Krş., Nğ.) 2. Buzağı. (Ank.)

etmeme: Az süt veren sağmal hayvan. (Es., Krş., Ky.)

etti: İnsana alıştırmış koyun ya da keçi yavrusu. (Ank.)

evtinmek: Kümes hayvanları ayaklarıyla yeri eşmek, eşinmek. (Krş.)

evün: Ahır ve avlu damı. (Kn.)

eylek: 1. Hayvanların yazın öğle zamanı dinlenmek üzere oturdukları gölgelik ve sulak yer. (Ank.) 2. Sabahları sığırların toplandığı yer. (Ank.)

eyrek [eğrek, eğrik]: Hayvanların yazın öğle sıcaklığında toplanıp dinlendikleri yer. (Es., Sv.) [eğrek: Es., Ky., Sv.] [eğrik: Kn.]

eyrim: At eyerinin altına konulan keçe. (Kn.)

F

fakite: Tabaklanmış ve yağlanıp boyanmış büyükbaş hayvan derisi. (Kn.)

faradan: Herhangi bir hayvan sürüsünün birden ve toplu olarak kalktığı zaman çıkardığı ses. (Nğ.)

fere: Cıvcivlikten çıkıp, yenilebilecek hale gelmiş tavuk. (Ank.)

feriç: Yumurtlama çağına gelmiş. (Krş.)

ferik [firig, firik]: 1. Kümes hayvanlarının cıvcivlikten çıkmış yavruları, piliç. (Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [firig: Ank.], [firik: Nğ.] 2. Dişi piliç. (Kn.)

ferikmek: Ürkütmek (daha çok hayvanlar için kullanılır). (Sv.)

filik [fılik, finik]: 1. Tiftik keçisi. (Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [filik: Sv.], [finik: Kn.] 2. Dişi keçi. (Sv.) 3. Tiftik keçisinin ince, uzun, yumuşak ve parlak tüyü, tiftik. (Ank., Krm., Ky., Nğ., Nş., Yz.)

firde: Hayvan vergisi. (Kn., Ky., Nğ., Yz.)

firik: Daha ötmeye başlamamış horoz. (Ank., Kn.)

firzekte: Ahırın altında tezek atmaya yarayan delik. (Nğ.)

follamak: Öküzün boynuzu dibinden kırılmak. (Sv.)

folu: Tavuğu alıştırmak için yumurtlayacağı yere konulan yumurta. (Kn.)

G

gabak: Boynuzsuz hayvan. (Ank.)

gabış: Boynuzsuz keçi. (Kn.)

gacacuk [gocacuk]: Semerin arkasına çivilenen ve yük yüklerken iki tarafına ip takılan ay şeklindeki demir aygıt. (Sv.) [gocacuk: Sv.]

gāh: Koşum hayvanlarını çağırma ünlemi. (Sv.)

gaha: Hayvanların barındığı avlu. (Kn.)

galak (I): Boynuz. (Nğ.)

galak (II): Tezek yığını. (Sv.)

galak (III): Zayıf, bitkin davar. (Sv.)

galtak (I): Atın eğrinin üstündeki ağaçtan parça. (Sv.)

galtak (II): İhtiyar, zayıf hayvan. (Ank.)

gamıt: Zayıf hayvan. (Ank.)

gancıh: Dişi (insan veya hayvan için). (Sv.)

gandak: İhtiyar manda. (Es., Kn., Nğ., Nş.)

gangıldak: Çok zayıf insan veya hayvan. (Nğ.)

gara gökkü: Hayvan gübresinin kurumuş ve samanla karışmış şekli. (Yz.)

gargin: Yemden doymuş hayvan. (Es., Kn.)

garılmak(I): Cinsi münasebette bulunmak (insan ve hayvan için). (Çkr.)

garılmak (II): Kümes hayvanları çiftleşmek. (Çkr.)

garıncalı olmak: Yük taşıyan hayvanların tırnaklarının içi oyulmak. (Kn.)

garın golanı: Hayvanların karnının ön kısmından geçirilen kuşak. (Kn.)

gart: Üç yaşını geçmiş erkek koyun. (Kn.)

gasaba: Hayvanın gerdanı, boynu. (Ky.)

gasıl: Hayvan yemi olarak kullanılan ve başakları olgunlaşmadan biçilen arpa. (Sv.)

gaş: Semerin ön ve arkasında ip geçirmeye yarayan çatal ağaçlar. (Sv.)

gaşimo: Sığırlarda görülen tehlikeli bir hastalık. (Sv.)

gater: Bir arada giden hayvan dizisi, katar. (Kn.)

gavuk: Hayvanların idrar torbası. (Ank.)

gayar etmek [gıyarlamak]: Hayvanın tırnağını yontarak eski nalı yeniden çakmak. (Kn.) [gıyarlamak: Ank.]

gebelek: Koyunların karaciğerinde meydana gelen bir hastalık. (Kn., Krş., Ky., Nğ.)

gebici [gebicik, gebiç gebiç, gebiş gebiş, geçe geçe]: Öküz, manda, buzağı vb. hayvanları çağırma ünlemi. (Sv.) [gebicik: Kn.], [gebiç gebiç: Sv.], [gebiş gebiş: Sv.], [geçe geçe: Kn.]

gebre [gepre]: Hayvan tımar edildikten sonra tozunu silmeye yarayan kıl kese. (Ank., Kn., Sv.) [gepre: Kn.]

gebrelemek: Hayvanı tımar ettikten sonra kıl bir kese ile tozunu silmek. (Nğ.)

gecececük: Semerin arka ağacına çakılan, ağzı açık kısaç şeklinde olan ve yük iplerinin takılmasına yarayan demir. (Sv.)

gegere: Hayvan atıklarını damdan dışarı atmak için kullanılan araç. (Sv.)

geçi: Keçi. (Nğ.)

ged: Hayvanların kulaklarını yarararak yapılan işaret. (Sv.)

gedek: 1. Manda yavrusu. (Ank., Sv.) 2. Kışın doğuran kuzu. (Ank., Kn.)

geder: Merkep, eşek. (Es., Sv., Yz.)

gegelemek [gaggılamak, geğelemek, geğlemek]: 1. Tavuk ses çıkarmak. (Es., Kn., Nğ.) [gaggılamak: Sv.], [geğelemek: Çkr., Nğ.], [geğlemek: Ank.] 2. Tavuk, kuş gagalamak. (Es.)

gejgele: Ağıl veya ahırdan hayvan pisliği taşımaya yarayan dört kollu tahta alet. (Krş.)

geler: Atın kuyruğunun sarkık durumu. (Kn.)

gelik: Çitle çevrili ağıl. (Ank.)

gelinboğan [gelinöldüren]: Hayvanların diz kapağı kemiği. (Ank., Nğ.)
[gelinöldüren: Nğ.]

gelinci: Üç yaşında kısrak. Sv.)

gelpiş: Öküz çağırma ünlemi. (Ky.)

gem damağı: Ata vurulan gemlerde atın ağzına giren çatal demir. (Es.)

gemik indirme: Hayvanlarda ön ayağın diz kapağında meydana gelen bir çeşit hastalık. (Ky.)

gemrişmek: Eşeklerin birbirinin boyunlarını dişleriyle didiklemesi. (Ky.)

gendürür: İneklerin boğazına takılan tam halka olmayan eğri ağaç (Sv.)

gendüğüş [gedüğüş]: Kahverengi inek. (Kn.) [gedüğüş: Kn.]

geniş geniş: İnek çağırma ünlemi. (Ank.)

ger [gerdoğu, gerkeçi]: 1. Karnı, bacağı, burnu ya da kulakları beyaz ile siyah arası renkte olan keçi, eşek vb. hayvanlar (için). (Ky., Yz.) [gerdoğu: Kn.], [gerkeçi: Kn., Ky., Yz.] 2. Keçi vb. hayvanlarda tam siyah olmayan siyahla beyaz arası bir renk. (Kn., Krm.) 3. Açık maviye yakın, gök renginde keçi. (Ky.)

gerdan gırmak: At, boynunu yukarı kaldırıp başını aşağı bükmek. (Nğ.)

gerdezan: İki yaşında koyun. (Es.)

gerem açmak [gerenlemek]: Sürünün birbirinden düzenli aralıklarla ayrılarak yayılması. (Es., Kn., Sv.) [gerenler: Ank.]

gereñ: Öküzlere yedirilen bir çeşit ot. (Sv.)

gerze: Bir çeşit büyük tavuk ya da horoz. (Sv.)

gevele: Ahır, samanlık gibi binaların üzerine atılan ağaç direk. (Es.)

geveze: Sürü hayvanlarının boynuna takılan küçük çan. (Es.)

gevgeş: Düşük kulaklı hayvan. (Krş.)

gevik: Yavrusu ölen ineğin sütünü sağdırması için emzirilen başka bir buzağı. (Kn.)

gevselemek: Hayvanın sevmediği otu ve samanı yemeyerek ağzında dolaştırıp çıkarması. (Kn.)

geyik: Hayvanların aşık kemiği. (Ky.)

geyin [geyn]: Geviş getiren hayvanların dişilik organı. (Ank., Kn., Nğ.) [geyn: Çkr.]

geyyet: Devenin boğazından havuduna, semerine bağlanan ip. (Kn., Yz.)

gez [gezezan, gezezen, gezyazma]: Bir yaşında keçi, oğlak. (Nş.) [gezezan: Ank.], [gezezen: Sv.], [gezyazma: Sv.]

gezdal: İki üç yaşındaki dişi keçi. (Ank.)

gezeğen [gezem, gezgezme]: İki yaşından sonra doğurmayan kısır keçi ya da koyun. (Kn.) [gezem: Kn.], [gezgezme: Yz.]

gezekçi: Sığır çobanı. (Kn.)

gezem [geyem, gezdan, gezezan, gezyazmış]: **1.** İki yaşındaki dişi keçi. (Kn., Krm., Sv.) [geyem: Es.], [gezdan: Ank., Çkr.], [gezezan: Ank.] **2.** Üç yaşındaki dişi keçi. [gezdan: Ank.], [gezyazmış: Kn.]

gezin: İki yaşında koyun. (Sv.)

gezyarma [gezyaz]: Üç yaşına kadar kısır kalan keçi, koyun. (Sv.) [gezyaz: Çkr.]

gezyazdı: **1.** Doğurma zamanı geldiği halde o sene doğurmayan keçi. (Kn.) **2.** İki yaşlarında kıl keçi. (Krm.)

gezyazlı: İki kuzulu koyun. (Kn.)

gi: Deve, keçi, koyun vb. hayvanların pisliği. (Ank.)

gıcı: Büyümemiş, ufak hayvan. (Çkr.)

gıcı gıcı: Koyun, köpek vb. hayvanları çağırma ünlemi. (Sv.)

gıcık: Kuyruğu düz, kısa olan ya da hiç olmayan koyun. (Ank., Çkr., Kn., Sv.)

gıcımık: İneklerin yem yemesine engel olan, ağızlarında meydana gelen koni şeklindeki etler. (Sv.)

gidaksınmak: Hayvanın yem veren kimseye ya da yere alışması. (Nş.)

gidı gidı: Köpek, koyun, keçi vb. hayvanları çağırma ünlemi. (Ank.)

gidık [gidı, gidik, gidek, gidi, gidik]: Keçi yavrusu, oğlak. (Sv.) [gidı: Ank.], [gidik: Sv.], [gidek: Sv.], [gidi: Yz.], [gidik: Ky., Sv.]

gığış: Kurutularak yakılan koyun ve keçi pisliği. (Es.)

gılan: **1.** Kıllı keçi. (Es.) **2.** Az kıllı keçi. (Es., Sv.)

gıraşmak: Keçi, koyun, sığır gibi hayvanlar toslaşmak. (Kn.)

gıraştırmak: Keçi, koyun, sığır gibi hayvanların toslaştırması. (Kn.)

gırvat: Öküz arabasının önüne takılan çatal ağaç (Es.)

gırca: Kulakları çilli, damgalı keçi. (Sv.)

gırlık [gırhlıh]: Keçi ve koyun tüylerini kırmaya yarayan bir çeşit makas. (Ank., Kn., Ky., Sv.)

gırma: Hayvan yemi olarak kullanılan kırılmış tahıl. (Ank., Sv.)

gısağı: Davarlarda bel ve göğüs ile karın arası. (Nğ.)

gıynız: Öküz boynuzu. (Ank.)

gici: Sığırları ısırarak bir çeşit sinek, büvelek. (Kn.)

giçi: Keçi. (Ank.)

gidi gidi: Keçi yavrusunu çağırma ünlemi. (Sv.)

gidik: Keçi yavrusu. (Ky., Sv.)

gillik [gı, gıcı, gığı, giğ, giğil, gildik, gillek]: Deve, keçi, koyun vb. hayvanların pisliği. (Es., Kn., Nğ., Sv.) [gı: Ank., Sv.], [gıcı: Çkr.], [gığı: Sv.], [gılık: Sv.], [giğ: Sv.], [giğil: Sv.], [gildik: Sv.], [gillek: Kn.]

girgin: Şubat ayında azan erkek deve. (Krş.)

gişendilik: Hayvanın ağzına gem gibi vurulan yular. (Krş.)

giyin: Hayvanların dişilik organı. (Nğ.)

gocacık: Semerin arka tarafında, yün ipinin bağlanmasına yarayan yarım daire şeklindeki demir. (Kn.)

goccişlemek: Hayvanların tos vurma. (Sv.)

godak [gılıv, godağ, goduk]: Eşek yavrusu, sıpa. (Kn.) [gılıv: Kn.], [godağ: Sv.], [goduk: Krm., Sv.]

godaz: Horoz. (Es.)

gograv: Hayvanların boynuna takılan çingırak. (Sv.)

golan: Hayvanın semerini ya da eyerini bağlamak için göğsünden aşırılarak sıkılan yassı kemer. (Ank., Kn.)

golluk: Büyüyemeyen, kısa ve bodur kalan insan ya da hayvan. (Sv.)

goluğmağ: Koşum hayvanlarının ilkbaharda hamlaması. (Sv.)

gom: Küçükbaş hayvanların bağlandıkları yer, ağıl. (Kn.)

gongak: Bir çeşit büyük tavuk veya horoz. (Ank.)

goşgoş: Hayvanları çağırma ünlemi. (Kn.)

gotnak: Katır yavrusu. (Kn.)

govsemek: İnek ve dişi mandanın erkek istemesi. (Sv.)

goyun: Koyun. (Yz.)

gozak: Deve pisliği. (Nğ.)

göbedek: Yeni doğan kuzu için çobanın kuzu sahibinden aldığı bahşiş. (Ky.)

göcek: Semerlerin arka tarafına takılan çengelli demir. (Yz.)

göçek [göşek]: Deve yavrusu. (Kn.) [göşek: Ky.]

gödek [gotlez]: 1. Kuyuksuz kümes hayvanı. (Ank., Krş., Ky., Sv.) [gotlez: Sv.] 2. Tavuk. (Krş.)

gödemek: Çobanların yavrulayan hayvanların sahiplerinden aldıkları bahşiş. (Kn.)

göğe: Tavuk, horoz ve kuşların başlarında bulunan yuvarlak tüy yığını. (Sv.)

göge gelmek [göksemek, gövsemek, göye gelmek]: Dişi hayvanın çiftleşmek istemesi. (Ank., Çkr., Sv.) [göksemek: Sv.], [gövsemek: Çkr.], [göye gelmek: Çkr.]

göğem: Hayvanlara zarar veren gök renkli bir çeşit sinek ya da böcek. (Es.)

göğeleme [göğülemek]: Keçi yavrusu. (Sv.) [göğülemek: Sv.]

göğünü almak: Hayvanların bol bol yeşillik ve ot yemesi. (Nğ.)

gökgebe (I): Keçilerde görülen bir çeşit hastalık. (Es.)

gökgebe (II): Yumurta içinde ölüp kalan civciv. (Yz.)

gökkır: Siyahla beyaz karışımı tüyleri olan keçi. (Kn.)

gölemek: Hayvanların çiftleşmek istemesi. (Ank.)

gölemez: Sonbaharda hayvanlardan elde edilen süt. (Ank.)

gölermek: 1. Hayvanın ipi ayağına ve boynuna dolaşarak kalkamayacak şekilde yere yıkılması. (Es., Kn., Ky., Yz.) **2.** Hayvanların ayakları yukarı gelerek ölmesi. (Es., Nş.) **3.** Hayvanların çamura yatması. (Krş., Ky., Sv.)

gölük [golük, görük]: 1. At, eşek, beygir, katır vb. yük taşıyan ve binilen hayvanlar. (Ank., Çkr., Es., Kn., Krm., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [golük: Yz.], [görük: Ank.]

2. Eşek yavrusu. (Sv.) **3.** At, eşek, beygir gibi hayvanların sürüsü. (Es., Kn.) **4.** Büyükbaş hayvanlar. (Kn., Krm., Sv.) **5.** Boynuzsuz keçi. (Krş.) **6.** Kısa boylu öküz. (Sv.)

göm: Hayvanların barınması için çit ya da duvarla çevrili yer, ağıl. (Yz.)

gömbek: Boynuzsuz öküz ya da keçi. (Sv.)

gömüş: Manda. (Kn.)

gön kesigi: Semer ya da eyer vurması yüzünden hayvanın sırtında meydana gelen yaralar. (Kn.)

gönücür: Bir çeşit sığır hastalığı. (Ank.)

görelmek: Hayvanların ters yatması, kalkamaması. (Ky., Nş.)

görpe: 1. Yeni doğmuş oğlak, kuzu ve benzeri hayvan yavrusu. (Ank., Kn., Ky., Sv.) **2.** Hayvan sürüsü. (Sv.)

görrük: Küçük kulaklı hayvan. (Krş.)

görük: At, eşek, beygir vb. yük taşıyan ve binilen hayvan. (Ank.)

görüğe: Hayvanlara yedirilen pembe çiçekli bir ot. (Sv.)

görüt: Bir yaşında erkek oğlak. (Sv.)

göteği: At ve eşekte görülen bir çeşit hastalık. (Ank., Sv.)

götlez: Kuyruksuz tavuk ya da horoz. (Nğ.)

götlük: At, eşek gibi hayvanların arkasına örtülen kilim ya da çul parçasından yapılan örtü. (Çkr., Kn.)

göveğen [gövelek, gövem]: Sığırlara dadanan zar kanatlı bir çeşit sinek. [gövelek: Kn.], [gövem: Ank., Kn., Krm.]

gövelemek: Hayvanın çiftleşmek istemesi. (Ank.) [gövlemek: Ank.]

gövlemek: Döl tutmak, çiftleşmek. (Sv.)

göydün: Haşhaş küspesi. (Ank.)

göze: Atların ayağına takılan köstek. (Ky.)

guba: Kümes hayvanlarının tepelerindeki tüy. (Ank.)

guçka: Semiz insan ve hayvanların çenesi altından sarkan et parçası. (Sv.)

gulan: At ve eşeğin karnından geçen semer kayışı. (Krş.)

guli [golü, gulgölü, gülü, gulügülü, gübük]: Hindi. (Es.) [golü: Ank.], [gulgölü: Kn.], [gülü: Es., Kn.], [gulügülü: Nğ.], [gübük: Krş.]

gulk: Kuluçkaya yatan tavuk. (Sv.)

gulugulu: Hindi. (Kn.)

gulun: At ve eşek yavrusu (Ank., Es., Krş., Ky., Nğ., Sv.)

gume: Ahır. (Ank.)

gundik: Kuyruksuz, kuyruğu kesik hayvan. (Sv.)

gunnacı: Gebe hayvan. (Ank., Çkr., Es., Nğ., Sv.)

gunnamak: At, eşek vb. hayvanların doğurması. (Ank., Es., Kn., Nğ., Sv.)

gurbacık: Sığırlarda susuzluktan meydana gelen hastalık. (Ank.)

gurele: Salgın tavuk hastalığı. (Nğ.)

gurk [gurh, gülk, gülü, gürk]: Kuluçka (tavuk için). (Es., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [gurh: Nğ.], [gülk: Sv.], [gülü: Nş.], [gürk: Ank., Çkr., Krş., Ky.]

gurk olmak: Kümes hayvanları kuluçka olmak. (Nğ.)

gurneç [gurneş]: Sıcaktan korunmak için koyunların başlarını birbirlerinin altına sokarak yaptıkları küme. (Sv.) [gurneş: Sv.]

gurşeyik: Folluk. (Kn.)

guruk: Küçük kulaklı keçi, koyun. (Sv.)

gusgun: Hayvan semerinin öne kaymaması için kuyruğun altından geçirilerek bağlanan enli kayış. (Kn.)

gübür: Hayvan gübresi. (Ank.)

gücük [güdük]: Kuyruksuz, kuyruğu kesik hayvan. (Ky., Sv.) [güdük: Ky.]

güde: Yavrulayacak, gebe inek. (Kn.)

güdü (I): At, sığır, koyun sürüsü. (Kn.)

güdü (II): Hayvan otlatma işi. (Ank., Çkr., Kn.)

güdü yeri [güdek]: Otlak. (Ank., Kn.) [güdek: Kn.]

gül: Kısırakların tüylerinde beliren doğurma işareti. (Es.)

güldürdel [gümbürdek]: Deve ve koyunlara takılan büyük çan. (Kn.) [gümbürdek: Es., Kn.]

güle: Koyunların yünü kırkılırken ayaklarına bağlanan ip. (Kn.)

gülek: Topal eşek. (Kn.)

gülü [gülük, gülüş]: Hindi. (Ank.) [gülük: Ank., Çkr., Krş.] [gülüş: Kn.]

gülümek [gülelemek]: Koyun, keçi kırkılırken ayaklarını bağlamak. (Sv.) [gülelemek: Kn.]

güme [gümele]: Ahır. (Çkr.) [gümele: Çkr.]

gümrük: Küçük kulaklı koyun, keçi. (Kn., Sv.)

gümürze: Doğranarak samana karıştırılmış ot, hayvan yemi. (Sv.)

gündük [gülük, gücü]: Sıpa, eşek yavrusu. (Sv.) [gülük: Ky.], [gücü: Kn., Sv.]

güne olmak: Kısırağın, dişi eşeğin çiftleşmek istemesi. (Ky.)

gün keşiği: At ve eşeğin sırtında olan büyük yara. (Kn.)

gürdük: Hayvanların çiftleşme zamanı. (Ank.)

güre: 1. Çiftleşmek isteyen dişi kısırak, dişi eşek. (Kn., Krş., Ky., Sv.) 2. Bir yaşından üç yaşına kadar olan taylara verilen ad. (Ank., Çkr., Es., Kn., Ky.)

gürelemek: Eşek, kısırak çiftleşmek. (Nğ.)

güre olmak: At ve eşeğin çiftleşmek istemesi. (Kn., Krş.)

gürgüt: Keçilerin tüylerinin dibinde bulunan ve tarakta kalan kısa, ince kıllar. (Sv.)

gürtün: At ve eşek semeri. (Ky.)

gürük [gürüs]: Küçük kulaklı koyun, keçi ve kuzu. (Sv.) [gürüs: Sv.]

gütmek [güdmek]: Hayvan otlatmak. (Ank., Kn., Ky., Sv.) [güdmek: Ank., Ky.]

güz cülüğü: Sonbaharda çıkan civciv. (Nğ.)

güzem: Sonbaharda kırkılan koyun, kuzu yünü. (Ky.)

H

haft [havt, havtan]: Hayvan yemliği. (Ank., Ky., Yz.) [havt: Sv.], [havtan: Kn.]

hakına [hakana]: 1. İki yaşında yavrulayan keçi. (Es.) 2. Üç yaşında dişi sığır. [hakana: Kn.]

halazlama: At, merkep ve katırın derisinde çıkan kabarcıklar. (Kn.)

halık: Hayvanların sırtına vurulan ağaçsız havut, semer. (Ank.)

halluk: Tavuğun yumurtladığı yer, folluk. (Çkr.)

hamança: Çobanların kullandığı deri ya da yünden yapılmış ağzı büzmeli, süslü azık torbası. (Sv.)

hangel [hanger]: 1. Erkekliği iyi giderilmemiş boğa, tosun. (Sv.) [hanger: Sv.] 2. Tek husyeli tosun, öküz. (Sv.)

hantıl hantıl etmek: Yiyecek aramak (hayvanlar için). (Çkr.)

haranlamak: Hayvan kızmak. (Çkr.)

haraza: Çok semirmiş hayvanlarda kalbin çevresinde oluşan yağ. (Nğ.)

harın (I): Fazla işsizlikten hamlamış, güçsüz kuvvetsiz hayvan. (Ank., Kn., Sv.)

harın (II): Erkekliği tam giderilmemiş öküz, at, eşek vb. hayvanlar. (Sv.)

harmanda: At, eşek vb. hayvan kervanlarına bakan uşak. (Sv.)

harmanlamak: Ayın çevresinde ağıl meydana getirmek. (Kn., Sv.)

hartı bozuk olmak: Yaşlanan hayvanlar geniş getirememek. (Sv.)

hasıl: Yeşilken hayvanlara yedirilmek için erken ekilen ekin. (Ank., Kn., Sv.)

hassek: Hasta davar. (Aks., Nğ.)

haşat: Bir arada bulunan at, eşek, davar, sığır vb. hayvanlar. (Kn.)

haşul: Ürünü alındıktan sonra hayvanlara yedirilen sebze tevekleri.

hatal: Sürüye katılmayan zayıf, hasta hayvan. (Ky.)

hatap: 1. Özellikle deve semerlerinin dayanıklı olması için iki tarafına konulan ağaç parçaları. (Ky., Nğ.) 2. Hayvanlara takılan çan. (Kn.)

hatıl: Hayvan yemliği. (Es., Krş., Ky., Nğ., Nş., Yz.)

havan: Develere takılan büyük çan. (Sv.)

havıdı: İki yaşındaki deve. (Kn.)

havıt [havıd, havt, havut]: Deve semeri, havut. (Kn., Ky., Nğ.) [havıd: Ky.], [havt: Ky.], [havut: Krş.]

havşa: Hayvanların yattığı çevresi taş ya da dallarla örtülü yer. (Sv.)

havt: Hayvan yemliği. (Yz.)

havuç: Hayvanlarda bulunan kurt. (Sv.)

havıdı: Yeni semer vurulan üç yaşındaki deve yavrusu. (Kn., Nğ.)

havuttan yemek: Deve yiyecek bulamayınca semerin içindeki otu yemek. (Nğ.)

hayat: Ahır, ağıl. (Ank., Kn.)

haydamak: Çifte koşulan hayvanı sürmek, dehlemek. (Kn.)

haylamak: Hayvanları sürmek, yürütmek. (Sv.)

hazın: At, manda vb. hayvanların halsizliği, hasta olması hali. (Yz.)

heğ: Davar çağırma ünlemi. (Sv.)

herek: Kıvırcık koyun. (Sv.)

hereksi: İriliğine göre zayıf olan hayvan. (Çkr.)

herel: Mağara, ağıl. (Ky.)

heyha etmek: Deveyi kovalamak, döndürmek. (Kn.)

heyiklemek: Hayvanın korkarak kulak kabartması. (Sv.)

heylemek: Hayvan sürüsünü toplamak için çağırarak. (Nğ.)

hıhak: Koyun, keçi dışkısı. (Nş.)

hıltar [hırtal]: Çoban köpeğinin boynuna takılan halkalı demir. (Kn.) [hırtal: Nğ., Nş.]

hırtıcı: Sürü sahibi olmayıp az hayvanı olan kimse. (Yz.)

hırızma: Ayı, boğa vb. hayvanların burunlarına takılan halka. (Sv.)

hırs: Hayvanlara yalıtılan bir çeşit tuz. (Kn.)

hodaman: Yavrulama çağından önce doğuran davar. (Nş., Yz.)

hoduh: Bir yaşındayken yavrulayan keçi. (Ky.)

hoduk: 1. Deve yavrusu. (Nş.) 2. Manda yavrusu. (Nş.)

hol: Fol yumurtası. (Ky.)

holu: Tavuk altına konulan tek yumurta, fol. (Kn., Krş.)

holluk: Tavuğun yumurtladığı yer, folluk. (Ank., Es., Ky., Sv., Yz.)

homaka: Sığırın aşık kemiği. (Krş.)

honça: Davarlar kuzuladığı zaman ağanın çobana verdiği bahşiş. (Kn., Krş., Ky.)

hopa: Yaşlı manda. (Es., Ky.)

horak: Boynuz. (Kn.)

hormek: Büyükbaş hayvanların bağırması. (Sv.)

horum: Deve ahır. (Ky.)

hot: Büyükbaş hayvanların aşık kemiği. (Çkr.)

hota: Başiboş gezen hayvan. (Sv.)

hotik: Eşek yavrusu. (Sv.)

hovlamak: Hayvanları sürmek, otağa götürmek için bağırarak. (Nğ.)

hoylamak: Sığır sürmek. (Sv.)

hozan: Otlak. (Sv.)

höğürmek: Sığır böğürmek. (Ank., Es., Nğ.)

höl: Tavukların altına fol olarak konuan yumurta biçimindeki lüle taşı. (Es.)

hörklemek: Hayvanları kazığa çıkararak bağlamak. (Krş.)

hörüşmek: Öküzlerin bağırması, böğürmesi. (Kn., Krm.)

höst: At, katır, sığır vb. hayvanları durdurma, kovalama ünlemi. (Ank., Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

höyük: Bostan, bahçe ya da dağ tepelerine hayvanları ürkütmek için yapılan korkuluk. (Sv.)

huylu: Kötü huylu, aksi hayvan. (Yz.)

hürde: Eskiden koyun sayısına göre verilen vergi. (Kn., Nğ.)

hüre: Eşek yavrusu. (Ank.)

hüssüklemek: Üvendireyle öküzü dürtmek.

I

iharmak [ihartmak, ihırmak, ihlamak, ihtirmak]: Deveyi çöktürmek, oturtmak. (Kn., Nğ., Sv.) [ihartmak: Kn.], [ihırmak: Es.], [ihlamak: Nğ.], [ihlatmak: Nğ.], [ihtirmak: Ank., Ky., Nğ., Sv.]

ihmak [ıkmak]: Deve çökmek, oturmak. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [ıkmak: Krş., Sv., Yz.]

ilgar [ilgar]: Hayvanın yürüme ile koşma arası yürüyüşünü anlatır. (Kn.) [ilgar: Sv.]

ilgi: At, eşek ya da keçi sürüsü. (Ank., Kn.)

ılkı [ılgı]: 1. At sürüsü. (Es., Kn., Ky.) 2. Koyun sürüsü. (Kn.) 3. Keçi. [ılgı: Kn.] 4. Koyun. (Kn.) [ılgı: Kn.]

ımlık: Enenmiş hayvan. (Kn.)

ın: Hayvanların kulağına yapılan işaret. (Ank.)

ımemük: Keçi yavrusu. (Sv.)

ıpik: Tavuk ibiği. (Sv.)

ırava: Kısa boylu (insan veya hayvan için). (Sv.)

ırıklamak: Davarı suya çekmek. (Sv.)

ıstırğa: Çalılarla, taşlarla çevrilmiş üstü açık ağıl. (Kn.)

ızzın: Kışın mandalara yedirilen bitki tohumu. (Nğ.)

İ

ibi: Hindi. (Çkr.)

ibiği kızarmak: Tavuk ve horozun kuvvetlenmesi. (Sv.)

ibik: Tavuk, kuş vb. hayvanların gagası. (Krş., Ky., Nğ., Nş.)

ibrecek uzaması: Hayvanın arka bacağına eklem lifinin uzaması. (Ank.)

idiç: Enenmiş at. (Ank.)

idiş: Zayıf at. (Kn.)

iğez: Zayıf, hastalıklı, cılız (insan, hayvan ve bitki için). (Ky., Nğ.)

iğnemek: Kuzu, oğlak gibi hayvanlara işaret etmek. (Kn.)

iki havlu: Dört yaşında deve yavrusu. (Kn.)

ikizlemek: Koyun ya da ineği iki kez sağmak. (Kn.)

ikti: Annesi öldüğü için başka koyun emmeye alıştırılan kuzu ya da oğlak. (Kn.)

ilikment: Koyun ve kuzuların kuyruklarının dibindeki sert kısım. (Sv.)

iliştirmek: Hayvanı bir yere gelişigüzel bağlamak. (Kn.)

ilkmek: İneği ikinci kez sağmak. (Yz.)

imbal [ımbal, inbal, imbez, imbil, imbir, imbiz, imdal, inbal, inbiz] (I): Öküz ve eşekleri dürtmeye yarayan ucu çivili ya da sivriltilmiş değnek, üvendire. (Ank., Es., Kn., Yz.) [ımbal: Nğ.], [inbal: Nğ.], [imbez: Kn.], [imbil: Kn.], [imbir: Kn.], [imbiz: Kn.], [imdal: Ank.], [inbal: Nğ.], [inbiz: Kn.]

imbal [ımbal, inbal] (II): Üvendirenin ucuna çakılan küçük çivi. (Krş., Nğ.) [ımbal: Es., Krş., Nğ.], [inbal: Çkr.]

imballamak: Yük hayvanlarını üvendireyle dürtmek. (Krş.)

imlik: Erkek piliç. (Kn.)

indirik [indirme]: 1. Ağır yük çekmekten hayvanların ayaklarında oluşan şişlik. (Sv.) [indirme: Ank., Kn., Sv.] **2.** Hayvan ve insanların boğazlarında olan şişlik. (Sv.)

indirme inmek: Ağır yük çekmekten hayvanların ayağının şişmesi. (Kn.)

inenik: Enenmiş hayvan. (Ky.)

ingil (I): Küçükbaş hayvanlara takılan ip ya da kayış tasma. (Kn., Nğ., Nş.)

ingil (II): Çok zayıf insan ya da hayvan. (Nğ., Nş.)

inilemek: Hayvanın yem yerken samanın irisini ayırması. (Ky.)

in vurmak: Hayvanları belirtmek için işaretlemek. (Kn., Nğ.)

iplicek: Hayvanların oynak yerlerindeki kemiklerin içindeki ilik. (Es.)

ireşme: Yular. (Nğ.)

irilemek: Hayvanın saman yerken irisini seçip bırakması. (Çkr., Kn., Sv.)

irilik: Kuzuların altı günlük oluncaya kadar konuldukları özel ağıl. (Nğ.)

irimik [irmik]: Hayvanların beğenmeyerek yemedikleri iri saman. (Kn.) [irmik: Kn.]

irkeç: Yaşlı erkek keçi. (Ank.)

irkek pancar: Eşeklere yedirilen, içi lif lif olan pancar. (Ank.)

irtmek: 1. Koyun kuyruğundaki ince kemik. (Es.) 2. Karaman koyununun kuyruğu üzerindeki ikinci küçük kuyruk. (Ky.)

işek: 1. Bir yaşında koyun. (Ky.) 2. Yeni kuzulayacak koyun. (Ky.)

işirgemek: Hayvanın birine alışması. (Es.)

işk: Keçi. (Es.)

işkence: Atları nallarken burunlarına takılan ağaç kıskaç. (Ky.)

it ağrısı: Köpek, at vb. hayvanlara görülen öldürücü bir çeşit hastalık. (Kn., Nğ.)

itbeni: Atların arka ayaklarındaki siyah beyaz benekli işaret. (Ky.)

itelli: Ayak uçları dışarıya doğru olan at, eşek, katır vb. hayvanlar. (Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ.)

iyecen: Hayvanlara dadanan bir çeşit sinek. (Ank.)

izbent [izbet]: Satışlarda beğenilmeyerek satılmayan, zayıf, hastalıklı, sürüden ayırt edilmiş koyun vb. hayvanlar. (Es., Kn.) [izbet: Ank., Çkr., Kn., Nğ.]

K

kabak: Boynuzsuz hayvan. (Es., Kn., Ky., Nğ.)

kabiş [kaluş]: Boynuzu çıkmayan küçükbaş ya da büyükbaş hayvan. (Kn., Nğ., Yz.) [kaluş: Nğ.]

kaçak: Sığır, koyun, keçi vb. hayvanlarda diz ile kasık arasındaki kısım. (Ank.)

kaçıntı: Zamanından çok önce doğan kuzu. (Kn., Ky., Nğ. Sv.)

kadanmak: Kısa ipele bağlanan hayvan çok hareket edememek. (Nğ.)

kağşak: Koyunların kuyruğu altında yapışarak kuruyan pislik. (Çkr., Nğ.)

kağşaktan çıkmak: Yavrulamak (koyun, keçi için). (Ky.)

kaha: Avlu, ağıl. (Ank., Kn.)

kahmak: Koyun, öküz tos vurmak. (Nğ.)

kakaç: Zayıf (insan ve hayvan için). (Es., Kn.)

kalak: Öküzlerin boyunlarında oluşan yumru. (Kn.)

kalık: Beş yaşındaki koyun. (Sv.)

kalpanoz: İri hayvanların aşıkları. (Ky.)

kanara: Hayvan satılan ve kesilen yer, mezbaha. (Kn., Nğ.)

kanat: Atın arka böğrüne vurulan işaret, damga. (Nğ.)

kanatçı: Sürüye girmeyen koyun ve keçi. (Ank.)

kangıldak [kangıldah]: Zayıf (insan ve hayvanlar için). (Nğ.) [kangıldah: Nğ.]

kantutma: Çorak yerlerde biten otu yemekle koyunlarda görülen bir hastalık. (Sv.)

kan tutmak: Koyunların zehirli ot yiyerek bir çeşit hastalığa tutulması. (Kn.)

kapağını sökmek: İki üç yaşındaki at, eşek ve sığırların diş çıkarması. (Kn.)

kapaklu: Tepelikli, sorguçlu tavuk. (Ank.)

kapak vurmak: At yürürken çifte atmak. (Ky.)

kapanaç: Sığırların aşık kemiği. (Ky.)

kapçur [kapcur]: 1. Hayvan vergisi. (Çkr.) [kapcur: Çkr.] 2. Davar vergisi. (Ank., Çkr.)

karaağrı: Hayvanlarda görülen bir çeşit hastalık. (Sv.)

karabacak: Sığır. (Nş., Sv.)

karabaha: Hayvanların bacaklarında tutukluk yapan bir çeşit hastalık. (Nğ.)

karadaban: 1. Hayvanların ayak altlarında nalsızlıktan olan bir çeşit yara. (Sv.) 2. Tek tırnaklı hayvanların tırnak arasında ve ağızlarında çıkan bulaşıcı çiban. (Es.)

karadigil: Davarlarda görülen kan tutma hastalığı. (Kn.)

karafatma: Hindi. (Ky.)

karabarcık [karıma]: Hayvanlarda -özellikle sığırlarda- olan şarbon hastalığı. (Es., Sv.) [karıma: Es.]

karakuş: Çok yem yemekten ve çok ağır yük taşımaktan hayvanların bacaklarında şişlik yapan bir çeşit hastalık. (Ank., Kn., Ky., Sv.)

karayanık: Özellikle danalarda olan bir sığır hastalığı. (Es.)

karayanuğ: Az süt verilmiş, cılız hayvan yavruları. (Sv.)

karılamak: Hayvanların çiftleşmesi. (Çkr., Es., Kn., Nğ., Sv.)

karınca: Sığırların tırnaklarında görülen bir hayvan hastalığı. (Ank., Nğ.)

karıncalanmak: Hayvanlarda tırnak ile et arasında yara olması. (Sv.)

karıncalı tırnak: İçi delik deşik olan at ve eşek tırnağı. (Kn., Ky., Sv.)

karma: Arpa, çavdar ve mısır ununun suyla karıştırılmasıyla yapılan bir hayvan yemi. (Sv.)

karmaç: Kepek, küspe vb. karışımı hayvan yemi. (Nş.)

karsal: Davarların boynuna takılan bakır çingirak. (Sv.)

kart [kart toklu]: 3-4 yaşında enenmiş erkek koyun, keçi. (Kn., Nğ.) [kart toklu: Kn.]

kartmık: Hayvan karnının kasığa yakın yerleri. (Ank., Nğ.)

karyağdı: Atlardaki beyaz benekler. (Ank., Kn.)

kaskı: Öküz yularında burunluk ile tepeliği bağlayan kayış. (Ank.)

kaş: Semerin iki yanındaki ağaçlar. (Çkr., Sv.)

kaşa: Ahırda kuzu, malak ve buzağı konulan yer, bölme. (Ank.)

kaşanmak: Atın, eşeği işemesi. (Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.)

kaşka: Hayvanların alnındaki beyazlık, ak leke ve alnı beyaz lekeli olan hayvan. (Çkr.)

kaştarlamak: Hayvan bakmak, beslemek. (Sv.)

katıntı: Hayvan sürüsüne dışarıdan katılan hayvan. (Es., Sv., Yz.)

katıryatağı: Atlarda kuyruk sokumundan bele kadar olan ve bacaklarda bulunan çizgi. (Nğ.)

kavlık: Hayvan kursağı. (Sv.)

kavuk [kavık, kavluk]: Sidik torbası (insan ve hayvanlarda). (Kn.) [kavık: Nğ.], [kavluk: Sv.]

kayalık: İkiyle yedi yaş arasındaki dişi deve. (Kn.)

kayar: 1. Hayvanın eski nallarının çivilerini değiştirme işlemi. (Ank., Çkr., Es., Nğ., Sv.) 2. Eski nal. (Ank.)

kayarlamak [kayar etmek, kayarlemek]: Hayvanın eski nallarını onarmak, eski nalin çivilerini yenilemek. (Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [kayar etmek: Çkr., Kn., Nğ., Sv.], [kayarlemek: Sv.]

kaylak: Üç yaşındaki deve yavrusu. (Nğ.)

kaytarmak: Atın dizginini eğerin üst kenarına takmak. (Kn.)

kazez: İki yaşında dişi koyun. (Kn.)

kazıma: Sığırların zayıflıktan dil uçlarında ve vücutlarında siyah benekler çıkarak belli olan bir hastalık. (Es.)

kaz tavuğu: Hindi. (Kn.)

keç keç: İnek kovalama ünlemi. (Krş.)

kedimen: Küçük kulaklı keçi, koyun. (Krş.)

kelcik: Davarlara dadanan kene cinsinden parazit. (Sv.)

kele: Boğa. (Es., Kn., Nğ.)

kelek [kelenk]: Hayvanların boyunlarına takılan büyük çan, çingirak. (Ky., Sv.)
[kelenk: Sv.], [kerek: Kn.]

kelete: Zayıf, cılız hayvan. (Ank.)

kelik: Hayvan boynuna takılan zil. (Yz.)

kelim: Eğri boynuzlu koç, keçi. (Ank., Ky., Sv.)

kem: Oğlakların analarını emmemeleri için ağızlarına verilen iki ucuna ip bağlanmış ağaç. (Sv.)

kemçi: Davarlara vurulan damga. (Kn.,Krm.)

keme: Büyümeyen sığır. (Ank.)

kemeçe: Sığır aşığı. (Çkr.)

kemrişmek: Hayvanların birbirlerini dişleyerek kaşması. (Es., Nğ.)

kepelek: Davarlarda olan kelebek hastalığı. (Ank., Sv.)

kepez: 1. Tavuk ve kuşların ibiği ya da başındaki uzun tüyler, sorguç. (Ky., Sv.) 2. Koyunların başlarındaki kabarık yünler. (Çkr., Es., Krş., Nğ., Nş.)

kepir: Koyunların yattığı yer. (Krş.)

kerana: Ahır, ağıl. (Nğ.)

kerdah: 1. Yapağı ve keçi kıllarındaki kepek. (Nğ.) 2. Keçi kılının ip yapmaya elverişli olmayan kısmı. (Kn.)

kerek: Davarlara takılan çan. (Kn.)

kerer: Toprak kazılarak yapılan davar ağılı. (Ky.)

kerkinmek: Erkek hayvanın dişisine karşı çiftleşme istediğini belirten hareketler yapması. (Kn.)

kers: Yemlikte kalan kalın saman. (Nğ.)

keslemek: Hayvan samanını incisini yiyip irisini ayırmak. (Nğ.)

kesme: Boğaya gelen ineklerin döl tutması için dişilik organının kenarında çıkan, kesilmesi gerekli olan beze. (Es.)

keyyaz: İkinci kez doğuran koyun. (Kn.)

kezin: Bir yaşına girmiş dişi keçi. (Sv.)

kez yarmak: Hayvanın çiftleştiği halde döl tutmaması. (Sv.)

kıcı (I): Koyun, keçi gibi hayvanların yuvarlak, katı pisliği. (Çkr.)

kıcı (II): Koyun, keçi, kuzu. (Çkr.)

kıcık: 1. Kuyruksuz, kıvrık koyun. (Çkr.) 2. Kuyruğu küçük ve içine doğru kıvrık koyun. (Kn.) 3. Çok küçük, ufak tefek (koyun, keçi için). (Kn., Nş.) 4. Kendisini sağdırmayan, kuzusuna süt vermeyen koyun. (Nğ.) 5. Yaşlı hayvan. (Nğ.)

kıçıruvçu: Horoz. (Kn.)

kıdık [kidik]: Keçi yavrusu, oğlak. (Ky., Sv.) [kidik: Sv.]

kıdı kıdı: Davar çağırma ünlemi. (Sv.)

kığıçtak: Ucunda birkaç tan halka bulunan ya da küçük çingirak bulunan eşeği sürmeye yarayan sopa. (Ank.)

kığılamak [kığırlamak]: Koyun, keçi, deve gibi hayvanlar pislemek. (Ky.) [kığırlamak: Ky.]

kığılamak: Koyun pislemek. (Nğ.)

kıldıravuk: Oğlak ve kuzuların boynuna takılan küçük çan, çingirak. (Kn.) [kıldırğı: Krm.]

kılkıvrık: Yumurtadan ölü çıkan civciv. (Ky.)

kılkurdu [kılkurt]: Soğuktan, nemden davarların ciğerlerinde, nefes borularında olan ince uzun bir kurt. (Ank., Çkr., Es., Kn.) [kılkurt: Nğ.]

kım: Koyun, keçi gübresi. (Ank.)

kımçınmak: Yaşlı ya da dişsiz hayvanın otu kavrayamadığı için salyasını akıtarak otlamaya çalışması. (Nğ., Nş.)

kıntıma: Hayvanın ilkbahar yayılımı. (Nş.)

kıntınmak: Otu az olan yerlerde hayvan karnını doyurmayacak derecede otlamak. (Nğ.)

kıpık: İki gözü eşit büyüklükte olmayan insan ya da hayvan. (Ank., Es.)

kıpır kıpır: Kuzuların ot yerken yavaş yavaş çıkardıkları sesi anlatır. (Nğ.)

kıraşmak: Boynuzlu hayvanların birbirine vuruşması, sürüşmesi. (Es.)

kırbız: Kırpık, tüyü az olan koyun, keçi. (Es.)

kırbız eşeği: İri, damızlık eşek. (Nğ.)

kırçal [kırçav]: Kır tüylü hayvan. (Nğ., Sv.) [kırçav: Çkr.]

kırğa: Erkek piliç. (Es.)

kırğal: Öküz bağlamak için başlık yerine kullanılan halka biçiminde ağaç. (Yz.)

kırhlıh: Koyunların yünlerini kesmekte kullanılan büyük makas. (Nğ.)

kırı [kıdık, kırık, kırı, kırık, kıro, kiri, kirik, kürü, kürük]: Eşek yavrusu, sipa. (Ank., Es., Krş., Nğ., Nş.) [kıdık: Es.], [kırık: Sv.], [kırı: Kn.], [kırık: Sv.], [kıro: Sv.] [kiri: Kn., Nğ.], [kirik: Ky., Sv., Yz.], [kürü: Ank., Çkr., Kn., Nğ.], [kürük: Ank., Ky., Sv.]

kırı kırı [kırç kırç, kır çüh, kirik kirik, kir kir]: At ve eşek çağırma ünlemi. (Ank., Çkr., Kn.) [kırç kırç: Çkr.], [kır çüh: Ank.], [kirik kirik: Krş.], [kir kir: Nğ.]

kırışık: Davarlarda görülen bir çeşit hastalık. (Sv.)

kırışmak: Öküzler süsüşmek, toslaşmak. (Es., Kn., Krş.)

kırklık: Davar kırkılan makas. (Çkr., Es., Kn., Nğ.)

kırkma: Sığırların dilinde oluşan, ustura ile kazınmazsa hayvanın ölümüne neden olabilen diken gibi kabarcıklar. (Es.)

kırlangıç: Sığırları dil ya da kuyruk altında olan, kan alınınca geçen bir çeşit hastalık. (Sv.)

kırma (I): Hayvanlara yedirilen, değirmende ufaltılmış, ezilmiş her çeşit tahıl. (Kn., Ky., Nğ., Sv.)

kırma (II): Koyun ve keçinin derisinin kılla karışık olması durumu. (Kn.)

kırrıç: Koyun sürüsünü çağırma ünlemi. (Nş.)

kırşak: Atların, davarların derisine yapışan kene cinsinden bir böcek. (Ky.)

kısağı [kısağ]: Davarlarda omuz başı ile sağrı arası, bel kısmı. (Nğ.) [kısağ: Nğ.]

kışe kışe: Kümes hayvanlarını kovalama ünlemi. (Sv.)

kıvıldamak [kıvıldaşmak]: Kaynaşmak (insan ve hayvan için). (Sv.) [kıvıldaşmak: Sv.]

kızılkıvrım: Kuluçka tavuğun yumurtaların üzerinde gereği kadar yatmaması nedeniyle yumurtadan çıkamayıp ölen civciv. (Ky.,Sv.)

kızılkurt: At ve eşeklerin makatlarında ya da kalın bağırsaklarında yerleşip kanlarını emen kırmızı bir kurt. (Kn., Nğ.)

kiçi kiçi: Keçi çağırma ünlemi. (Sv.)

kipe: Geviş getiren hayvanlarda sindirim sisteminin bir parçası, şirden. (Kn., Nğ.)

kirinci: Üç ile yedi yaşları arasında olan erkek deve. (Kn.)

kirişmek: Develerin çiftleşmesi. (Kn.)

kişa [kişe, kişi kişi]: Kümes hayvanlarını kovalama ünlemi. (Ank.) [kişe: Ky.], [kişi kişi: Nğ.]

kişelemek: Kümes hayvanlarını kovalamak. (Çkr., Es., Nğ., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

kocacık: Semerin arka kısmında urgan takılan demir ya da tahta çengel. (Ank., Kn., Sv.)

kocalama: Altı yaşını geçmiş koyun. (Altı yaşını geçmiş koyun. (Nğ.)

koça gelmek: Dişi koyunun çiftleşmek istemesi. (Nğ.)

koçhar [koçgar]:1. Yaban koyunu. (Sv.) 2. Koç. (Kn.) [koçgar: Kn.]

koç katımı: Koyunların döllenme mevsimi. (Nğ.)

koçsak: Koç isteyen dişi koyun. (Ky., Sv.)

koçsamak: Dişi koyunun erkek koyun istemesi. (Ank., Ky., Sv.)

kodak [kadak, koduk, kotmak]:1. Eşek yavrusu, sıpa. (Ank.) [koduk: Ank.], [kotmak: Kn.] **2.** Yavru katır. (Çkr., Ank.) [kadak, Çkr.]

kodalak: Erkek hindi. (Çkr.)

koduç: Düzeltilmiş öküz ve inek boynuzu. (Ky.)

koduklamak: At, eşek, köpek vb. hayvanların yavrulaması. (Sv.)

koğursak: Kısır inek. (Ank.)

kolçak: Koyunların kaçmalarını önlemek için çobanın uyumadan önce bir ucunu kendine, bir ucunu da koyunlardan birine bağladığı ip. (Es.)

koltuk yilegi: Kimi atların koltuğunda bulunan ve uğursuz sayılan kıvrık tüyler. (Ky.)

koluk: Islak yerde yatan hayvanların dizlerinin tutulmasıyla beliren bir çeşit hayvan hastalığı. (Sv.)

kolukmak: Soğuktan, yükten ya da yorgunluktan hayvanların ön bacaklarının tutulması. (Ank., Nş.)

kolük: Boynuzsuz keçi. (Krş.)

kom [köm, küm]: Ağıl, davar ahılı. (Sv., Yz.) [köm: Ank., Kn., Ky., Nş., Yz.], [küm: Ank.]

konga: Çilli tavuk, kuş ve hindi. (Ank.)

kongurdak [konguldak] (I): Hayvanların boyunlarına takılan küçük çan, çingirak. (Sv.) [konguldak: Nğ.]

kongurdak (II): Kuzuların ve koyunların kuyrukları altında biriken pislik topakları, çakıldak. (Nğ.)

konur: Açık sarı, boz, bozla sarı arası (öküz için). (Kn., Ky., Nğ.)

kopmuk: Davar tezeği. (Ank.)

kopturmak [kopçurmak, kopdurmak]: Atı dört nala koşturmak. (Nğ.) [kopçurmak: Çkr.], [kopdurmak: Çkr.]

kor: Katır çanı. (Ank.)

korel: Hindi. (Es.)

korut: Bir ile iki yaş arasında erkek keçi yavrusu, oğlak. (Ky., Nş., Sv.)

kos: Davar ağılı. (Sv.)

kossak: Çiftleşmeye istekli (koyun vb. hayvanlar) (Sv.)

koşak: Deve yavrusu. (Kn.)

koşan: Davarları bir araya toplayıp sayma. (Ky.)

koşana vurmak: Sağılmak için davarı birbirine bağlamak. (Nğ.)

koşarmak: Anası ölen bir yavruyu, yavrusu ölen bir hayvana alıştırıp besletmek. (Ank.)

koşgak: Koyunların döllenme zamanı. (Sv.)

koşuşmak: Hayvanların çiftleşmesi. (Nğ.)

kovulmak: İnek çiftleşmek istemek, boğaya gelmek. (Kn.)

koyak [kayak]: Deve. (Kn., Krş., Nğ.) [kayak: Kn.]

koyun bilekli: Sol ayak bileği eğri olan at. (Çkr.)

koyunyüzü: Koyunun karnındaki kuzu yüz günlük olunca çobanın evleri dolaşarak buğday, yağ vb. yiyecekler toplaması. (Kn.)

kozak [kozalak]: Deve pisliği. (Nğ.) [kozalak: Kn., Nğ.]

kozuk: Evlerin altında bulunan davar ağılı. (Sv.)

köçek: Semerlerdeki çengel. (Yz.)

köçü: Eşek. (Kn.)

ködün: Hayvanlara yem olarak verilen, yağı alınmış tohum posası. (Ky.)

köküş: Hindi. (Es.)

kölemen: Deniz kıyısında yaşayan kıl keçisi. (Krş.)

kölük [kolik, kolük, külük]: 1. Boynuzlu olması gerektiği halde, boynuzsuz ya da kısa ve kırık boynuzlu olan havyan. (Krş., Ky., Sv., Yz.) [kolik: Sv.], [kolük: Sv.], [külük: Ank., Sv.] 2. Hayvan. (Ank.) 3. Eşek. (Ky.) [külük: Ank.] 4. Beygir, katır vb. yük hayvanları. (Ky.)

köm (I): Mandıra. (Yz.)

köm (II): Çoban, sığırtmaç. (Ank.)

köm (III): Davarların kışın barındığı üstü kapalı yer, ahır. (Ky.)

kömüş [komüş, köş]: Manda. (Ank., Çkr., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [komüş: Ank., Yz.], [köş: Kn.]

kömüş ineği: Dişi manda. (Sv.)

köpmek: Deve, sığır gibi hayvanların çok ot yiyip şişmesi. (Kn.)

köremez: Keçinin erkeği, teke. (Krş.)

köreş: Sevimsiz hayvan. (Ank.)

körpe: Yeni doğmuş koyun ya da keçi yavrusu. (Kn., Krş.)

körşek: Deve yavrusu. (Ank.)

körüt: Bir yaşından üç yaşına kadar olan erkek keçi. (Sv.)

körüz: Vaktinden evvel tekeye gelerek yavrulmuş keçi. (Ky.)

kös: Sürünün önünde giden koyun. (Krş.)

köslemek: Hayvanların ayağından bağlamak. (Nğ.)

köslemek [kösinmek, kösnüme]: At, eşek vb. hayvanların çiftleşme istemesi. (Ank.) [kösinmek: Yz.], [kösnüme: Ank., Es.]

kösnük [küsnük]: Çiftleşmek isteyen at, eşek vb. hayvan. (Es., Nğ., Sv.) [küsnük: Kn.]

köşsek: Deve yavrusu. (Ank., Krş., Ky., Nş., Yz.)

kötay [kötav, kötel, köten, kötev]: Hayvanların karınlarının altında olan şiş. (Ky.) [kötav: Nş.], [kötel: Nş.], [köten: Sv.], [kötev: Krş.]

köten: Hayvanların boğazlarının altında çıkan bir çeşit öldücü çiban, şişlik. (Çkr., Kn.)

közmek: Ahır ve duvarlarında gübre atmak için açılan delik. (Sv.)

kuba: Kuş ve kümes hayvanlarının tüyden tepeliği. (Krş., Yz.)

kula [kule]: Vücudu koyu sarı, kuyruğu ve yelesi siyah olan at. (Krş., Nğ.) [kule: Sv.]

kulbik: Çapa. (Sv.)

kuli: Hindi. (Çkr.)

kulluk: Ağıl. (Kn.)

kulun [kördek, kuliş]: At ve eşek yavrusu. (Ank., Kn., Ky., Nş., Sv., Yz.) [kördek: Sv.], [kuliş: Kn.]

kulun atmak [kulunu atmak]: At, eşek vb. hayvanların yavru düşürmesi. (Ky., Nğ., Sv.) [kulunu atmak: Nğ.]

kulunlu [kulunnacı, kumacı, kunnacı, kunnuyucu]: Karnında yavrusu olan at, eşek vb. hayvan. (Ank., Sv., Nğ.) [kulunnacı: Nğ.], [kumacı: Kn.], [kunnacı: (Çkr., Nğ., Sv.)], [kunnuyucu: Nğ.]

kulunluk: Hayvanın döl yatağı. (Kn., Nğ.)

kundak: Tay. (Sv.)

kundu: Atın karnındaki yavru. (Kn.)

kunkul: Tavuğun başındaki tüylü tepelik. (Sv.)

kunnacı: Gebe hayvan. (Nğ.)

kunnamak [kulunlamak, kuılmak, kunlamak, kurnamak]: Hayvanların doğurması. (Çkr., Ky., Nğ., Sv.) [kulunlamak: Es., Nğ.], [kuılmak: Ank., Ky.], [kunlamak: Ank., Nş.], [kurnamak: Ank., Yz.]

kunu: Altı aylığa kadar at yavrusu, tay. (Es.)

kura: Kulağı kısa olan koyun ve keçi. (Ky.)

kura: Gelişmemiş, cılız (insan ve hayvan için). (Es., Nğ.)

kurbağacık [kurbacık]: Sığırlarda dil ve nefes borusunun şişmesiyle beliren bir hastalık. (Ank.) [kurbacık: Ank.]

kurdan: At, eşek ve sığırlarda zayıflıktan olan bir çeşit hastalık. (Sv.)

kurk: 1. Kuluçka. (Kn.) 2. Kuluçka yavuk. (Es., Nğ.)

kurka: Hindi. (Kn.)

kurk basmak: Tavuk kuluçkaya yatmak. (Kn.)

kurka bastırmak: Tavuğu kuluçkaya yatırmak. (Kn.)

kurk olmak [kürklemek]: Tavuk kuluçka olmak. (Kn., Nğ.) [kürklemek: Ank.]

kurmek: Koyunların sıcaktan bunalarak bir araya toplanması. (Ank.)

kurtlingi: Bir çeşit at yürüyüşü. (Yz.)

kurtün: Hayvanın üzerine semer yerine konulan bir çeşit minder. (Krş., Yz.)

kurtyemez: Geviş getiren hayvanlarda işkembenin üçüncü kısmı. (Sv.)

kurudan: Atların burunlarının iki tarafından çıkan kemik. (Es.)

kuruk: Eşek yavrusu, sıpa. (Sv.)

kusgun, kusgun: Eşeğin semerine bağlanan ip. (Krş.)

kuyruğul: Kuyruğunun ucu ak olan hayvan. (Sv.)

kuyruk kapağı: Koyun kuyruğunun altındaki tüysüz deri. (Nğ.)

kuyruklamak: Yatan ya da düşen hayvanı kuyruğundan tutarak kaldırmaya çalışmak. (Nğ.)

kuzlamak: Koyunun doğurması, kuzulaması. (Sv.)

kuzlacı [kuzulacı]: Gebe, doğuracak hayvan. (Ank., Es., Ky., Sv.) [kuzulacı: Sv.]

kuzluk: Kuzu ve oğlak barındırılan küçük ağıl. (Kn.)

kuzuluk: Hayvanlarda döl yatağı. (Es.)

külen: Boz renk (eşek vb. hayvanlarda). (Krm.)

kül ipi: Koyunlar kırkılırken ayaklarını bağlamak için kullanılan ip. (Sv.)

küllüboy: Sıpa. (Ank.)

küm: Yeni doğan kuzuları soğuktan korumak için yapılan çukur. (Ank.)

küpe: Bir ile üç yaş arasındaki dişi tay. (Kn.)

küpren: Gübre. (Ank.)

kürdük: Kızana gelmiş kedi, köpek, keçi vb. hayvanlar. (Kn.)

küre (I): Hayvanların öğle üstü otlamaksızın toplu olarak ayakta durup dinlenme biçimi. (Kn.)

küre (II): Çiftleşmek isteyen at, eşek. (Yz.)

kürelemek: Hayvanı taşıyarak kovalamak, uzaklaştırmak. (Sv., Yz.)

küren: Hayvan sürüsü. (Ky.)

kürnek: Sıcaktan bunalıp birbirinin gölgesinden yararlanmak için bir araya toplanan koyun sürüsü. (Ank., Es.)

kürnüþ: Tavukların tüy deęiþtirmesi. (Es.)

kürü: Eþek yavrusu, sıpa. (Ank.)

kürük: 1. At yavrusu, tay. (Ky.) 2. Eþek yavrusu, sıpa. (Ky.)

kürül [kürüs, kürüz]: 1. At yavrusu. (Ky., Sv.) 2. Küçük kulaklı koyun, keçi. (Ank., Es., Sv.) [kürüs: Sv.], [kürüz: Kn.]

kürün: Hayvan yemliği. (Sv.)

küsöv küsöv: İnek, öküz vb. hayvanları korkutma ya da çağırma ünlemi. (Kn.)

küt: Kuluçka tavuğun altındaki bozulmuş yumurta. (Ank.)

kütay: Atlarda şiþmeyle beliren bir hayvan hastalığı. (Ky.)

kütük: Semerin ağaç takılmadan önceki kabataslak kısmı. (Ank.)

L

lakaþ: Kepek, tuz ve su karıþtırılarak yapılan hayvan yemi. (Ank.)

langırdak: Hayvanlara takılan büyük çan. (Es.)

lan lan etmek: Atın boynuna bol gelen koþumun gürültülü ses çıkarması. (Yz.)

lapak: Deveye yedirilen kepek topağı. (Es.)

larıklamak: Davar çağırarak. (Sv.)

lobut: Sığırların aþık kemiği. (Nę.)

lodol [lodul]: Hayvanı dürtmek için kullanılan demir çivili değnek. (Kn.) [lodul: Krş.]

longurdamak: At, eþek vb. hayvanların yavaş yavaş koþması. (Krş.)

lök [lökü] (I): 1. Erkek deve. (Kn., Krş., Nę.) 2. Doğurması yakın keçi. (Kn.) [lökü: Kn.]

lök (II): Hindi. (Ky., Nę.)

lök lök: Hayvanların hopluya hopluya, sıçraya sıçraya gitmesi. (Nę.)

lökme: Deve çökmek. (Krm.)

lökü: Sürüye uymayan, sık sık durup dinlenen koyun. (Kn.)

lönğürdemek: Deve, kurt ve büyük köpeklerin yalandan koþması. (Krş.)

lübü lübü [lüp lüp]: Tavuk çağırma ünlemi. (Kn.) [lüp lüp: Kn.]

M

- macok:** Üç yaşındaki manda yavrusu. (Sv.)
- mah mah:** Deve çağırma ünlemi. (Kn.)
- maka (I):** Büyük hayvanların aşık kemiği. (Ank., Es.)
- maka (II):** Hayvanlara nazar değmemesi için takılan büyük, mavi boncuk. (Ank.)
- malak:** Manda yavrusu. (Ank., Çkr., Es., Ky., Nğ., Sv., Yz.)
- malama:** Kırılmış hayvan yiyeceği. (Ank.)
- maloz:** Yeni doğuran hayvanlara verilen mısır çorbası. (Sv.)
- mandıla:** Ahırların döşeme tahtası. (Sv.)
- mangur [mangır]:** Hayvanların boynuna takılan ve ip bağlamaya yarayan ağaç halka. (Sv.) [mangır: Sv.]
- mankırmak [mağarmak, mağırmak, mağlamak, mangıldamak, mangırdamak, mangırmak, manğırdamak]:** Sığır bağırarak, böğürmek. (Kn.) [mağarmak: Ky., Nğ.], [mağırmak: Ky., Nğ.], [mağlamak: Sv.], [mangıldamak: Sv.], [mangırmak: Ank.], [manğırdamak: Ank.]
- mankara:** Hayvanın burnu içinde çiçek döken, boğazının altında bez peydah eden ve kokan bir hastalık. (Ank.)
- manramaz:** Şişek, toklu gibi belirli bir yaştaki koyun. (Kn.)
- mantik:** Hayvana yedirilen dikenli bir çeşit ot. (Sv.)
- mara:** Köy otlağı. (Sv.)
- mardalı:** İri kemikli, iri yapılı hayvan. (Es., Nğ.)
- mareşşeğa:** İri, hantal, hırçın eşek. (Yz.)
- marman:** Dört beş yaşındaki yaşlı koyun. (Ky.)
- marzıman:** Erkek eşek. (Ky.)
- masta:** Üvendire. (Sv.)
- maya (I):** Genel olarak damızlık dişi hayvan. (Nğ.)
- maya (II):** Tek tırnaklı hayvanların ayaklarının arlında, nalın ortasında kalan yumuşak kısım. (Es., Kn., Nğ.)
- mayalık:** Damızlık hayvan. (Nğ., Sv.)
- mayıs:** Yaş sığır pisliği. (Ank., Es., Ky., Nğ., Sv.)
- mazmak:** Kart koç. (Krş.)
- mazman:** 1. Üç yaşında girmiş koyun. (Sv.) 2. 4-5 yaşındaki erkek koyun. (Ank., Krş., Ky., Ky.) 3. Erkekliği giderilmiş beş yaşındaki koyun ya da keçi. (Kn., Krş.)

medek: 1. Manda. (Sv.) 2. Manda yavrusu, malak. (Ky.)

meğermek: Davar bağırma, melemek. (Ky.)

meğirsek [meğersek, mersek, meyirsek]: Yavrusuna çok düşkün hayvan. (Ky.)
[meğersek: Es.], [mersek: Es.], [meyirsek: Çkr., Ky., Nş.]

meğirseme [meyirseme]: Hayvanın yavrusuna sevecenlikle davranması. (Ky.)
[meyirseme: Es., Nş.]

meh: Hayvan çağırma ünlemi. (Sv.)

melez: Yük taşıyan öküz. (Sv.)

mengil [mengül]: Koyun, keçi vb. hayvanların boğazlarının altından ampul gibi sarkan bezler. (Kn.) [mengül: Çkr.]

mengül [mengirde, mengürde, mengil]: Büyükbaş hayvanları bağlamak için ağaçtan yapılmış U biçimindeki halka. (Sv.) [mengirde: Sv.], [mengürde: Sv.], [mengil: Sv.]

meses [mesis, meşes]: Hayvanları dürtmek için kullanılan ucu demirli değnek, üvendire. (Çkr., Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Yz.) [mesis: Kn.], [meşes: Çkr.]

mıçkır: Küçük yapılı koşum hayvanı. (Es.)

mısır [mısırğa, mısırğan, mısırkan]: Hindi. (Kn.) [mısırğa: Kn., Ky., Nğ.] [mısırğan: Kn.], [mısırka: Kn.]

mısmıl: Eti yenilebilen murdar olmayan (hayvan için). (Ank., Çkr., Kn., Ky., Nğ., Sv.)
[musmul: Ank., Krş., Ky., Nğ., Yz.], [müsmül: Krş.]

mıza: Erkek eşek. (Çkr.)

mızgır: Zayıf, büyüyememiş (insan ya da hayvan). (Ank., Kn.)

minti: Kısa kulaklı koyun. (Nş.)

mocuk: Deve yavrusu. (Çkr.)

modul [modur, mudul]: Hayvanları dürtmek için kullanılan ucu çivili değnek ya da değneğin ucundaki çivi, nodul. (Ank., Çkr., Ky., Nğ., Sv., Yz.) [modur: Sv.], [mudul: Çkr., Nğ., Sv.]

mojjik: Büyüyememiş, cılız boğa. (Sv.)

moval: At vb. hayvanların yavrusu. (Yz.)

moyher: İşe yarar durumda olan koşu hayvanı. (Sv.)

möhre: Atların bacaklarında büyük mühür biçiminde olan tüysüz yer. (Nğ.)

muçu: Katır. (Kn.)

muğal: Dana, tay, kuzu vb. evcil hayvan yavruları. (Krş., Yz.)

muhâl: Yavruları ve ürünü yarı yarıya bölünmek koşuluyla bakıcıya verilen inek, koyun vb. hayvanlar. (Ky.)

mulu: Koyunun midesinin bağırsağa bitişik yeri. (Kn.)

mumbar [mimbar]: Sığır, koyun, keçi vb. hayvanların bağırsağı. (Nğ., Sv.) [mimbar: Krş.]

murus: Hayvanların yemlendikleri yer. (Sv.)

musur [musur]: Ahırda hayvanların yem yedikleri tahta yemlik. (Nş., Yz.) [musur: Kn., Ky., Sv., Yz.]

muş: Manda. (Nğ.)

muza: Soysuzlaşmış, yozlaşmış hayvan. (Çkr.)

müğüz: Boynuz. (Kn.)

müleme [mürleme]: Öküz, inek ve davarın bağırması, böğürme. (Kn.) [mürleme: Kn.]

mürdük: Hayvanlara yedirilen baklagillerden bir bitki, fiğ. (Es.)

N

nahir: 1. Değişik tür hayvanlardan oluşan sürü. (Ank., Krş., Ky., Yz.) 2. Davar sürüsü. [nail: Sv.] 3. Sığır sürüsü. (Ank., Krş., Ky., Sv.)

nahiracı: Çoban. (Sv.)

niş: Sığır kovalama ünlemi. (Ank.)

nodullamak: Hayvanı üvendire ile dürtmek. (Çkr., Sv.)

nohra: Davar ve sığırların derilerine gömülen kurt. (Sv.)

nom: Koyun ahır. (Yz.)

O

oba: 1. Yazın hayvanlarla çıkılan yayla, yaylak. (Nğ., Sv.) 2. Yaylalardaki otlaklar. (Sv.)

obey: Deve durdurma ünlemi. (Ky.)

ofra: Hayvanların sırtlarında olan hastalık. (Sv.)

oğlaman: Bir yaşındayken yavrulayan koyun ya da keçi. (Kn., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

oğlaman otlığı: Vaktinden evvel doğuran davarın yavrusu. (Krş.)

oğorsemek: Dişi hayvanın çiftleşmek istemesi. (Yz.)

oğursak [oğulsun]: Süt veren koyun. (Ank., Çkr., Es., Kn., Ky., Nş.) [oğulsuz: Sv.]

oha [ohah]: Sığır durdurma ünlemi. (Ank., Es., Nğ., Sv.) [ohah: Krş.]

okra [ohra, okrağa]: Zayıf hayvanların derilerinin altında yaşayan ve hastalanmalarına neden olan bir çeşit kurt. (Ank., Krş., Nğ.) [ohra: Sv.], [okrağa: Sv.]

okralı: Derisinde okra denilen yaralar olan hayvan. (Nğ.)

okranmak: Koçun koyunla çiftleşmek istemesi. (Krş.)

olak: Oğlak. (Ank.)

oluk: Hayvanların yem yedikleri, su içtikleri taş ya da ağaçtan oyulmuş yalak. (Ank., Sv.)

orkaç: Davar otlatılırken mola verilen yer. (Ank.)

otlak: Sürü için para karşılığında dağ kiralama. (Ank.)

ot tutmak: Otlarken zehirli ot yiyen hayvanın hastalanması. (Çkr., Es., Kn.)

otukmak [otuḡmak]: Kuzu, oğlak, buzağı vb. yavru hayvanların otlamaya başlaması, yayılması. (Kn., Nğ., Sv.) [otuḡmak: Nğ.]

oveç: Enenmiş koç. (Sv.)

ovandere: Üvendire. (Yz.)

oyaz: Davar sineği. (Kn.)

Ö

ödürtmek: Davar ve sığırı sağarken yavruyu biraz emzirtip çekerek sütün inmesini sağlamak. (Sv.)

ögeç [öneç, öveç, öñneç, oğeç]: **1.** Bir yaşından dört yaşına kadar erkek koyun, koç. (Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [öneç: Nğ.], [öveç: Çkr., Ky., Nğ.], [öñneç: Kn.] **2.** Enenmiş erkek koyun ya da keçi. (Ank., Kn.) [oğeç: Nğ.], [öveç: Ank., Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.]

ögeş: Biraz büyümüş kuzu. (Sv.)

ögre gelmek: İnek, davar çiftleşmek istemek. (Ank.)

öğrek: Sığırların, davarın yazın dinlendiği gölgelik yer, su kıyısı. (Kn.)

öğür: Dişi sığırların çiftleşme zamanı. (Kn., Sv.)

öğür almak: Hayvan gebe kalmak. (Krş., Sv.)

öğürsek: Çiftleşmek isteyen dişi sığır, kısarak vb. (Çkr., Sv. Yz.)

ögürsemek [öğselemek, öğüre gelmek, öğür olmak]: Dişi hayvanın çiftleşmek istemesi. (Ank., Çkr., Ky., Sv., Yz.) [öğsemek: Yz.], [öğüre gelmek: Es., Sv.], [öğür olmak: Ank., Sv.]

ögürsüz: Eşsiz, yalnız hayvan. (Nğ.)

ögüz: Öküz. (Kn.)

ök: .Çayırlarda otlayan hayvanı ayaklarından bağlamaya yarayan ip. (Ky., Nğ.)

öklemek: Hayvan kaçmaması için bir yere bağlamak. (Ky., Nğ., Sv.)

ökşoha: Öküz durdurma ünlemi. (Sv.)

ölemez [ölmez]: Tazeyken yumuşak olup hayvanların yediği bir bitki. (Kn.) [ölmez: Kn., Nğ., Sv.]

öngol [ön gol]: Hayvanlarda ön bacak. (Nğ.) [ön gol: Ank.]

örek: Bir çobanın otlattığı öküz, manda, at, eşek vb. hayvanların karışımından oluşan sürü. (Kn.)

öriye: Dişi tay. (Sv.)

örk: 1. Hayvanları bağlamaya yarayan kalın ip. (Ank., Çkr., Es., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.) 2. Hayvanı çayıra bağlamaya yarayan ucu halkalı demir kazık. (Sv.)

örken: Semeri bağlamaya yarayan enli kuşak kolan. (Nş.)

örklemek [örüklemek]: Hayvanı otlaması için uzunca bir iple çayıra bağlamak. (Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [örüklemek: Ank.]

örtme: Üstü örtülü ağıl. (Çkr., Kn.)

örü (I): Otlak. (Çkr., Ky.)

örü (II): Ağıl. (Kn., Ky.)

örük (I): Hayvanı çayıra bağlamaya yarayan ip, yular, urgan. (Sv.)

örük (II): Kırdan hayvanların yattığı yer. (Kn., Ky.)

örüklemek: Hayvanı otlaması için uzun bir iple çayıra bağlamak. (Ank.)

örüm [örü, örüt]: 1. Sürünün gece otlaması. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.) [örü: Kn., Nğ.], [örüt: Ky.] 2. Sürünün sabah erkenden otlaması. (Ky., Yz.)

örüme çekmek: Davar sürüsünü gece otlamaya götürmek. (Es., Ky.)

örümek [örünmek]: Hayvanlar gece yayılmak, otlamak. (Ky.) [örünmek: Kn.]

örüm gütmek: Gece davar gütmek. (Ank.)

örüm yeri: Sürülerin otladıktan sonra dinlendikleri yer. (Ank.)

örüye kaldırmak: Davarı gece otlamaya kaldırmak. (Kn.)

örye: Dişi tay. (Kn., Ky.)

öveç: 1. Bir yaşından sonraki kuzular. (Ank.) 2. Enenmiş koyun ya da keçi. (Ank.)
3. Kocaman boynuzlu erkek koyun. (Ank.)
övez: Koyun ve keçiye dadanan bir çeşit sinek. (Ank.)
öyken: Hayvanlarda olan akciğer hastalığı ve öksürük. (Kn.)
öz: Sulak, verimli yer, otlak. (Ank., Kn., Sv.)

P

palaz: Manda yavrusu. (Yz.)
parpı: Hastalanan insan ya da hayvanları, ocak denilen kimselerce ev ilaçlarıyla ve okuyarak iyileştirme işlemi. (Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv.)
pasal: Hayvan bağlamak için yere çakılan kazık. (Es.)
paşamak, başamak: Toynak, sığır veya küçükbaş hayvanların tırnağı. (Sv.)
patlak: Yaşlı, kısır koyun. (Nğ.)
peğ: Yazın koyunların sağıldığı çitle çevrilmiş yer, ağıl (Sv.)
perenti [pereenti]: Yolunu şaşırıp sürüsünden ayrılan ve başka sürüye katılan hayvan. (Ank., Es.) [pereenti: Es.]
pernek: 1. Sürüden ayrı otlatılan iki üç kişinin birkaç davarı. (Sv.) 2. Sürüden ayrılmış davar. (Yz.)
petni: Ahırda, taş ya da tahtadan oluk biçiminde yapılmış hayvan yemliği. (Yz.)
pey: Yeni doğmuş kuzuların konulduğu küçük çukur. (Ky.)
peygamberhayvanı: Husyesiz doğan hayvan. (Yz.)
pıgıl pıgıl: Eti çok ve yağlı (havyan için). (Ky.)
pırlak: Yeni doğmuş eşek yavrusu. (Nğ.)
piçik: İnek yavrusu, buzağı. (Kn.)
piçine: Yavrularını çağından önce doğuran sığır, davar. (Çkr., Es.)
piçi piçi [pıçı pıçı, piçik piçik]: Sığır, davar çağırma ünlemi. (Sv., Yz.) [pıçı pıçı: Sv.], [piçik piçik: Sv.]
pin [pine, pinelik, pines, pineslik, pinik, pinlik, pinnek, pinnik]: 1. Kümes. (Nğ., Sv.) [pine: Krş., Ky., Nş., Sv., Yz.], [pinelik: Ank., Ky.], [pines: Ank.], [pineslik: Ank.], [pinik: Sv., Yz.], [pinlik: Krş., Ky., Sv., Yz.], [pinnek: Sv.], [pinnik: Ky., Sv., Yz.] 2. Toprağı kuyu gibi kazıp üstünü çalı çırpı ile örterek yapılan ve yeni doğmuş kuzuları soğuktan korumaya yarayan yer, yuva. (Kn., Krş.) [pinlik: Es.]

pine pine: Kümes hayvanlarını kümese doğru kovalama  nlemi. (Ky., Sv.)

pingel: 1. Fol olarak konulan yumurta. (Ky., Sv.) 2. Folun konulduğu yer, folluk. (Sv.)

pipi [pinha]: Hindi. (Kn.) [pinha: Sv.]

pirde: Hayvan sayısına göre alınan vergi, sayım vergisi. (Ky.)

pizlengi [p zlengi]: Hayvan dürtmeye yarayan ucu çivili sopa,  vendire. (Ky.) [p zlengi: Nđ.]

port: Kırkılan koyunun ayaklarının üzerinde s s olarak bırakılan tüyler. (Es.)

portlak: 1. Deve yavrusu. (Ky., Nđ.) 2. Manda yavrusu. (Ky.)

potlamak [portlamak]: Deve yavrulamak. (Nđ.) [portlamak: Kn., Ky., Nđ.]

potuk [poduh, poduk, potlak, putuh, putuk, potak]: 1. Deve yavrusu. (Ank., Es., Kn., Ky., Nđ., Sv., Yz.) [poduh: Sv.], [poduk: Kn., Krđ.], [potlak: Ky., Nđ.], [putuh: Ky.] 2. Manda yavrusu. (Kn., Nđ.) [poduk: Kn., Ky.], [potak: Kn.]

p i p i: Manda ağırma  nlemi. (Sv.)

p sl k: Hayvan dışkılarının atıldığı yer, g brelik. (Sv.)

puha [puhağı, pupa]: Hayvanların ayağına vurulan k stek. (Ky., Sv.) [puhağı: Ky.], [pupa: Kn.]

puhur [pohur, puğur]: İki h rg l , damızlık erkek deve. (Nđ., Nđ.) [pohur: Nđ.], [puğur: Kn.]

pulun: Bir husyesi burulmuş  k z. (Ank.)

puş burkusu [puşt nişanı]: Kimi atların arka bacaklarında olan kıvrık t yl  yerler. (Ank.) [puşt nişanı: Ky., Nđ.]

putlacı: Doğuracak deve. (Kn.)

p zlemek: Hayvanı nodulla d rtmek. (Nđ.)

R

reşme: Hayvanın başlığı, yuları ve gemi. (Kn., Nđ.)

S

samış: Hayvanların altına saılan saman vb. kuruluk. (Ky.)

sadır: Gübre. (Kn.)

sağancı [sağıncı]: 1. İnekçi. (Sv.) 2. İnek ve koyunları sağan kimse. (Sv.) [sağıncı: Yz.]

sağılı [sağın]: Sağmal hayvan. (Ank., Sv.) [sağın: Es.]

sağımsız: Zayıf ve cılız hayvan. (Nğ.)

sağmak: Hayvanın memesinden elle sütünü çıkarmak. (Ank.)

sağrak: Koyunların burunlarında toz ve toprak dolmasından olan hırıltı. (Sv.)

sakar: Ağzı, gözü, burnu kara kuzu. (Sv.)

sal: Ahırda kuzular için ayrılmış bölüm. (Es.)

salak [salah]: 1. Yayla ya da kırlarda hayvanları toplu bulundurmak için yapılmış üstü açık korunak. (Ank., Sv.) [salah: Sv.] 2. Hayvanların yazın yattıkları ya da dolaştıkları dört yanı çevrili üstü açık yer. (Ank.) 3. Evlerin bodrum katında hayvanlara ayrılan yer. (Ank., Çkr.) 4. Orman içinde kışın davarların barındığı ve beslendiği yer. (Ank.)

salık (I): Beli çökük (hayvan için). (Ank., Çkr., Ky., Nğ.)

salık (II): Ağıldaki çoban odası. (Kn.)

sallı: İri yapılı, uzun insan ya da hayvan. (Kn., Nğ.)

saluk: Beli sakat binek hayvan. (Ank.)

sancı: Ağzından zeytinyağı ve sabunlu su dökülerek iyileştirilen bir çeşit at hastalığı. (Ank.)

sancı çubuğu: Sancılanan hayvanın karnına iyileştirmek inancıyla vurulan çubuk. (Ank.)

sanra: Koyun memesindeki kir, pislik. (Es.)

sanrağa: Toz nedeniyle koyun ve keçilerde görülen nezle. (Nğ.)

sarıger: Kulakları ve bacakları sarı keçi. (Kn.)

sarıkonur: Sırtı sarı, siyah sığır. (Kn.)

savrık: Davarlarda çiftleşme isteği. (Kn.)

savrikmak: Koyun ve keçi çiftleşme isteği duymak. (Kn.)

saya (I): 1. Ağıl. (Ank., Kn., Sv.) 2. Ahr. (Ank., Kn.)

saya (II): Gebe koyunların karnındaki yavru yüz günlük olunca çobanların yaptığı tören. (Kn.)

sayımcı [sayılancı, sayıncı]: Hayvan vergisi toplayan kimse. (Kn.) [sayılancı: Ky.], [sayıncı: Kn.]

sayvat: Üstü ve üç yanı kapalı, bir yanı açık, kışın odun vb. şeyler konulan, yazın hayvan bağlanan yer. (Ank.)

seğiş: İki yaşında semirmiş keçi. (Sv.)

seğırtmek: Davarların çiftleşmesi. (Sv.)

seki (I): Ahır damı. (Ank.)

seki (II): Ahır ya da ağıllarda çobanın yatması için yapılan yüksekçe yer. (Kn., Nş., Sv.)

sekil [seki, sekü, sekül]: At, eşek ve sığırların ayaklarındaki ak leke. (Kn., Ky.) [seki: Krş., Nğ.], [sekü: Sv.], [sekül: Sv.]

sekili: Ayaklarında ak leke bulunan hayvan. (Krş., Nğ.)

sele: Eşeğin semerinin sağ ve soluna konulan eşya taşıma aleti. (Ank.)

selfin: Yeni büyüyen horoz. (Kn.)

semer: At, eşek, katır vb. hayvanların sırtına yerleştirilen üzerine yük bağlanan veya binilen iskeleti ağaçtan araç. (Kn.)

semere gelmek: Hayvanın semer vurulup yük taşıyacak duruma gelmesi. (Nğ., Yz.)

sepet: Karın (sığırlarda). (Nğ.)

serken: At ve sığırlarda görülen şap hastalığı. (Sv.)

seten: Atların arka ayakları arası. (Krş.)

seyiklemek: Hayvanı ahırdan çıkarıp salmak, başıboş bırakmak. (Ky.)

seyirdim: Yazın satışa çıkarılan koyunlar. (Kn.)

seyis: İki üç yaşında enenmiş erkek keçi. (Ank., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

sıdalak: Koyun kuzularken dişilik organından gelen yapışkan sıvı. (Kn.)

sıdır: Hayvanların altını kurutmak için serpilene gübre, saman gibi şeyler. (Kn.)

sığır: Hayvan sürüsü. (Nğ.)

sığıra sürmek: Hayvanları otağa sürmek. (Nğ.)

sıpiç: Küçük sıpa. (Sv.)

sır: Sığır. (Ank.)

sırgat: Hayvan sayımı yapan kimse. (Sv.)

sıynak: Keçi, koyun, inek vb. hayvanların tırnağı. (Çkr.)

sikke: Hayvanları bağlamak için yere çakılan demir ya da ağaç kazık. (Ank., Kn., Krş., Nğ., Sv., Yz.)

sinirlemek: Hayvanı işkence ile öldürmek. (Kn.)

sine: Semerlerde özengi işini gören ve yük altına gelen U biçiminde urgan. (Kn.)

siintiraç: Hayvan tırnağını yontmakta kullanılan araç. (Ank.)

siyek (I): Develerin yüzlerine takılan ufak çan. (Kn.)

siyek (II): Koyun, keçi vb. hayvanların kızgınlık zamanlarında erkeklik-dişilik organlarından akan sıvı. (Krş.)

siyeklemek: Gürbüz, damızlık hayvan analık çağı gelmemiş küçük hayvanı aşmak. (Çkr.)

siyeklenmek: Hayvanların sineklerden korunmak için kafa, kulak ve kuyruk sallaması. (Sv.)

siygin: Koç katımı döneminde sidik ve tohum akıtan teke. (Kn.)

siyis: 1. Erkekliği alınmış keçi. (Kn.) **2.** İki yaşında erkek keçi. (Ank., Kn., Sv.)

siymek [siyemek]: 1. Hayvan işemek, sidiklemek. (Ank., Çkr., Es., Krş., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [siyemek: Es.] **2.** Koyun, keçi vb. hayvanlar kızgınlık dönemlerinde tohum akıtmak. (Kn.)

soğnak: Yavrusu ölüp zamansız sütü çekilen davar. (Sv.)

solağan: Çabuk yorulan, nefes aldığı anda karnı fazla şişip inen beygir. (Ky.)

solak: Ağıl. (Ank.)

solugan: Sık soluyan at. (Ky., Nğ.)

soyak: Çobanla birlikte sürü gütmek. (Ank.)

sulak: Hayvan sürülerinin sulandığı yer. (Sv.)

suluk (I): Hayvan sulanan yer. (Sv.)

suluk (II): At dizginlerinin altındaki zincire takılan halka. (Kn., Nğ.)

sumasaker: Atın alnından burnuna doğru uzanan bel, akıtma, ak benek. (Sv.)

sunturaç [sunturac]: Hayvanların tırnaklarını kesmekte kullanılan bir çeşit bıçak. (Kn., Krş.) [sunturac: Nğ.]

susiğiri: Manda, dişi manda. (Çkr.)

suvat: Çay, dere kenarlarında hayvanların su içmesine elverişli yer. (Kn., Ky.)

sübi cemberek: Öküzlerin yüzlerinde şişkinlikle beliren bir hastalık. (Kn.)

südcü: Sürünün başında giden koyun. (Krş.)

sülemeni: Bir çeşit at hastalığı. (Ky.)

süleyman: Atın karnında ya da sağrısındaki şişlik. (Ky.)

sümülcemek: Bir şeyi almak için boynunu uzatmak (hayvan). (Es.)

sürek (I): Satmak için pazara götürülen hayvan sürüsü. (Çkr., Sv.)

sürek (II): Topluca sürülen sürü. (Ank., Ky.)

sürekci: Davar alışverişiyle uğraşan kimse. (Sv., Yz.)

sürenpot: Eğerin atın karnına gelen bölümü. (Ky.)

sürüy: Sürü. (Kn.)
süsmek: Toslamak, boynuz vurmak. (Es., Kn., Krş., Ky., Nğ.)
süsümek: Hayvanlar toslaşmak. (Kn.)
sütbağı: Atın ayaklarına görülen hastalık. (Yz.)
süteğrisi: Ön ayakları içe doğru eğik at. (Nğ.)
sütyamığı: Ana sütü emmediği için kavruk kalan hayvan yavrusu. (Nğ.)

Ş

şahinelli: Tırnakları içine eğri at. (Nğ.)
şakıldak: Koyunlarda kuyruk altında toplanan pislik. (Ky.)
şapşak: Dişi hayvanların üreme organı. (Ky.)
şebek: Deve yavrusu. (Ank.)
şebes: Bir çeşit gem. (Kn., Krş., Nğ., Sv.)
şelek: Boynuzunun birisi kırık hayvan. (Kn.)
şelfin [şerefin]: Bir yaşından küçük horoz. (Kn.) [şerefin: Nğ.]
şıvgar: Arabaya koşulan ikinci çift at. (Es.)
şişek: 1. 1-2 yaşındaki koyun. (Çkr., Es., Kn., Ky., Nğ.) 2. Kuzulama dönemine girmiş ya da doğurmuş sütlü koyun. (Kn., Krş., Sv.)
şişlik: Davar satıcısının alıcıya parasız verdiği koyun. (Es.)
şor: Koyunlara içirmek için hazırlanan tuzlu su. (Yz.)
şök şök: Eşek çağırma ünlemi. (Ky.)
şüş: Eşek. (Kn.)

T

taballamak: Çifte atmak. (Kn.)
tabanyolu: Keçiyolu, dar yol, patika. (Kn., Nğ.)
tabla: Sığırların yem yedikleri yer. (Kn.)
takfa: Hayvan böbreği. (Kn.)
taka: Tavuk ya da horoz ibiği. (Nğ.)
takım: Geviş getiren hayvanlarda işkembe ve bağırsaklar. (Sv.)

tala: Kırkılmış koyun, keçi. (Ank.)

talaf: Atlarda görülen arpalama hastalığı. (Es.)

talap olmak: Koyunun çiftleşmek istemesi. (Krş.)

talvar: Hayvanların barınması için dört direktten yapılmış üstü kapalı çardak. (Nğ.)

tana: 1. Dana. (Nğ.) 2. İki yaşında erkek dana. (Kn.)

tar: Tavukların kümeslerde tünedikleri ağaç. (Ky., Nğ., Sv.)

tarak: Keçi yolu. (Kn.)

taraklama: At ve eşeklerde karın altında oluşan şişlik. (Ank.)

taranımak: Koşum hayvanının işe alışmaya çalışması. (Ank.)

tarçığını almak: At vb. hayvanların kışı geçirdikten sonra ilk kez doyasıya çayırda yayılması. (Sv.)

tarlak: Toy hayvan. (Çkr.)

taşırkamak [taşırkamak]: Çok yol yürüyen at, koyun, sığır vb. hayvanların tırnaklarının taşa çarpmaktan bozulup acıması. (Kn., Sv.) [taşırkamak: Çkr., Krş., Sv.]

taşlama: 1. Atın sıçrayarak yürümesi. (Kn.) 2. Hayvanın ayaklarını kaldırarak yürümesi. (Çkr.)

tavğorun: Kümes. (Kn.)

tavık: Tavuk. (Yz.)

tavşancıl: Sığırlarda görülen öldürücü bir çeşit hastalık. (Nş.)

tay: Hayvanın bir yanındaki yük. (Ky., Sv.)

taydurmak [tayadurmak]: Hayvana yük yüklenirken daha önce sarılmış olan yanı eğilmesin diye tutmak, dengelemek. (Sv.) [tayadurmak: Sv.]

taylak: 1. Yeni doğmuş at yavrusu. (Nğ.) 2. Bir yaşında at yavrusu. (Es., Nğ.) 3. Dört yaşında at. (Kn., Ky.) 4. Binilmeye alıştırmamış at. (Çkr.) 5. Deve yavrusu. (Nğ.)

taylamak (I): Hayvanlara yük yüklenirken iki yana eşit ağırlık koymak. (Çkr., Sv.)

taylamak (II): Kısrağın yavrulaması. (Kn.)

tazı boncuğu: Hayvan yularına süs için dikilen bir çeşit deniz kabuğu. (Sv.)

tecce [teççe]: At, inek, öküz vb. hayvanların arka bacaklarında oluşan ve yürümelerini engelleyen bir çeşit hastalık. (Ank., Ky.) [teççe: Kn.]

tecir: Sürü hayvanlarının alım satımını yapan kimse. (Çkr., Kn., Nğ.)

tekelenmek: Keçilerin çiftleşmesi. (Sv.)

tekesemek [tekesimek]: Dişi keçinin çiftleşmek istemesi. (Ank., Çkr., Ky., Sv.) [tekesimek: Yz.]

tekeye gelmek: Keçinin çiftleşmek istemesi. (Ank.,Krş.)

tekiş: 1.Boynuzsuz keçi. (Kn.) 2. Erkek oğlak. (Ky.)

tekizmek: Bağlı hayvanın ipinden kurtulup kaçması. (Ky.)

telek: 1. Kuş, tavuk vb. hayvanların kanat kalemleri. (Ky., Sv.) 2. Kuş, tavuk gibi hayvanların tüyleri. (Ank., Ky., Yz.)

temek: Ahırlarda gübre atmaya ya da saman almaya yarayan delik, ahır penceresi. (Ank., Çkr., Krş., Ky., Yz.)

temek tıkası: Ahır pencerelerini kışın kapamaya yarayan çuval. (Ank.)

ten: Sığırların dişilik organı. (Ky., Sv.)

tenelemek: Hayvanlar çok tahıl yiyerek şişmek, hastalanmak. (Es., Nğ.)

teran: Deve yavrusu. (Ank.)

terek: Tavuk kümeslerindeki tünek. (Sv.)

terki: Atın arkası. (Ank., Ky., Nğ.)

terki heybesi: At eyerinin arkasına konulan heybe. (Nğ.)

terkileşmek: Bir hayvana iki kişi birlikte binmek. (Ky., Sv.)

terlik: Koyun, keçi vb. hayvanların üreme organı. (Nğ.)

ters: Gübre. (Ank., Ky., Nğ.)

terslemek: Pislemek (hayvan için). (Çkr., Nğ.)

tesçe [tetçe]: Öküz, beygir vb. hayvanların arka ayaklarında oluşarak hayvanın topallamasına neden olan bir hastalık. (Nğ.) [tetçe: Ank., Kn., Ky.]

teşinmek: Hayvanın ayağıyla yeri kazması, eşinmesi. (Nğ.)

tezce: Beygir ve öküzlerde görülen, ön ya da arka ayaklarda topallık yapan bir hastalık. (Çkr., Es., Sv.)

tezikmek: Hayvanın yuvasını kümesini bırakması. (Kn.)

tığa: Yaşından küçük duran beş, altı yaşındaki erkek sığır. (Kn.)

tıhırdah: Koyun, keçi vb. hayvanların boynuna takılan küçük çan. (Sv.)

tıkılman: Yaşına girmeden kuzulayan koyun. (Sv.)

tımıs: Keçi yavrusu. (Ank.)

tıraka: Hayvanların boynuna takılan çan. (Ank.)

tırnak kakmak (I): Binek hayvanının güçsüz kalıp yorulması. (Es.)

tırnak kakmak (II): Hayvanın tırnağının uzayarak yere çarpması. (Es.)

tilkikuyruğu: Hayvanlara yedirilen bir çeşit ot. (Kn.)

tintin (I): Hayvan kuyruğunu semere bağlayan ip. (Sv.)

tintin (II): Hayvanın sarsıntılı yürüyüşü, tırıs. (Ank., Es., Nğ.)

tislik: Ahırın pisliğini atmaya yarayan sepet. (Ky.)

toġu: Kck kulaklı keçi. (Kn.)

toha: Yaşlı manda. (Yz.)

tohluman: Bir yaşında doġuran koyun. (Nġ.)

toka [tok]: Yemliklere hayvanı baġlamak için takılan demir halka. (Ank.,Es., Sv.)
[tok: Sv.]

tokat: Hayvan aġılı. (Kn.)

toklu [tohlu]: **1.** Altı aylıkla bir yaş arasındaki kuzu. (Ank., kr., Kn., Krş., Ky.)
[tohlu: Nġ., Sv.] **2.** İki yaşındaki kuzu. (Ank., Kn., Krş., Sv.)

tokluman: **1.** Bir yaşında kuzulayan koyun. (Ank., Kn., Nġ., Nş., Sv.) **2.** Koç isteyen koyun. (Ky.)

tokmaklamak: Hayvanın çok ot yemekten ölmesi. (Kn., Nş.)

tol: Ahır. (Kn.)

toluk: Koyun ve keçi yavrusu. (Sv.)

tombalak: Dana. (Kn.)

tonaka: Sıġırların aşık kemiġi. (Nġ.)

tıncukmak: Çok dinlenmiş hayvanın tepinmesi, koşması ve aşırı hareketlerde bulunması. (Sv.)

tongurdak [tıkırdak, tongurdah]: Davar ya da köpeklerin boynuna takılan an. (Es.)
[tıkırdak: Es., Krş.], [tongurdah: Yz.]

top: Kepek ve yumurtadan yapılıp yuvarlanarak biçim verilen hayvan yeni. (Nġ.)

toprakkz: Kısa boylu, şişman, çift sürmeye elverişli kz. (Kn.)

torcuman: Hayvanların beslendiġi sulak yer. (Nş.)

torpuk: Bir yaşında doġuran koyun, inek vb. hayvanlar. (Es.)

torum [türün]: Deve yavrusu. (Kn.) [türün: Yz.]

toska: Genç, kck manda. (Ank., Krş., Ky., Sv., Yz.)

toslak: Erkek hindi. (Ank.)

tosun: İki yaşındaki kz. (Ank.)

toyka: evresine zarar vermemesi için hayvanların ayaklarına takılan zincirli aġaç toka. (Sv.)

tozzak: Atların kuyruġundaki dġm. (Krş.)

thmelemek: atlarcasına çok yemek, hazımsızlıġa uġramak (Daha çok hayvan için).
(Es., Krş.)

tke: Hindi. (kr.)

tömek: Ahırdan gübre atmaya yarayan delik, samanlık penceresi. (Ky.)
tös: At, sığır vb. hayvanları çevirme, durdurma, kovalama ünlemi. (Nğ., Sv.)
töslemek: Hayvanları çevirmek, durdurmak, kovalamak. (Kn., Nğ., Sv.)
tuğar: Sığır. (Kn.)
tuncukmak (I): Çok dinlenmiş hayvanın tepinmesi, koşması ve aşırı davranışlarda bulunması. (Kn., Sv.)
toncukmak (II): Dişi hayvanın erkek istemesi. (Kn.)
turluk: Ağılların yanına yapılan küçük çoban evi. (Ank., Es.)
tutkal: Yüke dayanan hayvan. (Sv.)
tuzla [tuzlak]: Davarlara kırdan verilen tuz, taşlık ve kayalık yerler. (Kn.) [tuzlak: Sv.]
tük: Hindi. (Çkr.)
tülü: Uzun, güreşçi erkek deve. (Çkr., Nğ.)
tülüce: Davarların tırnaklarında oluşan bir hastalık. (Ank., Sv.)
tüve [tövüs]: 1. Doğurma yaşına gelip doğurmamış dana. (Nğ.) 2. Deve. (Kn.) 3. İnek yavrusu. (Nğ.) [tövüs: Kn.]
tüylüce: 1. Koyunların ön ayaklarında olan bir hastalık. (Ank.) 2. Hayvanların tırnaklarının arasına kurt yerleşmesi. (Sv.)

U

ulak: Oğlak. (Kn.)
umbalamak: Hayvanı nodullamak, dürtmek. (Nğ.)
urgandere: Öküzleri dürtmek için yapılmış ucu çivili değnek. (Ank.)
uyan: Atın gem, dizgin gibi takımları. (Ank., Kn.)
uyluğ: Sığır vb. hayvanlarda bacak. (Yz.)

Ü

ügür olmak: Hayvanın birine alışması. (Sv.)
üre: İki buçuk yaşında, henüz doğurmamış dişi tay. (Ank., Çkr., Nğ., Sv.)
ürüm: Sürülerin sabaha karşı götürüldüğü otlak. (Es.)
ürüme: Sabaha karşı davarı otlatmak için kalkmak. (Krm.)

üründürmek: Sabaha karşı davarı yaylıma çıkarmak. (Kn.)

ürünlemek: Hayvanın çok yemekten hastalanıp ölmesi. (Ky.)

ürü yaymak [ürüye kaldırmak]: Gün ağarırken sürüyü yaylıma görürmek. (Kn.)

[ürüye kaldırmak: Kn.]

ürye [ürüye, ürüye, ürya]: Dişi tay. (Nş.) [ürüye: Ank., Ky.], [ürüye: Nğ., Sv.], [ürya: Ky., Nş.]

ütmek [ütelemek, ütölemek]: Koyun, tavuk vb. hayvanların tüylerini yakmak. (Es., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.) [ütelemek: Es.], [ütölemek: Çkr.]

ütücü: Koyunun kelle ve ayaklarını ateşe tutup tüylerini yakarak temizleyen adam. (Es.)

üveç: 1. 3-5 yaşlarında, burulmuş, enenmiş koyun ya da keçi. (Ank., Es., Sv.) **2.** 3-5

yaşında, burulmamış, erkek koyun veya keçi. (Es., Sv., Yz.) **3.** 3-4 aylık kuzu. (Sv.)

4. 1 yaşına kadar olan erkek kuzu. (Yz.) **5.** Enenmiş koç. (Nş., Sv.)

üvendere [uvendere, ürgendere, üventere]: Çiftçinin hayvanları yürütmek için kullandığı ucu çivili değnek, üvendire. (Ank., Çkr., Krş., Yz.) [uvendere: Yz.], [ürgendere: Çkr.], [üventere: Sv.]

V

veha: Koşum hayvanlarını durdurma ünlemi. (Ank.)

vidi: Hindi yavrusu. (Ank., Çkr., Es.)

vit vit: Kaz, ördek, hindi çağırma ünlemi. (Ank., Kn., Nğ.)

vuruşmak: Boynuzlu iki hayvanın çarpışması. (Nğ., Sv.)

Y

yabık [yabır]: Boynuzu geriye doğru düz olan hayvan. (Sv.) [yabır: Kn., Nğ.]

yabrı: Düşük ve uzun kulaklı hayvan. (Ank., Sv.)

yağal: Kulağı sarı hayvan. (Kn.)

yağır [yağar, yanır]: Yük ve binek hayvanının sırtında eğer ve semerin açtığı yara. (Es., Kn., Ky., Nğ., Nş.) [yağar: Krş., Nğ., Sv.], [yanır: Ky., Sv., Yz.]

yağız: Tavlı, bakımlı hayvan. (Kn., Sv.)

yaha düş: Keçi ve koyunlara tuz verileceği zaman kullanılan ünlem. (Kn.)

yal: İnek, köpek gibi hayvanlara yedirmek için hazırlanan unla kepek karışımı sulu yiyecek. (Ank., Kn., Krm., Krş., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

yalah: **1.** Hayvanların içinden yemek yediği ağaç, çanak vb. kap. (Kn., Ky., Nğ., Yz.)
2. Hayvanların su içtiği ağaç kap, taş oyuğu. (Kn., Nğ.) **3.** Hayvanların su içmesi için ağaç, taş vb. maddelerden yapılan ve çeşmelerin önünde bulunan oluk, tekne. (Kn.)

yalaz: Yumuşak, kaba tüylü, tiftik ile kıl keçisi arasındaki keçi türü. (Ank.)

yalgap: İneklerin yem kabı. (Ank.)

yanaşak: Huysuz hayvanı nallarken burnuna vurular iki ağaç parçası. (Ank.)

yanıçalma: Bir yaş ile üç yaş arasındaki katır. (Ank., Çkr.)

yanıkara [yanıgara, yanığara]: Sığırdı, attı görülen bir hastalık. (Ank.,Es., Kn., Krş., Nğ., Sv.) [yanıgara: Kn.], [yanığara: Sv.]

yanıl: Kulaklar sarı ya da kahverengi keçi. (Ky.)

yanır, yañır: Hayvanların sırtında açılan yara. (Ky.,Sv., Yz.)

yanköstek: Tayları rahvan yürümeye alıştırmak, otlakta kaçmamasını sağlamak için karşılıklı olarak ön ve arka ayaklarına takılan ip. (Es., Sv.)

yanlama [yannama]: Develerin iki yanına asılan büyük çan. (Kn.) [yannama: Kn.]

yantille: Yük hayvanlarının semerine yük sarmak için sarkık olarak iki taraflı bağlanan urgan parçası. (Ank.)

yapaz: Boynuzu arkaya yatmış öküz. (Sv.)

yapık [yapiri]: Boynuzu arkaya yatık öküz, manda. (Sv.) [yapiri: Ky.]

yaprak kulak: Kulağı düşük hayvan. (Nğ., Sv.)

yaprak tırnak: Hayvanlarda ince, yassı tırnak. (Kn.)

yapuh, yapuk (I): Boynuzu yassı hayvan. (Sv.)

yapuh, yapuk (II): Dişi hindi. (Sv.)

yaramış [yaratma]: Keçilerin kırılma zamanı. (Es.) [yaratma: Ank.]

yarka: Tavuklaşmaya başlayan, yumurtlama çağına gelmiş piliç. (Es.)

yarma: Hayvanlar için arpa, buğday, mısır vb. besinlerden yapılmış yem. (Es.)

yasar: Bir yaşında buzağı. (Sv.)

yaşar: 1. Bir yaşını geçmiş at. (Ank., Ky., Nğ., Sv.) **2.** Altı ay ile üç yaş arasındaki sıpa. (Kn.)

yatak: Koyun ve sığırların yazın gece dağda kaldıkları yer. (Ank., Nğ.)

yatgın: Çalışmamaktan hamlamış hayvan. (Es.)

yatık: Boynuzları arkaya eğik hayvan. (Ank., Çkr., Es.)

yatkın: Uzun süre kullanılmamış hayvan. (Kn.)

yava: Sürüden ayrılan hayvan. (Ank.)

yavaşa [yavaşak, yavaşı]: Huysuz hayvanlara nal çakılırken burunlarına takılan ağaç kıskaç. (Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.) [yavaşak: Ky.], [yavaşı: Kn.]

yavaşak [yavaşıık]: Küçükbaş hayvanlarda, özellikle koyunlarda görülen hastalık. (Sv.) [yavaşıık: Kn.]

yaya: Sürüye ayak uyduramayan koyun, keçi. (Ank.)

yayılmak: Otlamak. (Ank., Es., Kn., Nğ., Sv., Yz.)

yaylağ: Otlak. (Kn.)

yaylım [yayılım yeri, yaylım yeri]: 1. Otlak. (Ank., Es., Kn., Ky., Nğ., Sv.) [yayılım yeri: Sv.], [yaylım yeri: Es., Nğ., Sv.] 2. Otlama, yayılma. (Nğ.)

yayma: Hayvanın sırtına iki taraflı konulan büyük, dolu, tek çuval. (Ank., Ky., Sv.)

yaymak: Otlatmak. (Es., Ky., Nğ., Sv., Yz.)

yazmış: Doğurma yaşına giren doğurmamış keçi. (Kn., Ky.)

yedek: Elle çekilip götürülen hayvan. (Kn.)

yedene almak [yedine almak]: Hayvanın yularından tutup yürüme. (Ank.) [yedine almak: Ank.]

yekrimek: Hayvanın geç ve güç doğurması. (Ank.)

yelek: Bir yaşında deve. (Ank.)

yelimsa: Koyunda meme şişmesiyle beliren bir hastalık. (Krş.)

yelin: Hayvanın doğuracağı zaman şişen üreme organının dış kısmı. (Sv.)

yelinsek: Memesi hastalıktan körleşen hayvan. (Nş.)

yelkafa: Baş şişmesiyle beliren bir hayvan hastalığı. (Nş.)

yemleme: Çok yem yemeden olan hayvan hastalığı. (Es.)

yemlemek: Hayvanlara yem vermek. (Ank., Nğ., Sv.)

yemlik: Hayvanların yeminin bulunduğu oluk. (Es., Nğ., Sv.)

yemsemek: Hayvanın az aksaması. (Ky.)

yen: Hayvanın üreme organının doğuracağı zaman şişen dış bölümü. (Sv.)

yengil: Hayvanların boğazına takılan ip. (Sv.)

yenlemek [yennemek]: Hayvanın doğurmasına yakın memesinin, üreme organını büyümesi. (Sv.) [yennemek: Ky., Sv., Yz.]

yeni [yenli, yenni]: Doğurmak üzere olan, memeleri büyüyen hayvan. (Sv.) [yenli: Sv.], [yenni: Sv.]

yerçel: Suyu süzerek içen hayvan. (Sv.)

yete vurmak: At, eşek ve katırın arka ayağını ön ayağına çarpması, yaralanması. (Krş.)

yetik: Yaşlılarından daha iri hayvan. (Sv.)

yetiklik: Yetişmiş deve. (Nş.)

yeye: Hızla giden sürüye, yıldıya ayak uyduramayan hayvan. (Ank.)

yeygi [yeygü, yeyinti, yiyinti]: Genellikle kış için hazırlanan, biriktirilen hayvan yemi. (Es., Nğ., Sv.) [yeygü: Sv.], [yeyinti: Ank., Es., Kn., Ky.], [yiyinti: Kn., Ky., Nğ.]

yeygilemek: Yemlemek. (Es.)

yığda: Davarlara verilmek için kesilerek üst üste yığılmış meşe dalı. (Ank.)

yılkı [yılgi, yılhi]: At sürüsü. (Ky., Nğ., Nş., Sv.) [yılgi: Kn., Krş., Ky., Nğ., Nş., Sv.], [yılhi: Ky.]

yi: At sürme ünlemi. (Kn.)

yilek: Bir yaşındaki eşek. (Kn.)

yiye: Zarar verici, obur hayvan. (Es.)

yoğa: Geceleri evden kaçarak başıboş otladıktan sonra sabaha karşı geri gelen hayvan. (Nğ.)

yoğuşa: Koyunları tanımak için üstlerine vurulan boyalı im. (Ank.)

yolu doğrultmak: Hayvanın kaçıp evin yolunu tutması. (Nğ.)

yorga: Atlarda rahvana yakın bir yürüyüş biçimi. (Nğ., Sv.)

yoşa: Koyunların sırtına sürülen kırmızı aşı boyası. (Ank., Es., Ky.)

yoz: 1. Kısır ve erkek davardan oluşan sürü. (Çkr., Ky., Nğ., Sv.) **2.** Başıboş hayvan. (Nğ.) **3.** Keçi, koyun sürüsü. (Yz.) **4.** Kısır, sütsüz davar ve sığır. (Ank.)

yoza sürmek: Keçi ve koyundan başka hayvanı geceli gündüzlü otlaması için sürüye katmak. (Nğ.)

yozlak: Doğurmaya yakın ağrı çeken hayvan. (Ank., Krş., Ky., Nş., Sv.)

yozlamak: 1. Koyun sürüsünde kısır olanla sağmal olanı ayırmak. (Nğ.) **2.** Davarlardan oğlakları ayırmak. (Sv.)

yoz mal: Çalışmayan hayvan. (Ank., Kn., Sv.)

yöre: Değirmenlerde taşla kasnak arasında kalan ve hayvan yemi olarak kullanılan un. (Çkr., Es., Ky., Nğ., Nş.)

yörüdüm (I): Damızlık davar, sığır. (Ank., Çkr., Kn.)

yörüdüm (II): Eşeklerde şişliklerle beliren bir hastalık. (Ank.)

yuğürmek: Koç koyuna aşmak. (Nğ.)

yular sapı: Hayvanın başına geçirilen yular başlığının halkasına bağlanan ip. (Nğ.)
yunah, yunak: Davarların yıkandığı yer. (Ank., Es.)
yuvak: Küçük kuzuların yattıkları yer. (Nş.)
yüğürmek: Hayvanın çiftleşmesi, çiftleşme isteği göstermesi. (Çkr., Ky., Nş., Sv.)
yüğürtmeç: Kısır koyun, sığır. (Ank., Kn., Nş.)
yüke gelmek: Hayvanın üstüne yük yüklenebilecek çağa gelmesi. (Nğ.)
yürüdü: Davar üretmek için alınan damızlık yavru. (Ank., Krş.)
yürük: Çiftleşmek isteyen inek. (Ank.)

Z

zağlı [ziğli]: Hızlı giden güçlü hayvan. (Çkr., Es., Nğ., Sv.) [ziğli: Kn.]
zahra: Hayvanlara verilen yem. (Ank.)
zavar: Hayvanlara yedirilmek için hazırlanan tahıl kırmacı. (Ank., Kn., Ky., Nğ., Nş., Sv., Yz.)
zeber: Deveye kaldırabileceğinden fazla konan yük. (Es.)
zelve [zelbe, zelvi, zevle, zilve]: Öküzün boyunduruktan çıkmaması için boyunduruğa geçirilmiş eğri değnek. (Ank., Çkr., Es., Krş., Ky., Sv., Yz.) [zelbe: Nğ., Sv.], [zelvi: Çkr.], [zevle: Kn., Ky.], [zilve: Nş.]
zıbgın: Koyun ve keçinin kuyruk ucu. (Kn.)
zıpkın: Keçinin kuyruğundaki ince kemikler. (Kn.)
zıplak: Dana. (Nğ.)
zikke: Yere çakılan ve hayvan bağlamakta kullanılan demir kazık. (Es., Krş., Sv.)
zonguldamak [zongurdamak]: Atın üstündekini sarsarak yürümesi. (Yz.)
[zongurdamak: Nğ., Ky., Sv.]
zongumak: Eşegin tırıs gitmesi. (Krş.)
zöyle: Hayvanların bağlandığı yer. (Sv.)
zurba [zirba]: Sürü, hayvan kümesi. (Sv.) [zirba: Ank., Ky., Nş., Yz.]

DİZİN

A

- aba, 174
ababura, 88
abanız, 88
abara, 88
abartma, 31
ābaş, 88
abdahlık, 3
Abdesthane, 5
abdil, 3
abeş, 174
abık, 174
abilan, 88
abırdos, 88
ablah, 88
ablak, 31
abraş, 3, 174
abraz, 174
ābuda, 88
abüklüm, 88
ācagath, 31
acak nacak, 3
acalma, 88
acamlar alması, 88
acarlaşmak, 88, 174
acartav, 88
acat, 3
ācāth, 31
acdi, 31
acem, 31, 88
acem ocağı, 31
acene, 88
acer, 88
acerleşmek, 88, 174
acı, 88
acı acı, 88
acı güneyik, 88
acı koruk, 89
acı tere, 89
acidamak, 174
acıgıcı, 88
acıgıcı kulağı, 88
acıhamur, 31
acı, 88
acıkak, 31
acıkacı, 88
acıkantıma, 89
acımiş, 89
acımık, 89
acımuh, 89
acı, 89
acırga, 89
acıyavşan, 89
acumuk, 89
acur, 31, 89
açık ekmek, 31
açık eşkin, 174
açık kapı, 3
açımlı, 31
açkı, 31
açma, 174
açma börek, 31
açma makarna, 31
āda, 31
adamlık, 3
adıyaman, 89, 174
adilimit, 89
afır, 174
afiş nefiş, 31
afur, 174
agalama, 89
aggın, 89
agız, 32
agızmak, 89
agunduruk, 89
ağ, 89
ağ bakla, 89
ağ pakla, 89
ağaç, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 25, 26, 28, 29, 44, 48, 50, 57, 63, 64, 66, 74, 78, 85, 88, 93, 95, 96, 97, 98, 100, 101, 104, 109, 114, 116, 117, 118, 125, 130, 132, 134, 136, 137, 139, 144, 148, 149, 150, 153, 154, 158, 160, 161, 162, 163, 165, 166, 170, 172, 177, 178, 179, 187, 192, 196, 203, 209, 217, 235, 240, 241
ağaç balı, 89
ağaç kabardan, 89
ağal, 174
ağan, 32
ağara yatırmak, 89
ağaran, 31, 174
ağarmak, 89
ağarsımak, 31
ağartı, 31
ağca ağaç, 89
ağcaca, 89
ağda, 31
ağdırmak, 174
ağdirmit, 89
ağı, 31, 89
ağı düğü, 31
ağı kurdu, 89
ağıl, 174, 186
ağılpa, 174
ağır tav, 89
ağırsamak, 31
ağırsımak, 31
ağısını almak, 174
ağış, 174
ağız, 1, 32, 89
ağız bağı, 90
ağızlamak, 174
ağızlık, 31, 90, 175
ağış, 31
ağlamak, 90

ağn, 90
ağnak, 175
ağnamak, 175
ağnanmak, 175
ağran, 31, 174
ağrek, 175
ağrı, 175
ağricaklı, 175
ağrık, 175
ağrıl, 175
ağırma, 175
ağrımak, 31, 175
ağşadın, 90
ağşak, 90, 175
ağşayık, 90
ağu, 89
ağul, 174
ağunduruk, 90
ağuz, 32
ağzı göğe değmek, 175
ağzı kilitli, 175
ağzı mühürlü, 175
ah, 175
ah, 175
ah üzüm, 90
ahar, 90, 175
ahar, 175
ahbın, 90, 175
ahbın, 90, 175
ahbun, 90, 175
ahbunlamak, 90
ahbunlamak, 90
ahbunluk, 90
ahbunluk, 90
ahca mercimek, 90
ahdaracağ, 32
ahdaracak, 32
ahdarmağ, 90
ahdarmak, 90
ahır, 90, 175, 182, 188, 194, 220
ahır aktarması, 90
ahır hergi, 90
ahır nadası, 90
ahır sekisi, 3
ahır tarlası, 90
ahırev, 3
ahırlamadık, 175
ahırlamak, 175, 176
ahısğa, 90
ahıtma, 176
ahıtmalı, 176
ahlak, 90
ahmın, 90, 175
ahın, 90
ahpa, 32
ahpahla, 91
ahpun, 90, 175
ahpunlamak, 90
ahpunluk, 90
ahraç, 176
ahraç, 176
ahtaraç, 32
ahtarağaç, 32

ahur, 175
ajbun, 90, 176
ak bakla, 91
ak bulgur, 91
ak geçi, 176
ak kır, 176
akan, 90
akar, 90
akarca, 90
akbal, 32
akbaş, 91
akbaşak, 91
akben, 90, 175
akbörül, 91
akbuğday, 91
akbuldey, 91
akbun, 90, 175
akbülgül, 91
akca ağaç, 91
akca armut, 91
akça mercimek, 91
akçakatık, 32
akçalı, 91
akçalıbasan, 91
akdamla, 32
akdarı, 91
akdimlit, 91
akdirmit, 91
akfiğ, 91
akger, 176
akgernaz, 91
akgernez, 91
akgut, 91
akguyruk, 91
akıda, 32
akın, 91
akıraz, 91
akırhergi, 91
akırtmaç, 32
akıtma, 3, 176
akıtmaç, 32, 176
akilitiri, 91
akkaş, 91
akkatık, 32
akkayşak, 91
akker, 176
akkermaz, 91
akköse, 91
akkulak, 91
aklab, 91
aklamak, 91
akmak, 32
akmın, 90, 175
akmun, 90, 175
akpa, 32
akpakla, 91
akpın, 90, 175
akpilav, 32
akpun, 90, 175
akrap, 176
akrep, 176
akşekeri, 91
akşi hamur, 92

aktaracak, 32
aktaraç, 32
aktarmak, 92
aktop, 92
aktoprak, 3
akyannaz, 92
akyarnaz, 92
akyavaş, 176
âl, 176
al tay, 177
al yonca, 177
ala, 3, 92
ala ayaş, 92
ala bacak, 176
ala börtme, 32
ala düşmek, 92
ala getirmek, 176
ala kabak, 92
alabaş, 92, 176
alaca, 3, 92
alaca aş, 32
alaca düşmek, 92
alacak, 92
alacalık, 3, 92
alacanlı, 32
alacığ, 176
alacık, 176
alacuk, 176
alaçak, 176
alaçakır, 92
alaçı, 3
alaçık, 176
alaçik, 176
alaçuk, 176
aladarbız, 92
aladiriz, 92
alaf, 176
alafa çıkmak, 92
alaflamak, 176
alahüllü, 32
alakant, 92
alakuru, 92
alaman, 176
alamuk, 3, 92
alanyazı, 92
alasulu, 32, 92
alaşa, 176
alaşık, 176
alata, 177
alataş, 32, 93
alataşlı, 32, 93
alavçuk, 176
alaycık, 176
alaycık, 92, 176
alayumka, 32
alaz, 93
alazlama, 177
albustan, 93
aleçik, 92, 176
alençik, 176
aleyçik, 92, 176, 177
algı, 93
alğın, 177

alık, 177
alınlık, 177
alınmak, 177
alibeğ buğdayı, 93
alidede, 93
alim üzümü, 93
aliman, 3
aliökrüz, 93
alkara kılçık, 93
alma, 93
almacık otu, 93
almacuk otu, 93
almagöz, 177
almalığ, 93
almalı, 93
almazlık, 3, 177
aloğlu, 93
altı ev, 177
altı kran, 93
altınbaş, 93
altını çalmak, 177
althık, 3
aluca, 177
aluç, 93
aluh, 177
aluk, 177
aluta, 177
alyanak, 93
amarkanomcası, 93
ambal, 93
ambar, 93, 109, 121, 134, 169
amesken, 93
ameskene, 93
an, 93, 177
ân, 93, 177
an biçmek, 94
ana, 3, 93
ana oğul, 3, 93
anaç, 177
anadat, 93
anadut, 93
anah kızılı, 93
ânam, 177
ananat, 93
ananmak, 177
anapa, 94
anarat, 32
anarıberi, 4
anarut, 32
anat, 93
anatana, 94
anavah, 94
anavut, 93
anay, 3
anazıt, 93
anazut, 93
anbak, 94
anbal, 94
ançal, 32
andaç, 177
andaf, 94
andal, 94
andallamak, 94

ang, 93
anga, 177
angi, 177
angiç, 94
angız, 94
aını, 177
anık, 32
anırgan, 177
anırgan, 177
anırgan, 177
anırgan, 177
anırmak, 177
anız, 94
anıız, 94
ankur, 3
anlak, 178
anılak, 178
anlanmak, 175
anılanmak, 175
anlık, 93
annadut, 93
annak, 178
anınak, 178
annanmak, 175, 177
anınanmak, 175
annat, 93, 94
annavus, 4
annı akıtmalı, 178
apçalamak, 178
apes, 33
apgın, 90, 175
apışdı, 33
apras, 178
apraş, 3
apsar, 33
aptal öldüren, 94
aptıl, 4
ara odası, 4
arabaşı, 33
aragogik, 94
arak, 178
arakcıl, 94
arakçıl, 94
araki, 178
aralamak, 94
aralıh, 4
aralık, 4, 13
arani, 33
arantı, 178
arap daşağı, 94
arap daşşığı, 94
arap şalgamı, 95
arapsacı, 95
arasa, 95
arastah, 4
aratsak, 4
arayir, 4
arbaz, 4
arcak, 178
ardak, 95
ardiya, 4
äre, 178
argaç, 178
argaçlamak, 95

argaçlı, 95
argın, 95
arhaç, 178
arhaç, 178
arı, 178
arı çiçeğı, 95
arı götü, 95
arı götü olmak, 95
arı gözü olmak, 95
arı saman, 95
arı yeli, 95
arığ, 95
arık, 95, 178
arıklamak, 95
armak, 4
arınık, 178
arıs, 95
arısdağ, 4
aristah, 4
aristak, 4
arız, 95
arka kurdu, 178
arkaç, 178
armıt, 95
armut, 40, 51, 81, 83, 90, 91, 93, 95, 99, 113,
119, 128, 130, 131, 138, 140, 143, 151, 153,
158, 159, 163, 165, 166, 169, 170
armutlu, 33
arpacık, 95
arpalama, 178
arpanma, 95
arpalık, 95
arşah, 95
artağan, 33
artak, 33
ärti, 31
artık diş, 178
artık sırtık, 33
artırma, 4
artuğ sartuğ, 33
artuk sartuk, 33
arturumlu, 33
aruda, 4
aruk, 95, 178
arus, 95
arustah, 4
arvan, 178
arvana, 178
asartma, 95
asartmak, 95
asbır, 95
asdar, 4
ası, 178
aside, 33
ashım, 95, 178
asma, 95
asma oda, 4
asma üzümü, 96
aspir, 96
astar, 4
asülemen, 178
aş, 33, 178
aş otu, 33

aş yağı, 33
aşak, 178
aşalak, 94
aşalama, 96
aşana, 4
aşdamı, 4
aşdarı, 96
aşene, 4
aşgava, 33
aşhana, 4
aşhane, 4
aşı, 178
aşık, 96
aşık başı, 179
aşılak, 96
aşılı, 96
aşınma, 33
aşır aşı, 33
aşır çorbası, 33
aşırdmaç, 179
aşırlamak, 96
aşırma, 33
aşırt, 96
aşırtma, 179
aşırtmaç, 179
aşıtı, 4, 96
aşkana, 4
aşkar, 179
aşlak, 33, 96
aşlamak, 96
aşlık, 33
aşlık pilavı, 33
aşma, 33, 179
aşmak, 179
aşşıklı, 33
aşura, 33
aşuraşı, 33
aşurma, 33
at ağrısı, 179
atanak, 4, 96
ateş tavaşı, 34
atğı, 96
atkın, 179
atkulak, 96
atlı, 179
atlık, 179
atmak, 179
atsak, 179
avadanlık, 4
avalak, 179
avar, 96
avar etmek, 96
avar zavar, 96
avara, 96
avarcı, 96
avarcılık, 96
avarlık, 96
avcar, 34, 96
avgaz, 96
avgıç, 96
avgın, 96
avgun, 96
avındırmak, 179

avınmak, 179
avırtlak, 96
avız, 32
avkın, 96
avkun, 96
avla, 4, 179
avlağ, 4, 179
avlağa, 4, 179
avlağan, 179
avlağı, 4, 179
avlak, 96
avlavuç, 4, 179
avloç, 179
avlu, 4, 14, 36, 100, 182, 200, 201
Avlu, 4, 5, 15, 19, 22, 23, 140, 213
avlum, 4
avrana, 179
avreş, 34
avruk, 179
avsin, 179
avsun, 179
avşar, 34
avul, 4, 179
avundurmak, 179
avunmak, 179
avurtlak, 96
avuz, 32
ayağa gelmek, 179
ayağan, 96
ayağını almak, 97
ayağ yolu, 5
ayak, 34, 179
ayakca işlemek, 97
ayakcak, 97
ayakçı, 97
ayaklık, 5
ayaksınmak, 179
Ayakyolu, 4, 8, 24
ayalama, 5, 97
ayalamak, 97
ayamak, 97
ayañkuru, 97
ayar, 97, 180
ayaş, 97
ayat, 5
ayaz, 5
ayazlık, 5
Ayçiçeği, 97, 103, 113, 130, 131, 163, 164
aydede, 97
aydın, 97, 180
aydın gülü, 97
aygın çiçeği, 97
aygırsak, 180
aygırsamak, 180
aygıt, 5, 32, 33, 42, 88, 93, 94, 99, 101, 107,
125, 162, 186, 201
aygur, 180
aygün çiçeği, 97
aygün ışığı, 97
ayı şalgamı, 97
ayırdım, 97
ayırtmaç, 97
ayıt, 97

ayıtlamak, 97
aylan, 180
aymalık, 97
ayna taşı, 5
aynalamak, 180
aynalık, 5
aynası açılmak, 180
ayne, 5
ayni, 5
ayranlı herle, 34
ayva bastisi, 34
ayvan, 5
az, 34, 180
âz, 34
azezi, 97
âzi aşşa, 34
azıklık, 5, 97
azılı, 180
azıntı, 180
azma, 97
azman, 97, 180
azmuh, 97
azmuk, 97
azvay, 97

B

bā, 98
baayem, 101
baba, 5, 180
babaç, 180
babaçça, 98
babatça, 98
babıçlık, 5
babış, 181
babra, 98
babuş, 181
bac parası, 180
baca, 5, 98
baca gaşı, 34
baca kaşı, 34
bacak, 98, 180
bacak parası, 180
bacaklanmak, 180
bacaklı, 180
bacalık, 34
bacı parası, 180
bacud, 98
baç, 180
bāça, 5
baçgış, 5
bad, 34, 98
badak, 5, 98, 180
badal, 5, 98
badanak, 98
badarna, 98
badas, 98
badastan, 98
badı, 180, 181
badiç, 98
badilcan, 98, 99
badıma, 98
badımalak, 98

badırak, 35
badız samanı, 98
badi, 180, 181
badiç, 98
badik, 181
badıma, 98
badiye, 34
baduç, 98
baduçlamak, 98
baduk, 180, 181
badul, 98
bagarcak atmak, 181
baglaç, 34
bağ, 34
bağ biti, 98
bağ çırpamak, 98
bağa, 34, 181
bağacak, 181
bağacık, 5, 98
bağana, 181
bağarcak, 181
bağardak, 34
bağcak, 181
bağı, 181
bağıcak, 181
bağıl bağıl, 181
bağılca, 181
bağır, 181
bağircık, 181
bağış, 98
bağla, 99
bağlağı, 99
bağlam, 98
bağlama, 17, 99
bağlanan, 99
bağlum, 98
bağman, 99
bağrübütün, 99
baha, 34
bahana, 181
baḥanaḥ, 181
baḥanak, 181
baharını almak, 181
bahçe, 3, 5, 6, 7, 15, 19, 30, 90, 98, 100, 103,
109, 128, 132, 135, 136, 139, 145, 148, 150,
152, 155, 161, 164, 166, 167, 168, 211
bahenk, 5
bahla, 99
bahna, 181
bahor, 181
bakacak, 5
bakamak, 181
bakanak, 181
bakıldak, 99
bakır, 34
bakırca, 34
bakırcak, 34
bakla, 99, 128
baklalık, 99
baklava, 34, 71
bakraç, 34, 36, 40, 41, 42
bakrak, 34
bal armudı, 99

baladura, 98
balah, 181
balak, 181
balamur, 6
balardız, 99
balarış, 99
balarmak, 181
balavur, 6
balbaki, 34
balban, 181
balbaşı, 34
balbeki, 34
baldırcan, 99
baldırıçiplak, 99
bahklı, 6
bahsıra, 99
bāli, 99
balkabağı, 99
balkan, 99
balkık, 99
balkımak, 99
balkon, 6, 11, 15, 23, 24, 25, 26
Balkon, 5, 9, 14, 15, 19, 24, 25, 26, 28
balkun, 6
ballı, 34, 35, 99
ballı badak, 34
ballı tava, 35
ballı tirit, 35
ballıdarı, 99
balma üzüm, 99
balta, 99, 126, 181
balta öveç, 181
baltacık, 99
bambıl, 99
bambil, 99
bambul, 99
banadora, 99, 100
banadura, 100
banbıl, 99
banbul, 99
bance, 35
bandak, 35
bandırma, 35
bandi, 35
banım, 35
banyo, 3, 6, 7, 13, 18, 25
Banyo, 9, 14, 15
banyo teknesi, 6
bar, 100
bara barmak, 100
barak, 100
baran, 100
barana, 35, 100
baravuz, 100
barayız, 100
bardağ, 35
bardağ, 35
bardak, 35, 52, 58, 68, 69, 72, 79
Bardak, 34, 35, 37, 39, 55, 61, 67, 69, 72
bardo, 182
bargaç, 35
barhaç, 34
barhana, 6
barhı, 34
barı, 100
barık, 100
barılamak, 6, 100
barın, 182
bari, 100
baribütün, 100
barlanmak, 35
barmakcak, 100
barsak, 100, 182
basak, 6
basamak, 6
basangaç, 6, 100
basdak, 6
basdık, 35
basılmak, 182
basılmak, 182
basırı, 99, 100
baskı, 35
baskın, 100
basma, 35
basma havla, 35
basmağ, 100, 182
basmak, 182
basra, 100
bastak, 6
bastığ, 35
bastık, 35
bastrah, 6
bastırak, 6
bastırık, 6, 100
bastırma, 182
bastırmak, 6, 100, 182
baş düzmek, 101
baş parası, 182
başağı, 182
başağlamağ, 100
başak, 6, 100, 106, 125, 129, 132, 143, 145, 149, 153, 155, 158
başak etmek, 100
başakcı, 100
başakcı, 100
başaklamak, 100
başamak, 229
başbağı, 182
başbaşı, 101
başböğrek, 182
başçivisi, 101
başkılt, 6
başlak, 101
başlı durmak, 101
başlı üy, 6
başlık, 35, 101, 182
başlık halkası, 182
başşahlamağ, 100
başşak, 100, 101
başşak düzmek, 101
başşakçı, 100
başşaklamak, 100
bat, 98
batak, 35
batak havlası, 35
batakla, 101

batal, 101
batalak, 101
batalga, 101
batalgan, 101
batbat, 181
batça, 35
batırak, 35
batma, 182
batman, 36
batman beklisi, 36
batmanlık, 36
bayam, 101
bayamçıl, 101
bayatsı, 36
bayatsımak, 36
bayatsıtmak, 36
bāyem, 101
bayıldan, 36
bayır, 101
baylama, 36
baymak, 182
bayta, 181
baytal, 182
baytaran, 101
baytıran, 101
baz, 36
bazar ekmeği, 36
bazar helvası, 36
bazı, 36
bazı dutmak, 36
bāzi, 36
bazlama, 36, 50, 53, 66, 76, 79, 82
bazlama tahtası, 36
bazlamaç, 36
bazlamağ, 36
bazlamak, 36
bazlamağ, 36
bazlıma, 36
bazma, 36
bearmak, 182
becana, 6
bece, 5, 6
becen, 101
beçal, 182
beçi, 182
beçi beçi, 182
bedel kılıç, 101
bedeliç, 101
beden, 36
bedre, 36
begirmek, 182
beğer, 6
beğermek, 182
beğirmek, 182
beğnez, 36
beher, 6
behiş, 183
bekeden, 36
beketmek, 101
beki, 101
bekmez, 36
bekmez toprağı, 36
bel, 101

belbaki, 36
belbāki, 36
belçeki, 182
beldanat, 101
beldenat, 101
belemir, 101
belen, 182
beleni, 182
belgi, 6
beli salık, 182
belimbek, 105
belişmek, 101
belkanat, 101
bellea, 36, 182
belleā, 36, 182
belleme, 102, 183
bellimbek, 105
bellinebek, 105
bellümbek, 105
ben, 102
ben düşmek, 92, 102
bende, 183
benek, 6, 102
benekliköse, 102
bengilik, 102
beniş, 183
benlenmek, 102
bennenmek, 102
benzi boz, 183
ber, 183
bér, 183
berci, 183
bérc, 183
berçin, 102
berete, 102
berge, 102
beri, 183
berlemek, 183
berlik, 183
beselek, 183
beserek, 183
besi, 183
besilik, 183
besirek, 183
besleme, 183
besmeç, 36
bestel, 183
bestil, 36
beşik örtüsü, 6
beşmarmak, 102
beşparmak, 102
beşsik, 6
bet, 102
betni, 183
beydanat, 101
bez, 8, 28, 37, 60
bezdirme, 36, 37
bezdirmeç, 36
beze, 37, 72
béze, 37
bezemek, 37
bezemek çevirmek, 37
bezemek, 183

bézermek, 102
bezetleme, 36
bezi, 37
bezil, 6
bezlembeç, 36
bıcahlılığ, 37
bıcı, 181
bıcık, 186
bıcılğan, 183
bıçırgan, 183
bıçırgan, 183
bıçı bıcı, 183
bıçık, 102, 183
bıçılğan, 183
bıçırgan, 183
bıçkı, 102
bığ, 102
bıhırik, 7
bıkağı, 183
bıkçı, 102
bıkla, 37
bılgımağ, 37
bıllık, 183
bırakıntı, 102
bırakmak, 183
bırçalık, 102
bırtlak, 37
bıslak, 37
bıtbit, 102
bıyam, 101
bıyık, 102
bızağ, 183
bızağlamak, 183
bızalamak, 183
bızı, 36
bızlamak, 183
bi bi, 184
bicaklık, 7
bicçi, 37
bici, 37, 184, 186
bici aş, 37
bici bici, 184
bicibici, 102
bicik, 184, 186
bicirik, 37
bicük, 186
biçer, 102
biçi biçi, 184
biçik, 102, 186
biçik biçik, 184
biçilgen, 183
biddik, 37
bide, 37
bidek, 102
bider, 102
bidi, 184
bidi bidi, 184
bidik, 37, 184
biğ, 102
bihirik, 7
bil bil, 184
bildanat, 101
bilek boşandırma, 184

bilek boşanması, 184
bilezik yapma, 102
bili bili, 184
bilik, 37, 184
billur, 37
bilor, 37
bilü, 181
bilü bili, 184
bimiz, 102
biñar, 104
bineyt, 37
bini, 6
binit, 184
bir somar, 102
biricik, 102
birlik, 37
biserek, 183
bisleç, 37
bisleğec, 37, 67
bisleheç, 37
biş, 184
bişeyi, 37
bişi, 37
bişirecek, 37
bişirgeç, 37
bişirik, 6
bişiriklemek, 7
bişirim, 37
bişirimlik, 37
bişleheç, 37
bişleneç, 37
bişliheç, 37
bişme, 37
bişsik, 7
bitbit, 103
bite, 37
bitek, 38, 103
biter, 103
bitgel, 103
bitiğen, 103
bitik, 103
bitirge, 103
bitirgen, 103
bitkel, 103
bitki, 17, 88, 89, 91, 92, 93, 96, 97, 101, 102,
103, 104, 105, 106, 110, 112, 113, 116, 117,
118, 123, 128, 130, 137, 138, 140, 147, 148,
151, 153, 154, 158, 169, 170, 211, 212, 226,
228
bitleğec, 37
bitmek, 38
biz çöreği, 38
biza, 183
bizlemek, 184
bobahça, 98
bocca, 38
bocça deliği, 184
bocik, 186
bocud, 38
bocut, 38
boçca, 38, 184
boçca çöpü, 184
bodak, 180

bodam, 7
bodan, 184
bodana, 38
bodanak, 184
bodi, 180, 181, 184
bodiç, 38
bodik, 180
bodoç, 38
bodrum, 4, 13, 231
bodü, 38, 181
bodu bodu, 184
boduç, 38
boduk, 180, 184
bodurum, 7
boduş, 38
bogarsak, 184
boğarsak, 184
boğarsamak, 184
boğasak, 184
boğasamak, 184
boğase, 7
boğasımak, 184
boğassamak, 184
boğaz, 38, 103
boğaz açmak, 103
boğaz doldurma, 103
boğaz geçmek, 103
boğaz kökü, 103
boğaza çalmak, 103
boğaza girmek, 103
boğazı kara, 185
boğazsamak, 184
boğormok, 182
bohluça, 38
bohluh, 185
bohur, 185
bok bücüsü, 185
boklağı, 7
boklo, 99
bokluk, 7
boluk, 103
boncuk, 103
boncuk tüyü, 185
bondırma, 35
bondi, 38
bondu, 38
bonuç, 38
bor, 103
boraca, 7
boraç, 38
borana, 38, 103
boranı, 38
boranı, 38
boranlamak, 38
boraza, 103
borcak, 103
borhana, 38, 103
borola, 103
bortlacı, 185
bortlak, 184
boruç, 38
boruh, 103
boruk, 103

borza, 103
boşca, 185
bostan, 3, 92, 96, 99, 100, 103, 112, 113, 116,
122, 132, 136, 153, 155, 157, 165, 176
bostirik, 104
boşandırmak, 185
boşmak, 38
bot, 184
botça, 38, 185
botça otu, 185
botlacı, 185
botlak, 180, 184
botlamak, 185
botlayıcı, 185
boy, 185
boyevi, 7
boyunsalık, 185
boz, 104
boz elma, 104
boz toprak, 104
boz yazı, 104
boza, 38
bozağı, 183
bozantı, 185
bozartı, 104
bozaş, 38
bozca, 185
bozça, 185
bozik, 104
bozkırağı, 185
bozlak, 38
bozlamak, 185
bozulamak, 185
böcü, 104
bödü, 181
bödüç, 38
bödük, 38, 104, 184
bögelek, 185
bögen, 185
bögürmek, 182
bögürtlen, 104
bögelek, 185
bögelek tutmak, 185
bögen, 185
böğennemek, 186
böğşemek, 104
böğütlem, 104
böheri, 7
böhrük, 7
böke, 104
bölek, 185
bölme, 7, 26
böndi, 38
böndü, 38
böngüldek, 105
böngüldemek, 105
böraşı, 38
bört itmek, 39
börtülemek, 39
börtlek, 104, 186
börtlemek, 39
börtletmek, 39
börtme, 39

börttürmek, 39, 72
börük, 7
bötdene, 39
bövelek, 185
böven, 185
bözdürmek, 39
buasah, 184
bucaklık, 7, 39
buçut, 38, 39
budak, 7
budaklamak, 7
budik, 180
buduç, 38
buduk, 180
bugarsak, 186
bugasamak, 184
buğarsak, 184
buğarsak olmak, 184
buğarsamak, 184
buğasak, 184
buğasamak, 184
buğda, 104
buğdaylık otu, 104
buğlur, 104
buğur, 186
buhağı, 183
buhar, 186
buhara, 7
buhare, 7
buharı, 7
buhari, 7
buharık, 7
buhayrı, 7
buhaze, 7
buhur, 39
bukai, 183
bukare, 7
bukavu, 183
bukayrı, 7
bukkal, 39
bula, 186
bulama, 39
bulama aşısı, 39
bulamaç, 39, 86
bulambaç, 39
bulayrı, 7
bulgulu, 39
bulguncuk, 104, 186
bulgurlama, 7, 23
bulgurtavı, 104
buli, 104
bullumbuç, 104
bulumbuç, 104
bulut vurgunu, 104
buluti üzüm, 104
bunamak, 39
bunar, 104
bunarı, 7
bundi, 38
bundu, 38
bunelek, 185
burç, 104, 186
burçalık, 104

burgaç, 186
burguç, 186
burkuç, 186
burma, 7, 39
burmuk, 186
burnuğzıl, 104
burnukızıl, 104
buruç, 104
burun, 104
burun çalma, 186
burunağızı, 186
buruncalık, 186
burunduruk, 186
burunlatma, 104
burunsak, 186
burza, 103
butalga, 101
buturak, 105
buvar, 104
buey, 186
buzadışi, 105
buzağı, 186
buzağıdışi, 105
buzalacı, 186
buzalamak, 183
buzavu, 183
buzlamak, 183
buzov, 183
bücü, 186
bücü bücü, 186
büçük, 186
büçük küçük, 184
büçük, 102
bügelek, 185
büğek, 186
bügelek, 185
bügelek tutmak, 185
bügenk, 186
büğleğen, 105
büglü, 105
büğöldemek, 105
büğürtlek, 185
büheri, 7
bük, 105
bükelek, 185
bükleç, 37
bükme, 39
bükmece, 39
bükmek, 186
büküle, 185
büküm, 39
büllar, 39
bülle, 186
büllü, 186
büllümbebek, 105
bülü, 39, 184
bülü bülü, 184, 186
bülüç, 186
bünelek, 185
bünelek tutma, 186
bünelek tutmak, 185
bünelemek, 185
büngüçük, 105

büngül, 105
büngüldek, 105
büngüldemek, 105
büngülmek, 105
büngümek, 105
bünkmek, 105
bürcüklü, 105
bürçekli, 105
bürçüklü, 105
bürük, 186
büş büş, 184
büvek, 186
büvelek, 185
büven, 185
büvet, 186
büylü, 105
büzeyden, 39
büzgülü, 105
büziden, 39
büzlemek, 184

C

ca, 189
caba, 39
cabalak, 105
cablama, 7
cacık, 39, 105
cadır, 8
cağ, 7, 39
cağca, 7
cağla, 107
cağlak, 105
cağlan, 105
cağlıh, 7
cağlık, 7
cağnamak, 189
cağsak, 189
cağsır, 189
cağyiri, 7
calavlamak, 105
calaz, 105
calim, 106
calla, 40
camak, 110
camdı, 8
camız, 187
camuz, 187
can eriği, 105
can suyu, 105
cap, 40
caplak, 7
caplama, 7
cara, 40
caraz yapmak, 187
carbak, 187
carbık, 187
cark, 7
catal, 105
cav, 190
caydağ, 187
caydak, 187
cayış, 187

cayla, 187
cebcebe, 8
cebel, 106
cebis, 190
cebiş, 190
cec, 108
cec etmek, 108
cecim, 8
cecün, 106
ceç, 106, 108
ceç görmek, 106
cehri, 106
celebcı, 187
celek, 40
celenk, 9
celep, 106, 187
celepçi, 187
celfin, 187
celge, 106
celim toprak, 106
celtek, 191
cemille, 107
cemilli, 107
cendek, 187
cenk almak, 40
cenklemek, 40
cep, 40
cepcebe, 8
ceran, 187
cercar, 40
cere, 40, 187, 190
cerek, 8, 106
cerelemek, 187
ceren, 40, 187
cerge, 106
cerk, 187
cerlemek, 190
ceş, 106, 108
ceterlik, 106
cevrinti, 105
cevşen, 106
cevze, 40
ceyran, 187
cezvane, 8
cıba, 40, 187
cıbara, 106
cığa, 106, 187
cığalamak, 106
cığıl, 106
cığıştak, 187
cığla, 106
cığlamak, 106
cıkla, 40
cıkla yağ, 40
cılaz, 106
cılban, 106
cılbur, 40, 187, 191
cılbur parası, 187
cılga, 106
cılka, 106
cılkı, 187
cılkıcı, 187
cımbara, 40

cımbı, 106
cımbıl, 106
cımbız, 187
cıncıg, 40
cıngıl, 40
cıngırağ, 187
cıngırdak, 187
cıngırdamak, 40
cıngnik, 187
cınkıl, 106
cırbaşı tütme, 188
cırcır, 106
cırlatan, 106
cirt, 188
cirtik, 192
cirtlamak, 188
ciscıs, 188
cıtlak, 9
cıvgın, 110
cıvramak, 188
cızekmek, 40
cızi, 111
cızi garığı, 106
cızık, 111
cızıldamak, 40
cızlak, 40
cızlama, 40
cızlamak, 40
cızlık, 40
cızzık, 40
ciba, 40, 187
cibacık, 40
cibi, 188
cibillik, 188
cici, 107
cicik, 107
cicim, 8
cicim tülü, 8
cidago, 188
cidav, 188
cidavı, 188
cidov, 188
cığserme, 40
cıkık, 188
cıkko, 40
cilbir, 40, 188
cilibirtoz, 41
cilim, 107
cilde, 188
cimbar, 107
cimcik, 41
cimek, 107
cimile, 107
cimille, 107
cimit, 107
cinar, 110
cinbaş, 188
cindarı, 107
ciņgen, 188
cingil, 41, 43, 106
cinkil, 106
cinmisiri, 107
cipçe, 188

cipil, 107
cipli, 8
citçidi, 41
citen, 188
civce, 188
civcer, 41
civci, 188
civdıran, 107
civil, 41
civilgi, 107
cizgiç, 107
cobalamak, 188
coblak, 8
cobuk, 188
coğ, 7
coğmert, 107
colcol, 188
coluk, 188
comba, 188
combe, 188
comca, 43
corcor, 188
cork tavuk, 188
corkadak, 188
coruk, 107, 188
coş, 188
cöfü, 188
cölle, 107
cömbek, 188
cömce, 43
cömçe, 43
cöretmek, 41
cörme, 41
cözlemek, 41
cözürdemek, 41
cubuş, 188
cucuk, 188
cuga, 188
cukga, 188
cul, 8
culhur, 41
culluğ, 188
culluk, 188
culuğ, 188
culuk, 188
cump, 188
cumur, 41
cü cü, 188
cüce, 188
cücek, 188
cücü, 188
cüçük, 107, 188
cüçüklemek, 107
cüçüklenmek, 107
cüçük, 107
cükcük deliği, 107
cülle, 188
cüllu, 188
cülük, 188
cümbül, 106
cümcük, 41
cündinmek, 189
cüngülü, 189

cüp, 189
cüt, 107
cüzüm, 107

Ç

ça, 189
çaala, 107
çaçık, 41
çadır, 8, 63
çadırğaç, 107
çağ, 7, 189
çağa, 107
çağala, 107
çağevi, 7
çağıldak, 189
çağırgan, 189
çağlamak, 189
çağle, 107
çağlık, 7
çağnamak, 189
çağşı, 189
çağsır, 189
çağsırlı tavuk, 189
çağtaşı, 7
çağyiri, 7
çah, 7
çahal, 189
çahıldah, 189
çahıldahlı, 41
çahır pilav, 41
çahtana, 8
çakı, 189
çakıl nohut, 108
çakıla gelmek, 108
çakır pilav, 41
çakırca, 108
çala, 107
çalacak, 41
çalak, 108
çalarmak, 108
çaldurum, 41
çalgı, 41
çalgıç, 8
çalgın, 41, 108
çalgınlık, 108
çalhantı, 41
çalıbasan, 108
çalık, 7, 108
çalım, 108
çalınmak, 108, 189
çalpalma, 8
çalkalamak, 108
çalkama, 41
çalkamaç, 41
çalkantı, 108
çalkatura, 189
çalkayacak, 41
çalkı, 8
çalma, 41
çalmaç, 41, 189
çalmak, 41
çalman, 189

çalmar, 189
çalpak, 41
çalpalamak, 41
çalpara, 41
çam budrumu, 42
çambardak, 42
çamça, 42
çamçak, 42
çamdı, 8
çamış, 189
çamkalamak, 42
çamsıtmak, 42
çamuş, 189
çanağ, 108
çanak, 42, 44, 51, 64, 74, 76, 84, 85, 108
çanaklamak, 108
çandı, 8, 189
çangal, 190
çankal, 190
çantı, 8
çantı arası, 8
çap, 108
çapa, 7, 109, 111, 117, 137, 138, 139, 141, 142, 145, 146, 148, 163, 167
çapar, 190
çaparkır, 190
çapraz, 108
çara, 190
çaral, 108
çardah, 8
çardak, 8, 15, 92, 134, 154, 176, 190
Çardak, 16, 26
çarh, 7
çark, 7
çarkı, 9
çarsır, 189, 190
çatal, 42, 100, 112, 170
çatal kapı, 9
çatalaksak, 190
çatalansa, 190
çatalca, 42, 108
çatı, 9, 14, 29
Çatı, 4, 9, 10, 13, 14, 15, 18, 19, 28, 30
çatırğaç, 108
çatma, 9
çav, 190
çavdırma, 9, 108, 190
çavgın, 190
çavın, 190
çavır, 190
çavun, 190
çaycoşu, 42
çaydoş, 42
çaynık, 42
çaynık, 42
çayramak, 108
çebeş, 190
çebiç, 190
çebiş, 190
çebişleme, 108
çebre, 42
çec, 108
çec etmek, 108

çeç, 108
çeç etmek, 108
çedeme, 108
çedene, 109
çefkel, 109
çeğçeç, 190
çeğmel, 190
çek, 109
çekbeni, 190
çekecen, 42
çekel, 109
çekiş, 109
çekme, 109, 190
çekme gat, 9
çekmen, 109
çektirmek, 190
çele, 109
çelek, 42, 190
çeleñ, 9
çelengi, 9
çeleñi, 9
çelenk, 9
çelermek, 190
çelertmek, 191
çelfin, 187
çeliç, 190
çelke, 191
çelki, 109, 191
çellemek, 190
çeltek, 109, 191
çeltik, 42, 191
çemçe, 43
çemek, 9
çemiç, 190
çemiş, 190
çemkinme, 191
çemkitmek, 191
çemlenmek, 109
çençen aşu, 42
çeñe, 109
çenealtı, 191
çenevir, 109
çenpe, 9
çentik, 42
çepel, 109
çepelli, 109
çepen, 109
çepiç, 190
çepin, 109
çepinlemek, 109
çepiş, 190
çepit, 42, 108
çer, 191
çereger, 42
çerepene, 42
çerik, 109
çerlemek, 190
çeş, 108
çeşme, 9
çetele, 109
çeten, 109, 191
çetene, 109, 191
çetine, 109

çetlik, 109
çevirgeç, 42
çevirme, 109
çevlik, 109
çevlük, 109
çevrik, 109
çevrinti, 105
çevrük, 109
çevrülme, 191
çevşen, 109
çevürme, 109
çevürmek, 109, 191
çeyil, 109
çeyşek, 9
çıbık konur, 191
çığ, 9, 191
çığal, 191
çığırdamak, 42
çığurtma, 42
çığıştağı, 187
çıglama, 42
çıglık, 9
çıkarma, 9
çıkartma, 9
çıkım, 110
çıkıntı, 191
çıklamak, 110
çıkma, 9
çılbur, 191
çılık, 9
çılpa, 191
çılıpık, 110
çingil, 40
çinkil, 42
çipır, 190
çıra, 9
çırahma, 9
çırahman, 9
çırakma, 9
çırakman, 9
çıralıh, 9
çıralık, 9
çırğa, 42
çırmar, 110
çırpı, 110
çırpma, 42
çırtlak, 191
çıtah, 191
çıtak, 191
çıtçıtı, 42
çıtıldamak, 191
çıtılmak, 110
çıtlık, 9
çıtma, 191
çıvgan, 191
çıvgar, 191
çıvgın, 110
çızı, 110
çıbık, 191
çıcık, 110
çiç beçi, 191
çiçeklik, 9
çiçi, 192

çifimotor, 110
çig, 42
çiğ, 42
çiğ yoğurt, 43
çiğelmek, 192
çiğindirik, 110
çiğirdik, 110
çiğleme, 42, 192
çiğşemek, 42
çikot, 110
çikracak, 110
çil, 110
çile, 192
çileli, 192
çilemek, 110
çilermek, 110
çilingir, 110
çillemek, 110
çillemmek, 110
çillenmek, 110
çilleşmek, 110
çilpitme, 43
çilte, 192
çiltim, 110
çim, 110
çimecek, 9
çimeder, 110
çimek, 9
çimeşlenmek, 110
çimişlik, 9
çimke, 192
çimmek, 43
çinağar, 110
çinçilbi, 43
çine, 110
çinebaşı, 110
çineder, 110
çinedir, 110
çineğir, 110
çiner, 110
çingil, 43, 106, 110
çingir, 192
çinik, 110
çinkov, 43
çintik, 192
çiper, 111
çipil, 111
çirdek, 40, 43
çirk, 192
çirli, 43
çirtim, 111
çit, 111
çitçidi, 43
çiten, 43, 111, 192
çiti, 9, 109
çitil, 43, 111
çitilemek, 192
çitimek, 111
çitlik, 111
çitne, 43
çivgin, 110
çivilgi, 107
çivril, 111

çivt, 111
çiyil, 111
çiyirdek, 111
çiyit, 111
çiyleme, 192
çizi, 111
ço, 192
çobancalık, 192
çobanlık, 192
çobansalık, 192
çoğurten, 9
çoha çoha, 192
çoka, 111
çokek, 111
çokelek, 43
çokelik, 43
çoluk, 188, 192
çomça, 43
çomu, 192
çomuk, 192
çon, 192
çona, 192
çonça, 111
çondur, 192
çontu, 192
çonu, 192
çor, 43, 192
çoraş, 111
çoroş, 192
çorpa, 192
çoruş, 192
çoş, 192
çotra, 43
çotuk, 43
çotukaltı, 43
çotul, 111
çö, 192
çöce, 43
çöçü, 43
çögelek pıslak, 43
çöğmek, 193
çöğür, 111
çöllemek, 193
çölmek, 43
çömçek, 43
çömçü, 43
çömelek olmak, 193
çömelen, 111, 193
çömelti, 111
çömlek, 35, 36, 41, 45, 47, 51, 53, 55, 58, 62, 63, 66, 67, 69, 72, 74, 76, 79, 84
çömmen, 193
çöplöv, 111
çörek, 43, 44, 45, 53, 54, 56, 57, 60, 63, 66, 70, 72, 79, 83, 85
çöreklik, 9
çörten, 10
çöte, 111
çötel, 111
çötelemek, 111
çötre, 43
çövmel, 111
çövtel, 111

çözdü, 193
çözmek, 193
çullama, 43, 193
çullu cücük, 193
çulluk, 188
çultar, 10
çutol, 111
çü, 192
çüçük, 188
çükündür, 111
çükündürük, 111
çümbül, 193
çümcük, 41
çüven, 43

D

daba, 10
dabah, 193
dabak, 44, 193
daban, 112
daban halısı, 10
dabiç, 193
dabih, 193
dabiş, 193
dabik, 193
dadamık, 193
dadırsız, 193
dag, 112
dağan, 10, 112
dağar, 44
dağlağ, 193
dah, 193
dāh, 193
dahar, 193
dahat, 112
dahey, 193
dal, 112
dalab olmak, 193
dalaba gelmek, 193
dalabımak, 193
dalanmağ, 193
dalap, 193
dalap olmak, 193
dalapsamak, 193
dalaşkan, 193
dalaz, 44
dalazlanmak, 44
dalcınmak, 193
daldız, 112
dālemek, 193
daliğma, 194
dalk, 44
dallamağ, 112
dallamak, 112
dam, 3, 10, 11, 17, 22, 27, 194
dam yuvağı, 10
damak, 10, 112, 194
damaksı, 194
damazlık, 44
dambaş, 10
dambaşı, 10
damıtmak, 194

damızlığ, 44
damızlık, 44, 194
damkayık, 10
damla sırası, 44
damlantı, 44
damyan, 194
dana doluk, 194
danalık, 194
dandin, 44
dangıl dungul, 44
dangırdak, 194
dağırdak, 194
dank, 112
dapınmak, 194
daraba, 10
daraklık, 44
daramak, 194
darazlamak, 112
darbız, 112
darç, 44
darende, 112
dartı, 44
dartma, 112
dartma çekmek, 112
dartmak, 112
darus, 112
darust, 112
dastar, 10, 44
daşırgamağ, 194
daşırgamak, 194
daşırma, 44
daşlıca, 194
daşlığ, 194
daşlık, 194
daşra, 10
daşşaklı, 194
datlaş, 44
datlı, 44
datma, 112
davar, 176, 180, 182, 194, 196, 199, 201, 209,
210, 216, 219, 220, 227, 228, 229, 233, 242
davar kopmuğı, 194
davar kuhu, 194
davar yaymak, 194
davarlıh, 194
davarlığ, 194
davgana, 44
davlumbaz, 10
davun, 194
davuş davuş olmak, 194
daya döşe, 10
dayak, 10, 19
dayama, 44
dayanık, 194
dayday, 194
daylah, 194
daylak, 194
daylı artığı, 112
daylık, 194
dazlak, 112
debbe, 44
debertmek, 112
debre, 194

değgin, 112
değirmenci üzümü, 112
değmek, 112
dek, 194
deke, 195
dekme, 10
délbağı, 195
deleme, 44
deli gurk, 195
delibuğday, 112
delice, 112
delik, 4, 5, 10, 17, 22, 27
delikiraz, 112
deliyazmış, 195
demek, 195
demir, 195
demir bardak, 44
demiralan, 113
demirdönegen, 195
demirkır, 195
demirli, 113
dene, 113
dene düğü, 44
denebaş, 113
deñek, 113
denelemek, 113, 195
dennemek, 113
depcek, 113
depçek, 113
depedelik, 10
depelik, 195
deper otu, 113
depgi, 113
depgü, 113
depitme, 44
depitmek, 45
depki, 113
depme, 45, 113
derih, 10
derme, 113, 195
dermek, 113
dermen, 113
desde, 113
destebasan, 113
deşelenmek, 195
deşirmek, 113
deş, 45
deş, 113
deş, 113
deştiye, 113
detçe, 195
deve topu, 195
devedabanı pide, 45
devediş, 113
devegözü, 113
devek, 113
develik, 10, 113, 195
deveturpu, 113
devramel, 113
devranber, 113
devrekamber, 113
devriamber, 113
devrianber, 113
deyaz, 45

dıdık, 195
dıgan, 45
dıgan, 45
dığdığ, 45
dığdır, 113
dığı, 195
dığıl, 195
dığış, 195
dığrak, 113
dıhıs, 114
dıhız, 45
dık dık, 195
dıkız, 45, 114
dıkız, 114
dılacan, 114
dılıcan, 195
dımbaç, 45
dımskı, 45, 114
dımskılamak, 114
dıngıç, 45
dıngıltı, 195
dırabız, 10
dırabızan, 11
dırabuzun, 11
dıraf etmek, 114
dırağan, 114
dıranı, 114
dırgen, 115
dırmak, 114
dırmıh, 114
dırmık, 114
dırtmık, 114
dırtmıklamak, 114
dıtmıh, 114
dıtmık, 114
dıyrak buğday, 114
dıyran, 45
dızlak, 114
dızman, 45
dıb, 114
dıbeğ, 45
dıbelek, 45, 47
dıbi geçmek, 45
dıbi kallı, 114
dıbleki, 45
dıblemek, 114
dığan, 45
dığircik, 114
dığnen, 115
dığrek, 114
dığremek, 114
dıhlemek, 195
dık, 115
dıkarı, 114
dıke, 114
dıki, 45
dıkke, 11
dıkme, 11, 114
dıkmen çanağı, 45
dılbağı, 195
dılgiguyruğu, 114
dıli kırpnası, 195
dılik, 11

dilit, 114
dilli toka, 195
dilme, 114
dimit, 114
dimlit, 114
dimrit, 114
dingil, 195
dingildemek, 195
dink, 115
dip, 115
dip ışkını, 115
dip teveği, 115
dirgen, 115
dirget, 115
dirgez, 45
dirgit, 45
dirice, 45
dirken, 115
dirmit, 114, 115
dirnit, 114
disik, 115
dişcek, 195
dişemek, 115, 196
dişendirik, 196
dişenği, 196
dişenti, 115
dişindirik, 196
dişingilik, 196
dişirmek, 113
divelek, 115
divle, 115
divlek, 115
divlik, 115
divran, 115
diyren, 115
dizeme, 11
dizi, 115
dizme, 11
dobalak, 45
doburca, 196
dodanak, 115
dog, 196
doğ, 196
doğ koyun, 196
doğ kulak, 196
doğa, 196
doğaca, 196
doğar, 196
doğeç, 47
doğramaç, 45
doğu, 196
doğu keçi, 196
doğuca, 196
doğuca olmak, 196
doğucu, 196
doğucu olmak, 196
doğuç, 196
doğum, 115
dōha, 196
dōhā, 196
dokuma, 11
dokumak, 115
dolah, 196

dolak, 196
dolama, 11, 45, 196
dolap, 3, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 17, 19, 21, 23, 26,
29, 78
dolas, 46
dolav, 11
dolaz, 46
dōlcu olmak, 196
dolça, 46
dolu, 115
doma, 11
domalan, 115
domat, 115
domata, 115
domatça, 115
Domates, 42, 52, 61, 73, 77, 98, 100, 114, 115,
118, 121, 138, 140, 141, 144, 149, 150, 159,
167
domatis, 115
dombay, 46, 115, 196
dombaz, 46
dombey, 196
domuz gözlü, 196
domuzbaşı, 196
domuztopu, 196
don kesmek, 115
donbay, 196
dondurma, 46, 115
donguldak, 194
donruk, 196
donucu, 196
doñuç olmak, 196
donyağ, 46
dorağotu, 115
dorak, 46
dorakçılık, 46
doroğotu, 115
dorotu, 115
dorpiş, 196
doruk, 46
dorum, 196
doşak, 197
doşu, 196
dovar, 196
dovu, 196
dovuca, 196
dovucu olmak, 196
doyama, 46
doyla, 116
doyra, 11
dōgeç, 47
dōgelek, 116
dōgme, 46, 116
dōgme aşı, 46
dōgmelik, 116
dōkkel, 116
dōkkü, 196
dōkme, 11, 197
dōkmece, 46
dōkmeç, 46
dōkmelik, 197
dōkülgen, 116
dōküntü, 116

döl, 197
döl almak, 197
döl atmak, 197
döl ayı, 197
döl başı, 197
döl dökmek, 116, 197
dölcek, 197
döle yatmak, 116
dölek, 116
dölenmek, 197
dölevi, 197
döllük, 197
dölüm, 116
dölüm başı, 116
dömbel, 116
döndergeç, 46
dönderme, 46
döndürgeç, 46
döneğen, 197
dönek, 116
dönengi, 197
dönerce, 116
döngel, 116
döngün, 46
dönüşük, 116
dörderme, 46
dörtürha, 116
dörtleme, 116
dörtmek, 46
döşek, 11, 116
döşeme, 11, 14
döşengi, 11
döşmen, 197
döşsa, 11
döşsek, 11, 116
döşürmek, 113
dövçe, 47
döveç, 47
dudiç, 47
dügen, 116
duman örtmesi, 11, 47
dumbak, 116
dumbul, 197
dura, 11
duran, 47
durdövah, 196
durlamak, 47
durmeç, 47
durna, 11
durnadili, 116
duru, 47
duruk, 47
durulamah, 47
duşak, 197
duşaklamak, 197
dutaac, 47
dutacak, 47
dutak, 47, 116
dutalaç, 47
dutamak, 47
dutcak, 47
dutmaç hamuru, 47
dutmak, 47

duvak, 47
duvar, 3, 4, 6, 11, 13, 16, 19, 20, 21, 25, 29, 100,
123, 152
duzluh, 197
dü dü, 197
dübek, 47
düdü, 197
düge, 197
dügen, 116
düğe, 197
düğeç, 47
dügelek, 117
düğen, 116
düğlek, 115, 116
düğü, 47
düğücüklemek, 47
düğür, 47
düğürçük, 47
düğüş düğüş, 197
düldül, 197
dülek, 117
dün düneği, 11
dünek, 11, 197
düneklik, 197
düremeç, 47
düren, 117
dürge, 47
dürme, 47, 117
dürmeç, 47
dürr, 197
dürtme, 47
dürtmece, 47
dürü, 117
dürüm, 48, 57, 76, 77
dürünmek, 48
düürçük, 47
düveç, 47
düvelek, 117
düven, 117
düver, 11
düvey düvey, 197
düye, 197
düyülek, 115
düz, 48
düzen, 11
düzen takan, 11
düzermek, 48
düzgü, 11
düzgünlenmek, 11
düzme, 48
düzme mantı, 48

E

ebe, 48
ebece, 117
ebem ekmeği, 117
ebemgömeci, 117
ebemkömesi, 117
ebesüt, 48
ebicahal, 117
ebilgasım, 117
ebomeç, 117

ebucahil, 117
ebuğmeci, 117
ebzeköget, 117
ecik, 117
eçki, 197
edeme, 199
ediklemek, 198
edindirmek, 198
edirtmek, 198
edivaran, 117
efelek dolması, 48
efiş nefiş, 48
efsmek, 120
eftik, 198
eğiş, 48
egrice, 198
egrim, 118
eğdi, 117
eğçeç, 117
eğek, 117
eğenk, 117
eğerbelli, 198
eğeş, 48
eğil, 198
eğiş, 48, 117, 118
eğişmeç, 48, 118
eğme, 118
eğnik, 48
eğrek, 11, 198, 200
eğri, 12, 48
eğri ağaç, 50
eğri doma, 12
eğrice, 48, 198
eğriçe, 198
eğrik, 200
eğrilce, 198
eğrim, 118
eğseren, 48
eğsıran, 48
eğsıran, 48
eğsıranı, 48
eğsiren, 48
eğşimik, 48
ekdi, 198
eke, 198
ekecek, 118
ekecik, 48
ekelemek, 118
ekelge, 118
ekenek, 118
ekin havızı, 49
ekin kellesi, 118
ekinnege, 118
ekir, 49
ekmek, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 48,
50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62,
63, 64, 65, 66, 68, 69, 71, 73, 74, 75, 76, 77,
79, 81, 83, 84, 85, 100, 118, 152, 154
ekmek aşı, 49
ekmek çitlemek, 49
ekmek dürümü, 49
ekmek uması, 49
ekmeklik, 49, 198
eksiranı, 48
ekşi, 49
ekşi hamur, 49
ekşikara, 118
ekşileme, 49
ekşili, 49
ekşimik, 40, 45, 49
ekte, 198
ekti, 198
elcek, 118
elcil, 198
elcimen, 198
elçek, 118
eldaş, 118
eldaş üzümü, 118
eldası, 118
elenti, 118
eli belinde, 12
eli böğründe, 12
elice, 49
elik, 118, 198
elli, 49
ellice, 49
ellik, 118
ellikleme, 118
elmacıksız, 198
elme, 118
elpik, 118
elpimek, 118
elyeri, 12
embel, 198
emcik, 198
emeksen, 118
emen, 118
emicek, 49, 198
emir, 49
emir olmak, 49
emişçi, 198
emişik, 198
emişken, 198
emiştirmek, 198
emit, 118
emlek, 198
emlik, 198, 199
emlik kuzu, 199
emlikci, 198
en, 199
en vurmak, 199
enbel, 198
enci, 199
endek, 118, 199
enedut, 119
enef taşı, 12
enek, 119, 199
enekçi, 199
eneke, 199
enekeç, 119
eneme, 119
enemek, 199
enenik, 199
enenük, 199
enet, 199
enetmek, 199

engez, 119
engil, 119, 199
engili buğday, 119
engir, 119
engiz, 119
engürü, 49
enik, 12
enlemek, 199
enlerci, 119
ennemek, 199
eñsıran, 48
eñsiren, 48
epmek tahtası, 49
epmek tandırı, 49
epmeklik, 49
eprimek, 119
ereğil otu, 119
erek, 199
erel otu, 119
eremik, 199
erezi, 12
ergenet, 119
ergerlenmek, 199
ergin, 119
ergürmek, 49
erik, 39, 41, 46, 81, 89, 91, 93, 104, 118, 119,
124, 137, 159
erinti, 49
erişgi, 49
erişki, 49
erişte, 41, 49
erkeç, 199
erkek, 199
erkek üzüm, 119
erkenet, 119
erkeş, 199
ernik, 50
erpik, 119
ersanı, 50
ersin, 50
erveç, 50
erzem, 12
esebalı, 119
esiran, 48
esirani, 48
esirmek, 199
eski, 199
esnek, 200
esran, 48
est, 200
eş, 200
eşek eriği, 119
eşemene, 119
eşgi, 50, 119
eşgili, 50
eşgin, 200
eşgün, 200
eşimine, 200
eşkâmur, 50
eşkin, 119
eşkün, 200
eşme, 200
eşşeklenmek, 119
eşya, 12, 13, 14, 17, 21, 232
Eşya, 5, 11
et bicik, 200
et gabağı, 50
et toprak, 119
et üzümü, 119
eten, 200
etene, 200
etine, 200
etlik, 50, 200
etmeme, 200
etti, 200
ev, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17,
18, 20, 21, 27, 29, 54, 159, 229
ev içi, 12, 50
eveyik, 119
evin, 119
evin bağlamak, 120
evinlenmek, 120
evinli, 120
evinsiz, 120
evir ağaç, 50
evirecek, 50
evirgeç, 50, 62
evirmek, 50
evlek, 120
evlek kırmak, 120
evlik, 12
evlük, 12
evrâaç, 50
evrâç, 50
evrağaç, 50
evre ağaç, 50
evreaç, 50
evrecek, 50
evreç, 50
evrengeç, 50
evreyiç, 50
evri ağaç, 50
evsecik, 120
evselemek, 120
evsemek, 120
evsimek, 120
evsmek, 120
evtinmek, 200
evün, 12, 200
evüs, 120
eydi, 117
eyiş, 50
eylek, 200
eylemek, 50, 120
eyner, 120
eyrek, 200
eyrice, 50
eyrim, 200
eysebak, 120
eyseran, 48
eyseren, 48
eysiran, 48
eysisiran, 48
eze, 50
ezik, 50
ezme, 50

F

fadula, 50
fahırdamağ, 50
fağlama, 12
fakfaki, 120
fakite, 200
falak, 12
fangıt, 50
far, 12
faradan, 201
farda, 12
farhut, 50
farımak, 50
farşak, 120
fasal, 120
fasıl, 120
fedil, 51
felemin, 120
felen, 12
felte, 120
fere, 201
ferek, 12
ferenk, 121
ferez, 120
ferfene, 51
feriç, 201
ferik, 120, 201
ferikmek, 201
fesliğan üzümü, 121
feşken, 121
fetele, 51
fetil, 51
fetir, 51
fiçi, 42, 51
fıdın, 121
fıdlamak, 51
fiğramah, 51
fiğramak, 51
fikfiki, 51
fikka, 51
fikramak, 51
fındık cevizi, 121
fırış, 12
fırnat, 121
fırtlamak, 51
fısğa, 121
fıslak, 51
fişkırđak, 121
fişnamak, 51
fitfit, 51
fitılamak, 51
fitlamak, 51
ficik, 121
fidi, 121
fidit, 121
fiğen, 121
fiğıştamak, 51
filcan, 51
filçik, 121
fildirik, 121
filik, 121, 201
filike, 12

filke, 12
finnas, 121
firde, 201
firek, 12, 121
firenk, 12, 121
firez, 121
firezine ekmek, 121
firig, 201
firik, 121, 201
firik pilavı, 51
firke, 12
firt, 121
firzekte, 201
fisare, 121
fisik, 121
fisil, 51, 121
fiskil, 121
fiskilen, 121
fissik, 121
fişan, 121
fişare, 121
fişek, 51
fişne, 121
fitfit, 51
fitik, 51
fitire, 121
follamak, 201
follu, 121
follus, 121
folu, 201
francala, 51
frenk elması, 121
Frenk elması, 121
futtu, 51
fücürme, 122

G

gab, 51
gabak, 122, 201
gabcık, 122
gabiş, 201
gaburcuk, 122
gacacuk, 201
gadın barmak, 122
gaga, 122
gagala, 51
gaggılamak, 202
gağ, 51
gâh, 201
gaha, 201
gakırdak, 51
galak, 201
galdırım, 12
gale, 52
gahç, 51, 122
gahf, 122
galınca, 51
galtak, 201
galuç, 122
gamçıtımak, 122
gamgak, 122
gamıt, 201

gancıĥ, 201
gandak, 201
gangıldak, 201
ganne, 52
gapaklamak, 122
gapama, 52
gapırcak, 122
gara dolma, 52
gara gökkü, 202
gara tohum, 122
gara zirge, 122
garga beyni, 52
gargın, 202
garhoşafi, 52
garıĥ, 122
garıĥmaĥ, 122
garık, 122
garılmak, 202
garım, 52
garın golanı, 202
garıncalı olmak, 202
gart, 202
gartalaç, 52
gartılaç, 52
gartmak, 122
garuĥ, 122
garuk, 122
gasaba, 202
gasıl, 122, 202
gaskan, 122
gaş, 13, 202
gaşimo, 202
gaşlama, 13
gaşşıklā, 52
gater, 202
gatıĥlı, 52
gatıklı, 52
gatıksamak, 52
gatmer, 52
gavrama, 122
gavuk, 202
gavurma, 52
gavuz, 122
gay, 123
gayar etmek, 202
gayasalanmak, 52
gaygana, 52
gayıt, 52
gayıt damı, 13
gayıt evi, 13
gaymak, 52
gaynarca, 52
gaysa, 52
gays, 123
gazan, 52
gazgıç, 123
gazguç, 123
gazguluç, 123
gebece, 123
gebelek, 202
gebertleme, 123
gebici, 202
gebicik, 202

gebiç gebiç, 202
gebik, 123
gebiş gebiş, 202
gebre, 202
gebrelemek, 202
gebril, 13
gecececük, 202
geceme, 123
gecenes, 123
gecev, 123
gecgere, 202
geçe geçe, 202
geçek, 123
geçi, 202
geçinti, 123
ged, 123, 202
gede, 123
gedebot, 13
gedeĥle, 125
gedek, 202
gedel, 123
gedele, 123
gedeleç, 123
gedeli, 123
gedeli yatırmak, 123
gedemeç, 13
gedene, 123
geder, 202
gedevet, 123
gedevle, 125
gedik, 123
gediklemek, 52
gedine, 123
gedir, 123
gediri, 123
gediri yatırmak, 123
gedne, 123
gedüĥüş, 203
gege, 123
gegelemek, 202
geĥelemek, 202
geĥilli toprak, 123
geĥlemek, 202
geĥsilik, 13
gehre, 123
gejgele, 202
gelberi, 123
gelder, 52
gelecoş, 52
gelegemri, 124
geler, 202
gelevir, 124
gelez, 124
gelgi, 124
gelif, 13
gelik, 124, 203
gelin barmaĥı, 124
gelin parmaĥı, 124
gelinboĥan, 203
gelinci, 203
gelinöldüren, 203
gelinti, 124
gelmir, 124

geloğ, 124
gelpiş, 203
gelüş, 124
gem, 124
gem damağı, 203
gemeve, 124
gemik indirme, 203
gemilti, 128
gemindi, 128
gemre, 124
gemrişmek, 203
gen, 124
gen salısı, 124
gen toprak, 124
gendem, 52
gendeme, 52
gendime, 52
gendirme, 52
gendüğüş, 203
gendürür, 203
genevir, 124
geniş geniş, 203
genk, 124
genyer, 124
gepre, 202
ger, 124, 203
gerdan, 53
gerdan gırmak, 203
gerdeme, 124
gerdezan, 203
gerdi, 124
gerdoğu, 203
gerelmek, 124
gerem, 124
gerem açmak, 203
geren, 13
gereñ, 203
gerenlemek, 203
gergi, 124
gerilik, 13
gerimcek, 13
gerkeçi, 203
germe, 53, 125
germeç, 13, 53
germicek, 125
gerze, 203
gesger, 13
getne, 123
gevar, 125
geve, 125
geve çivisi, 125
gevel, 125
gevele, 125, 203
gever, 125
gever çalmak, 125
gevere, 125
geverlemek, 125
gevermek, 125
geveze, 203
gevgeş, 203
geviç, 125
gevik, 125, 203
gevkir, 53

gevre, 125
gevredmek, 53
gevremek, 125
gevselemek, 203
gey, 124
geyem, 204
geyes damı, 13
geyicek, 125
geyik, 203
geyik elması, 125
geyin, 203
geyn, 203
geysilik, 13
geyvet, 203
geyz, 125
gez, 13, 203
gezdal, 203
gezdan, 204
gezeğen, 204
gezek, 125
gezekçi, 204
gezem, 204
gezenek, 13
gezer, 125
gezezan, 203, 204
gezezen, 203
gezgezme, 204
gezin, 204
gezyarma, 204
gezyaz, 204
gezyazdı, 204
gezyazlı, 204
gezyazma, 203
gezyazmış, 204
gı, 204, 205
gıcı, 125, 204, 205
gıcı gıcı, 204
gıcık, 204
gıcımık, 204
gıcırva, 125
gıdaksınmak, 204
gıdı, 55, 204
gıdı gıdı, 204
gıdık, 204
gıdik, 204
gıgı, 205
gıgış, 125
gıgış, 125, 204
gılan, 204
gılavlamak, 125
gılcık, 125
gıldik, 53
gılıl, 53
gılgır, 125
gılıç arpa, 125
gılık, 53
gılik, 53, 205
gılla, 126
gılmada, 125
gıltı, 53
gılıv, 205
gımcıtmak, 122
gımacık, 126

gırah, 126
gıraşmak, 204
gıraştırmak, 204
gıravart, 126
gırvat, 204
gıravı, 126
gırca, 204
gırcot, 126
gırgırı, 53
gırhlıh, 204
gırım, 13
gırımsa, 53
gırklık, 204
gırma, 204
gırmıçya, 53
gısağı, 204
gısga, 126
gısga, 126
gıska, 126
gış gayıtı, 53
gıvırma, 53
gıyarlamak, 202
gıyma, 53
gıynız, 204
gıci, 204
gıçi, 204
gıdek, 204
gıdi, 204
gıdi gıdi, 205
gıdik, 204, 205
gığ, 205
gıgil, 205
gılamaç, 126
gılamada, 126
gılapa, 126
gılar, 13
gıldik, 205
gılemaç, 126
gılemada, 126
gılemede, 126
gıler, 13
gılgem, 53
gılgil, 126
gılik, 53, 126
gılikli, 53
gılime, 126
gıllek, 205
gıllik, 205
gılve, 13
gın, 126
gırafoğlu, 126
gıربولu, 126
gıral, 13
gırvat, 126
gırde, 54
gırebi, 126
gıreboğlu, 126
gıreboli, 126
gırek, 13
gırellik, 13
gırevet, 126
gırge, 13, 53
gırgın, 205

gışendilik, 205
gıvle, 13
gıyin, 205
go, 129
gobü, 53
goc oğmak, 53
gocacık, 205
gocacuk, 201
goccişlemek, 205
gocik, 53
god, 126
godah, 205
godak, 205
godaz, 205
godik, 126
godoş, 126
godu, 13
goduk, 126, 205
gogot, 126
gograv, 205
goğalık, 126
goğcek, 126
goğer, 126
goğeremek, 128
goğerti, 128
goğlük, 126
goğut, 53
golan, 205
golluk, 205
golot, 53
goluhmağ, 205
golü, 207
golük, 206
gom, 205
gompil, 126
gompür, 126
gonah, 13
gonak, 13
gonen, 127
goner, 127
gongak, 205
gongalak, 127
gorlamak, 127
gort, 127
gortul, 130
goruh, 127
gostil, 130
goşgoş, 205
gotgozeri, 127
gotlez, 205
gotnak, 205
gotnuğ, 13
gotnuk, 13
govvertmeç, 53
govsemek, 205
goyak, 127
goymak, 53
goyultmaç, 53
goyun, 205
goz, 13, 127
gozah, 127
gozak, 127, 205
gozal, 129

gozel, 129
gozer, 129
gozerlemek, 127
gö bakla, 127
göbbe, 53
göbe, 53
göbedde, 127
göbedek, 205
göbek, 13, 127
göbekli, 53
göbele, 127
göbelek, 127
göbet, 127
göbette, 127
göbü, 53
göbüt, 54
göce, 54, 127
göce aşı, 54
göcek, 13, 127, 205
göceklenmek, 127
göcen, 127
göcer, 127
göcerci, 127
göç, 13
göçek, 205
göçerçi, 127
göçürmek, 127
göçürtme, 127
gödek, 54, 205
gödel, 54
gödemek, 205
gödük, 127
gödüredi, 127
göften, 13
göğ paçla, 128
göğ, 127
göğ, 205
göğ gelmek, 206
göğ, 54
göğleme, 206
göğem, 206
göğ, 129
göğermek, 128
göğerti, 128
göğleme, 128
göğnemek, 128
göğnü, 128
göğnülme, 128
göğnümek, 128
göğülemek, 206
göğünmek, 128
göğünü almak, 206
gök bakla, 128
gök, 54
gökbirik, 128
gökgebe, 206
gökkır, 206
göksemek, 206
göksulu, 128
gölcür, 128
göle, 54
gölek, 54
gölemek, 128, 206

gölemez, 54, 206
gölen etmek, 128
gölen itmek, 128
gölendir, 128
gölep, 128
gölermek, 206
gölle, 54
göllü, 54
gölük, 206
göm, 206
gömbe, 54
gömbek, 206
gömbül, 54
gömdene, 128
gömeç, 54
gömele, 128
gömeni, 128
gömleksiz arpa, 128
gömlekten çıkmak, 128
gömme, 54, 128
gömme tavı, 128
göümü, 128
gömüş, 206
gön kesigi, 206
göncükme, 128
gönç, 128
gönen, 129
gönen almak, 129
gönen etmek, 129
gönenlemek, 129
göner, 129
gönücür, 206
göpen, 13
göpmek, 129
göptürmek, 129
gör, 129
görek, 14
görelmek, 206
göremez, 129
görlengöp, 129
görpe, 206
görrük, 206
görük, 206
görünge, 206
görüt, 206
göşek, 205
götçek, 14, 54
göteği, 206
götlez, 206
götlük, 207
götürge, 14
götürgü, 14
göv, 129
gövcek, 129
göveç, 54
göveğen, 207
gövelek, 207
gövelemek, 207
gövem, 129, 207
göven, 129
gövenşe, 129
göver, 129
gövermek, 128, 129

göverti, 128
gövertme, 129
gövlə, 54
gövləmək, 207
gövlük, 128
gövnümək, 129
gövsemək, 206
gövter, 54
gövünmə, 129
göy, 129
göydün, 207
göye gəlmək, 206
göz, 14, 114, 129, 147
göz açmaq, 129
göz biti, 129
gözal, 129
göze, 14, 54, 129, 207
gözel, 129
gözenək, 14, 129
gözer, 129
gözərək, 129
gözərlemək, 130
gözgerə, 14, 54
gözgeri, 14
gözgöz, 54
gözlemə, 54, 67
gözlük, 14
guba, 207
guçka, 207
gudul, 54
gugar, 130
gugara, 14
gugul, 54
gulan, 207
gulep, 14
gulgulu, 54
gulgülü, 207
guli, 207
gulk, 207
gullabı, 130
gullap, 14
gullep, 14
gulp, 55
gulugulu, 207
gulun, 207
gulut, 54
gülü, 207
gulügülü, 207
gulüt, 54
gume, 207
gumpil, 126, 130
gumpir, 130
gumpur, 130
gumpür, 130
gun, 130
gundak bağlamak, 130
gundik, 207
gundulu, 130
gundur, 130
gune tapan, 130
gungula, 54
gunnacı, 207
gunnamak, 207

gup düşən, 130
gupa, 55
guran, 14
gurbacık, 207
gurele, 207
gurh, 207
gurik, 130
gurk, 207
gurk olmaq, 207
gurluk, 14
gurneç, 207
gurneş, 207
gurşeyik, 130, 207
guru, 55
guruk, 130, 207
gusgun, 207
gusülhane, 4, 13, 14, 25
guşgana, 55
gut, 130
guver, 130
guyemin, 130
guymak, 55
gübah, 130
gübü, 55
gübük, 207
gübür, 130, 207
gücük, 14, 207
güççük, 130
güde, 207
güdek, 208
güder, 55
güdmək, 208
güdü, 55, 208
güdü yeri, 208
güdük, 14, 54, 207
güdüül, 55
güdür, 55
gül, 208
gülbü, 55
gülcer, 130
güldürdel, 208
güle, 130, 208
gülek, 55, 208
gülelemək, 208
gülgülü, 55
gülk, 207
güllabi, 130
güllap, 14
gülle, 55
güllep, 14
güllü, 55
gülü, 207, 208
gülük, 53, 130, 208
gülümək, 208
gülür, 55
gülüş, 208
gümbü, 55
gümbür, 130
gümbürdek, 208
güme, 130, 208
gümele, 130, 208
gümlü, 55
gümpir, 130

gümpür, 130
gümrük, 208
gümül, 130
gümürze, 208
gün kesigi, 208
günaşığı, 130
günburnu, 130
güncülü, 130
gündöndü, 130
gündük, 208
güne olmak, 208
güneaşık, 130
günebakan, 131
güneşik, 130
güneşlik, 14
günetapan, 131
günlük, 14
günsemek, 55
günü, 131
güpür, 14
gür, 131
gürdük, 55, 208
güre, 208
güre olmak, 131, 208
gürelemek, 208
güren, 55
gürgüt, 14, 208
gürk, 207
gürtün, 208
gürü, 208
gürük, 208
gürüs, 208
gürze, 55
güşane, 55
güşene, 55
gütmek, 208
güver, 129
güvermek, 128, 129
güvlek, 55
güyer, 14
güylek, 131
güylekçi, 131
güz cülüğü, 208
güz suyu, 131
güzem, 208
güzer, 131
güzle, 14, 131
güzlemek, 131
güzlük, 131

H

haba, 14
habene, 55
hacere, 15
hacibey, 131
hacirget, 57
hadde, 131
hadimala, 131
hafek, 15
haft, 55, 208
hah, 55
haırdak, 55

h

haşka, 56

H

hak, 131
hakaç, 55
hakana, 209
hakına, 209
hakırak, 55
hakırdak, 55
hakırdaklı, 56
hakla, 131
haklaa, 131
haklağı, 131
haklamak, 56
halaha, 131
halalzada, 131
halat, 131
halaya, 131
halaza, 131
halazada, 131
halazlama, 209
halazlanmak, 131
halep, 56
halgın, 15, 56
halı, 3, 6, 10, 13, 19
halıç, 131
halık, 209
halıç, 131
halke, 57
halkın, 15
halluk, 209
halus, 135
haluška, 56
halva, 56
halveter, 56
hamança, 209
hamemlik, 15
hamırsız, 56
hampoş, 15
hampuç, 15
hampoş, 15
hamur pilavı, 56
hamur sapsısı, 56
hamursuz, 56
hanah, 56
hanay, 15
hanaylı, 15
handal, 131
handek, 131
haney, 15
hangel, 56, 209
hanger, 209
hantıl hantıl etmek, 209
hapan, 131
hapas, 131
hapenk, 15
hapes, 56
hapza, 131
har, 132
haranı, 56

haranlamak, 209
harap, 132
haraza, 209
hareni, 56
harık, 132
harım, 132
harım olmak, 132
harın, 209
harıs, 132
harız, 132
harim, 132
harlaka, 132
harmanda, 209
harmanlamak, 209
haros, 132
harphapan, 132
harpişda, 15
harpuşta, 15
hartap, 132
hartı bozuk olmak, 209
hartına, 132
harun toprak, 132
has oda, 15
hasıda, 56
hasıl, 56, 132, 209
hasıl etmek, 132
hasıl tarla, 132
hasıllamak, 132
haside, 56
hassek, 209
haste, 56
hasuda, 56
haşal, 56
haşat, 209
haşelek, 132
haşıl, 56
haşıl, 56
haşlak, 56, 132
haşul, 132, 209
haşulga, 56
haşye, 15, 56
hatal, 209
hatap, 209
hatayra, 132
hatıl, 209
hatırıp, 132
hatircek, 57
hava çalgınlığı, 132
havan, 209
havar, 132
havay, 132
havayi, 132
havgın, 133
havıd, 209
havıdı, 209
havıt, 209
havla, 57
havlağa, 15
havli, 15
havlu, 15
havşa, 15, 209
havt, 208, 209
havtan, 208

havu, 57
havuç, 57, 157, 164, 209
Havuç, 98, 104, 105, 110, 113, 115, 119, 124,
125, 134, 143, 144, 145, 149, 151, 156, 157,
163, 166, 171, 173
havuçluk, 133
havul, 133
havut, 55, 57, 209
havuttan yemek, 209
havyar, 133
hayad, 15
hayat, 15, 210
hayatlık, 15
haydamak, 133, 210
haykat, 15
haylamak, 210
hayma, 133
haymalık, 133
hayvar, 133
hayyır, 133
hazın, 210
haznegiş, 133
hazval, 133
hebene, 55
hecer, 15
hecirget, 57
hedik, 57, 133
hedik aşı, 57
hedirgeç, 57
hedük, 57
heg, 133
heğ, 133, 210
heğe, 133
heke, 57
hela, 4, 5, 8, 18, 24
Hela, 5, 7, 10, 20, 21
heldirgeç, 57
hele, 57
heleke, 57
helep, 57
helgin, 133
helgirdeç, 57
helik, 15
heliklemek, 15
helikletmek, 15
helise, 57
helke, 57
helki, 57
helkil, 133
helkin, 56
hellemelle, 57
heneyci, 133
hepek, 15
hepenek, 15
her etmek, 133
herami, 56
herani, 56
here, 57
herek, 133, 134, 210
hereklemek, 133
hereksi, 210
herel, 210
hereni, 56, 57

hergil, 57
herik, 133
herk, 133
herkil, 133
herle, 57
herle aşı, 57
hermi, 16
hermük, 133
hetircek, 57
hevek, 15, 16, 133
heveklık, 133
hevenk otu, 134
hevenklık, 133
heviç, 134
hevirmek, 134
hevla, 57
hevlek, 134
hevüs, 134
hey, 133
heyder, 134
heye, 133
heyha etmek, 210
heyhey, 133
heyiklemek, 210
heylemek, 210
heyre, 57
heyrek, 134
hezan, 16
hezen, 16, 134
hezene, 16
hıbar, 16
hıhak, 210
hılt, 134
hıltar, 210
hımış, 16
hıngal, 57
hıngel, 57
hıngıç, 134
hıra, 57
hırçık, 134
hıre, 57
hırıtcı, 210
hırızma, 134, 210
hırk, 133
hırs, 210
hırt olmak, 57
hırtal, 210
hırtı, 134
hırtışmak, 57, 134
hışır, 134
hışırden, 134
hışırdım, 134
hızan, 16
hızımış, 134
hızmık, 134
hızmuş, 134
hilke, 134
hinbil, 134
hindi, 180, 188, 219, 237, 239, 240
hingıç, 134
hıraşı, 57
hire, 57
hirek, 133

hirk, 133
hitiri, 134
hodaman, 210
hoduh, 210
hoduk, 210
hoğuç, 134
hoğuz, 134
hol, 4, 15, 210
holluk, 134, 210
holt, 134
holu, 210
holus, 135
holusu, 134
holuz, 135
homa peyniri, 57
homak, 57
homaka, 210
hombul, 135
homman, 57
homu, 58
hon, 135
honcu, 135
honça, 58, 210
honluk, 135
honnuk, 135
hop, 135
hopa, 16, 210
hopallamak, 135
hopısar, 58
hopsa, 135
hopsar, 58, 135
hopucuk, 58
hopur etmek, 135
hopuza, 135
horak, 58, 210
horaklamak, 58
horan, 58
hormek, 210
hornaka, 135
hornuk, 135
horoz, 192, 201, 203, 205, 206, 232, 234
hortlamak, 135
horum, 135, 210
horun, 135
hot, 210
hota, 210
hotare, 135
hotarya, 135
hotayra, 135
hotik, 210
hovlamak, 210
hoyder, 135
hoylamak, 210
hoyuk, 135
hozan, 135, 211
höbüklü boduş, 58
höğbül, 135
höğürmek, 211
höl, 135, 211
höllek, 135
höllük, 58
hömbe, 58
hömürtlek, 135

höngül, 135
hörkleme, 211
hörküçleme, 16
hörüşme, 211
höst, 211
höşmelim, 58
höşmenim, 58
höşmeri, 58
höşmerim, 58
höyük, 135, 136, 211
hu, 136
hubar, 16
huddu, 58
hug, 136
hunnuk, 135
hurda, 58, 136
huttu, 58
huylu, 211
huyma, 136
huymalıh, 136
huymalık, 136
hüben, 16
hüddü, 58
hülübü, 136
hülük, 136
hürde, 211
hüre, 211
hüssüklemek, 211
hüyük, 136

I

ıblık gibi olmak, 58
ıbrıh, 59
ıçkın, 136
ıfılanmak, 136
ığ, 16
ığıtılmak, 136
ığşalamak, 136
ığşamak, 136
ıharmak, 211
ıhartmak, 211
ıharmak, 211
ıhkn, 58
ıhlamak, 211
ıhmk, 211
ıhtırmak, 211
ıkmak, 211
ılamık, 136
ıldırıyaz, 16
ıldırık, 16
ılgar, 211
ılgı, 16, 211
ılıcak, 58
ılıftı, 58
ılka, 211
ılpıdın, 58
ımbal, 212
ımbık, 58
ımık, 58
ımurğılamak, 136
ımurğılanmak, 136
ımozıkmak, 59

ımlık, 211
ımozık, 58
ımozık kurdu, 58
ımozıkmak, 59
ımozıksımak, 59
ın, 211
ımbal, 212
ımcık, 136
ındır, 136
ınemük, 211
ıpık, 211
ırapata, 59
ırasada, 136
ırava, 211
ırbıh, 59
ırbık, 59
ırıcı, 136
ıremçık, 59
ırgatlıh, 136
ırgatlık, 136
ırıklamak, 211
ırmık, 136
ısga, 138
ıska, 138
ıslama, 59
ısrın, 59
ıssot, 136
ıstırğa, 211
ışalamak, 136
ışgap, 16
ışgın, 136
ışıklık, 16
ışındırılıh, 16
ışkalamak, 136
ışkın, 136
ıştalak, 59
ıza, 136
ızgın, 136, 211

İ

ıbi, 212
ıbiğı kızarmak, 212
ıbık, 212
ıbran, 137
ıbrecek uzaması, 212
ıçeri, 16
ıçerik, 16
ıçgilik, 60
ıçimen, 59
ıçkilik, 60
ıçyer, 137
ıdıç, 212
ıdil, 59
ıdış, 212
ığ, 16, 137
ığdin, 59
ığdış yoğurt, 59
ığef, 137
ığeş, 137
ıgez, 137, 212
ığıç, 59
ığilemek, 137

iğirtmik, 137
iğlik, 137
iğnemek, 212
iğşe, 137
iğsimik, 59
ihsiran, 59
iki havlu, 212
ikilemek, 137
ikistir, 59
ikizlemek, 212
ikseren, 59
ikti, 212
ilâne, 137
ilasan, 137
ilasana, 137
ilekke, 137
ilenger, 59
ilgar, 211
iliç, 59
ilikma, 59
ilikment, 212
ilimaç, 137
ilingir, 59
ilipin, 137
ilise, 137
ilistir, 59
ilişgi, 59
ilişgik, 59
ilişgir, 59
ilişki, 59
ilişkir, 59
ilişkü, 59
iliştir, 59
iliştirmek, 212
ilitiri, 137
ilki, 137
ilkindi sular, 137
ilkmek, 212
ilme, 137
ilmeçer, 137
ilmik, 137
ilüsgü, 59
imbal, 137, 212
imballamak, 212
imbez, 212
imbil, 212
imbir, 212
imbiz, 212
imdal, 212
imete, 59
imeti, 59
imlik, 212
imzik, 59
in vurmak, 212
inbal, 212
inbiz, 212
indirik, 212
indirme, 212
indirme inmek, 212
inecek, 16
inenik, 212
ingil, 212
inilemek, 212
innas, 137
insiran, 59
iplicek, 212
iremçik, 59
ireşme, 212
irez, 137
iri ekmeği, 59
irilemek, 213
irilik, 213
irimik, 137, 213
irişgi, 60
irişgik, 60
irişgil, 60
irişgilik, 60
irişgir, 60
irişik, 60
irişki, 60
irişkik, 60
irişkir, 60
irişkirik, 60
irişlik, 60
irkeç, 213
irkek pancar, 137, 213
irmik, 137, 213
irtmek, 213
isdotu, 138
isgelen, 138
isgemi, 16
isik, 16
isiran, 59
iska, 138
iskelen, 138
iskelit, 138
iskemle, 17, 24
iskilen, 138
iskilip helvası, 60
islik, 17
isot, 138
isotu, 138
ispitiren, 138
israni, 60
issi ot, 138
istirani, 59
işe, 138
işek, 213
işgefe, 60
işgeve, 33, 60
işgilik, 60
işirgemek, 213
ışk, 213
ışkefe, 60
ışkence, 213
ışkilik, 60
ıştalak, 60
it ağrısı, 213
ita, 60
itbeni, 213
ite, 60
iteğe, 60
iteği, 60, 138
itelli, 213
iteri, 60
itüzümü, 138

iveze, 17
iyecen, 138, 213
iyleme, 60, 138
iysıra, 59
iysıran, 59
izbent, 213
izbet, 213

K

kabak, 138, 213
kabak kallesi, 60
kabaklamak, 138
kabalamak, 138
kabalıcı, 138
kabartılma, 17, 60
kabış, 213
kaburcak, 138
kacar, 138
kaçak, 213
kaçamak, 60
kaçan, 138
kaçıntı, 213
kadak, 219
kadanmak, 213
kadarak, 138
kadın parmağı, 138
kadomloç, 60
kafa, 17, 233
kafa çömleği, 60
kafatahta, 17
kafesardı, 17
kafete, 138
kağan, 138
kağcın, 17
kağıl, 138
kağşak, 213
kağşaktan çıkmak, 213
kaha, 60, 213
kâhan, 139
kâhanlamak, 139
kahırdak, 60
kahmak, 213
kahren, 60
kakaç, 213
kakırdak, 60
kalacıuk, 139
kalafat, 139
kalak, 60, 213
kale, 61, 139
kahiç, 139
kalık, 214
kalkamak, 60
kalleli, 139
kaloç, 139
kalpanoz, 214
kaluç, 139
kaluş, 213
kamne, 17
kamus, 61
kan, 139
kan tutmak, 214
kanara, 214

kanarma, 61
kanat, 61, 214
kanatçı, 214
kanatlı, 17
kanavaz, 61
kaçal, 61
kanda, 139
kangiç, 141
kangıldak, 214
kangıldak, 214
kanlıbağlama, 17
kantarma takası, 17
kantutma, 214
kanya, 61
kap, 61
kapağını sökmek, 214
kapak vurmak, 214
kapaklamak, 139
kapaklu, 214
kapama, 61
kapan, 17
kapanaz, 214
kapcık, 139
kapcuğ, 139
kapcuk, 139
kapcur, 214
kapçık, 139
kapçuk, 139
kapçur, 214
kapı, 6, 10, 11, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 25, 27, 30
Kapı, 3, 6, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 23,
25, 27, 30
kapırcağ, 139
kaplık, 61
kapran, 139
kapsa, 139
kapsalık, 139
kapu korusu, 17
kapsalalık, 139
kapsalık, 139
kara örtü, 17
kara toprak, 140
kara yapı, 17
kara yapıldak, 140
karaağrı, 214
karabacak, 139, 214
karabaha, 214
karabahını, 139
karabaldırcan, 139
karabarcık, 214
karaburcu, 139
karaburda, 139
karabüzeyden, 61
karabüzgü, 139
karaca, 139
karacağ, 139
karacav, 139
karaçağ, 139
karaçalı deliği, 17
karaçav, 139
karadaban, 214
karadağ, 139
karadal, 139

karadam, 17, 61
karadene, 139
karadigil, 214
karadoğ, 139
karadoğu, 139
karaduva, 139
karaf, 139
karafatma, 214
karafere, 17
karagöz, 140
karahaber, 61
karaharman, 140
karakabuk, 140
karakalçık, 140
karakılçık, 140
karakız, 140
karakuş, 214
karalık, 140
karaltı, 17
karamaz, 17
karamoru, 140
karanlık oluşu, 140
karasavla, 140
karasuluk, 140
karatohum, 139
karayanık, 140, 214
karayanuğ, 140, 214
kardeh, 140
kardeşlenmek, 140
kardırmak, 140
kardoğ, 140
kardoş, 140
kardu, 140
kargabeyni, 61
kargaburnu, 17
kargaburun, 17
kargacuk, 17
karhoşafi, 61
karık, 140
karıklı, 140
karılamak, 214
karım, 140
karıma, 214
karınca, 214
karıncalanmak, 214
karıncalı tırnak, 214
karma, 61, 214
karmaç, 61, 214
karmak, 140
karnup, 140
karpuz, 99, 103, 108, 116, 117, 122, 134, 135,
146, 147, 151, 152, 154, 158, 163, 166
kars, 61
karsal, 215
karsalamak, 61, 140
karsamba, 17
karsambaç, 61
karsanba, 17
kartal, 140
kartalaç, 61
kartlamak, 62
kartmık, 215
kartol, 140

karyağdı, 215
kasaltı, 17
kasır, 140
kaskı, 215
kasmuklanmak, 61
kaş, 18, 140, 215
kaşa, 140, 215
kaşal, 141
kaşanmak, 215
kaşbastı, 18
kaşık, 40, 42, 43, 52, 54, 58
kaşıkla, 61
kaşıklağı, 61
kaşıklığa, 61
kaşıksapı, 61
kaşka, 215
kaşkam, 141
kaşkoruyan, 18
kaşlama, 18
kaştarlamak, 215
kat, 18
kater, 141
katık, 47, 61
katıkara, 141
katıkdanı, 18
katıklamak, 61
katıklaş, 61
katıklı, 141
katıklı aş, 61
katıklı pilav, 61
katil, 18
katılaç, 62
katıntı, 215
katıryatağı, 215
katlamak, 49, 62
katma aş, 62
katmer, 52, 62
katmir, 62
katran ağacı, 18
kavakyaprağı, 62
kavanez, 141
kavata, 62
kavık, 215
kavız, 141
kavlık, 215
kavluk, 215
kavrama, 141
kavramak, 141
kavsara, 62, 141
kavşırma, 18
kavuk, 215
kavun, 99, 100, 104, 113, 115, 116, 117, 122,
129, 134, 135, 151, 158, 159, 161, 163, 166,
171
Kavun, 88, 99, 103, 116, 117, 146, 147, 154,
166
kavut, 62
kavuz, 141
kayacak, 62
kayak, 220
kayalık, 215
kayar, 215
kayar etmek, 215

kayarlamak, 215
kayasalanmak, 62
kayathı, 62
kayerlemek, 215
kaygana, 62
kayı, 47, 50, 103, 112, 123, 165, 167
Kayısı, 33, 39, 89, 102, 103, 105, 119, 123, 124,
159, 163, 173
kayıt, 18
kayıtdamı, 18
kaylak, 215
kaylım, 18, 141
kaylım başı, 141
kaypak, 62
kayran, 141
kaysılı aş, 62
kaytarmak, 215
kaytevi, 18
kaz tavuğu, 215
kazan kocası, 18
kazançe, 62
kazençe, 62
kazez, 215
kazgıç, 62, 141
kazgılıç, 62
kazguluç, 141
kazıklama, 14, 18
kazıma, 215
kazıyacak, 62
kazık, 62
kebe, 18
keç keç, 215
keç toprak, 141
keçi, 37, 64, 65, 85, 121, 143, 144, 174, 175,
177, 179, 180, 181, 187, 188, 189, 190, 191,
192, 193, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201,
203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211,
213, 214, 215, 216, 217, 219, 220, 221, 222,
223, 224, 225, 226, 227, 229, 231, 232, 233,
235, 236, 237, 239, 240, 241
keçimemesi, 141
keçitırnağı, 141
kedeleş, 62
kedeli, 141
kedibatmaz, 62
kedilik, 141
kedimen, 215
kefği, 62
keflemek, 62
keha, 62
kehan, 141
kehan etmek, 141
kehne, 141
kehni, 141
kel, 141
kel buğday, 141
kel yer, 142
kelam, 141
kelcik, 215
kele, 141, 215
kelecoş, 62
keleğe, 141
kelei, 141
kelek, 216
kelem, 141
keleme, 142
kelemle, 142
kelemne, 142
kelenk, 216
kelep, 141, 142
keler, 18
kelete, 142, 216
keletir, 142
kelez, 142
keli, 142
kelif, 142
kelik, 142, 216
kelim, 216
kelime, 142
kelle, 62
kelle tenceresi, 62
kellemek, 142
kelleye davranmak, 142
kelliot, 142
kelteme, 142
kelti, 142
kem, 216
kemçi, 216
keme, 216
kemeçe, 216
kemiç, 63
kemiş, 63
kemre, 142
kemrişmek, 216
kendi biten, 142
kendik, 142
kendilik, 142
kendime, 142
kendirik, 63, 142
kendürük, 63
kenef, 18
kennip, 63
kep, 142
kepçe, 142
Kepçe, 43, 46, 66
kepeklik, 63
kepelek, 216
kepermek, 142
kepertmek, 142
kepez, 142, 216
kepi, 63, 142
kepir, 142, 216
kepiş, 63
kepni, 142
ker, 143
kerana, 216
keramı, 63
kerdah, 216
kerde, 143
kerdi, 143
kerek, 216
kerele, 143
keren, 18
kerenti, 143
kerer, 216
kerevet, 18, 24

kerez, 63
kerimcek, 143
kerindi, 143
kerkinmek, 216
kerkus, 63
kernip, 63
kerpiç, 3, 6, 13, 15, 16, 23, 29, 137, 142
kerpimek, 63
kerpiz, 143
kers, 216
kersen, 63
kerti, 63
kes, 143
kesek, 143
kesen, 63
keserlemek, 143
kesik, 63, 143
kesim, 143
keskiç, 63
keslemek, 216
kesme, 63, 216
kesmük, 143
kesren, 18
kessek, 18, 63
kestirme, 63
kestirmek, 63, 73
keş, 63, 143
keşgek, 63
keşgezen, 63
keşir, 143
keşkek, 57, 63
keşlek, 63
kete, 63
ketengöynek, 143
kevgir, 59, 63
kevik, 143
kevkir, 63
kevsenk, 143
kevser, 143
kevzen, 143
keyyaz, 216
kez yarmak, 216
kezbi, 143
kezin, 216
kıcı, 216
kıcık, 216
kıcıruvçu, 217
kıdı kıdı, 217
kıdık, 217
kıdış, 63
kıf, 143
kıfir, 143
kığıçtak, 217
kığ, 143
kığalak, 143
kığı, 143
kığılamak, 217
kığırlamak, 217
kığılamak, 217
kıh, 143
kıkı, 143
kılama, 143
kılamada, 143

kılcan, 144
kıldıravuk, 217
kılıç, 144
kılıç arpa, 144
kılmada, 143
kılımbaz, 144
kılınç, 144
kılkıvrık, 217
kılkurdu, 217
kılkurt, 217
kılmada, 143
kült, 18
kültü, 18
kım, 144, 217
kım bıçağı, 64
kımçınmak, 144
kımçınmak, 217
kımacı, 144
kınalı bödük, 144
kınalı parmak, 144
kıncımak, 144
kındırık, 64
kındirik, 63
kıntıma, 217
kıntınmak, 217
kıpık, 217
kıpır kıpır, 217
kıpırmızı, 144
kıran, 144
kıraşmak, 217
kırbiz, 217
kırbiz eşeğı, 217
kırç, 144
kırç kırç, 217
kırçal, 217
kırçav, 217
kırçılmak, 144
kırçmak, 144
kırдавuç, 64
kırıf, 144
kırğa, 217
kırğal, 217
kırğıç, 64
kırğılığ, 217
kırı, 217
kırı kırı, 217
kırığ sırığ, 18
kırık, 217
kırık derik, 18
kırış, 144
kırışik, 218
kırışmak, 218
kırı, 217
kırık, 144, 217
kırkalık, 144
kırkır, 64
kırklık, 218
kırkma, 218
kırılak, 64
kırılğıç, 218
kırma, 218
kırımıçcı, 64
kırımızı, 144

kıro, 217
kırpma, 64
kırriç, 218
kırşak, 218
kırtan, 144
kırtıl, 144
kırtış, 144
kısag, 218
kısagi, 218
kısırdıgaç, 18
kısga, 144
kısır, 64, 144
kıska, 144
kıskaçılık, 144
kısırdıgaç, 18
kış algını, 144
kış kurusu, 144
kişe kişe, 218
kıv, 145
kıvıcık, 64
kıvıldamak, 218
kıvıldaşmak, 218
kıvrışık, 145
kıvrım, 64
kıvrışık, 145
kıyma, 43, 64, 65, 73, 76, 81
kızak, 145
kızılca, 145
kızılçık, 145
kızıldip, 145
kızılevli, 145
kızılkıvrım, 218
kızılkırt, 218
kızılan, 145
kızılmak, 145
kiçi kiçi, 218
kidik, 217
kikirdek çorbası, 64
kilden, 64
Kiler, 4, 5, 7, 12, 13, 18, 26
kili, 145
kilim, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 18, 19, 22, 24, 27, 28,
29, 138, 207
Kilim, 8, 18, 25, 30
kilme, 145
kipe, 218
kir kir, 217
kiral, 18, 64
kiravat, 145
kirç, 145
kirelik, 18
kirevet, 18
kiri, 217
kirik, 145, 217
kirik kirik, 217
kirinci, 218
kiriş, 145
kirişmek, 218
kirk, 145
kirkir, 64
kirkit, 145
kirlice, 145
kirna, 18

kirpidin, 145
kirpili sahan, 64
kirs, 145
kirtikli, 64
kirtil, 145
kısga, 144
kişa, 218
kişe, 218
kişelemek, 218
kişi kişi, 218
kişniş, 145
kitleyik, 145
kiyniş, 145
kobalak, 145
kocabaş, 145
kocacık, 218
kocalama, 218
kocaoğmağı, 64
kocasan, 145
kocoğmağı, 64
koç, 180, 186, 191, 216, 224, 227, 239
koç katımı, 218
koça gelmek, 218
koçara, 145
koçbaşı, 18
koçhar, 218
koçsak, 218
koçsamak, 219
kodak, 145, 219
kodalak, 219
koduç, 219
koduç, 146, 219
koduklamak, 219
kofan, 146
koğtür, 146
koğursak, 219
koğuz, 146
kokarcık, 146
kokoliz, 146
kokurdamak, 146
kolaç, 64
kolçak, 219
kolik, 220
koltak, 18
koltuk, 18
koltuk kapısı, 18
koltuk yilegi, 219
koluk, 219
kolukmak, 219
kolük, 219, 220
kom, 219
kombe, 64, 65
komürtlek, 147
komüş, 220
kona, 64
konga, 219
konguldak, 219
kongurdak, 219
konur, 219
kopaç, 146
kopama, 64
kopçurmak, 219
kopdurmak, 219

koplu tas, 64
kopmuk, 219
kopturmak, 219
kor, 219
kora, 18
korak, 18
koraş, 19
korel, 219
korut, 219
korzovul, 146
kos, 19, 146, 219
kosa, 146
kossak, 219
koş, 146
koşak, 219
koşan, 146, 219
koşana vurmak, 219
koşane, 66
koşarmak, 220
koşat, 19
koşgak, 220
koşma, 19
koşu, 146
koşuşmak, 220
kot, 146
kotmak, 219
koyalama, 64
kovulmak, 220
koyak, 220
koyasa, 64
koymaça, 66
koyşalak, 19
koyultmaç, 65
koyun, 40, 65, 85, 174, 175, 176, 177, 178, 181, 184, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 202, 203, 204, 205, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 223, 224, 225, 226, 227, 229, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 239, 241, 242, 243, 303
koyun bilekli, 220
koyunbacağı, 146
koyunyüzü, 220
koyurtmaç, 65
koz, 146
kozak, 146, 220
koşalak, 220
kozguç, 141
koşlamak, 146
kozuk, 220
köcek, 146
köçek, 220
köçü, 220
ködün, 220
köfter, 65
köftere, 146
köftü, 65
köftür, 65
köfün, 146
köget, 146
köğtere, 146
köhle, 19
köken, 146

köken atmak, 146
kökertme, 146
kökертmek, 146
köklemek, 146, 147
köklez, 147
köklü, 147
köküş, 147
köküş, 220
köle doyuran, 65, 147
kölemen, 220
kölemez, 65
kölük, 220
köm, 147, 219, 220
kömbe, 65
kömeç, 65
kömele, 147
kömpe, 65
kömürtlek, 147
kömüs, 147
kömüş, 220
kömüş ineğı, 220
kön, 147
könbe, 65
köpen, 19
köper, 147
köpmek, 220
kör, 147
kördek, 221
köremez, 65, 220
köreş, 220
körlü, 147
köröz, 147
körpe, 220
körsük, 19
körşek, 220
körüt, 220
körüz, 220
köş, 19, 147, 220
köşdek, 19
köse, 147
köse buğday, 147
kösemor, 147
kösemur, 147
köşinmek, 221
köşleme, 19
köşlemek, 221
köşnemek, 221
köşnük, 221
köşnemek, 221
köşöv, 147
köstek, 147
köşü, 19
köş, 19, 220
köşe, 19, 65
köşk, 19
köşne, 149
köşşek, 221
kötav, 221
kötay, 221
kötel, 221
köten, 147, 221
kötev, 221
kötürüm, 65

kövtöre, 147
köyçü, 19
köygöçüren, 147
közer, 147
közgülç, 147
közleme, 65
közlemek, 65
közmek, 221
ku, 147
kuba, 221
kubalak, 65
kudoru, 147
kukala, 60
kukarca, 147
kuke, 65
kula, 221
kulaç, 65
kulağı yağlıkl, 147
kulak, 147, 148
kulaklı, 65
kulbik, 221
kule, 221
kuli, 221
kuliş, 221
kulkula, 65
kulkullu, 65
kulkulu, 65
kulluk, 221
kultem, 148
kulun, 221
kulun atmak, 221
kulunlamak, 221
kulunlu, 221
kulunluk, 221
kulunnacı, 221
kulunu atmak, 221
kumacı, 221
kuman, 65
kumbar, 66
kumbil, 148
kumbur, 148
kumbut, 148
kumbür, 148
kumdarı, 148
kumlamak, 221
kumpe, 65
kumpil, 148
kundak, 66, 148, 221
kundu, 221
kundulu, 148
kundur, 148
kunduru, 148
kungulu, 66
kunkul, 221
kunkulu, 66
kunlamak, 221
kunnacı, 221
kunnamak, 221
kunnuyucu, 221
kunt, 148
kunu, 221
kupdüşen, 148
kura, 221

kurak, 19
kuran, 19
kurbacık, 222
kurbağa gözü, 148
kurbağacık, 148, 222
kurdan, 222
kurk, 222
kurk basmak, 222
kurk olmak, 222
kurka, 222
kurka bastırmak, 222
kurmek, 222
kurnamak, 221
kursuk, 66
kurtağzı, 19
kurtlingi, 222
kurtün, 222
kurtyemez, 222
kuru, 55
kuru duvar, 19
kurudan, 222
kurugan, 148
kurugaz, 148
kuruk, 222
kuruluk, 148
kurut, 66
kuşgun, 222
kuşgun, 222
kuş, 19, 53, 148, 212, 219
kuşak, 19
kuşene, 66
kuşgana, 66
kuşgömü, 66
kuşgönü, 66
kuşkana, 66
kuşne, 149
kuymak, 66
kuyruğul, 222
kuyruk kapağı, 222
kuyruklamak, 222
kuyruklu, 66
kuzlacı, 222
kuzlamak, 222
kuzluk, 222
kuzuböpreği, 148
kuzulacı, 222
kuzuluk, 19, 222
kübül, 148
kübür, 148
kücek, 148
küd, 66
küdür, 66
küğ, 148
kül ipi, 222
kül toprak, 148
külbe, 148
külcük, 66
külçe, 66
külen, 148, 222
külleme, 66
küllü, 44, 66, 148
küllüboy, 222
külük, 220

külür, 66
külve, 66
küm, 148, 219, 222
kümbe, 65
küme, 148
kümele, 148
kümküme, 66
kün, 148
küncülü, 66
künd, 66
künye, 149
küpe, 222
küpecik, 66
küpeçük, 66
küveli, 66, 149
küpren, 148, 222
küpüç, 66
küpür, 19, 148
kürben, 148
kürdük, 222
küre, 222
kürelemek, 222
küren, 223
kürlemek, 66, 222
kürnek, 223
kürnüş, 223
kürü, 66, 217, 223
kürük, 217, 223
kürül, 223
kürün, 223
kürüngü, 149
kürüs, 223
kürütgü, 149
kürüz, 223
küşküç, 149
küsnük, 221
küsov küsov, 223
küçük, 19
küşne, 149
küt, 66, 223
kütay, 223
kütük, 223
küvlek, 66

L

laence, 67
lağ, 19
lāhat, 149
lakaş, 223
lākat, 149
lakıka, 67
laklak, 67
lalanga, 67
lalçaba, 67
lalis, 149
laluk, 67
lambeki, 67
lan lan etmek, 223
langırdak, 223
lapak, 223
lapıt, 67
larıklamak, 223

las, 149
Lavabo, 7
lavus, 67
lazut, 149
lebleki, 67
leçik, 67
leğen, 27, 45, 67
lek, 149
lembeki, 67
lenger, 67
lepe, 67
leylim, 149
lıkık, 67
lıkıka, 67
lıkıkı, 67
libije, 67
link, 149
listir, 67
liviş, 67
lo, 19
lobut, 223
loda, 149
lodol, 223
lodul, 223
loğ, 19
loğlamak, 20
loğu, 19
loğu taşı, 19
loklok, 67
lolik, 149
lolu, 67
loluk, 67
longurdamak, 223
lop, 67
lor, 67
lorp etmek, 67
lov, 19
lök, 223
lök lök, 223
lökme, 223
lökü, 223
löngür, 67
löngürdemek, 223
lübü lübü, 223
lülük, 68
lüngür, 68
lüp lüp, 223

M

ma, 20
maadünüs, 149
maaşil, 149
mabeyin, 20
mabiyin, 20
macok, 224
maçça, 149
maçkal, 149
madaşta, 68
mādenis, 149
madımak cacığı, 68
madrab, 20
mādünüs, 149

mag, 20
mağ, 20
mağa, 20
mağarmak, 224
mağırmaq, 224
mağlak, 149
mağlamak, 224
mağurlaşmaq, 68
mah mah, 224
mahanne, 68
mahat, 20
mahi ağacı, 20
mahladır, 68
mahra, 20
maka, 224
makarlama, 68
makas, 149
makat, 20
malağma, 150
malağra, 149
malak, 20, 181, 215, 224, 225
malak hamuru, 68
malama, 150, 224
malaman, 150
malamga, 150
maldal, 150
maldan, 150
malgaz, 68
malhazır, 68
maloz, 224
malto, 150
maluk, 150
mambalotu, 150
mana, 150
manak, 68
manalık, 150
mancar, 150
mancık, 68
mandal, 20, 150
mandıla, 224
mandura, 150
mangal, 68
mangıldamak, 224
mangır, 68, 224
mangırdamak, 224
mangırmak, 224
mangur, 224
mangırdamak, 224
mani, 150
mankara, 224
mankırmak, 224
manramaz, 224
mantı, 56, 68, 73, 76
mantik, 224
mara, 150, 224
maraş, 150
mardalı, 224
maresşeğa, 224
marhabası, 150
marman, 224
marol, 68
marsa, 150
marzıman, 224

masıra, 150
mäsıl, 150
masta, 224
masura, 150
maşala, 150
maşalla, 150
maşara, 150
maşıl, 68
maşrafa, 68
maşşık, 20
may, 68
maya, 150, 224
mayalı, 36, 43, 60, 63, 68, 150
mayalık, 224
mayıs, 224
mazak, 150
mazalak, 150
mazi, 150
mazın, 68
mazmak, 224
mazman, 224
mazzak, 150
mecek, 151
mecik, 151
medek, 225
medeş, 151
medine, 20
megene, 151
meğel, 151
meğene, 69, 151
meğermek, 225
meğersek, 225
meğirsek, 225
meğirseme, 225
meh, 225
mehre, 20
meke, 151
mekene, 151
mekge, 151
mekke, 151
melbeki, 69
meldin, 69
melef, 20
melefe, 20
melemir, 151
melevsi, 69
melez, 151, 225
melizgötü, 151
mellemecir, 69
melmecir, 69
memeli, 69
memişane, 20
mençe, 151
mendil, 69
mendirek, 20
meneş, 151
mengil, 225
mengirde, 225
mengül, 225
mengülkurdu, 151
mengürde, 225
menlez, 151
merav, 151

mercimek çömleği, 69
merdane, 69
merdi, 69
mere, 151
mergen, 69
meris, 151
meriz, 151
mermicek, 151
mersek, 225
mese, 151
meses, 151, 225
mesis, 225
meşefe, 69
meşes, 225
meşref, 69
meşrep, 69
meydiraman, 20
meyirse, 225
meyirse, 225
meyis, 151
mezdirmek, 69
mezgiç, 69
mezmele, 151
muçkur, 225
mih, 151
mih gibi, 151
mihla, 69
mihlama, 69
mihli, 151
muhtan, 151
mıkırık, 151
mikla, 69
milcık, 151
milcımak, 152
milh olmak, 152
muncık, 151
muncımak, 152
mıntı, 68
mırcık, 151
mırcımak, 152
mırık, 152
mırıs, 152
mırmırık, 69
mısandıra, 20
mısır, 152, 225
mısırğa, 225
mısırğan, 225
mısırkan, 225
mısmıl, 225
mıza, 225
mızgır, 225
mızrgat, 152
mihla, 69
mihmes toprak, 152
mihra, 152
mikla, 69
mil, 152
milcimek, 152
milek, 152
milen, 152
mileng, 152
mimbar, 226
mimseküsü, 20

mina, 20
minet, 69
minigöz, 152
minneli, 69
minti, 225
miren, 69
mirik, 69
misit, 152
miski, 152
miskiüzümü, 152
mitel, 21
miyana çorbası, 69
mobilya, 11
mocuk, 225
mocur, 152
modul, 225
modur, 225
mojjik, 225
molah, 152
molur, 69
moval, 225
moyher, 225
möhre, 225
mucur, 152
muçu, 152, 225
muçur, 152
mudul, 225
muğal, 152, 225
muhal, 225
muhara, 69
muharı, 69
mulu, 226
mulur, 69
mumbar, 70, 226
murus, 226
musandıra, 6, 21
Musluk, 7, 12, 13
musur, 226
muş, 226
muşabak, 21
muşamak, 21
mušta, 152
muştı, 21
mut, 152
Mutfak, 4, 8, 11, 12, 17, 18, 21, 22, 26, 27, 36,
47, 50, 61, 64, 70, 71, 75, 76, 80, 81, 182
mutlak, 21
mutüzümü, 152
muza, 226
mücre, 21
mücre, 21
mügüz, 226
mühre, 21, 152
müleme, 226
mülükü, 70
mürdük, 70, 226
mürleme, 226

N

nahır, 226
nahırcı, 226
nakul, 70

nalbeki, 70
namlı, 153
namlu, 153
nararmudu, 153
nartük, 153
naşaba, 70
naşafa, 70
nazlaş, 70
nefirne, 153
nelbeki, 70
nembaki, 70
nerbeki, 70
nevzine, 70
nışabak, 21
nimete, 70
nimeti, 70
niş, 226
nodul, 153
nodullamak, 226
nofut, 153
nohra, 226
nokul, 70
nokut, 153
nom, 226
nor, 70

O

oba, 226
obey, 226
obsa, 153
obussa, 153
ocak, 153
ocakbaşı, 21, 70
ocaklık, 21, 70
oda, 3, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 17, 18, 20, 21, 24, 26,
27, 28, 29
Oda, 10, 11, 13, 14, 16, 25, 28
oflağı, 70
oflak, 70
ofra, 226
ofsa, 153
oğamaç, 70
oğeç, 227
oğendere, 154
oğlak, 184, 192, 194, 195, 197, 198, 199, 203,
204, 206, 212, 217, 219, 222, 227, 236
oğlaman, 226
oğlaman otlığı, 226
oğma, 70
oğma çorbası, 71
oğmaç, 71
oğmaç aşısı, 71
oğorsemek, 226
oğra, 71
oğul, 153
oğuldak, 153
oğulsun, 227
oğunduruk, 153
oğursak, 227
oha, 227
ohah, 227
ohla, 71

ohlağ, 71
ohra, 227
ok, 21, 71, 154
oklā, 71
oklaaç, 71
oklaç, 71
oklaç baklavası, 71
oklağaç, 71
oklangı, 71
oklav, 71
Oklava, 31, 69, 70, 71, 76
oklavaç, 71
okra, 227
okrağa, 227
okralı, 227
okranmak, 227
olak, 227
oluk, 227
omaç, 71
ombal, 153
omca, 153
on, 153
onbul, 153
opsa, 153
opsar, 71
orak, 153
orakçılık, 153
ork atmak, 153
orkaç, 227
ortak, 153
ortakçı, 153
ortakçı, 153
orum, 153
orun, 153
ot aşısı, 71
ot tutmak, 227
otlak, 227
otuılmak, 227
otukmak, 227
oturak, 21, 154
oturgaç, 21
ovaca, 154
ovalama, 71
ovamaç, 70
ovandere, 227
oveç, 227
ovmaç çorbası, 71
oyacak, 71
oyaz, 227
oyma, 21, 47
oyuk, 154

Ö

öbek, 154
öcek, 154
ödürtmek, 227
öendere, 154
öfelemeç, 71
öğcek, 154
öğeç, 227
öğendere, 154
öğendire, 154

ögeş, 227
öğlek, 154
öğme, 71
öğmeç, 71
öğmek, 71
öğre gelmek, 227
öğrek, 227
öğse, 154
öğselemek, 228
öğüz, 228
öğünt, 154
öğür, 227
öğür almak, 227
öğür olmak, 228
öğüre gelmek, 228
öğürsek, 227
öğürsemek, 228
öğürsüz, 228
ök, 228
ökçe, 21, 117, 154
ökçelemek, 154
ökçeli, 154
ökleme, 228
ökse, 154
ökşoha, 228
öl, 154
ölbe, 71
öldürmek, 71
öleme, 228
ölke, 154
öllü, 154
ölmez, 228
ömbek, 154
ön gol, 228
önaa, 21
öneç, 227
önek, 22
öngol, 228
öñneç, 227
ördek, 71, 181, 239
örek, 154, 228
öriye, 22, 228
örk, 154, 228
örk atmak, 154
örken, 228
örklemek, 228
örs, 154
örtlek, 154
örtme, 22, 71, 154, 228
örtü, 22
örtü döşek, 22
örtülük, 22
örtüş, 22
örü, 228
örük, 228
örüklemek, 228
örüm, 228
örüm gütmek, 228
örüm yeri, 228
örüme çekmek, 228
örümek, 228
örün, 71
örünmek, 228

örüt, 228
örüye kaldırmak, 228
örye, 228
ösküre, 71
ötürek toprak, 155
öveç, 227, 229
övelemek, 71
övendere, 155
övendire, 155
öveyikbuğdayı, 155
övez, 229
övme, 155
öyken, 229
öykünlemek, 155
öylek, 155
öymeç, 72
öz, 22, 155, 229
özek, 155
özeme, 72
özemek, 72
özlek, 155
özlü toprak, 155
özlük, 72
özük, 72
özülecek, 72

P

pabıçlağı, 22
paca, 22, 23
pace, 22
pağ, 22
pağaç, 72
pağas, 72
pağaç, 72
pağla, 155
pakla, 155
pala, 22
palaa, 155
palak, 155
palas, 22
palayış, 72
palaz, 22, 229
pallacık, 155
palta, 155
paltacık, 155
pambık, 155
pambık göz, 155
pancar pilavı, 72
pancar pürtletmesi, 72
pançak, 155
pansımak, 72
par, 72
parahamur, 72
parç, 72
parçalak, 155
parda, 22
pardı, 22
pardılamak, 155
parpı, 229
parpılamak, 72
parpullamak, 72
parsı, 22

parsivermek, 22
pasa, 72
pasal, 229
paşamak, 229
pat, 22
pata, 155
patata, 155
Patates, 99, 115, 126, 130, 132, 140, 148, 155,
167, 169
pataz, 22
pate, 72
patike, 155
patlak, 155, 229
patlak aşısı, 155
payın, 155
payınt, 155
pazı, 44, 69, 72
pazıbaşı, 155
pazlama, 72
pazük, 156
pece, 22, 23, 72
peçe, 23, 72
peğ, 229
pehli, 72
peke, 23
pekitmek, 156
pekmez, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41,
42, 44, 46, 49, 51, 52, 56, 61, 62, 63, 65, 67,
72, 73, 74, 79, 85, 139
pekmez toprağı, 73
pekmezliçorba, 72
peksimet, 55, 73
pelek, 23
peler, 23
pelver, 73
pencere, 3, 5, 8, 9, 10, 13, 19, 21, 22, 25, 26, 27
Pencere, 5, 6, 8, 9, 10, 14, 16, 18, 20, 21, 22, 23,
24, 26, 27, 30
pençe, 156
pendir, 73
pendir südürmesi, 73
penek, 23
peplivan üzümü, 156
per, 72, 156
perçem, 73
perdi, 23
pereenti, 229
perek, 23
perence, 23
perenti, 229
peri, 156
pernek, 229
perun, 73
perver, 73
peskütan, 73
pestikan, 73
pestükan, 73
pestüken, 73
peşgun, 73
peşkun, 73
petek, 156
petni, 229
pey, 229

peygamber arpası, 156
peygamberhayvanı, 229
peynir, 31, 32, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 49,
52, 57, 59, 62, 63, 64, 69, 74, 78, 81, 83
pezek, 156
pezi, 73, 156
pezik, 73, 156
pezük, 156
pezzik, 156
pıçı pıçı, 229
pıgıl pıgıl, 73, 229
pıhtı, 73
pınnat, 156
pırasit, 156
pıresit, 156
pırlak, 229
pırnas, 156
pırnat, 156
pırtımpırt, 73
pırtımpıt, 73
pırtımpırt, 73
pıtıtrak, 156
pıtıptıt, 73
pi, 73
picekli, 157
piçekli, 157
piçi piçi, 229
piçik, 229
piçik piçik, 229
piçine, 156, 229
pide, 36, 44, 50, 54, 60, 61, 69, 71, 75, 76
Pide, 31, 37, 40, 49, 79
pin, 229
pine, 229
pine pine, 230
pinelik, 229
pines, 229
pineslik, 229
pingel, 230
pinha, 230
pinik, 229
pinir, 73
pinlik, 229
pinnek, 229
pinnik, 229
pipi, 230
pirafu, 73
pirasit, 156
pirçekli, 156, 157
pirde, 230
pirecik, 156
pirehon, 73
piresit, 156
piriç, 156
pirmut, 156
pirpirin, 156
pıslaç, 73
pıslâç, 74
pıslas, 73
pıslaç, 73, 74
pısliağaç, 73, 74
pişek, 73
pişgon, 73

pişi, 74
pişinti, 74
pişirgeç, 74
pişirik, 23
pişirkeç, 74
pitek, 74, 156
piynirli, 74
pizlengiç, 230
poçi, 74
poçu, 74
poduh, 230
poduk, 230
pohur, 230
polathan, 74
ponçak, 156
por, 72
port, 230
portlak, 230
portlamak, 230
poşuş, 23
potak, 230
potlak, 230
potlamak, 230
potturma, 74
potuç, 74
potuk, 156, 230
potuk bastırma, 74
pöçi pöçi, 230
pörek, 74
pörüşmek, 156
pösermek, 156
pöslük, 230
publa, 23
pugaça, 72
puğur, 230
puha, 230
puhağı, 230
puhur, 230
puluğ, 156
pulunç, 230
punnat, 156
puntu, 157
pupa, 230
purçuklu, 157
purnat, 156
puru, 157
purut, 74
puş burkusu, 230
puşt nişanı, 230
pušta, 157
puştlama, 23
puştı, 157
putlaci, 230
putuh, 230
putuk, 230
puylu, 157
püçüklü, 157
pür, 157
pürç, 157
pürçek, 157
pürçekli, 157
pürçük, 157
pürçüklü, 157

püre, 157
püren, 157
pürtelemek, 157
pürtermek, 157
pürtlek, 74
pürtük, 157
pürük, 157
püs, 74
püsen, 157
püsküüt, 74
pütlemek, 157
pütletme, 74
püzlemek, 230
püzlengiç, 230

R

rapata, 74
rasada, 158
rasık, 158
ravan, 74
reşme, 230
rezle, 23

S

saan, 75
saban, 158
saban ökçesi, 158
sabanverme, 158
sabınsımak, 75
sacaltı, 75
saçak, 8, 18, 23, 24, 75, 158
saçarası, 75
saçbüyüten, 75
saçketesi, 75
saçkıran, 75
saçmıh. *Bakın*
saçuzatan, 75
sade yağ, 75
sadır, 158, 231
sağacak, 75
sağancı, 231
sağılı, 231
sağımsız, 231
sağın, 231
sağır toprak, 158
sağlağa, 158
sağmak, 231
sağrak, 75, 231
sahan, 65, 67, 69, 70, 75
sahank, 75
sahlan, 158
sakalasarkan, 75
sakalıshyan, 158
sakaloynatmaz, 158
sakar, 231
saklama, 23
sal, 75, 231
sala, 23
salacak, 158
salah, 231
salak, 158, 231

salamtüp, 158
salı, 158
salık, 231
salılı, 231
salılık, 23
salma, 158
salon, 20, 22, 23, 25, 26
Salon, 13, 15, 23, 24, 25
saluk, 231
sam vurguhu, 158
samalgını, 158
saman hergi, 158
sambağı, 158
samı, 158
samira, 158
san, 158
sancı, 231
sancı çubuğu, 231
sandal, 158
sandık, 12, 23, 54
sanra, 158, 231
sanrağa, 231
sapısı, 159
sapuzun, 159
sapşak, 79
sarat, 159
sarıbursa, 159
sarıerik, 159
sarıger, 231
sarıkırım, 159
sarıkonur, 231
sarıtoppas, 159
sarma, 159
sarmak, 159
sarpın, 159
sarul, 159
sata, 159
savacak, 159
savağ, 159
savak, 159
savat, 23
savlağa, 159
savrik, 231
savrikmak, 159, 231
saya, 23, 231
saya kapısı, 23
sayfan, 159
sayılancı, 231
sayımcı, 231
sayıncı, 231
saykal, 159
sayma, 23
sayvat, 24, 232
sece, 24
seç, 159
seçim, 159
sedir, 10, 12, 19, 20, 21, 22, 29, 159
seğiş, 232
seğen, 24, 75
seğerek, 159
seğir, 159
seğirdim, 159
seğirtmek, 232

sehü, 24
sekaltı, 24
sekçe, 24
seke, 24
sekemeç, 24
seki, 18, 20, 24, 159, 232
sekialtı, 24
sekil, 232
sekili, 232
sekke, 24
sekme, 24
sekmen, 24, 76
sekte, 24
sekü, 232
sekül, 232
sekümen, 24
sele, 24, 76, 232
selevür, 159
selfin, 232
sememe, 159
semene, 76
semer, 232
semere gelmek, 232
senek, 76
senet, 76
senit, 76
sennüç, 76
senpenek, 24
sepet, 159, 232
serbenek, 24
serenti, 159
sergen, 24, 26, 27, 37, 76, 86
sergi, 24
sergilik, 76
seri, 76
serit, 76
serken, 76, 232
serkiç, 76
serniç, 76
serpen, 24
serpene, 160
serpenek, 24
serpin, 159
seten, 160, 232
setik, 160
seven, 160
seyiklemek, 160, 232
seyillemek, 160
seyirdim, 232
seyirdim oluğu, 160
seyirlemek, 160
seyis, 232
sıdalak, 160, 232
sıdalanmak, 160
sıdalı, 160
sıdır, 232
sığamak, 160
sığır, 78, 156, 180, 182, 190, 191, 192, 194, 198,
199, 204, 206, 208, 209, 211, 214, 216, 220,
224, 227, 229, 231, 232, 235, 236, 238, 242,
243, 303
sığıra sürmek, 232
sıhtırma, 24

sıklık, 76
sıkma, 76
sıktırma, 24
sınat, 160
sınık, 160
sıpa, 24, 205, 217, 219, 222, 223, 232, 240
sıpıç, 232
sır, 232
sıraca, 160
sırça, 76
sırgat, 232
sırıklı, 76
sırın, 76
sırnsı, 76
sısgıt, 76
sısğa, 160
sıska, 160
sıvarmak, 160
sıvgın, 160, 164
sıyırğı, 160
sıyırma, 160
sıyırtmak, 160
sıykıç, 76
sıynak, 232
sızgıç, 76
sızgıt, 76
sızırma, 76
sızırmak, 76
sızkıç, 76
sızkı, 76
sızkuç, 76
sibek, 160
siğer, 76
siğez, 160
siğreşik, 76
siintıraç, 232
sikah, 24
sikke, 232
sikme, 76
silecek, 160
silgi, 160
silimsi, 76
silte, 24
sinaltı, 76
sindik, 76
sine, 76, 232
sineklik, 24
sini, 76
sinialtı, 77
sinirlemek, 232
sirinsi, 77
sirke tatlısı, 77
sitil, 77, 160
sitillemek, 160
sivi, 24
sivik, 24
sivrek, 161
sivriç, 161
sivrik, 161
siyeç, 161
siyek, 24, 233
siyeklemek, 233
siyeklenmek, 233

siyel, 77
siyemek, 233
siyer, 77
siygin, 233
siyis, 233
siymek, 233
sofa, 3, 4, 5, 24
soğan yahnisı, 77
soğanbastı, 77
soğla, 161
soğla toprak, 161
soğlaç buğdayı, 161
soğnak, 233
soğukaş, 77
soğukluk, 77
sohاریç, 77
sohu, 161
sohum, 77
sohur, 161
sokarıç, 77
sokarıç tavası, 77
sokarık, 161
sokma, 161
sokmen, 77
sokrak, 161
soku, 161
sola, 161
solağan, 233
solak, 233
soldurma, 77
solgu, 161
solugan, 233
som, 161
sopak, 77, 161
sommiye, 24
somun, 54, 77
somya, 24
sondöl, 161
sonrun, 161
soya, 161
soya gitmek, 161
soyak, 233
soyalamak, 161
soyma, 77
söbek, 77, 161
sögen, 161
söğermek, 77
söğürme, 77
sökü, 24
söküntü, 161
sömek, 161
sörmek, 77
sürme, 77
söve, 19, 25
söven, 161
sövütme, 77
söyekelenmek, 77
söyme, 161
su altı, 161
su böreği, 77
su bulamacı, 78
su çıkā, 161
su mantısı, 78

su virmek, 162
sucu, 161
sucuk, 77
sufa, 25
sufra, 77
suħarıç, 77
sulak, 233
sulak buğdayı, 162
suluç, 77
suluk, 25, 233
sulukluk, 25
sulusırtlak, 162
suluzırtlak, 77, 162
suluzırtlan, 77
sumasaker, 233
sumat, 25, 78
sunah, 78
sunak, 78
sundur, 25
sundurma, 3, 9, 25
sungur, 162
sunturac, 233
sunturaç, 233
sura, 78
surkaç, 78
susak, 78
susamlamah, 162
susamlı, 162
susığır, 233
suvarmak, 162
suvat, 233
suve, 25
suyakaçan, 78
suyu çekilmek, 162
suyunu almak, 162
sübek, 161
sübere, 78
sübereğe, 78
sübereği, 78
sübi cemberek, 233
südcü, 233
südümen, 78
süğmek, 162
süğü, 162
süleğegabağı, 78
sülemeni, 233
süleyman, 233
süllüm, 25
sülüm, 25
sümek, 161
sümter, 162
sümülcemek, 233
sümün, 162
sündürme, 78
sünet deliği, 162
sünet etmek, 162
süngüt, 25
sünter, 162
sürecek, 25
sürek, 233
sürekci, 233
süreke, 162
sürenpot, 233

sürgü, 162
sürgüç, 78
sürgün, 162
sürmek, 162
sürükkü, 162
sürün, 78
sürünge, 162
sürüt, 162
sürütme ağacı, 25
sürüy, 234
süsmek, 234
süsümek, 234
süt ekşitmek, 78
süt kesmiği, 78
süt yılı, 162
sütbağı, 234
sütçürüğü, 78
süteğrisi, 234
sütlü, 78
sütlü bulamaç, 78
sütyanğı, 234
sütyüzü, 78
süve, 25
süvmek, 162
süydü, 162
süygün, 162
süymek, 162
süyük, 24
süyünk, 24
süzek, 78

Ş

şabı, 163
şābı, 163
şabşak, 79
şad, 163
şadara, 159
şagman, 163
şahanelik, 25
şahinelli, 234
şahman, 163
şahna, 163
şahnis, 25
şahra, 163
şait, 163
şakalak, 163
şakıldak, 163, 234
şakırdak, 163
şakkalgan, 163
şakman, 163
şakşağı, 25
şakşak, 25
şakşakı, 25, 163
şalak, 163
şamala, 163
şamama, 163
şamdarı, 163
şamdarı eşiği, 163
şāmer, 163
şapla, 163
şaplak, 79
şaplama, 79

şapşak, 234
şaptal, 163
şaravarmaz, 163
şarlık, 163
şaşırtmak, 163
şaşmak, 163
şaşıtması, 79
şatra, 159
şebek, 234
şebes, 234
şebit, 25, 79
şeç, 163
şefekek, 163
Şeftali, 89, 102, 168, 169
şehrana, 79
şehre, 163
şehrelemek, 79
şeker sırası, 79
şekerbaşı, 163
şekeri, 163
şekerlenmek, 79
şelek, 163, 234
şeleve, 164
şelfin, 234
şememe, 163
şemen, 163
şemene, 163
şemsamer, 163
şemsaver, 164
şemşamer, 164
şepe, 79
şepemindere, 25
şepit, 79
şerbe, 79
şerbet, 164
şerbetlik, 25
şerefin, 234
şerevle, 164
şergit, 79
şevek, 164
şeykam, 79
şeytan teknesi, 164
şif, 79
şifan, 164
şığva, 164
şıkdüşen, 25
şıksıki, 25
şıma, 25
şimarık, 164
şıpşibi, 79
şıra leğeni, 79
şirahne, 79
şıralanmak, 164
şırana, 79
şırkana, 79
şırşop, 79
şırtanak, 79
şıvga, 164
şıvgar, 234
şıvgın, 164
şıvka, 164
şıbijji, 79
şıbit, 79

şibzi, 79
şif, 79
şifan, 164
şiflemek, 164
şılapşı, 25
şilte, 25
şimal, 164
şinik, 164
şip, 79
şipi, 79
şipit, 79
şipleme, 79
şipşipi, 79
şirane, 79
şire, 80
şireder, 164
şirelenmek, 164
şirelik, 80
şirvan, 164
şışek, 234
şışlik, 234
şitil, 164
şitillemek, 164
şiv, 80
şivka, 164
şohra, 80
şor, 80, 234
şora, 80
şoy, 80
şök şök, 234
şurt, 80
şüldür, 80
şüş, 234

T

taal, 164
taar, 80
tabak, 42, 67, 68, 70, 75, 80, 82, 85, 87
taballamak, 234
taban, 26, 164
tabanlamak, 164
tabanyolu, 234
tabasura, 80
tabla, 80, 234
tafana, 26, 80
tafran, 80, 83
tağan, 80
tağar, 80
taha, 26
tahal, 164
tahana, 26, 80
taħım, 164
tahrta, 80, 164
tahrana, 80
tahta, 164, 165
tahtabaş, 26
tahtaboş, 26
tahtalı, 26
tahtamac, 26
tahtanbet, 26
tahtapoş, 26
taka, 26, 234

takana, 26, 80
takça, 26
takfa, 234
takıl, 165
takıldak, 165
takım, 234
takruka, 80
taktuka, 26
takurcun, 165
tala, 235
talaf, 235
talap olmak, 235
talazlamak, 80
talt, 80
talvar, 26, 165, 235
talvarlanmak, 165
talvarlı, 165
tam, 26
tana, 80, 235
tanaburnu, 165
tanalık, 26
tanaşı, 80
Tandır, 40, 52, 57, 64, 66, 80, 81
tandır çulu, 80
tandır minderi, 81
tandırbaşı, 26, 81
tandırduvağı, 80
tandıreşiği, 80
tandırevi, 26, 81
tandırılık, 26, 81
tandırpağlası, 81
tanta, 81
tap, 81
tapan, 26, 165
tapan etmek, 165
tapanlamak, 165
tapannamak, 165
tapıl, 165
taplu, 26, 27
tapsımak, 81
taptamak, 165
tapuz arpa, 165
tar, 80, 235
tara, 165

Â

âtaraç, 33

T

tarak, 235
taraklama, 235
taranımak, 235
tarato, 81
tarbaz, 165
tarçıgını almak, 235
tarhana, 55, 80, 81
tarlak, 235
tarlasını almak, 165
tartma, 165
tas, 165
tasma, 81

taş kapak, 81
taşanlanmak, 165
taşgözeri, 165
taşıra, 26
taşırgamak, 235, 303
taşırkamak, 235, 303
taşlama, 235
taşlık, 26
taşra, 26
tatar, 81
tatar büre, 81
tatavi, 81
tatavu, 81
tatlı aş, 81
tatlı çiit, 165
tatlık, 81
tatluk, 81
tatmak tiridi, 80
tava böreği, 81
tava gelmek, 165
tavalık, 26, 81
tavan, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 19, 20, 23, 26
Tavan, 4, 8, 9, 11, 15, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28
tavana, 6, 26, 80
tavgana, 81
tavğorun, 235
tavhana, 26
tavı kaçmak, 165
tavık, 235
tavıkgötü, 165
tavlamak, 81
tavlar, 26
tavlin, 26
tavşanbaşı, 165
tavşancıl, 235
tavşut, 81
tavuk, 81, 187, 188, 201, 203, 205, 206, 207, 214, 219, 236
tay, 235
taya, 165
tayadurmak, 235
tayalamak, 166
taydurmak, 235
taylak, 235
taylamak, 235
tazar, 26
tazcu, 166
tazi boncuğu, 235
teber, 81
tebeşir, 81
tec, 166
tecen, 81
tecir, 235
teç, 81
tefi geçmek, 166
tegene, 26
teğek, 166
teğmen, 166
tehne, 81
tehne ağzı, 166
tekecen, 166
tekelenmek, 235
tekesemek, 235

tekesimek, 235
tekeye gelmek, 236
tekizmek, 236
tekkeş, 166
telbiz, 166
telek, 26, 236
teleme, 81, 166
telemen, 81
telgövnük, 166
telletme, 82
teltik, 27
temek, 27, 236
tēmek, 27
temek tıkası, 236
ten, 236
tencere, 34, 39, 43, 47, 48, 49, 52, 55, 57, 62, 86
Tencere, 45, 47, 55, 56, 57, 62, 66, 81, 82
tencere eğeği, 82
tenek, 166
tenelemek, 236
tepçek, 166
tepelik, 27
teperotu, 166
tepir, 82, 166
tepirlemek, 166
tepit, 82
teпки, 166
tepsi, 41, 42, 45, 58, 60, 74, 81, 82, 120
teпür, 82, 166
teпürlemek, 166
teran, 236
terbiz etmek, 166
tercan, 166
terek, 236
tereke, 27
terekelik, 166
terekeme, 27
tereze, 27
terezecabü, 27
tergömlük, 166
terki, 236
terki heybesi, 236
terkileşmek, 236
terlik, 236
terpaş, 82
terpuş, 82
ters, 166, 236
terslemek, 166, 236
tertibe, 82
terze, 27
tesçe, 236
teskir, 82
teste, 166
testi, 6, 35, 37, 38, 39, 40, 44, 51, 53, 55, 61, 64,
66, 67, 69, 70, 75, 76, 79, 81, 86, 87, 195
teş, 27
teşin, 27
teşinmek, 236
teşt, 27, 82
teşti, 27
tetçe, 236
tevak, 166
tevek, 166
teyek, 166
teysiren, 82
tezce, 236
tezek, 166
tezikmek, 236
tezpişen, 82
tı, 166
tığ, 167
tığa, 236
tığan, 82
tığlamak, 167
tıhırdah, 236
tıkilman, 236
tıkir, 82
tıkırdak, 237
tıkas, 167
tıkız, 167
tılı, 82
tılı basmak, 82
tılı tegene, 82
tılkımak, 167
tımbıl, 82
tıms, 236
tınas, 167
tıncukmak, 237
tınç, 82
tınka, 27
tınkı, 27
tıraka, 236
tırakpat, 27
tırhit, 82
tırhız taşı, 27
tırkanaş, 82
tırkaz, 27
tırkiş, 82
tırman, 167
tırnak kakmak, 236
tırsımak, 167
tıska, 167
tıstık, 167
tıstırık, 167
tıltombak, 169
tılki, 82
tılki düğünü, 167
tılki kuyruğu, 167
tılkikuyruğu, 236
tıltombak, 169
tıltombalak, 169
timinnağı, 167
timinneğe, 167
tin, 167
tintin, 236
tir, 167
tiraz, 27
tirem, 167
tirki, 27, 82
tirmen, 167
tirpit, 167
tirşe, 167
tislik, 237
tobbaş, 167
tofran, 83
togu, 237

toğa çorbası, 82
toha, 237
tohlu, 237
tohluman, 237
tohma, 82
tok, 237
toka, 26, 237
tokaç, 27
tokana, 26, 27, 80
tokanak, 26, 80
tokat, 82, 167, 237
tokhana, 26, 80
tokhane, 26, 80
toklu, 237
tokluman, 237
tokmaklamak, 237
toktoku, 82
tokurcu, 27, 167
tokurcum, 27
tokurcum, 167
tol, 27, 167, 237
tolaz, 82
toluk, 237
tom, 167
toma, 167
tomatça, 167
tomatis, 167
tombalak, 237
tombul, 167
tomurmak, 167, 168
tonaka, 237
toncukmak, 238
tonç, 168
tonge, 168
tongurdah, 237
tongurdak, 237
tongü, 168
top, 237
topaç, 82, 83
topak, 83
topalak, 83
topan, 83
topbaş, 168
topbaşı, 168
topça, 83
toplu, 27, 83
toprak, 3, 4, 5, 6, 10, 13, 14, 29, 36, 38, 39, 41,
44, 54, 55, 62, 63, 66, 67, 73, 74, 80, 83, 88,
89, 91, 92, 93, 96, 98, 101, 102, 103, 106,
107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 116,
122, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 131,
134, 135, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144,
145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153,
154, 157, 161, 162, 164, 166, 167, 168, 171,
172, 173, 231
topraköküzü, 237
topuç, 83
topul, 168
topuz arpa, 168
tor, 168
torcuman, 237
torpuk, 237
tort, 83
torum, 237
toscu, 168
tosçu, 168
toska, 237
toslak, 237
tosun, 237
toştonca, 168
tovga, 83
toya, 168
toyga, 82, 83
toygaşı, 82
toyka, 83, 237
toykaç, 83
toyra, 168
tozak, 168
tozzak, 237
töbür, 168
töhme, 83
töhmelemek, 237
töke, 237
tökül, 83
tömbül, 168
tömek, 238
tömge, 168
tönge, 83, 168
tör, 27
tös, 238
töslemek, 238
tuç, 168
tuğar, 238
tuhuran, 83
tulu, 27
tuluk, 83
tum, 168
tumba, 168
tump, 168
tunaz, 168
tuncukmak, 168, 238
tunç, 168
tunp, 168
tura, 27
turfan, 83
turhun taşı, 27
turluk, 238
turlutombak, 168
turma, 168
turpan, 168
tutak, 168
tutal, 168
tutamak, 168
tutkal, 238
tutku, 27
tutmaç, 83
tuzla, 238
tuzlak, 238
tücce, 83
tüfaye, 83
tüfayi, 83
tük, 238
tülü, 238
tülüce, 27, 238
tülüdombalak, 168
tülütombak, 168

tülütombalak, 168
tünek, 27
türhaş, 83
türün, 237
tütünübulkarı, 169
tüve, 238
tüvüs, 238
tüylüce, 238
tüylüdombalak, 169
tüylüdumbak, 169
tüylütombalak, 169

U

ud, 83
uflah, 83
uflak, 83
ufluk, 83
ufra, 84
uğmaç, 83
uğra, 84, 303
uğralamak, 84
uğura, 84
uğut, 84
uhluk, 83
ulak, 238
ulama, 169
ulasır, 169
ulgalamak, 169
ulubu, 169
uluñ, 169
umaç, 84
umballamak, 238
umbul, 169
un çorbası, 39, 66, 84
unbal, 169
uncu, 169
unluk, 28
unnu kaygana, 84
unnuk, 28
uñra, 84
ūra, 84
urgan, 169
urgandere, 238
urk, 169
urub, 169
urup, 169
uruplağı, 169
usaba, 84
ustun, 28
üvendere, 239
uvra, 84, 303
uyan, 238
uyluğ, 238
uynuk, 84
uyutma, 84
uyutmak, 84
uzunsap, 169

Ü

üçdemirli, 169
üçleme, 169

üflemeç, 84
üfürük, 28
üğür olmak, 238
üğmeç, 84, 169
üğünlemek, 169
üğünlük, 169
üğür, 169
üğütmeç, 84
üleç, 84
ülkün, 28
ülübe, 169
ülübü, 169
ümürtlek, 169
üre, 238
ürge, 170
ürgendere, 239
ürkiye, 239
ürü yaymak, 239
ürüm, 238
ürümek, 238
üründürmek, 239
ürünlemek, 239
ürüye, 239
ürüye kaldırmak, 239
ürya, 239
ürye, 239
üsgündür, 170
üsgüre, 84
üsküre, 84
ütelemek, 239
ütme, 84
ütmek, 84, 239
ütücü, 239
ütülemek, 239
üveç, 239
üvendere, 239
üvendire, 170
üventere, 239
üy, 28
üybaşı, 28
üytübü, 28
üzlük, 84
üzük, 84
üzüm, 35, 36, 39, 42, 46, 47, 50, 52, 53, 56, 59,
61, 62, 64, 65, 70, 79, 80, 84, 89, 91, 92, 93,
96, 97, 98, 100, 102, 105, 106, 108, 109, 110,
111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119,
120, 121, 122, 124, 126, 128, 129, 130, 132,
133, 134, 138, 139, 140, 141, 142, 145, 146,
147, 148, 150, 151, 152, 153, 155, 156, 157,
159, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 169, 172
üzüm bozmak, 170
üzüm eriği, 170
üzüm eriği kalesi, 84
üzüm erik, 170
üzümleme, 84
üzümlü, 84
üzzük, 84

V

vala, 28

vaşı, 85
veha, 239
velen etmek, 170
velhan, 170
velhen, 170
vız vız böceği, 170
vidi, 239
vit vit, 239
vizik, 170
vizilik ağacı, 170
vuran ağacı, 28
vuruşmak, 239

Y

yaba, 170
yabaaltı, 170
yabaltı, 170
yabani, 170
yabantı, 170
yabık, 239
yabır, 239
yabri, 239
yadığan, 85
yağlambaç, 85
yağal, 239
yağar, 239
yağdan, 85
yağdanlık, 85
yağır, 239
yağız, 239
yağlaç, 85
yağlama, 79, 85
yağlamaç, 85
yağlambaç, 85
yağlaş, 85
yağlı toprak, 170
yağlufak, 85
yağmaçur, 85
yaha düş, 240
yahni, 85
yal, 240
yalaç, 85
yalaş, 85, 240
yalak, 85, 175, 227
yalak açmak, 170
yalama, 85
yālama, 85
yalaz, 240
yalgap, 240
yalkı, 85
yalvan, 86
yamaş, 85
yamak, 85
yamı, 28
yanaklı, 170
yanama, 28
yanaşak, 240
yanbastı, 28
yanbol, 28
yandırma, 170
yangak, 170
yangı, 85

yanıçalma, 240
yanıgara, 240
yanığara, 240
yanıkara, 170, 240
yanıl, 240
yanır, 239, 240
yañır, 240
yanköstek, 240
yanlama, 28, 240
yanlık, 28, 85
yannah, 28
yannama, 28, 240
yannık, 85
yantille, 240
yanu daşı, 29
yapacak, 85
yapaz, 240
yapık, 240
yapıldak, 170
yapiri, 240
yaprak kulak, 240
yaprak tırnak, 240
yapraklık, 85
yapuğ, 240
yapuk, 240
yaramış, 240
yaratma, 240
yarıcı, 170
yarılmağa, 171
yarılmağı, 171
yarım, 170
yarımağız, 170
yarımca, 85
yarımlā, 170
yarka, 240
yarma, 171, 240
yarnak, 171
yartma, 171
yasar, 240
yaslaç, 85
yaslağaç, 85
yaslahaç, 85
yaslağaç, 85
yassu, 171
yastağaç, 85
yaşar, 240
yaşmak, 86
yatak, 16, 19, 21, 25, 28, 240
Yatak, 11, 12, 16, 18, 20, 21, 22, 29
yatgın, 240
yatık, 86, 240
yatırmak, 171
yatkın, 171, 241
yava, 241
yavaşa, 241
yavaşak, 241
yavaşı, 241
yavaşık, 241
yavrı saman, 171
yay, 171
yaya, 241
yaydana, 29
yaygı, 19, 22, 29, 63

yayık, 41, 45, 47, 55, 57, 80, 83, 86
Yayık, 45, 51, 67, 73
yayılgaç, 171
yayılm yeri, 241
yayılmak, 241
yayım, 86
yaylağ, 241
yaylı, 171
yaylım, 241
yaylım yeri, 241
yayma, 241
yaymak, 241
yayuh, 86
yayuk, 86
yayvan, 86
yazkıışgövdesi, 171
yazlık, 15, 29, 171
yazmak, 86
yazmış, 241
yedek, 86, 241
yedene almak, 241
yedine almak, 241
yeğdene, 29
yekrimek, 241
yelaçğı, 171
yelaçğıını, 171
yelek, 86, 241
yelimsa, 241
yelin, 241
yelinsek, 241
yelkafa, 241
yelkovan, 29
yellik, 29
yelmekmek, 86
yelmeşik, 86
yelmük, 171
yelögü, 171
yelönü, 171
yemeklik, 171
yemelik, 171
yemete, 86
yemiş, 171
yemleme, 241
yemlemek, 241
yemlik, 171, 241
yemsemek, 241
yemşi, 171
yen, 241
yengil, 241
yeni, 241
yenice, 171
yenidünya, 171
yenilik, 171
yenlemek, 241
yenli, 241
yennemek, 241
yenni, 241
yepindi, 86
yer, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 24,
27, 28, 29, 41, 49, 61, 70, 76, 80, 90, 92, 93,
94, 95, 96, 99, 100, 102, 105, 110, 114, 116,
118, 126, 129, 131, 134, 135, 136, 141, 144,
151, 152, 159, 162, 165, 166, 167, 168, 171,
172, 174, 175, 176, 178, 180, 182, 185, 188,
190, 194, 195, 197, 199, 200, 205, 206, 209,
210, 214, 215, 216, 220, 225, 226, 227, 228,
229, 230, 231, 232, 233, 234, 237, 240, 243
yerçel, 241
yerevi, 29
yerotu, 171
yerzem, 29
yeşillik, 171
yete vurmak, 242
yetenek, 172
yetik, 242
yetiklik, 242
yevек, 172
yeydana, 29
yeye, 242
yeygi, 242
yeygilemek, 242
yeygü, 242
yeyin, 172
yeyinti, 242
yığal, 172
yığın, 172
yığınah, 172
yığınak, 172
yılı, 242
yılı, 242
yılıkmak, 172
yılı, 242
yılmak, 172
yımırta, 86
yırkan, 172
yırtnak, 172
yi, 242
yidek, 86
yil algımı, 172
yilek, 242
yilönü, 171
yimelik, 171
yimiş, 171
yir odası, 29
yirotu, 171
yiv, 172
yiyden, 172
yiye, 242
yiyinti, 242
yoğa, 242
yoğsa, 172
Yoğurt, 32, 37, 41, 42, 46, 47, 55, 58, 63, 68, 70,
72, 77, 78, 82, 83, 84, 86
yoğuşa, 242
yolah, 172
yolak, 172
yolluk, 19, 29
yolma, 172
yolu doğrultmak, 242
yoluk, 172
yonu, 29
yonu taş, 29
yörd, 86
yorga, 242
yört, 86
yoşa, 242

yo ζ , 242
yo ζ mal, 242
yo ζ a s \ddot{u} rmek, 242
yo ζ lak, 242
yo ζ lamak, 242
y \ddot{o} re, 86, 242
y \ddot{o} relik, 172
y \ddot{o} r \ddot{u} d \ddot{u} m, 242
yufka, 36, 37, 44, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 58,
59, 60, 62, 66, 67, 68, 71, 75, 76, 78, 81, 83,
86, 87, 303
Yufka, 31, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 50, 51, 53,
57, 61, 62, 64, 65, 70, 71, 77, 79, 80, 81, 83,
84, 85, 303
yuga, 86
yu \mathring{g} mak, 29
yu \mathring{g} rum, 86
yu \mathring{g} rumluk, 86
yu \mathring{g} r \ddot{u} k, 172
yu \mathring{g} rmek, 242
yuha, 86
yu \mathring{h} a, 86
yuka, 86
yuka a \mathring{c} mak, 86
yular sapı, 243
yumalı, 86
yumak, 86
yumaklık, 29, 172
yumma, 172
yumrukara, 172
yunalı, 29, 243
yunak, 29, 243
yunaklık, 29
yur \mathring{c} , 172
yurt, 29
yuvaca, 86
yuvak, 29, 172, 243
yuvalak, 86
yuvamak, 29
yuvarlak, 29
yuvarlama, 29
yuvatmak, 29
yuvmak, 29
yuvnak, 29
yuyak, 29
yuykuntu, 86
y \ddot{u} gr \ddot{u} k, 172
y \ddot{u} grmek, 243
y \ddot{u} grtme \mathring{c} , 243
y \ddot{u} ke gelmek, 243
y \ddot{u} kl \ddot{u} k, 22, 29
y \ddot{u} r \ddot{u} k, 243
y \ddot{u} r \ddot{u} d \ddot{u} m, 243
y \ddot{u} z numara, 8
y \ddot{u} zleme, 86
y \ddot{u} z \ddot{u} n \ddot{u} almak, 86

Z

za \mathring{g} , 173
za \mathring{g} lı, 243
zahan, 87
zahra, 173, 243
zalata, 87
zambuk, 30
zardak, 173
z \ddot{a} rek, 173
zar \mathring{p} ın, 173
zarvak, 173
zat zahra, 173
zavar, 243
zavrak, 30, 87, 173
zavza, 173
zavzak, 30
zavzana, 30
zavzi, 173
zeber, 243
zegerek, 173
zehen, 87
zembelek, 30
zemberek, 30
zembiligozgoz, 173
zeprik, 173
zerdali, 173
zerdane, 87
zerde, 87
zerin, 173
zerum, 173
zerun, 173
zerze, 30
zevze, 173
zeylek, 173
zeyrek, 173
zıbgın, 243
zı \mathring{g} latma, 173
zı \mathring{g} lı, 243
zılgar, 173
zıpkın, 243
zıplak, 243
zırba, 243
zıyıpamak, 87
zıymak, 87
zıypınmak, 87
zıypmak, 87
zı \mathring{g} rek, 173
zikke, 243
zile, 30
zilek, 173
zili, 30
zire, 30
zırge, 173
zivan, 173
z \ddot{o} lamak, 173
zonguldamak, 243
zongumak, 243
zongurdamak, 243
zonnuk, 30
zorkunluk, 173
zornuk, 30
z \ddot{o} yle, 243
zurba, 243
z \ddot{u} lahı, 87
z \ddot{u} lbiye, 87, 303

SONUÇ

İç Anadolu Bölgesi Ağızlarında Ev, Mutfak, Tarım ve Hayvancılık Terimler adlı çalışmamızda,

1. Toplam 5946 adet terim derlenmiştir. Bu terimlerden,

- 627 tanesi ev,
- 1380 tanesi mutfak,
- 2216 tanesi tarım,
- 1723 tanesi hayvancılık ile ilgilidir.

2. Tarım terimlerinin çokluğu, İç Anadolu'nun hayvancılığa kıyasla daha çok tarım toplumu olduğunu göstermektedir.

3. Bir ilde kullanılan terimin bölgenin bütün illerinde kullanıldığı durumlar olduğu gibi, bazı terimlerin yalnızca bölgenin bir ya da birkaç ilinde kullanıldığı durumlar da söz konusudur.

Örneğin; uğra sözcüğünün bölgenin hemen hemen bütün illerinde kullanıldığı görülmektedir:

uğra: Yufka açılırken hamurun tahtaya yapışmaması için kullanılan kalın un. (Ank., Es., Kn., Krş., Ky., Nğ., Sv.)

Zülbiye ise yalnızca Niğde'de kullanılan bir terimdir:

zülbiye: İnce yufka. (Nğ.)

4. Aynı il içerisinde bir terimin çeşitli varyantları birlikte kullanılabilir. Örneğin; taşırgamak eylemi, Sivas'ta hem taşırgamak hem de taşırkamak

şekliyle kullanılmaktadır:

taşırgamak [taşırkamak]: Çok yol yürüyen at, koyun, sığır vb. hayvanların tırnaklarının taşa çarpmaktan bozulup acıması. (Kn., Sv.) [taşırkamak: Çkr., Krş., Sv.]

KAYNAKÇA

1. Ayva, Aziz (2008). *Konya Dağ Köyleri Ağızlarından Derlemeler*.
2. Bozyiğit, A.Esat (1998). *Ankara İli Ağzı Sözlüğü*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
3. Demir, Necati (2006). *Sivas İli ve Yöresi Ağızları (Etnik Yapı - Dil İncelemesi - Metinler - Sözlük)*, Ankara: Gazi Kitabevi.
4. Demir, Nurettin (2002). *Ağz Terimi Üzerine*, Türkbilig.
5. Doğan, Muammer (2012). *Aksaray ve Yöresi Ağızları (İnceleme - Metinler - Sözlük)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
6. Ergin, Muharrem (2009). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Basım Yayın.
7. Günşen, Ahmet (2001). *Kırşehir ve Yöresi Ağızları Sözlüğü*, Kırşehir: Ocak Yayınları.
8. Kocamaz, İhsan (2013). *Konya İli, Taşkent İlçesi ve Köyleri Ağzı*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
9. Korkmaz, Zeynep (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
10. Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü (2009). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, I-VI Cilt.
11. Vardar, Berke (2007). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Multilingual Yayınları.